

NOT GUILTY

MATTHEW
McCONAUGHEY

THE LINCOLN LAWYER

MARCH 18

BASED ON THE BEST SELLING NOVEL BY MICHAEL CONNELLY
SCREENPLAY BY JOHN FORLAND DIRECTED BY BRUCE FERRIS

CASTING BY JENNIFER LEE
PRODUCTION DESIGNER
EXECUTIVE PRODUCERS
PRODUCED BY
WRITTEN BY
DIRECTED BY

Advokat iz linkolna

Michael Connelly

Glitterbaby, forster (2013)

Tags: Crime

Ceo svoj profesionalni život Miki Haler proveo je strahujući da neće umeti da prepozna nevinost, a zapravo je trebalo da strepi od zla.

Haler je advokat iz linkolna – njegova kancelarija je zadnje sedište linkoln tauna kara, njegovi klijenti su bajkeri, prevaranti, pijani vozači, preprodavci droge, on veruje da se zakon retko bavi utvrđivanjem krivice ili nevinosti, on sudnice Los Anđelesa ne doživljava kao poprište pravde već kao mesto kojim vlada veština pregovaranja i manipulacije.

Halerov novi klijent je plejboj sa Beverli Hilsa, uhapšen zbog napada na ženu koju je pokupio u baru. Čini se da je advokat iz linkolna ostvario san svakog branioca, ono što advokati zovu „koncesija“. Konačno ima bogatog klijenta, a nagomilani dokazi mu govore da će ovo biti najlakši slučaj u njegovoj karijeri. Međutim, ubistvo njemu bliske osobe ga demantuje. Haler otkriva da će ga potraga za nevinošću dovesti licem u lice sa zlom strašnijim od paklenog ognja. Život mu visi o koncu i Haler mora da sluša instinkt i primeni svaku taktiku, fintu i trik iz svog arsenala.

Majkl Koneli

Advokat iz Linkolna

Naslov originala:

Michael Connelly - The Lincoln Lawyer

1.

Ponedjeljak, 7. mart

U oblasti Los Anđelesa nikada nećete udahnuti čistiji i oštrij vazduh od onoga iz Mohavske pustinje u poznu zimu. Sa sobom nosi ukus obećanja. Kad počne ovako da duva, volim da držim otvoren prozor u svojoj kancelariji. Malo je onih koji znaju za ovaj moj običaj, a jedan od njih je Fernando Valenzuela. Garant za kauciju, ne bacač u bejzbolu. Zvao me je kada sam ulazio u Lankaster na kalendarsku prozivku u devet sati. Mora daje čuo zvižduk vetra u mom mobilnom.

„Mik“, reče, „jutros si gore, na severu?“

„Trenutno“, rekoh i spustih prozor da ga bolje čujem.

„Imaš nešto?“

„Da, imam nešto. Mislim da je ovo koncesioni igrač. Ali prvo pojavljivanje mu je u jedanaest. Hoćeš li stići da se vratiš do tada?“

Valenzuela ima kancelariju sa izlogom na Bulevaru Van Najs, nedaleko od administrativnog centra u kojem su i dve zgrade suda i zatvor Van Najs. Firma mu se zove Garancije za kauciju Liberti. Broj telefona, ispisan crvenim neonom na krovu njegove zgrade, vidi se iz vrlo dinamičnog krila na drugom spratu zatvora. Isti broj je crvenom bojom upisan na svakom zidu, pored svake javne govornice, u svim drugim zatvorskim odeljenjima.

Ovome se može dodati da mu je ime uvek na spisku ljudi kojima dajem poklone za Božić. Krajem godine svako od mene dobij a konzervu zasoljenih oraha. Farmersku prazničnu mešavinu. Svaka je s trakom i masnicom. Ali unutra nisu orasi. Samo keš. Na mom božićnom spisku mnogo je davalaca garancija za kauciju. Svaku božićnu mešavinu iz Tapervera jedem do sredine proleća. Otkako sam se razveo, ponekad samo to i večeram.

Pre nego što sam odgovorio na Valenzuelino pitanje, razmislili o kalendarskoj prozivci koja me sada čeka. Klijent mi se zove Harold Kejsi. Ako su stranke koje čekaju na sudsku odluku popisane abecednim redom, komotno mogu da stignem na ročište u jedanaest sati u Van Najsu. Ali Ortonu Paelu je ovo poslednja godina kao sudiji. Posle toga ide u penziju. To znači da nije pod pritiskom potrebe za reizborom kao oni iz raznih klanova. Da demonstrira slobodu - ili možda iz nekog inata prema onima čiji je politički dužnik bio dvanaest godina - voli da menja redosled u sudnici. Predmete ponekad rešava abecednim redom, ponekad obrnutim abecednim redom, a ponekad prema datumu podnošenja zahteva. Ne znate kada će vas prozvati dok ne stignete tamo. Advokati ponekad drežde i duže od sata u Paelovoj sudnici. Sudiji to prija.

„Mislim da mogu da stignem do jedanaest“, rekoh, mada nisam bio siguran.

„Kakav je to slučaj?“

„Tip mora da ima para ko blata. Adresa na Beverli Hilsu, a porodični advokat se odmah nacrtao ovde. Ovo je prava stvar, Mik. Ućorkirali su ga i odrapili mu pola milke, a advokat njegove majke došao je spreman da založi imanje u Malibuu kao osiguranje. Nije čak ni pokušavao da obori cenu. Izgleda da se ne brinu mnogo da će pobeći.“

„Zašto su ga ućorkirali?“, upitah.

Zadržao sam ravnodušan ton. Miris novca u vazduhu često dovodi do pomame za njim, ali dovoljno sam Božića zbrinjavao Valenzuelu da znam daje isključivo na mojoj udici. Mogu sebi da dozvolim da ostanem kul.

„Policija ga je za početak privela s prijavom za težak fizički napad, TTP, i pokušaj silovanja“, odgovori garant.

„Okružni javni tužilac još nije podneo optužni akt, koliko znam.“

Policija obično pretera u krivičnoj prijavi. Važna je optužba koju konačno diže tužilac i podnosi sudu. Često vidam slučajeve koji počinju kao lav, a završavaju kao ovce. Slučaj koji ulazi u proceduru kao pokušaj silovanja i težak fizički napad s nanošenjem teških telesnih povreda može lako da se pokaže kao običan fizički napad. Ne bih se iznenadio i sumnjam da bi se to pretvorilo u koncesioni slučaj. Ipak, ako stignem do klijenta i ugovorim honorar na osnovu najavljene optužnice, niko neće moći da mi to zameri kad je tužilac kasnije ublaži.

„Znaš li nešto detaljnije?“, upitah.

„Pritvoren je noćas. Izgleda da ju je pokupio u baru, pa je stvar izmakla kontroli. Porodični advokat kaže da žena hoće samo da izvuče novac. Znaš, krivični postupak posle kojeg sledi građanska parnica. Ali nisam siguran u to. Prema onome što sam čuo, gadno je pretučena.“

„Kako se zove taj porodični advokat?“

„Ček malo. Imam tu negde njegovu posetnicu.“

Gledao sam kroz prozor dok sam čekao da Valenzuela nađe poslovnu posetnicu. Od suda u Lankasteru delila su me dva minuta, a dvanaest od kalendarske prozivke. Bila su mi potrebna bar tri minuta da u međuvremenu razgovaram s klijentom i saopštim mu lošu vest.

„U redu, evo je“, reče Valenzuela.

„Tip se zove g. Sesil S. Dobs. Iz Senčeri Sitija. Vidiš, rekoh ti. Novac.“

Valenzuela je bio u pravu. Ali nije mi adresa advokata u Senčeri Sitiju otkrivala bogatstvo. Ime je bilo ključno. Znao sam S. S. Dobsa po čuvenju i mislim da na celoj listi njegovih klijenata nije bilo više od jednog ili dva imena sa adresom izvan Bel Era ili Holmbi Hilsa. Ta vrsta klijenata vraća se kući na mesta gde se čini da zvezde noću silaze s neba na miropomazane.

„Kaži mi ime tog klijenta.“

„To bi bio Luis Ros Rulej.“

Spelovao je ime i zapisao sam ga u beležnicu.

„Gotovo kao točak u kockarnici, ali se izgovara Rulej“, reče on.

„Dolaziš li, Mik?“

Pre nego što sam odgovorio, zapisao sam ime S. S. Dobs. Onda sam Valenzueli uzvratio pitanjem.

„Zašto ja?“, upitah.

„Je li tražio mene? Ili si me predložio ti?“

U ovom slučaju morao sam da budem oprezan. Morao sam da pretpostavim da Dobs spada u advokate koji bi ne trepnuvši otišli u advokatsku komoru Kalifornije u slučaju da se namere na braniocakrivičara koji podmićuje garanta da mu namešta klijente. U stvari, počeo sam da se pitam nije li sve ovo provokativna akcija komore na koju je Valenzuela naseo. Nisam miljenik advokatske komore. Već su se interesovali za mene. Više nego jednom.

„Pitao sam Ruleja ima li advokata, znaš. Krivičnog advokata odbrane i odgovorio je da nema. Rekao sam mu za tebe. Nisam navaljivao. Samo sam rekao da si dobar. Diskretno, kapiraš?“

„Je li to bilo pre ili posle Dobsovog dolaska?“

„Pre. Rulej me je zvao jutros iz zatvora. Smestili su ga gore, u prolazno, pa je valjda video natpis. Dobs se pojavio kasnije. Rekao sam mu za tebe, objasnio ko si i šta si i mirno je to primio. Biće tamo u jedanaest. Videćeš kakav je.“

Poduže sam ćutao. Pitao sam se koliko smem da verujem Valenzueli. Advokat Dobsovog kalibra morao je imati svog čoveka. Ako to već nije njegov fah, imao bi stručnjaka za krivično procesno pravo u firmi ili bar u pripravnosti. Ali izgledalo je da Valenzuelina priča obara moju pretpostavku. Rulej mu se obratio goloruk. To mi je pokazivalo da u ovom slučaju ima više onoga što ne znam od

onoga što znam.

„Hej, Mik, jesi li tamo?“, požuri me Valenzuela.

Odlučih se. Bila je to odluka zbog koje ću se vratiti Hesusu Menendezu i zbog koje ću zažaliti više nego jedanput. Ali u trenutku kada sam je doneo, bio je to još jedan izbor koji su mi nametnule nužnost i navika.

„Biću tamo“, rekoh.

„Vidimo se u jedanaest.“

Spremao sam se da zatvorim telefon kada do mene opet stiže Valenzuelin glas.

„I postaraćeš se za mene, je li, Mik? Hoću da kažem, ako je ovo koncesija.“

Bio je to prvi put da se Valenzuela osigurava da ću mu se odužiti. Ovo ponovo podstače moju paranoju i nagna me da pažljivo formulišem odgovor koji će zadovoljiti njega i advokatsku komoru - ako prisluškuju razgovor.

„Bez brige, Vale. Na mom si božićnom spisku.“

Zatvorio sam telefon pre nego što je stigao da kaže bilo šta više i rekao sam vozaču da me odveze na službeni ulaz sudnice. Prolaz kroz detektor metala tamo je kraći i brži, a obezbeđenje obično ne pravi smetnje advokatima - bar ne onim redovnim - koji koriste taj put da se prošvercuju i stignu u sud na vreme.

Dok sam razmišljao o Luisu Rosu Ruleju, tom slučaju, mogućnom bogatstvu i opasnostima koje me čekaju, ponovo sam spustio prozor da u poslednjem trenutku udahnem čist svež jutarnji vazduh. Još je nosio ukus obećanja.

2.

Kada sam stigao u sudnicu u odeljenju 2A, video sam da je puna advokata koji pregovaraju i družu se na obe strane pregrade. Zaključio sam da će zasedanje početi na vreme, jer sam video da sudski izvršitelj sedi za svojim stolom. To je značilo da će sudija uskoro zauzeti svoje mesto.

U oblasti Los Angelesa izvršitelji su zapravo pomoćnici šerifa koji su položili zakletvu i raspoređeni su u zatvorsko odeljenje suda. Primakao sam se izvršitelju, čiji je sto bio odmah do zaštitne pregrade, tako da građani mogu da dođu i raspitaju se a da ne naruše prostor određen za advokate, optužene i sudsko osoblje. Video sam raspored na tabli sa štipaljkom ispred njega. Pre nego što sam mu se obratio, proverio sam kako se zove na tablici sa imenom na uniformi - R. Rodrigez.

„Roberto, je li tu moj momak? Harold Kejsi?“

Izvršitelj prevuče prstom preko spiska, ali brzo se zaustavi. Imam sreće, znači.

„Da, Kejsi. On je drugi.“

„Danas je abecedni redosled, dobro. Imam li vremena da odem i razgovaram s njim?“

„Ne, upravo uvode prvu grupu. Taman sam im javio. Sudija dolazi. Ostaje vam verovatno dva minuta da razgovarate sa svojim čovekom u kavezu.“

„Hvala.“

Krenuo sam ka vratima kada je dobacio za mnom:

„I zovem se Renaldo, ne Roberto.“

„Da, da. Žao mi je, Renaldo.“

„Mi sudski izvršitelji svi izgledamo isto, je li?“

Nisam znao da li pokušava da se šali ili je kivan na mene. Nisam odgovorio. Samo sam se nasmešio i prošao kroz vratnice. Klimnuo sam glavom dvojici advokata koje nisam poznavao i dvojici poznatih. Jedan me zaustavi da me pita koliko ću biti pred sudijom, jer je želeo da proceni kada da se vrati za izvođenje svog klijenta. Rekoh mu da ću završiti brzo.

Za vreme prozivke pritvoreni tuženici uvode se u sudnicu u grupama od po četiri i drže u ograđenoj prostoriji od drveta i stakla, poznatoj kao kavez. Na taj način optuženima se pruža mogućnost da se posavetuju sa advokatom nekoliko trenutaka pre nego što se njihov predmet, kakav god bio, nađe pred sudom.

Uđoh u kavez baš u času kada su se vrata unutrašnjeg pritvora otvorila, a tamo umarširala prva četvorka optuženih sa sprovedne liste. Poslednji od četvorice koji su ušli u kavez bio je Harold Kejsi, moj klijent. Zauzeo sam mesto pored bočnog zida da imamo privatnost bar s jedne strane i dadoh mu znak da priđe.

Kejsi je bio krupan i visok, kakve obično biraju u motocikli -stičku bandu Drumskih svetaca - ili klub, kako ga radije nazivaju članovi. Za vreme boravka u zatvoru Lankaster podšišao se i obrijao, kao što sam tražio, i izgledao je relativno prihvatljivo ako se izuzmu tetovaže koje su mu prekrivale obe ruke i virile iznad okovratnika. Ne znam kakav je uticaj tetovaža na porotu, ali pretpostavljam da nije preterano pozitivan, naročito kad su posredi iscerene lobanje. Međutim, pouzdano znam da porotnici, uopšte uzev, nisu ljubitelji konjskih repova - ni kod optuženih, ni kod advokata koji ih zastupaju..

Kejsi, ili Težak Slučaj¹, kako su ga zvali u klubu, bio je optužen za gajenje, posedovanje i prodaju marihuane, kao i drugih narkotika i oružja. U raciji pred zoru na ranč gde je živeo i radio, zamenici šerifa su pronašli ambar i kompleks baraka kvonset², koji je bio prepravljen za potrebe gajenja u zatvorenom prostoru. Zaplenjeno je više od dve hiljade potpuno razvijenih biljaka, kao i

dvadeset osam kilograma ubrane marihuane, upakovane u plastične vreće različitih težina. Uz to, zaplenili su trista sedamdeset grama kristalnog metamfetamina kojim su pakeri prskali žetvu da joj pojačaju snagu, pored malog arsenala oružja, za koje se kasnije pokazalo da je uglavnom pokradeno.

Izgledalo je da je Težak Slučaj najebo. Država ga je dobro stisla. Čak su ga zatekli kako spava na kauču u ambaru, metar i po od stola za pakovanje. Povrh toga, bio je već dvaput osuđivan za prestupe u vezi s drogom i trenutno se nalazio na uslovnoj slobodi posle služenja druge zatvorske kazne. U državi Kaliforniji treća osuda je kritična. Realno gledano, Kejsiju je pretila najmanje desetogodišnja robija, čak i uz dobro ponašanje.

Ali najčudnije u Kejsijevom slučaju bilo je što optuženi nestrpljivo očekuje suđenje, pa i mogućnost da ga proglase krivim. Nije se odrekao prava na brzo suđenje i sada, nepuna tri meseca posle hapšenja, jedva je čekao da počne. Želeo je to, jer je sve nade polagao u žalbeni postupak u kojem bi oborio najverovatniju odluku u korist tužioca na prvostepenom sudu. Zahvaljujući svom advokatu Kejsi je video zračak nade - onu sićušnu, treperavu iskru svetlosti koju samo dobar advokat može da unese u mrak slučaja kakav je ovaj. Iz tog zračka se rodila strategija koja bi konačno mogla da se završi oslobađajućom presudom za Kejsija. Plan je bio smeo i Kejsi će morati da čeka razmatranje žalbe na izrečenu presudu, ali znao je isto tako dobro kao i ja da mu je to jedini spas.

Pukotina u tužbi nije ležala u pretpostavci daje Kejsi gajio, pakovao i prodavao marihuanu. Tužba je to tvrdila s punim pravom, a dokazni materijal je bio više nego ubedljiv. Temelje tužbe je podrivao način na koji je država došla do tog materijala. Moj posao je bio da tražim slaba mesta u toj pukotini, da ih maksimalno iskoristim, unesem u pravnu dokumentaciju, a onda ubedim apelacioni sud u ono u šta nisam uspeo da uverim sudiju Ortona Pauela podnošenjem predloga da se u prethodnom postupku odbaci dokazni materijal u ovom slučaju.

Seme optužnice protiv Harolda Kejsija posejano je u utorak sredinom decembra kada je Kejsi ušao u Houm dipo u Lankasteru i pazario nekoliko običnih artikala, među kojima i tri sijalice kakve se koriste u hidroponičnoj poljoprivredi³. Slučaj je hteo da čovek iza njega u redu bude pomoćnik šerifa, koji se u slobodnom vremenu spremao da kupi božično osvetljenje za prostor ispred kuće. Pomoćnik je prepoznao umetnička dela na Kejsijevim rukama - naročito lobanje sa svetačkim oreolom, koje su amblem Drumskih svetaca - i sabrao je dva i dva. Mada nije bio na dužnosti, čovek je onda savesno pratio Kejsijev harli dok se ovaj vozio na ranč blizu Perlblsoma. Obavestio je o tome šerifovo odeljenje za narkotike, koje je iznad ranca organizovalo let neobebeženog helikoptera s fotoaparatom za toplotno izviđanje. Tako dobijene fotografije na kojima su se obilno crveneli topli cvetovi u ambaru i baraci kvonset predočene su sudiji sa izjavom pomoćnika koji je video da Kejsi kupuje hidroponične sijalice. Sutradan izjutra pomoćnici su s potpisanim nalogom za pretres probudili Kejsija, koji je spavao na kauču.

Na prethodnom ročištu tražio sam da se isključe svi dokazi protiv Kejsija, jer je osnov sumnje za pretres bitno narušio Kejsijevo pravo na privatan život. Tvorci Ustava bi svakako ocenili daje nedopustivo preterivanje da se jedna individualna svakodnevna kupovina u radnji s tehničkom robom iskoristi kao odskočna daska za dalje mešanje u lični život prismotrom sa zemlje i iz vazduha, uz upotrebu fotoaparata za otkrivanje toplotnog zračenja.

Sudija Pael je odbio moje obrazloženje i predmet je upućen ka glavnoj raspravi ili nagodbi između tužioca i advokata. U međuvremenu su na svetlost dana izašli novi podaci koji će potkrepiti Kejsijevu žalbu na proglašenje krivice. Analiza fotografija načinjenih za vreme preleta Kejsijeve kuće i specifikacija žižne daljine termalnog fotoaparata koji su koristili zamenici, pokazivale su daje helikopter leteo na visini ne većoj od šezdeset metara iznad tla kada su te fotografije snimljene. Vrhovni sud SAD je odlučio da izviđački letovi pripadnika kriminalističkih službi iznad imanja

osumnjčenih ne narušavaju prava pojedinca na lični život ukoliko se letelica nalazi u javnom vazдушnom prostoru. Zatražio sam od Raula Levena, svog detektiva, da to proveri u Upravi federalne avijacije. Kejsijev ranč se nije nalazio u zoni čekanja ili prilaženja nijednog aerodroma. Norma javnog vazdušnog prostora iznad ranca iznosila je trista metara. Zamenici šerifa su očigledno narušili Kejsijevo pravo na lični život prilikom skupljanja dokaza za osnov sumnje da izvrše raciju na ranč.

Moj posao je sada bio da ubrzam sudski postupak i na glavnoj raspravi zatražim od zamenika i pilota da svedoče na kojoj su visini nadletali ranč. Ako kažu istinu, moji su. Ako slažu, moji su. Ne uživam u tome da brukam predstavnike zakona na suđenju u prisustvu javnosti, ali nadao sam se da će lagati. Kad porota vidi policajca koji laže na mestu za svedoke, suđenje bi moglo da se okonča odmah i bez priziva. Nema žalbe na oslobađajuću odluku. Kad porota donese odluku u korist optuženog, tužilaštvo je nemoćno.

Ovako ili onako, bio sam uveren u pobedu. Čekali smo da se odredi datum početka suđenja i postojala je samo jedna prepreka. Zato sam morao da razgovaram s Kejsijem pre nego što sudija zauzme mesto i prozove nas.

Moj klijent odšeta do ugla kaveza i ne pozdravi me. Nisam pozdravio ni ja njega. Znao je šta želim. Razgovarali smo o tome i ranije.

„Harolde, prozivka tek što nije počela“, rekoh.

„Sada treba da kažem sudiji jesmo li spremni za suđenje. Već znam da je država spremna. Dakle, na redu smo mi.“

„Pa?“

„Pa, eto teškoće. Prošli put kada smo bili ovde, rekao si mi da ću dobiti novac. Ali tu smo, Harolde, a novca nema.“

„Ne brini, imam tvoj novac.“

„Ne brinem se za to. Ti imaš moj novac. Ja nemam svoj novac.“

„Stiže. Razgovarao sam juče sa ortacima. Stiže.“

„Isto si mi kazao prošli put. Ja ne radim zabadava, Harolde. Ni stručnjak koga moram da dovedem zbog fotografija ne radi zabadava. Tvoja akontacija je odavno potrošena. Hoću još novca ili ćeš morati da tražiš novog advokata. Branioca po službenoj dužnosti.“

„Neću službenog branioca, čoveče. Hoću tebe.“

„Čuj, ja imam troškove i treba da jedem. Znaš li koliko moram da šinem nedeljno za oglas u žutim stranama? Pogodi.“

Kejsi je ćutao.

„Hiljadarku. Prosečno hiljadu dolara nedeljno samo da mi zadrže oglas tamo, i to pre nego što počnem da otplaćujem hipoteku, da dajem za izdržavanje deteta i točim gorivo u linkoln. Ne padam na obećanja, Harolde. Za rad mi treba zelena inspiracija.“

Na Kejsija ovo nije ostavilo neki utisak.

„Proverio sam“, reče.

„Sada ne možeš da me napustiš. Sudija ti neće dozvoliti.“

U sudnici zavlada tišina kada je sudija izašao iz svoje kancelarije i prešao dva stepenika do mesta za stolom. Izvršitelj pozva prisutne na mir. Bilo je vreme za predstavu. Samo sam uputio Kejsiju jedan dugačak pogled i izašao. Poznavao je zakon i to kako funkcioniše i iz ugla amatera i zatvorenika. Znao je više od većine. Pa ipak, čeka ga iznenađenje.

Seo sam i naslonio se na ogradu iza stola za branioca. U prvom predmetu razmotrena je visina kaucije, što se brzo završilo. Onda sudski službenik najavi predmet Kalifornija protiv Kejsija i ja ustadoh za stolom.

„Majki Haler za odbranu“, reko.

I tužilac potvrdi da je prisutan. Bio je to mladić po imenu Viktor de Vris. Nije imao pojma šta će ga lupiti po glavi kad dođe do suđenja. Sudija Orton Pael postavi uobičajeno pitanje može li se slučaj u poslednjem trenutku resiti sporazumno. Svaki sudija ima pretrpan rokovnik i zadatak da, ako je ikako moguće, smanji broj predmeta predlažući dispozitiv. Poslednje što neki sudija želi da čuje jeste da nema nade za sporazum i da je suđenje neizbežno.

Međutim, Pael je bez uzrujanosti podneo lošu vest od De Vrisa i mene i upitao nas jesmo li spremni da se suđenje zakaže za ovu nedelju. De Vris reče da je spreman. Ja reko da nisam.

„Poštovani sudijo“, reko, „bio bih zahvalan ako je moguće da se ovo odloži do sledeće nedelje.“

„Staje razlog za odlaganje?“, upita sudija nestrpljivo.

„Optužba je spremna, a ja želim da se ovaj predmet reši.“

„I ja želim da se reši, poštovani sudijo. Ali odbrana ima teškoća da pronađe svedoka koji nam je potreban. Neophodnog svedoka, poštovani sudijo. Mislim da će odlaganje od nedelju dana biti dovoljno. Do sledeće nedelje bićemo spremni za nastavak.“

Kao što sam i očekivao, De Vris uloži prigovor na odlaganje.

„Poštovani sudijo, država prvi put čuje za nekog nestalog svedoka. Gospodin Haler je imao skoro tri meseca da pronađe svedoke. On je tražio brzo suđenje, a sada želi da čeka. Mislim da je odlaganje taktičke prirode, jer zna da ga čeka slučaj u kojem...“

„Zadržite ostatak za porotu, gospodine De Vrise“, reče sudija.

„Gospodine Halere, mislite li da ćete za nedelju dana resiti svoj problem?“

„Da, poštovani sudijo.“

„U redu, videćemo vas i gospodina Kejsija sledećeg ponedeljka i bićete spremni za suđenje. Je li to jasno?“

„Da, poštovani sudijo. Hvala.“

Sudski službenik najavi sledeći predmet, a ja odstupih od stola za branioca. Gledao sam kako zamenik šerifa izvodi mog klijenta iz kaveza. Kejsi me okrznu pogledom u kojem sam pročitao jednaku količinu ljutine i zbunjenosti. Odoh do Renalda Rodrigeza i zamolih ga da mi dozvoli da se malo zadržim u pritvorskom delu i još se kratko posavetujem sa svojim klijentom. Većina stalnih advokata računa da će im takvu molbu uslišiti iz profesionalne učtivosti. Rodrigez ustade, otključa vrata iza svog stola i uvede me. Postarao se da mu zahvalim ne grešeći u imenu.

Kejsi se nalazio u prolaznoj ćeliji s drugim optuženim, čovekom čiji je slučaj bio najavljen pre njegovog. Ćelija je bila velika i imala je klupe duž tri zida. Nezgoda s ranom pojavom na sudu leži u tome što posle ročišta čovek mora da sedi u ovoj utvrđenoj prostoriji dok se ne napuni dovoljnim brojem osoba da ih sve prevezu autobusom u okružni zatvor. Kejsi priđe rešetkama da razgovara sa mnom.

„Kakav je to svedok o kome si govorio?“, upita.

„Gospodin Zeleni“, reko.

„Gospodin Zeleni je sve što je potrebno da nastavim odbranu.“

Kejsi besno iskrivi lice. Presekoh njegov napad.

„Čuj, Harolde, znam da želiš da se ovo makne s mrtve tačke, da se završi suđenje i da se žališ na presudu. Ali moraš da platiš vozarinu. Znam iz dugog i bolnog iskustva da ne vredi juriti ljude za novac kad je konj pušten iz štale. Koliko para, toliko muzike.“

Klimnuo sam glavom, spreman da se okrenem ka vratima koja vode u slobodu. Ali ponovo sam mu se obratio.

„I ne zamišljaj da sudija ne zna šta se događa“, reko.

„Imaš mladog neiskusnog tužioca koji ne mora da brine kada će mu stići sledeći ček. Ali Orton Pael je zastupao odbranu mnogo godina pre nego što je izabran za sudiju. On zna šta znači traganje za neophodnim svedokom kao što je gospodin Zeleni i verovatno neće biti suviše blag prema optuženom koji ne plaća svom advokatu. Dao sam mu mig, Harolde. Ako želim da se skinem sa ovog slučaja, skinuću se. Ipak bih radije došao u ponedeljak, ustao u sudnici i rekao mu da smo našli svedoka i da možemo da nastavimo. Razumeš?“

Kejsi isprva ne odgovori. Otišao je u udaljeni kraj ćelije i seo na klupu. Nije me gledao kada je konačno prekinuo ćutanje.

„Čim mi dozvole da telefoniram“, reče.

„Zvuči dobro, Harolde. Kazaću jednom od zamenika da moraš da telefoniraš. Telefoniraj, a onda mirno sedi i vidimo se sledeće nedelje. Već ćemo pokrenuti točak.“

Krenuo sam natrag ka vratima ubrzavši korak. Mrzim da boravim u zatvoru. Nisam siguran zašto. Valjda zato stoje linija razgraničenja ponekad tako tanka. Linija između advokata krivičara i krivog advokata. Ponekad nisam siguran na kojoj sam strani rešetke. Uvek mi se čini da je pravo čudo što izlazim putem kojim sam ušao.

3.

U hodniku ispred sudnice ponovo sam uključio mobilni telefon i pozvao svog vozača da mu javim da izlazim. Zatim sam proverio glasovnu poštu i našao poruke Lorne Tejlor i Fernanda Valenzuele. Odlučio sam da sačekam i odgovorim im kad budem u kolima.

Eri Brigs, moj vozač, dovezao je linkoln pred sam ulaz. Eri nije izašao da mi otvori vrata ili tako što. Zadatak mu je bio samo da me vozi dok ne otplati honorar koji mi je dugovao zato što sam ga izvukao sa uslovnom kaznom zbog prodaje kokaina. Plaćao sam mu dvadeset dolara na sat da me vozi, ali sam zadržavao pola da prebije dug. Nije zarađivao kao onda kada je dilovao krek u naselju za siromašne, ali je bilo sigurnije, legalno i moglo je da mu uđe u rezime. Eri je govorio da želi da živi pošteno i verovao sam mu.

Dok sam prilazio, čuo sam ritam hip-hopa koji je tresao zatvorene prozore taun kara. Ali Eri je isključio muziku onog časa kada sam posegnuo za kvakom na vratima. Seo sam na sedište pozadi i rekao mu da opet vozi u Van Najs.

„Šta si to slušao?“, upitah ga.

„Ovaj, bila je to Three Six Mafia.“

„Prljavi jug?“

„Tako je.“

Dugogodišnja praksa me je naučila da prepoznajem finese, regionalne i ostale, u repu i hip-hopu. Slušala ga je većina mojih klijenata, gotovo bez izuzetka, a mnogi su odatle crpli životnu strategiju.

Pružio sam ruku preko sedišta, uzeo kutiju za cipele punu kasete iz slučaja Bojlston i nasumice izabrao jednu. Zabeležio sam broj trake i vreme u mali dnevnik koji sam držao u kutiji. Pružio sam traku Erlu preko naslona sedišta i on ju je ubacio u stereo-uređaj na vozačkoj tabli. Nisam morao da mu kažem da smanji jačinu tona tako da ne bude glasniji od zvučne podloge. Eri je to radio za mene tri meseca. Znao je šta mi treba.

Rodžer Bojlston mi je bio jedan od retkih klijenata koga mi je dodelio sud. Bio je optužen za niz federalnih krivičnih dela iz oblasti ilegalne trgovine drogom. Prisluškivanje Bojlstonovih telefona, koje je sprovedla DEA⁵, dovelo je do njegovog hapšenja i zaplene šest kilograma kokaina koje je nameravao da rastura preko mreže dilera. Bilo je mnoštvo traka - više od pedeset sati snimljenih telefonskih razgovora. Bojlston je razgovarao s mnogo ljudi o tome šta stiže i kada to očekuje. U ovom slučaju vlada je komotno mogla da ide na „zakucavanje“. Bojlstona je čekala dugogodišnja robija, a menije ostajalo malo šta osim da se nagodim i ponudim Bojlstonovu saradnju u zamenu za umanjenje kazne. Međutim, nije mi to bilo važno. Trake su bile presudan činilac. Zbog njih sam prihvatio ovaj slučaj. Federalna vlada će mi platiti preslušavanje traka u sklopu pripreme odbrane mog klijenta. To je značilo da ću Bojlstonu i vladi naplatiti najmanje pedeset radnih sati pre nego što se resi sve u vezi s njegovim slučajem. Zato sam pazio da se trake vredno vrte dokle god se vozim linkolnom. Hteo sam da budem siguran da ću, budem li ikada morao da stavim ruku na Bibliju i zakunem se da ću govoriti istinu, moći mirne savesti da kažem da sam odvrteo svaku od tih traka za koje podnosim račun Ujka Sponzoru⁶.

Prvo sam se javio Lorni Tejlor. Lorna je moj administrativni menadžer. Broj telefona na mom oglasu na polovini stranice u žutim stranama i na trideset šest autobuskih klupa, rasutih širom područja s visokom stopom kriminala na jugu i istoku oblasti, vodi pravo u kancelariju, to jest, u drugu spavaću sobu stana koji je Lorna kupila u zgradi na Kings roudu u zapadnom Holivudu. Adresu istog stana imaju advokatska komora i svi sudski činovnici.

Lorna je prva tampon-zona. Da biste stigli do mene, morate početi s njom. Broj mog mobilnog ima samo nekolicina ljudi, a Lorna je čuvarica kapije. Žilava je, pametna, profesionalna i lepa. U poslednje vreme, međutim, ovu poslednju osobinu uspevam da proverim jedva jednom mesečno kada je izvodim na ručak i potpisujem račune - ona mi je i knjigovođa.

„Advokatska kancelarija“, odazva se kada sam telefonirao.

„Izvini, bio sam još u sudu“, objasnih zašto se nisam ranije javio.

„Šta ima novo?“

„Razgovarao si s Valom, je li?“

„Da, sada sam na putu za Van Najs. Stići ću do jedanaest.“

„Telefonirao je da se uveri. Nervozan je.“

„On misli da je taj tip koka koja nosi zlatna jaja i želi da se osigura da je u igri. Javiću mu se da ga umirim.“

„Sprovela sam malu proveru imena Luisa Rosa Ruleja. Kreditna sposobnost mu je izvanredna. U arhivima Tajmsa ima nekoliko pogodaka s tim imenom. Svi poslovi su vezani za nekretnine. Izgleda da radi za firmu koja trguje nekretninama na Beverli Hilsu. Zove se Rezidencijalna imanja Vindzor. Čini se da imaju klijentelu najvišeg ranga - ne trguju kućama ispred kojih stoji tabla da se prodaju.“

„To je dobro. Još nešto?“

„Ne s tim u vezi. I uobičajeni telefonski pozivi.“

Što je značilo da je eliminisala uobičajeni broj poziva onih koji su tražili advokata privučeni oglasima na žutim stranama ili na autobuskim stanicama. Pre nego što se osoba koja zove nađe u dometu mog radara, mora uveriti Lornu da može da plati ono što želi. Ona je kao bolničarka za pultom u urgentnom centru. Morate je ubediti da imate valjano osiguranje pre nego što vas uputi lekaru. Pored telefona Lorna drži cenovnik koji počinje tarifom od pet hiljada dolara za odbranu u slučaju vožnje pod uticajem alkohola i kreće se do satnice za optužbe za teška krivična dela. Ona se uverava daje potencijalni klijent platežno sposoban i da zna cenu krivičnog dela za koje je optužen. Postoji izreka: ne krši zakon ako nisi spreman za zatvor. Lorna kaže daje u mom slučaju tačnija verzija: pravda je slepa, ali zavisi od dubine džepa. Ona prihvata masterkard i vizu i proverava stanje pre nego što mi uputi klijenta.

„Neko koga znamo?“, upitah.

„Glorija Dejton je zvala iz Kula bliznakinja.“

Jeknuo sam. Kule bliznakinje su glavni zatvor u samom gradu. U jednoj kuli su smeštene žene, u drugoj muškarci. Glorija Dejton je visokoplaćena prostitutka kojoj su s vremena na vreme potrebne moje pravničke usluge. Prvi put sam je zastupao pre najmanje deset godina, kada je bila mlada, nije se drogirala i oči su joj bile živahne. Sada sam je branio pro bono². Nikada joj nisam naplaćivao. Samo sam pokušavao da je ubedim da prekine s takvim načinom života.

„Kada su je priveli?“

„Noćas. Ili tačnije, jutros. Prvi put dolazi pred sud posle ručka.“

„Ne znam hoću li stići na vreme zbog ovog odlaska u Van Najs.“

„Ima i komplikacija. Posedovanje kokaina uz uobičajeni razlog za privođenje.“

Znao sam da Glorija sve veze ostvaruje isključivo putem interneta, gde se na nekoliko sajtova oglašava kao Glori Dejs. Nije bila uličarka niti je pecala mušterije u barovima. Obično je padala kada bi neki policajac u civilu iz Poroka uspeo da provali njen sistem za proveru i ugovori sastanak. Činjenica da je kod sebe imala kokain kada su se sreli, ukazivala je na neuobičajenu nesmotrenost s njene strane ili mogućnost da joj je policajac to podmetnuo.

„U redu, ako opet telefonira, kaži joj da ću pokušati da stignem, a ukoliko ne stignem sam,

poslaću nekoga da me zameni. Hoćeš li da telefoniraš u sud i proveriš kada je ročište?“

„Već to radim. Ali, Miki, kada ćeš joj reći da je ovo poslednji put?“

„Ne znam. Možda danas. Ima li još nešto?“

„Zar ti nije dosta za jedan dan?“

„Valjda jeste.“

Još smo kratko porazgovarali o mom rasporedu za ostatak nedelje i otvorio sam laptop na stolu na spuštanje da njen kalendar uporedim sa svojim. Imao sam po dva ročišta svako prepodne i dan suđenja u četvrtak. Sve sami slučajevi s narkoticima u južnom delu grada. Hleb moj nasušni. Na kraju razgovora kazao sam joj da ću joj se javiti posle ročišta u Van Najsu da je obavestim hoće li slučaj Rulej uticati na moj raspored, i kako.

„Još nešto“, rekoh.

„Kažeš da Rulejeva firma posluje sa ekskluzivnim nekretninama, je l' tako?“

„Da. Nijedan ugovor u arhivu na kojem je njegovo ime nije na sumu ispod sedam cifara. Dva su osmocifrena. Holmbi Hills, Bel Er, takve lokacije.“

„Kako bi onda bilo da ubaciš Stiksa?“, rekoh.

„Siguran si?“

„Da, možda će nešto da iskopa.“

„Važi.“

„Čujemo se kasnije.“

Pre nego što sam zatvorio telefon, Eri je već bio na Autoputu Enteloup Veli i vozio ka jugu. Dobro smo napredovali i neće biti problema da stignemo u Van Najs na vreme za prvo Rulejevo pojavljivanje. Telefonirao sam Valenzueli da mu to kažem.

„Vrlo dobro“, reče garant.

„Čekam te.“

Dok smo razgovarali, videh dvojicu motociklista kako klize pored mog prozora. Oba vozača su nosila crni kožni prsluk s lobanjom i oreolom našivenim na leđa.

„Još nešto?“, upitah.

„Da, verovatno treba da ti kažem“, reče Valenzuela.

„Još jednom sam proverio u sudu kad je prvo pojavljivanje i saznao da je slučaj dodeljen Megi Makfirs. Ne znam je li to za tebe problem ili nije.“

Megi Makfirs je nadimak Megi Makferson, koja je slučajno jedna od najtvrdih i, da, najžešćih zamenika okružnog javnog tužioca delegiranih u sudu u Van Najsu⁸. Slučajno je i moja prva bivša žena.

„Za mene nije nikakav problem“, rekoh bez oklevanja.

„Ona će imati problem.“

Pravo je optuženog da bira advokata. Ako postoji sukob interesa između zastupnika odbrane i tužbe, tužilac mora da se povuče. Znam da će me Megi smatrati lično odgovornim što gubi uzde u potencijalno velikom slučaju, ali ja tu ništa ne mogu. U mom laptopu još postoji zahtev da se ona odstrani iz jednog ranijeg slučaja u kojem su nam se putevi ukrstili. Ako zatreba, samo ću promeniti ime optuženog i štampati ga ponovo. Ja sigurno ostajem, ona sigurno odlazi.

Dvojica motociklista sada predoše ispred nas. Osvrnuo sam se. Iza nas su bila još trojica.

„Ali znaš šta to znači?“, upitah.

„Ne, šta?“

„Usprotiviće se puštanju uz kauciju. Uvek to radi u slučajevima zlostavljanja žena.“

„Sranje, može li to da joj prođe? Očekivao sam lepo parče kolača od ovoga, čoveče.“

„Ne znam. Kažeš da tip ima porodicu i S. S. Dobsa. Pokušaću da igram na tu kartu. Videćemo.“

„Sranje.“

Valenzuela je već video kako njegov veliki honorar nestaje.

„Vidimo se tamo, Vale.“ Zatvorih telefon i pogledah Erla preko sedišta.

„Otkada nas prate?“ upitah.

„Tek su se pojavili“, reče Eri.

„Da li da uradim nešto?“

„Da vidimo prvo šta oni.“

Nisam stigao da završim rečenicu. Jedan motociklista otpozadi približi se linkolnu s boka i mahnu rukom ka izlazu za okružni park Vaskez Roks. Prepoznah u njemu Tedija Vogela, svog bivšeg klijenta i najviše rangiranog Drumskog sveca koji nije bio iza rešetaka. Možda je bio i najkrupniji Svetac. Imao je najmanje sto šezdeset kilograma i ličio je na neko debelo dete koje vozi bicikl svog mlađeg brata.

„Zaustavi, Erle“, rekoh.

„Da vidimo šta hoće.“

Stali smo na parkiralištu pored zupčaste grupe stena, nazvane tako prema jednom odmetniku koji se u njima krio pre jednog veka. Video sam dvoje ljudi na izletu kako se goste sedeći na ivici jedne od najviših stena. Ne bih se osećao prijatno jedući sendvič u takvom položaju i na tako opasnom mestu.

Spustio sam prozor kada se Tedi Vogel približio pešice. Ostala četiri Sveca ugasila su motore, ali su ostala u sedlu. Vogel se nagnu ka prozoru i nasloni se džinovskom podlakticom na donji deo rama. Osetih kako se kola pod njegovom težinom naginju za nekoliko centimetara.

„Kako poso, zastupnice?“

„Dobro, Tede“, odgovorih ne želeći da ga oslovim očiglednim gangsterskim nadimkom Tedi Ber.

„Šta ima novo kod tebe?“

„Šta bi sa onim konjskim repom?“

„Neki su mi prigovarali, pa sam ga odsekao.“

„Porota, a? Sigurno neka zbirka podgrejanih mrtvaka.“

„Šta je, Tede?“

„Težak Slučaj mi se javio tamo iz kaveza u Lankasteru. Reko je da mogu da te u'vatim na putu za jug. Kaže da odlažeš njegov slučaj dok ne dobiješ zeleniš. Je V to tako, zastupnice?“

Zadržao je razgovorni ton. Nije bilo pretnje ni u glasu ni u recima. I nisam se osećao ugrožen. Pre dve godine sam optužbu za otmicu i težak fizički napad protiv Vogela smanjio na remećenje mira. On je upravljao striptiz klubom u vlasništvu Svetaca u Sepulvedi. Uhapšen je kada je čuo da je jedna od njegovih najunosnijih igračica dala otkaz i prešla ulicu da radi u konkurentskom klubu. Vogel je takođe prešao ulicu, ugrabio je na bini i odneo natrag u svoj klub. Bila je gola. Jedan motorizovani svedok u prolazu obavestio je policiju. Obaranje te optužbe bilo je jedna od mojih uspešnijih odbrana i Vogel je to znao. Bio je sentimentaln prema meni.

„Ne sporim da je u pravu“, rekoh.

„Zarađujem za život. Ako želi da ga branim, mora da mi plati.“

„Dali smo ti pet 'iljadarki u decembru“, reče Vogel.

„To je odavno potrošeno, Tede. Više od polovine je otišlo stručnjaku koji će da razbije optužbu. Ostatak je pripao meni, a ja sam već odradio te sate. Ako idem na suđenje, moram da dopunim rezervoar.“

„Hoćeš još pet?“

„Ne, treba mi još deset i rekao sam to Teškom Slučaju prošle nedelje. To je trodnevno suđenje, a ja moram da dovedem svog stručnjaka iz Kodaka, u Njujorku. Moram da isplatim honorar njemu, a on želi prvu klasu u vazduhu i Šato Marmon na tlu. Misli da će piti u baru s filmskim zvezdama ili tako nešto. Samo noćenje tamo je četiri stotine i to u jeftinoj sobi.“

„Ubićeš me, zastupnice. Šta bi sa onim tvojim sloganom na žutim stranama? ‘Osnovana sumnja po osnovanoj ceni.’ Za tebe je deset ‘iljada osnovano?’“

„Sviđao mi se taj slogan. Privukao je mnogo klijenata. Ali advokatska komora Kalifornije nije bila tako zadovoljna njime, pa su me naterali da ga promenim. Deset je cena i osnovana je, Tede. Ako ne možete ili ne želite dajte platite, još danas ću podneti potrebne hartije. Ja ispadam, a on može da uzme branioca po službenoj dužnosti. Predaću mu sve što imam. Ali sumnjam da će službeni branilac imati potreban budžet da plati let stručnjaku za fotografiju.“

Vogel promeni položaj na prozorskom oknu, a kola se zatresoše pod njegovom težinom.

„Ne, mi želimo tebe. Težak Slučaj nam je važan, razumeš šta ‘oću da kažem. ‘Oću da izađe i vrati se na poso.“

Video sam kako zavlaci u prsluk ruku koja je bila tako debela da su mu zglavci na prstima bili utonuli u meso. Izvadio je nabrekao koverat i pružio mi ga u kola.

„Je li to keš?“, upitah.

„Tako je. Šta fali kešu?“

„Ništa. Ali moram da ti dam priznanicu. Poreska uprava zahteva izveštaj. Je li ovde svih deset?“

„Sve je tu.“

Digoh poklopac kartonske kutije za dokumentaciju na sedištu pored sebe. Moja knjiga priznanica nalazila se iza sadašnjeg predmeta. Počeh da popunjavam priznanicu. Većina advokata briše se sa spiska advokatske komore zbog finansijskih prekršaja. Zbog lažnog prikazivanja ili zloupotrebe honorara klijenata. Vodim preciznu evidenciju prihoda i priznanica. Nikada ne bih dozvolio da me se komora reši na taj način.

„Dakle, imao si ih sve vreme“, rekoh dok sam pisao.

„A šta da sam oborio na pet? Šta bi onda radio?“

Vogel se osmehnu. Nedostajao mu je jedan donji prednji zuba. Mora da gaje izgubio u tuči u klubu. Potapšao se po drugoj strani prsluka.

„Imam drugi koverat s pet ‘iljada baš ovde“, reče.

„Bio je spreman za tebe.“

„Uh, do đavola, sad mi je krivo što sam ti ostavio pare u džepu.“

Istrgnuo sam kopiju priznanice i pružio mu je kroz prozor.

„Izdao sam je na Kejsijevo ime. On je klijent.“

„Nema problema.“

Uzeo je priznanicu i uspravio se. Pri tom je skinuo ruku s donjeg dela prozorskog rama. Kola se vratiše u normalan položaj. Hteo sam da ga pitam odakle novac, kojim su ga krivičnim delima Sveci zaradili, da li je sto devojaka igralo sto sati da bi mi on isplatio honorar, ali bilo je bolje da ne znam odgovor na to pitanje. Gledao sam Vogela kako se vraća do svog harlija i muči se da prebaci preko sedla nogu debelu kao kanta za smeće. Prvi put sam primetio dvostruke amortizere na zadnjem točku. Rekoh Erlu da se vrati na autoput i nastavi za Van Najs, gde ću morati da svratim u banku pre nego što odem u sud na susret sa novim klijentom.

Za vreme vožnje otvorio sam koverat i prebrojao novac, dvadesetice, pedesetice i stotinarke. Sve je bilo tu. S dopunjenim rezervoarom bio sam spreman da nastavim s Haroldom Kejsijem.

Vratiću se na suđenje i održati lekciju mladom tužiocu. Pobeđiću, ako ne na prvostepenom, onda na apelacionom sudu. Kejsi će se vratiti svojoj porodici i poslovima Drumskih svetaca. Nisam uopšte razmišljao o njegovoj krivici za delo za koje ga terete dok sam popunjavao nalog za uplatu honorara svog klijenta u banku.

„Gospodine Halere?“, reče Eri posle izvesnog vremena.

„Da, Erle?“

„Taj stručnjak za koga kažete da dolazi iz Njujorka? Hoću li ga čekati na aerodromu?“

Odmahnuo sam glavom.

„Nikakav stručnjak ne dolazi iz Njujorka. Najbolji stručnjaci za kameru i fotografiju na svetu nalaze se baš ovde, u Holivudu.“

Eri sada klimnu glavom i pogled mu se načas ukrsti s mojim u retrovizoru. Zatim se vrati na put pred nama.

„Razumem“, reče, ponovo klimnuvši glavom.

I ja klimnuh sebi u bradu. Nisam oklevao u pogledu onoga što sam rekao i učinio. To mi je posao. Tako se to radi. Posle petnaest godina bavljenja advokaturom o svemu razmišljam na vrlo jednostavan način. Zakon je velika zardala mašina koja usisava ljude, žvote i novac. Ja sam samo mehaničar. Izveštio sam se da ulazim u mašinu, opravljam kvarove i zauzvrat izvlačim iz nje ono što mi treba.

Ne gajim više nikakve iluzije o zakonu. Sve ideje s pravnog fakulteta o vrlinama akuzatornog sistema, o sistemu kočnica i ravnoteža², o traganju za istinom, odavno su se okrunile kao lica kipova iz neke druge civilizacije. Zakon ne vrednuje istinu. Umesto toga vrednuje pregovaranje, korišćenje prilike, manipulaciju. Ne bavim se pitanjem krivice ili nevinosti, jer je svako kriv. Za nešto. Čak ni to nije bitno, budući da je svaki slučaj koga se latim nalik na kuću čije su temelje izlivali premoreni i slabo plaćeni radnici. Štedeli su. Grešili. A zatim su svoje greške bojili lažima. Moje je da skinem sloj farbe i nađem pukotine. Da zavučem prste i alat u te pukotine i proširim ih. Da ih proširim toliko da ili srušim kuću ili, ako ne uspem, napravim dovoljno velik otvor da izvučem svog klijenta.

Većina gleda u meni đavola, ali nije u pravu. Ja sam anđeo garava lica. Ja sam pravi drumski svetac. Potreban sam i željen. Obema stranama. Ja sam ulje koje podmazuje mašinu. Bez mene se zupčanici ne bi okretali, a motor bi stao. Pomažem da se sistem održi u voznom stanju.

Ali Rulejev slučaj će promeniti sve ovo. Za mene. Za njega. I svakako, za Hesusa Menendeza.

Luis Ros Rulej je bio u pritvoru sa još sedmoricom dovezenih autobusom iz zatvora Van Najs, pola ulice dalje, u sud Van Najs. U ćeliji su bila samo dva beka i sedeli su jedan do drugog na klupi dok je šest crnaca zauzelo mesto na drugoj strani ćelije. Bio je to oblik darvinističke segregacije. Nisu se poznavali, ali snaga leži u broju.

Pošto je Rulej navodno pripadao novčanoj aristokratiji s Beverli Hilsa, pogledao sam dva belca i nije mi bilo teško da odaberem. Jedan je bio mršav kao slamka i oči su mu suzile kao narkomanu koji se odavno nije ufiksao. Drugi je ličio na jelena, zaslepljenog farovima. Odabrao sam njega.

„Gospodine Ruleju?“, obratih mu se izgovorivši ime kako mi je rekao Valenzuela.

Jelen klimnu glavom. Dadoh mu znak da priđe rešetkama kako bismo mogli na miru da razgovaramo.

„Zovem se Majki Haler. Ljudi me zovu Miki. Ja ću vas zastupati danas na prvom pojavljivanju.“

Bili smo u pritvoru iza sudnice za formalno krivično optuživanje, gde se advokatima uobičajeno dozvoljava da savetuju svoje klijente pre izvođenja na sud. Na podu ispred ćelija povučena je plava linija. Na devedeset centimetara. Dužan sam da budem toliko udaljen od svog klijenta.

Rulej zgrabi rešetke ispred mene. Kao i ostali u kavezu, nosio je okove na zglobovima ruku, nožnim člancima i truhu. Neće mu ih skinuti dok ga ne odvedu u sudnicu. Tek je prevalio tridesetu i, mada visok najmanje metar i osamdeset i težak osamdeset kilograma, izgledao je slabunjav. Zatvor čini ljude takvima. Oči su mu bile svetloplave i ispunjene panikom kakvu sam retko kada imao prilike da vidim. Većina mojih klijenata već je bila ćorkirana, pa ima ukočeni pogled grabljivca. Tako se opstaje u zatvoru.

Ali Rulej je bio drukčiji. Izgledao je kao plen. Bio je uplašen i nije mario da li se to vidi i hoće li neko da primeti.

„Ovo je nameštaljka“, reče žurno i glasno.

„Morate me izvući odavde. Pogrešio sam s tom ženom, ništa više. Ona pokušava da mi napakuje i...“

Digoh ruke da ga učutkam.

„Pazite šta ovde govorite“, rekoh tiho.

„U stvari, pazite šta govorite sve dok vas ne izvedem odavde i dok ne budemo mogli da vodimo poverljiv razgovor.“

On se osvrte izgleda ne razumevajući.

„Nikada ne znate ko sluša“, rekoh.

„I nikada ne znate ko može da kaže da je čuo nešto što ste rekli, čak i ako niste rekli ništa. Najbolje je da uopšte ne govorite o slučaju. Razumete? Najbolje je da ne govorite ni sa kim ni o čemu, tačka.“

On klimnu glavom i dadoh mu znak da sedne na klupu pored rešetaka. Uza zid, preko puta nje, bila je klupa, pa sam i ja seo.

„U stvari, ovde sam samo zato da se upoznam s vama i kažem vam ko sam“, rekoh.

„O ovom slučaju možemo da razgovaramo kad vas izvučem odavde. Napolju sam već razgovarao s vašim porodičnim advokatom gospodinom Dobsom i reći ćemo sudiji da smo spremni da položimo kauciju. Je li to u redu?“

Otvorio sam kožne korice monblan i spremio se da hvatam zabeleške. Rulej klimnu glavom. Učio je.

„Dobro“, rekoh.

„Dajte mi podatke o sebi. Koliko imate godina, jeste li oženjeni, kakve su vaše veze u društvu.“

„Ovaj, imam trideset dve godine. Proveo sam ovde ceo život... Čak sam se tu i školovao. Na UCLA, Nisam oženjen. Nemam dece. Radim...“

„Razvedeni?“

„Ne, nisam se ženio. Radim za porodičnu firmu. Rezidencijalna imanja Vindzor. Nazvana je po drugom mužu moje majke. To su nekretnine. Prodajemo nekretnine.“

Dok je govorio, ja sam beležio. Ne dižući pogled, tiho sam ga upitao: „Koliko ste zaradili prošle godine?“

Pošto Rulej nije odgovorio, pogledah ga.

„Zašto to treba da znate?“, upita on.

„Zato što ću vas izvući odavde pre zalaska sunca. Da bih to postigao moram da znam sve o vašem društvenom položaju. A u to spada i vaša finansijska situacija.“

„Ne znam tačno koliko sam zaradio. Veliki deo je u deonicama kompanije.“

„Niste prijavljivali porez?“

Rulej pogleda preko ramena u ostale zatvorenike, a onda mi šapatom odgovori: „Jesam. U prijavi je moj prihod četvrt miliona.“

„Ali vi kažete da ste, sa deonicama koje posedujete u kompaniji, stvarno zaradili više.“

„Tako je.“

Jedan od Rulejevih kolega zatvorenika priđe rešetkama pored njega. Onaj drugi belac. Ponašao se uznemireno, ruke mu ni časa nisu mirovale, očajnički ih je premeštao s bedara u džepove i naizmenično ih spajao.

„Hej, čoveče, i meni treba advokat. Imaš li posetnicu?“

„Ne za tebe, drugar. Za tebe imaju drugog advokata.“

Opet sam pogledao Ruleja i za trenutak čekao da se narkoman udalji. On to nije učinio. Ponovo sam ga pogledao.

„Čuj, ovo je poverljivo. Možeš li da nas ostaviš same?“

Narkos napravi neki pokret rukama i vukući noge vrati se u ugao iz koga je došao. Prebacih pogled na Ruleja.

„Šta je s dobrotvornim organizacijama?“, upitah.

„Kako to mislite?“, uzvрати Rulej.

„Izdvajate li nešto kao milosrđe? Dajete li u dobrotvorne svrhe?“

„Da, kompanija to čini. Dajemo društvu Make A Wish i skrovištu za odbegle u Holivudu. Mislim da se zove My Friend's Place¹⁰ ili tako nekako.“

„U redu, dobro.“

„Izvući ćete me?“

„Pokušaću. Stavljaju vam na teret ozbiljna krivična dela... proverio sam dolazeći ovamo... i imam utisak da će tužilac tražiti da vas ne puste uz kauciju, ali ovo je dobar materijal. S tim mogu da radim.“

Pokazao sam na beleške.

„Da me ne puste uz kauciju?“, upita on glasno i panično.

Svi u ćeliji pogledaše u njegovom pravcu, jer je izgovorio ono što predstavlja kolektivni košmar. Odbijanje zahteva za puštanje uz kauciju.

„Smirite se“, rekoah.

„Kazao sam da će ona to tražiti. Nisam kazao da će i dobiti. Kada ste poslednji put hapšeni?“

Ovo pitanje uvek postavljam kao grom iz vedra neba i gledam ih u oči da bih se osigurao od

iznenađenja na sudu.

„Nikada. Nikada me nisu hapsili. Sve ovo je...“

„Znam, znam, ali o tome ne želimo da razgovaramo ovde, sećate se?“

On klimnu glavom. Pogledah na sat. Sudsko zasedanje tek što nije počelo, a ja još moram da razgovaram s Megi Makfirs.

„Sada idem“, rekoh.

„Videćemo se tamo za koji minut i postaraćemo se da vas izvučemo odavde. Kad budete tamo, nemojte da govorite ništa pre nego što se posavetujete sa mnom. Ako vas sudija pita kako ste, prvo se posavetujte sa mnom. Važi?“

„Ovaj, zar ne treba da kažem ‘nisam kriv’ na optužbe?“

„Ne, to vas neće ni pitati. Danas će vam samo pročitati optužnicu, raspraviti pitanje kaucije i odrediti datum izvođenja na sud. Onda ćete reći: ‘Nisam kriv.’ Dakle, danas ćutite. Nikakvih ispada, ništa. Jasno?“

On klimnu glavom i namršti se.

„Je li vam dobro, Luise?“

On potvrdi turobnim pokretom glave.

„Tek da znate“, rekoh.

„Ja naplaćujem dve i po hiljade dolara za prvo pojavljivanje i ročište o kauciji kakvo je ovo. Hoće li to biti problem?“

Rulej odmahnu glavom. Sviđalo mi se što ne govori. Većina mojih klijenata suviše brblja. Obično ih jezik odvede pravo u zatvor.

„Dobro. O svemu ostalom možemo da razgovaramo kad izađete odavde i kad se steknu uslovi za poverljiv razgovor.“

Sklopio sam kožnu fasciklu nadajući se da ju je primetio i da je na njega ostavila utisak, a zatim ustao.

„Još nešto“, rekoh.

„Zašto ste izabrali mene? Grad je pun advokata, zašto baš ja?“

Ovo pitanje nije se ticalo našeg odnosa, samo sam proveravao tačnost Valenzueline izjave.

Rulej slegnu ramenima.

„Ne znam“, reče.

„Sećao sam se vašeg imena iz nekog članka koji sam pročitao u novinama.“

„Šta ste čitali o meni?“

„Bila je to priča o slučaju gde su odbačeni dokazi protiv nekog tipa. Čini mi se da je posredi bila droga. Pobili ste u tom slučaju, jer je optužba posle toga ostala bez dokaza.“

„Slučaj Hendriks?“

Nisam mogao da se setim nijednog drugog mog slučaja o kojem su poslednjih meseci pisale novine. Hendriks je bio još jedan klijent iz redova Drumskih svetaca. Šerifova policijska služba je na Hendriksov harli prikačila GPS bubicu da bi pratila njegove isporuke. Na javnom putu to je bilo sasvim u redu. Ali kada je on svoj motocikl prekonoc parkirao u kuhinji, bubica je predstavljala nezakonito policijsko stupanje u posed. Sudija je odbacio tužbu na pripremnom ročištu. Tajms je tome posvetio dosta prostora.

„Ne sećam se kako se zvao klijent“, reče Rulej.

„Setio sam se vašeg imena. Tačnije, vašeg prezimena. Kada sam jutros pozvao garanta, saopštio sam mu prezime Haler i zamolio ga da vas zove i obavesti mog advokata. Zašto?“

„Nemam poseban razlog. Samo sam radoznao. Zahvaljujem na pozivu. Vidimo se u sudnici.“

Pitanje razlike između Rulejeve i Valenzueline verzije događaja odložio sam za kasnije i krenuo natrag u sudnicu da čujem iznošenje optužnog predloga. Video sam Megi Makfirs kako sedi na jednom kraju stola optužbe. Bila je tamo s petoro drugih tužilaca. Sto je bio velik i u obliku slova L, pa je mogao da obezbedi mesto beskrajnom broju tužilaca koji bi se smenjivali, a ipak bili okrenuti sudiji. Za rutinski dolazak na sud i iznošenje krivičnih optužbi koje se svakodnevno nižu obično je bio zadužen jedan tužilac. Međutim, specijalni slučajevi privlače krupne zverke iz okružnog tužilaštva na prvom spratu zgrade odmah do suda. A to važi i za TV kamere.

Dok sam prolazio kroz ogradu, video sam čoveka kako namešta tronožni stativ za kameru pored pulta sudskog izvršitelja. Ni na kameri ni na odeći čoveka nije bilo simbola TV mreže. To je značilo daje slobodnjak koji je načuo za slučaj, pa će snimati ročište i pokušati da proda materijal uredniku informativnog programa neke lokalne stanice kome je potreban prilog od trideset sekundi. Kada sam ranije kod sudskog izvršitelja proverio Rulejev raspored u kalendaru, rekao mi je da je sudija već dozvolio snimanje.

Pridoh s leđa svojoj bivšoj ženi i sagnuh se da joj šapnem na uvo. Razgledala je fotografiju u fascikli. Nosila je mornarički kostim dezeriran tankim sivim prugama. Vrana kosa bila joj je na potiljku vezana odgovarajućom sivom trakom. Sviđalo mi se kad je tako vezivala kosu.

„Ti si ono beše vodila Rulejev slučaj?“

Ona diže pogled, jer nije pogodila ko šapće. I nehotice se osmehnu, ali se grimasa odmah pretvori u mrštenje kada je videla da sam to ja. Tačno je znala šta znači moja upotreba prošlog vremena i zalupila je fasciklu.

„Nemoj mi reći!“, izusti.

„Žao mi je. Dopalo mu se kako sam vodio Hendriksov slučaj i zvao me je.“

„Majku mu. Želela sam ovaj slučaj, Halere. Ovo mi radiš već drugi put.“

„Valjda ovaj grad nije dovoljno veliki za nas oboje“, rekoh bedno imitirajući Kegnija.

Ona zastenja.

„U redu“, reče brzo se predajući.

„Mirno se povlačim posle ovog ročišta. Ukoliko čak i tome ne prigovoriš.“

„Možda i hoću. Tražićeš da mu se zabrani puštanje uz kauciju?“

„Tako je. Ali to se neće promeniti ni s novim tužiocem. Direktiva dolazi s prvog sprata.“

Klimnuh glavom. Mora da je supervizor predmeta odlučio da se javno tužilaštvo protivi puštanju na slobodu do suđenja.

„On ima društveni položaj koji ga obavezuje. I nikada nije hapšen.“

Pažljivo sam pratio kako će da reaguje, jer nisam imao vremena da proverim istinitost Rulejeve tvrdnje da ranije nije hapšen. Neverovatno je koliko klijenata laže o prethodnim sukobima s mašinom čak i ako nema nikakvih izgleda da laž ostane neotkrivena.

Ali Megi nije ničim otkrila da ima suprotne podatke. Možda je rekao istinu. Možda mi je klijent zaista bogomdani poštenjačina koji je prvi put počinio krivično delo.

„Nije važno je li to radio ranije“, reče Megi.

„Važno je šta je uradio sinoć.“

Ona otvori fasciklu i brzo prelista fotografije dok nije našla onu koja joj je zapala za oko, pa ju je hitro izvukla, „Vidi sinoćno delo tvog stuba društva. Dakle, zaista me nije briga šta je radio ranije. Hoću samo da se postaram da to ne ponovi.“

Fotografija formata 20 x 25 prikazivala je u krupnom planu lice neke žene. Otok oko desnog oka bio je tako krupan da joj se oko čvrsto i potpuno zatvorilo. Nos joj je bio slomljen i iskrivljen u stranu. Iz obe nozdrve virila je gaza natopljena krvlju. Iznad desne obrve bila je duboka posekotina,

zatvorena s devet leptirastih šavova. Donja usna joj je bila rasečena, takođe sa otokom veličine klikera. Najgori utisak na fotografiji ostavljalo je neoštećeno oko. Žena je gledala u kameru sa izrazom straha, bola i poniženja, neosporno utisnutim u to jedno suzno oko.

„Ako je to uradio on“, rekoh, jer se očekivalo da to kažem.

„Tako je“, složi se Megi.

„Naravno, ako je to uradio on. Doduše, uhapšen je u njenom stanu, s njenom krvlju na sebi, ali u pravu si, pitanje je valjano.“

„Volim kad si sarkastična. Imaš li ovde izveštaj o hapšenju? Rado bih uzeo jednu kopiju.“

„Uzmi je od onoga ko preuzme slučaj od mene. Nema usluga, Halere. Ovog puta nema.“

Čekao sam, spreman za još prepirke, negodovanja i možda odapetih strela, ali više nije govorila. Zaključio sam kako ne vredi da pokušavam da iz nje izvučem više podataka o ovom slučaju. Promenio sam temu.

„Dakle“, rekoh, „kako je ona?“

„Usrala se od straha i pakleno je boli. Kako bi drukčije i moglo da joj bude?“

Pogledala me je i istog časa otkrih u njenom pogledu saznanje, a potom i osudu.

„Ti uopšte ne pitaš za žrtvu, je li?“

Čutao sam. Nisam želeo da je lažem.

„Tvoja ćerka je dobro“, reče ona nemarno.

„Dopadaju joj se stvari koje si joj poslao, ali radije bi da češće vida tebe.“

Ovo nije bila odapeta strela. Bio je to direktan udarac, koji sam, pošteno govoreći, zaslužio. Izgledalo je da uvek jurim slučajeve, čak i vikendom. Intimno sam znao da treba češće da jurim svoju ćerku po dvorištu. Vreme za to je prolazilo.

„Biće tako“, rekoh.

„Od sada. Odgovara li ovaj vikend?“

„Sjajno. Hoćeš li da joj kažem večeras?“

„Ovaj, možda je bolje da sačekaš do sutra, da budem siguran.“

Ona znalački klimnu glavom. Već smo vodili ovakve razgovore.

„Odlično. Javi mi sutra.“

Ovog puta nije mi se svideo njen sarkazam.

„Šta joj treba?“, upitao sam nastojeći da makar izravnam skor.

„Rekla sam ti šta joj treba. Više tvog prisustva u njenom životu.“

„U redu, obećavam. Biće kao što kažeš.“ Čutala je.

„Zaista to mislim, Megi. Zvaću te sutra.“

Ona diže pogled, spremna da puca u mene iz obe cevi. Nije bilo prvi put da mi prebacuje da mnogo pričam a malo radim kada je o očinstvu reč. Ali spasao me početak sudskog zasedanja. Sudija je izašao iz svoje kancelarije i popeo se stepenicama do svog mesta. Izvršitelj je pozvao prisutne na mir. Bez ijedne reči upućene Megi, napustio sam sto tužioca i vratio se na jedno od sedišta pored ograde.

Sudija upita službenika treba li da se rasprave neka pitanja pre izvođenja pritvorenika. Nije trebalo, pa sudija naloži da dovedu prvu grupu. Kao i u sudnici u Lankasteru, postojao je veliki izdvojeni prostor za optužena lica u pritvoru. Ustao sam i prišao otvoru u staklu. Videvši da Rulej ulazi, dozvao sam ga pokretom ruke.

„Vi ste prvi“, rekoh mu.

„Zamolio sam sudiju da promeni redosled i učini mi uslugu. Pokušaću da vas što pre izvedem.“

Bila je to neistina. Nisam zamolio sudiju ni za šta, a i da jesam, sudiji ne bi bilo ni na kraj

pameti da mi pravi uslugu. Rulej će biti prvi zbog prisustva medija u sudnici. Običaj je da se prvo skinu s dnevnog reda slučajevi koji privlače medije. Iz obzira prema snimatelju, koji verovatno ima i druge zadatke. Ujedno, takvim postupkom se smanjuje napetost u sudnici, jer su advokati, optuženi, pa i sam sudija opušteniji kada nisu u žiži televizijske kamere.

„Zašto je ona kamera tamo?“, upita Rulej paničnim šapatom.

„Je li zbog mene?“

„Da, zbog vas. Neko mu je tipovao vaš slučaj. Ako ne želite da vas snima, koristite mene kao štit.“

Rulej promeni položaj tako da sam ga telom zaklanjao od kamere na drugoj strani sudnice. Ovo je snimatelju umanjilo izgleda da proda komentar i prilog nekom lokalnom informativnom programu. Vrlo dobro. Ako ipak proda materijal, ja ću biti u prvom planu. Opet vrlo dobro.

Prozvan je Rulejev predmet, pri čemu mu je sudski službenik pogrešno izgovorio ime. Megi izjavi da zastupa optužbu, a ja rekoh da sam branilac. Megi je pooštrila optužbe iz policijske prijave, po običaju koji joj je i doneo nadimak Megi Makfirs. Rulej je sada bio formalno optužen za pokušaj ubistva i pokušaj silovanja. To će ojačati njen zahtev da se optuženom ne dozvoli da napusti zatvor uz kauciju.

Sudija obavesti Ruleja o njegovim ustavnim pravima i odredi dvadeset prvi mart kao datum izvođenja na sud. Govoreći u Rulej evo ime zatražio sam da ga puste bez kaucije. Ovo izazva oštru raspravu između Megi i mene, a sve to je usmeravao sudija koji je dobro znao da smo bili u braku, jer je prisustvovao našem venčanju. Dok je Megi nabrajala okrutna dela učinjena žrtvi, ja sam isticao Rulejeve društvene veze i dobrotvorne delatnosti, pokazao na S. S. Dobsa na galeriji i ponudio da ga izvedem da i on kaže neku reč o Rulejevom ugledu. Dobs je bio moj keč iz rukava. Njegov ugled u pravnoj zajednici nadmašivao je Rulejev renome i svakako će uticati na sudiju, koji je taj položaj zauzimao voljom birača - i finansijera izborne kampanje.

„Sve u svemu, sudijo, optužba ne može tvrditi da postoji rizik da će ovaj čovek pobeći niti da predstavlja pretnju za društvo“, zaključih.

„Gospodin Rulej je čvrsto usidren u ovoj zajednici i namerava da najoštrije napadne lažne optužbe iznete protiv njega.“

Namerno sam upotrebio glagol napasti za slučaj da se ova izjava emituje i daje na televiziji sluša žena od koje su optužbe potekle.

„Poštovani sudijo“, uzvratila Megi, „manemo li se paradiranja krupnim recima, ne sme se zaboraviti da je žrtva u ovom slučaju brutalno...“

„Gospođo Makferson, mislim da smo tu teritoriju prešli uzduž i popreko“, prekida je sudija.

„Svestan sam povreda žrtve kao i statusa gospodina Rulej a. Osim toga, danas imam vrlo zgusnut dnevni red. Određujem kauciju od milion dolara. Takođe, zahtevam kao neophodan uslov da se gospodin Rulej javlja sudu radi kontrole jednom nedeljno. Propusti li jedno javljanje, gubi slobodu.“

Hitro sam pogledao na galeriju, gde je Dobs sedeo pored Fernanda Valenzuele. Dobs je bio mršav čovek, koji je brijao glavu da sakrije ćelavost. Valenzuelin obim trbuha još više je isticao mršavost porodičnog advokata. Čekao sam signal da li da prihvatim sudijino naređenje o visini kaucije ili da pokušam da snizim sumu. Ponekad, kad sudija misli da vam čini uslugu, to može da se vrati kao bumerang i udari vas više - ili u ovom slučaju manje.

Dobs je sedeo na prvom sedištu u prvom redu. On jednostavno ustade i pođe ka izlazu iz sudnice ostavljajući Valenzuelu. Zaključili da je to znak da ostavim sve kako jeste, da Rulejeva porodica može da podnese milion. Okrenuh se ka sudijskom stolu.

„Hvala, poštovani sudijo“, rekoh.

Službenik smesta najavi sledeći slučaj. Pogledah Megi dok je sklapala fasciklu predmeta u kojem više neće biti tužilac. Ustala je, prošla kroz ogradu i udaljila se središnjim prolazom između sedišta u sudnici. Nije mi se obratila niti me je udostojila jednog pogleda.

„Gospodine Halere?“

Okrenuh se svom klijentu. Iza njegovih leđa videh zamenika šerifa, koji mu je prilazio da ga vrati u pritvor. Autobusom će ga vratiti pola ulice dalje, u zatvor, a zatim, već prema tome koliko će Dobs i Valenzuela biti brzi, pustiće ga danas u neko doba.

„Sarađivaću s gospodinom Dobsom da izađete što pre“, rekoh mu.

„Onda ćemo šesti i razgovarati o slučaju.“

„Hvala“, reče Rulej dok su ga odvodili.

„Hvala što ste bili ovde.“

„Zapamtite šta sam vam rekao. Ne razgovarajte sa strancima. Ne razgovarajte ni sa kim.“

„Da, gospodine.“

Pošto je otišao, pridoh pregradi. Valenzuela me je čekao kod prolaza i široko se osmehivao. Rulejeva kaucija je verovatno bila najviša koju je ikada osigurao. To je značilo da će mu i profit biti najveći do sada. Pljesnuo me je po mišici čim sam izašao.

„Šta sam ti rekao?“, upita.

„Imamo ovde koncesiju, šefe.“

„Videćemo, Vale, rekoh.“

„Videćemo.“

5.

Svaki advokat koji radi u mašini ima dva cenovnika. U cenovniku A navedeni su honorari koje bi advokat voleo da dobije za pružene usluge. A postoji i cenovnik B, s honorarima koje je voljan da primi, jer klijent objektivno ne može da mu plati više. Koncesioni klijent je optuženi koji je spreman da ide na suđenje i dovoljno je bogat da advokatu plati tarife sa cenovnika A. Od prve pojave i izvođenja na sud radi krivičnog optuživanja i pripremnog ročišta, pa do glavnog pretresa i žalbe na presudu, koncesioni klijent zahteva stotine ako ne i hiljade naplativih radnih sati. On može da vam napuni rezervoar gorivom za dve ili tri godine. U mom lovištu, to je najređa i najtraženija zverka u džungli.

A izgledalo je da se Valenzuela namerio na novac. Luis Rulej je sve više ličio na koncesionog klijenta. Period za mnog bio je mršav. Prošle su skoro dve godine otkako sam se koliko-toliko primakao koncesionom slučaju ili klijentu. Govorim o slučaju koji donosi šestocifrenu zaradu. Bilo je dosta onih za koje je izgledalo da mogu da dostignu tu teško osvojivu visoravan, ali su posustajali nikada je ne dosežući.

Kada sam izašao, S. S. Dobs je čekao u holu ispred suda za krivično optuživanje. Stajao je kraj staklenog zida koji je gledao na trg okružen administrativnim zgradama. Požurio sam k njemu. Imao sam nekoliko trenutaka prednosti pre nego što Valenzuela izađe iz sudnice, a hteo sam da s Dobsom razgovaram u četiri oka.

„Izvinite“, reče Dobs pre nego što sam progovorio.

„Nisam mogao da izdržim da ostanem tamo više ni časak. Pogodilo me je što vidim dečaka sateranog u tor sa ostalom stokom.“

„Dečaka?“

„Luisa. Ja zastupam porodicu već dvadeset pet godina. Valjda u njemu još gledam dečaka.“

„Hoćete li moći da ga izvučete?“

„Neće biti problem. Moram da telefoniram Luisovoj majci da vidim kako ona želi da to sredi, hoće li založiti imovinu ili će se odlučiti za garanciju.“

Zalaganje imovine da se pokrije kaucija od milion dolara znači da imovina vredna najmanje milion dolara ne srne biti opterećena hipotekom. Uz to, sud može da traži novu procenu imovine, što ponekad traje danima, a za sve to vreme Rulej bi čekao u zatvoru. Nasuprot tome, garancija može da se stekne preko Valenzuele za premiju od deset odsto. Razlika je u tome što se tih deset procenata ne vraća. Taj novac zadržava Valenzuela kao nagradu za rizik i neprijatnosti i zato se tako široko osmehivao u sudnici. Pošto plati osiguranje na premiju za kauciju od milion dolara, ostaće mu skoro devedeset hiljada. A on se još brine hoću li se ja postarati za njega.

„Smem li nešto da predložim?“, upitah.

„Samo izvolite.“

„Luis je izgledao malo nesiguran kada sam ga video u pritvoru. Da sam na vašem mestu, požurio bih da ga izvučem. Najbrži način jeste da tražite od Valenzuele da izda garanciju. Koštace vas sto hiljada, ali dečak će biti napolju, i bezbedan, znate valjda šta hoću da kažem.“

Dobs se okrete ka prozoru u nasloni se na ogradu koja se protezala duž stakla. Pogledao sam dole i video da je trg pun ljudi iz državnih zgrada koji su imali pauzu za ručak. Među njima je bilo i onih sa crveno-belim tablicama za imena, za koje znam da ih daju porotnicima.

„Znam šta hoćete da kažete.“

„Druga opasnost je što su ovakvi slučajevi mamac za pacove da izađu iz rupa u zidovima.“

„Kako to mislite?“

„Mislim na druge uhapšene koji će reći da su čuli da je neko kazao nešto. Naročito u slučajevima koji dospevaju u vesti ili novine. Razglašiće to i izgledaće daje naš klijent progovorio.“

„To je kriminal“, reče Dobs negodujući.

„To ne bi smelo da se dozvoli.“

„Da, znam, ali događa se. I što duže ostane tamo, širi se prostor za nekoga od tih ljudi.“

Valenzuela nam se priključi kraj ograde. Nije ništa govorio.

„Predložiću joj da se to reši putem novčane garancije za kauciju“, reče Dobs.

„Već sam telefonirao i bila je na sastanku. Čim mi se javi, preduzećemo konkretne korake.“

Njegove reči me podstakoše da kažem nešto što mi je zasmatalo na ročištu.

„Nije mogla da izađe sa sastanka da razgovara o sinu koji je u zatvoru? Pitao sam se zašto danas nije na sudu ako je ovaj dečak, kako ga zovete, tako čestit i primeran.“

Dobs me pogleda kao da mesec dana nisam ispirao usta vodicom.

„Gospođa Vindzor je vrlo zauzeta i moćna žena. Siguran sam da bi se odmah odazvala da sam joj preko telefona rekao da je situacija njenog sina tako složena da zahteva hitnu intervenciju.“

„Gospođa Vindzor?“

„Preudala se posle razvoda s Luisovim ocem. Bilo je to davno.“

Klimnuh glavom, a onda se setih da moram da raspravim s Dobsom još neka pitanja, ali ne pred Valenzuelom.

„Vale, što ne bi trknuo da proveriš kada Luisa vraćaju u zatvor Van Najs kako bi mogao da ga izbaviš.“

„To je lako“, reče Valenzuela.

„Biće u prvom autobusu posle ručka.“

„Da, dobro, ipakproveri još jednom dok ja završim s gospodinom Dobsom.“

Valenzuela zausti da se pobuni kako ne mora da proverava još jednom, a onda shvati šta mu govorim.

„U redu“, reče.

„Idem.“

Kada se udaljio, za trenutak sam odmerio Dobsa pre nego što sam mu se obratio. Dobs je izgledao kao čovek pri kraju pedesetih. Imao je servilan stav, verovatno stečen trodecenijskom brigom o bogatašima. Za to vreme se verovatno i sam obogatio, ali to nije promenilo njegovo ponašanje u javnosti.

„Ako ćemo da saradujemo, mislim da treba da vas pitam kako želite da vas oslovljavam. Sesil? Si Si? Gospodin Dobs?“

„Sesil je u redu.“

„Dobro, Sesile, moje prvo pitanje jeste hoćemo li saradivati. Imam li posao?“

„Gospodin Rulej mi je jasno stavio do znanja da želi da vi vodite slučaj. Da budem iskren, ja vas ne bih stavio na čelo liste. Ne bih vas uopšte izabrao, jer, iskreno govoreći, nisam čuo za vas. Ali pošto vas je izabrao gospodin Rulej, ja to prihvatom. U stvari, mislim da ste se u sudnici pokazali vrlo dobro, naročito kad imam u vidu kako se neprijateljski ponašala ona tužiteljka prema gospodinu Ruleju.“

Primetih da je dečak sada postao „gospodin Rulej“. Morao sam da se zapitam šta se dogodilo da napreduje u Dobsovima očima.

„Hm, da, zovu je Megi Makfirs. Vrlo je predana svom poslu.“

„Mislim daje malo zadrta. Verujete li daje moguće ukloniti je sa ovog slučaja i možda dovesti nekoga ko je... staloženiji?“

„Ne znam. Pokušaj da se zameni tužilac može da bude opasan. Ali ako mislite da ona treba da ide, mogu to da uradim.“

„Milo mi je što to čujem. Možda je trebalo da ranije saznam za vas.“

„Možda. Hoćete li da sada razgovaramo o honoraru i skinemo to pitanje s dnevnog reda?“

„Ako želite.“

Osvrnuo sam se da se uverim da u blizini nema drugih advokata. U ovom slučaju ići ću na cenovnik A od prve do poslednje stavke.

„Za danas dobijam dve i po hiljade i Luis je to već odobrio. Ako želite da ubuduće plaćate po satu, dobijam tri stotine na sat, a u vreme suđenja satnica raste na petsto, jer ne mogu da radim ništa drugo. Ukoliko vam više odgovara fiksni honorar, želim šezdeset hiljada odsad pa do preliminarnog ročišta. Ako se proces završi nagodbom, dobijam još dvanaest. Ako idemo na suđenje, treba mi još šezdeset na dan kada se to reši i još dvadeset pet kada počnemo da biraмо porotu. Izgleda da suđenje neće trajati duže od nedelju dana uključujući izbor porote, ali ako potraje, dobijam nedeljno dvadeset pet ekstra. O žalbenom postupku možemo da razgovaramo ako i kada bude potreban.“

Za trenutak sam oklevao da vidim kako će Dobs reagovati. Nije kazao ništa, pa sam nastavio da pritiskam.

„Treba mi trideset hiljada za kaparu i još deset za detektiva do kraja dana. Ne želim da dangubim. Detektiv mora da prione na posao pre nego što se mediji zainteresuju za slučaj i možda pre nego što policija stigne do umešanih ljudi.“

Dobs lagano klimnu glavom.

„Jesu li to vaši standardni honorari?“

„Kad mogu da ih dobijem. Vredim svaku paru. Koliko vi naplaćujete porodici, Sesile?“

Bio sam siguran da iz ove male epizode neće izaći gladan.

„To se tiče mene i mog klijenta. Ali bez brige. Uključiću pitanje vašeg honorara u razgovor s gospođom Vindzor.“

„Hvala. I ne zaboravite, detektiv mora da počne da radi još danas.“

Dao sam mu poslovnu vizitkartu, koju sam izvadilo iz desnog džepa sakoa. Na posetnici u desnom džepu je broj mog mobilnog telefona. Na onoj u levom je broj Lorne Tejlor.

„Imam još jedno ročište u gradu“, rekoh.

„Kad ga puste iz zatvora, javite mi, pa ćemo organizovati sastanak. Što pre, to bolje. Biću dostupan kasnije danas i večeras.“

„Savršeno“, reče Dobs i stavi posetnicu u džep ne pogledavši je.

„Da dođemo kod vas?“

„Ne, ja ću doći kod vas. Zanima me kako živi druga polovina u onim luksuznim zgradama u Senčeri Sitiju.“

Dobs se izveštačeno osmehnu.

„Po vašem odelu je očigledno da znate staro pravilo da advokat specijalizovan za krivično pravo nikada ne srne da se oblači suviše dobro, i da se držite tog pravila. Vi želite da se dopadnete poroti, a ne da budu ljubomorni na vas. Pa, Majkle, advokat iz Senčeri Sitija ne sme da ima kancelariju lepšu od kancelarija klijenata koji mu dolaze. Dakle, uveravam vas da su naše kancelarije vrlo skromne.“

Složio sam se klimnuvši glavom. Ali sam u isti mah bio uvređen. Nosio sam svoje najbolje odelo. Kao uvek ponedeljkom.

„Dobro je što to znam“, rekoh.

Vrata sudnice se otvoriše, a snimatelj izađe napolje vukući kameru i savijeni tronožac. Dobs ga

vide i u magnovenju se ukoči.

„Mediji“, reče.

„Kako da to kontrolišemo? Gospođa Vindzor neće...“

„Samo trenutak.“

Pozvah kamermana i on pride. Odmah mu pružih ruku. Da bi je prihvatio, morao je da spusti tronožni stativ.

„Ja sam Majki Haler. Video sam da snimate mog klijenta.“ Poslužio sam se svojim punim imenom kao šifrom.

„Robert Gilen“, predstavi se kamerman.

„Ljudi me zovu Stiks.“

Pokazao je na tronožac da objasni¹¹. Koristio je svoje puno ime kao uzvratnu šifru. Pokazivao mi je da razume kakvu igru igramo ovde.

„Radite li kao slobodnjak ili ste na zadatku?“, upitah.

„Danas sam slobodnjak.“

„Kako ste saznali za ovo?“

On slegnu ramenima, kao da okleva da odgovori.

„Izvor. Policajac.“

Klimnuh glavom. Gilen se uključio i igrao je svoju ulogu.

„Koliko dobijate za ovo ako prodate snimak nekoj televizijskoj informativnoj redakciji?“

„Zavisí. Dobijam sedamsto pedeset za ekskluzivu i petsto za neekskluzivu.“

Neekskluziva znači da svaki urednik vesti koji mu otkupi traku zna da on može da proda snimljeni materijal konkurentskoj stanici. Gilen je udvostručio uobičajene tarife u ovom poslu. Bio je to dobar potez. Mora da je slušao šta se govorilo u sudnici dok je snimao.

„Znate šta“, rekoh.

„Kako bi bilo da mi sada kupimo snimak kao ekskluzivu?“

Gilen je bio savršen. Kolebao se kao da razmišlja o etičkoj strani takvog postupka.

„U stvari, neka bude hiljadarka“, rekoh.

„U redu“, složi se on.

„Prodato.“

Dok je Gilen spuštao kameru na pod i izvlačio traku, izvadili iz džepa svežanj novčanica. Na putu dovde zadržao sam hiljadu dvesta od gotovine Svetaca koju mi je dao Tedi Vogel. Okrenuh se ka Dobsu.

„Ovo mogu da uračunam u troškove, je li?“

„Svakako“, potvrdi on. Sijao je.

Zamenio sam gotovinu za traku i zahvalio Gilenu. On stavi novac u džep i krenu ka liftu kao srećan čovek.

„Ovo je bilo briljantno“, reče Dobs.

„Moramo da ograničimo publicitet na najmanju meru. Porodični poslovi mogli bi da pretrpe nenadoknadivu štetu ako ovo... Štaviše, mislim da je to jedan od razloga zašto gospođa Vindzor danas nije bila prisutna. Ne želi da je prepoznaju.“

„Pa, moraćemo da razgovaramo o tome ako se slučaj oduži. U međuvremenu, daću sve od sebe da se slika ne pojavi na radaru.“

„Hvala.“

Jedan mobilni telefon zasnira neku klasičnu melodiju Baha ili Betovena ili nekog drugog mrtvaca na koga se ne plaćaju autorska prava, a Dobs zavuče ruku u džep, izvadi aparat i proveri na

malom ekranu.

„Ona je“, reče.

„Onda ću vas ostaviti nasamo.“

Dok sam odlazio, čuo sam kako Dobs kaže.

„Meri, sve je pod kontrolom. Moramo se usredsrediti na to da ga izvadimo. Trebaće nam nešto novca...“

Čekajući da stigne lift, pomislih da mogu da budem prilično siguran da za mog klijenta i njegovu porodicu „nešto novca“ znači više nego što sam ja ikada video. U mislima sam se vratio na Dobsovu primedbu o mojoj odeći. Istina je da u plakaru nemam odelo jeftinije od šeststo dolara i da se u svakome osećam dobro i samouvereno. Pitao sam se da li me je hotimice uvredio ili mu je namera bila drugačija, možda pokušaj da mi u ovoj ranoj fazi igre pokaže da će on da nadzire mene i način na koji vodim slučaj. Odlučio sam da Dobsu ne okrećem leđa. Paziću da budemo bliski, ali ne suviše bliski.

Saobraćaj u pravcu grada odvijao se uz veliki zastoј u klancu Kavenga. Da prekratim vreme, telefonirao sam iz kola i pokušavao da ne mislim na razgovor s Megi Makferson o svojim roditeljskim obavezama. Peklo me je to što sam znao daje moja bivša žena u pravu. Predugo zanemarujem roditeljsku dužnost i dajem prednost advokaturi. Obećah sebi da ću to promeniti. Treba mi samo vremena i novca da usporim. Možda će mi Luis Rulej obezbediti i jedno i drugo.

Sa zadnjeg sedišta linkolna prvo sam se javio Raulu Levenu, svom detektivu, da ga priprelim za mogući susret s Rulejem. Zamolio sam ga da se za početak malo raspita o slučaju i vidi šta može da otkrije. Leven se rano penzionisao iz losandeleske policije i još je imao veze i prijatelje koji su mu s vremena na vreme činili usluge. Verovatno ih je i sam častio poklonima prema svom božičnom spisku. Rekao sam mu da ne posvećuje tome suviše vremena dok ne budem siguran da je Rulej zaista moj platežni klijent. Bez obzira na to šta mi je S. S. Dobs rekao u četiri oka u hodniku suda, verovaću da zaista imam slučaj tek posle prve isplate.

Zatim sam proverio status novih slučajeva i opet telefonirao Lorni Tejlror. Znao sam da joj obično dostavljaju poštu na kućnu adresu kasnije pre podne. Ali rekla mi je da nije stiglo ništa značajno. Ni računi, ni korespondencija. Moram da strogo vodim računa o sudskim pozivima.

„Jesi li proverila kada Gloriju Dejton izvode na sud?“, upitah.

„Da. Izgleda da će je zadržati do sutra zbog lekarskog pregleda.“

Zaječah. Optužba ima četrdeset osam sati da zadrži uhapsenika pre nego što ga izvede pred sudiju. Odlaganje prvog pojavljivanja Glorije Dejton iz medicinskih razloga verovatno znači daje u trenutku hapšenja bila pod dejstvom opojnih sredstava. To bi objasnilo i posedovanje kokaina kada su je lišili slobode. Nisam je video ni razgovarao s njom najmanje sedam meseci. Biće daje naglo i nepromišljeno posrnula. Prešla je tanku liniju između osobe koja uzima drogu i droge koja uzima osobu.

„Jesi li utvrdila ko je tužilac?“, upitah.

„Lesli Fer“, reče ona.

Jeknuh ponovo.

„Sjajno. U redu, dobro, otići ću da vidim šta mogu da uradim. Ionako nemam posla dok se ne čujem s Rulejem.“

Lesli Fer je bila tužiteljka s pogrešnim prezimenom, koja je maksimu da u slučaju sumnje treba odlučiti u korist okrivljenog tumačila tako što je tražila produženi nadzor socijalnog radnika na uslovnoj slobodi posle zatvorske kazne.

„Mik, kada ćeš se opametiti u slučaju te žene?“, upita Lorna o Gloriji Dejton.

„Kako to misliš, da se opametim?“, upitah, mada sam tačno znao o čemu Lorna govori.

„Ona te vuče dole svaki put kad imaš posla s njom. Nikad te neće pustiti iz kandži, a odsad će biti duplo golo svaki put kad te zove. Tone bi bilo ni tako loše kada bi joj naplaćivao, što nikada ne radiš.“

Izrazom duplo golo htela je da kaže da će problemi s Glorijom Dejton ubuduće biti sve složeniji i iziskivati više vremena, jer će tužbe za narkomaniju verovatno ići barabar sa onima za nuđenje seksualnih usluga i vršenje prostitucije. Lorna se nervirala, jer je to značilo više posla za mene bez dodatnih prihoda.

„Pa, komora zahteva da svi advokati rade i pro bono, Lorna. Znaš...“

„Ne slušaš me, Mik“, prekide me ona.

„Baš zato i nismo mogli da ostanemo u braku.“

Zažmurih. Kakav dan. Uspeo sam da razljutim obe svoje bivše supruge.

„Čime te drži ta žena?“, upita ona.

„Zašto joj ne naplaćuješ čak ni najniži, osnovni honorar?“

„Čuj, ne drži me ničim, razumeš?“, rekoh.

„Možemo li sada da promenimo temu?“

Nisam joj kazao da sam pre mnogo godina, pregledajući prašnjave računovodstvene knjige iz očeve advokatske kancelarije, otkrio da je bio mek prema takozvanim prijateljicama noći. Branio ih je mnogo, a samo im je retko naplaćivao. Možda nastavljam porodičnu tradiciju.

„U redu“, reče Lorna.

„Kako je prošlo s Rulejem?“

„Zanima te da li sam dobio posao? Mislim da jesam. Val ga sada verovatno vadi iz zatvora. Posle toga ugovaramo sastanak. Već sam uposlio Raula da pronjuška.“

„Dobio si ček?“

„Još nisam.“

„Uzmi ček, Mik.“

„Trudim se.“

„Kako ti izgleda slučaj?“

„Video sam samo fotografije, ali ne deluje dobro. Znaću više kad mi Raul podnese izveštaj.“

„A šta je s Rulejem?“

Znao sam šta me pita. Kakav je on klijent? Hoće li ga porota, ako do porote dođe, gledati sa simpatijama ili s prezirom? Ishod suđenja, poraz ili pobeda, može da zavisi od utisaka porote o optuženom.

„Liči na dečkića u šumi.“

„Na mušku devicu?“

„Još nije bio u gvozdenoj kući.“

„Pa, je li uradio to što kažu?“

Ona uvek postavlja nebitna pitanja. U pogledu strategije slučaja nije važno je li optuženi „to uradio“ ili nije. Pravno dejstvo proizvodi samo materijal koji ga tereti - dokazi - i mogućnost ili način da se neutrališe. Moj zadatak je da sahranim dokaze, da dokaze obojim u sivo. Sivo je boja osnovane sumnje.

Ipak, izgleda da je za nju uvek važno pitanje je li on to uradio ili nije.

„Ko zna, Lorna. To je sporedno. Pitanje je da li mušterija plaća ili ne. A odgovor je da mislim da plaća.“

„Pa, javi mi ako ti treba neka... oh, ima još nešto.“ „Šta?“

„Stiks je telefonirao i kaže da ti duguje četiristo dolara. Vратиće ih kad te vidi.“

„Da, duguje mi.“

„Izgleda da si imao unosan dan.“

„Ne žalim se.“

Prijateljski smo se pozdravili i izgledalo je da je neslaganje povodom Glorije Dejton za trenutak zaboravljeno. Možda je Lorna spremna da mi progleda kroz prste što neke slučajeve radim besplatno, jer pouzdano zna da novac pritiče i da je jedan visokoplatežni klijent na udici. Ipak, pitao sam se da li bi tako blagonaklono gledala da besplatno branim nekog narko-dilera, a ne prostitutku. Lornin i moj brak bio je kratak i sladak, ali smo oboje brzo otkrili da smo u tu zajednicu uleteli prerano, posle obostranih razvoda. Okončali smo je, ostali prijatelji i ona je nastavila da radi sa mnom, ne za mene. Osećao sam se nelagodno u vezi s ovim sporazumom samo kada bi počela da se

opet ponaša kao supruga i preispituje moj izbor klijenata, kao i to kome naplaćujem, a kome ne.

Ohrabren time kako sam sredio stvar s Lornom, telefonirao sam u okružno tužilaštvo u Van Najsu. Tražio sam Margaret Makferson i zatekao je dok je jela za stolom.

„Samo sam hteo da se izvinim zbog jutrošnjeg događaja. Znam da si želela taj slučaj.“

„Pa, tebi je verovatno potrebniji nego meni. Mora daje platežna mušterija kada mu S. S. Dobs nosi rolnu.“

Ova primedba se odnosila na rolnu toalet-papira. U imućnim porodičnim advokatima tužiocu obično ne vide ništa više osim brisača dupeta bogatih i slavni.

„Da, dobro bi mi došao jedan takav... klijent koji plaća, ne brisač. Prošlo je dosta otkako mi se zalomila koncesija.“

„Tja, pre nekoliko minuta nisi imao toliko sreće“, prošaputa ona u slušalicu.

„Slučaj je dodeljen Tedu Mintonu.“

„Nikad nisam čuo za njega.“

„On je jedan od mladih Smitsonovih revolveraša. Tek ga je doveo iz grada, gde je radio na krivičnim prijavama za obične slučajeve posedovanja. Nije video kako sudnica izgleda iznutra dok nije došao ovamo.“

Džon Smitson je bio ambiciozni zamenik javnog tužioca na čelu odeljenja u Van Najsu. Bio je bolji političar nego tužilac i iskoristio je govorničku veštinu da se žurno popne do rukovodećeg položaja pored iskusnijih zamenika. Megi Makferson je bila jedna od onih koje je pretekao. Čim je zaseo u fotelju, počeo je da podmlađuje tužilački kadar advokatima koji ga nisu ugrožavali, već su mu bili odani zato što im pruža priliku.

„Taj momak nikada nije bio na sudu?“, upitah ne razumevajući kako bi jedan početnik u krivičnom postupku mogao da bude nesrećan izbor, kao što je nagovestila Megi.

„Imao je ovde nekoliko suđenja, ali uvek s nekim bebisiterom. Rulej je prvi optuženi na koga pikira solo. Smitson veruje da mu time daje mogućnost da slučaj okonča zakucavanjem.“

Zamislio sam je kako sedi u svom boksu, verovatno nedaleko od pregrade u kojoj je moj budući protivnik.

„Ne razumem, Megs. Ako je momak žutokljunac, zašto misliš da nisam imao sreće?“

„Zato što su momci koje Smitson bira svi iz istog kalupa. Naduvene seronje. Uvereni su da ne mogu da pogreše i što je još gore...“

Mada nije govorila glasno, sada je produžila još tiše.

„Ne igraju pošteno. A za Mintonu se priča da je varalica. Pazi se, Halere. Tačnije, čuvaj ga se.“

„Pa, hvala ti na upozorenju.“ Ali ona nije završila.

„Većina tih novih ljudi jednostavno ne razume. Ne pronalaze se u tome. Nije im važna pravda. Za njih je to igra... lov na poene. Vole da beleže rezultate i vide koliko će ih to visoko odvesti u službi. U stvari, svi su kao mladi Smitson.“

Pronalaženje. To njeno osećanje za pronalaženje u poslu konačno nam je razorilo brak. Na intelektualnoj ravni ona je mogla da podnese činjenicu što je udata za čoveka koji radi za protivničke stranke na sudu. Ali u stvarnom životu, sreća je što smo izgurali i onih osam godina koliko smo bili zajedno. Dušo, kako ti je protekao dan? Oh, izvukao sam sedam godina za čoveka koji je ubio cimerku alatom za razbijanje leda. A ti? Oh, ja sam smestila u zatvor na pet godina narkomana koji je ukrao stereo-uredaj iz kola da kupi drogu... Jednostavno, nije išlo. Posle četiri godine rodila nam se ćerka i, ne svojom krivicom, samo nas je ona držala u braku još četiri godine.

Ipak, ni trenutka nisam žalio zbog toga. Obožavam svoju ćerku. Ona je jedino što je zaista lepo u mom životu, jedino čime se ponosim. Mislim da je, duboko u meni, razlog što je ne viđam dovoljno

često - razlog što ganjam slučajeve umesto da budem s njom - činjenica što se osećam nedostojnim nje. Majka joj je junakinja. Ona šalje zloće u zatvor. Šta da joj kažem da je tako dobro i sveto u onome što ja radim kada sam i sam davno izgubio veru u sebe?

„Hej, Halere, jesi li tamo?“

„Da, Megs, ovde sam. Šta jedeš danas?“

„Samo orijentalnu salatu iz prizemlja. Ništa specijalno. Gde si?“

„Idem u grad. Čuj, kaži Hejli da ću je videti ove subote. Napraviću neki plan. Smislićemo nešto posebno.“

„Zaista to misliš? Ne želim da gaji lažne nade.“

Osetih kako u meni buja raspoloženje pri samoj pomisli da moja ćerka može da gaji nade da će me videti. Činjenica je da me Megi nikada nije omalovažavala pred Hejli. Nije taj tip žene. Uvek ću joj se diviti zbog toga.

„Da, siguran sam“, rekoh.

„Sjajno, kazaću joj. Javi mi kad dolaziš ili kada da je dovezeni.“

„Važi.“

Oklevao sam. Želeo sam da razgovaramo duže, ali nisam imao šta da kažem. Najzad sam se pozdravio s njom i zatvorio telefon. Posle nekoliko minuta oslobodili smo se zastoja. Pogledao sam kroz prozor i nisam video nikakav udes. Nisam video ni vozilo sa ispumpanom gumom, ni krstaricu drumske patrola parkirano na bankini. Nisam video ništa što bi objasnilo prekid saobraćaja. To se često događa. Saobraćaj na autoputevima u Los Angelesu tajanstven je kao brak. Kreće se i teče, a onda se ukopa i prekine bez lako objašnjivog razloga.

Potičem iz porodice advokata. Kao moj otac, moj polu brat, jedna sinovica i sinovac. Otac mi je bio slavan advokat u vreme kada nije bilo ni kablovske ni sudske televizije. Bio je doajen krivičnog procesnog prava u L.A. skoro tri decenije. Od Mikija Koena do Mansonovih devojaka¹², klijenti su mu uvek dospevali na naslovne stranice. Ja sam bio neplanirana pojava u očevom životu, iznenadni proizvod njegovog drugog braka s jednom filmskom glumicom iz B produkcije, poznatom po egzotičnom latinskom izgledu, ali ne i po glumačkim kvalitetima. Toj mešavini dugujem svoj crnomanjasti irski izgled. Otac je već bio starac kada sam se rodio, pa je preminuo pre nego što sam stigao da s njim razgovaram o zakonu. Ostavio mi je samo svoje ime. Miki Haler, pravnička legenda. Još mi je otvaralo vrata.

Ali moj stariji brat - polubrat iz njegovog prvog braka - kazao mi je da je otac razgovarao s njim o advokaturi i krivičnoj odbrani. Govorio je da bi branio i samog đavola ako ovaj može da mu podmiri advokatski honorar. Jedini veliki slučaj i klijent koga je odbio, bio je Sirhan Sirhan. Kazao je mom bratu da je suviše voleo Bobija Kenedija da bi branio njegovog ubicu, koliko god verovao u ideal da optuženi zaslužuje najbolju i najžešću moguću odbranu.

Dok sam rastao, čitao sam knjige o ocu i njegovim slučajevima. Divio sam se veštini, poletu i strategijama koje je primenjivao za stolom branioca. Bio je vraški dobar i ponosio sam se što nosim njegovo ime. Ali zakon je danas drukčiji. Sivilji. Ideali su se odavno srozali na gledišta. A gledišta dozvoljavaju razna rešenja.

Moj mobilni se oglasi i ja proverih broj na ekranu pre nego što sam se odazvao.

„Staje, Vale?“

„Oslobađamo ga. Već su ga vratili u zatvor i sada je u postupku puštanja.“

„Dobs se odlučio na garanciju za kauciju?“

„Pogodio si.“

Čuo sam oduševljenje u njegovom glasu.

„Ne zanosi se suviše. Jesi li siguran da neće pobeći?“

„Nikada nisam siguran. Nateraću ga da nosi kolut. Ako izgubim njega, gubim firmu.“

Shvatih daje ono što sam protumačio kao oduševljenje zbog sreće koja je zadesila Valenzuelu kao davaoca garancije na milion dolara, u stvari energija izazvana nervozom. Valenzuela će biti napet kao struna dok se slučaj ne završi ovako ili onako. Mada sud to nije zahtevao, Valenzuela će staviti elektronski kolut za praćenje na Rulejev nožni članak. S tim tipom ne srne da rizikuje.

„Gde je Dobs?“

„U mojoj kancelariji. Čeka. Vodim Ruleja tamo čim izađe. Nadam se, uskoro.“

„Je li tamo i Mejzi?“

„Jeste.“

„U redu, zvaću je.“

Prekinuo sam razgovor i ukucao memorisani broj Garancija za kauciju Liberti. Odazvala se Valenzuelina sekretarica, koja je radila i na prijemu.

„Mejzi, ovde Mik. Možeš li da mi daš vezu s gospodinom Dobsom?“

„Kako da ne, Mik.“

Dobs se javi posle nekoliko trenutaka. Činilo se da je zbog nečega zlovoljan. Rekao je kao od bede: „Ovde Sesil Dobs.“

„Ovde Miki Haler. Kako je tamo?“

„Pa, ako uzmete u obzir da propuštam obaveze prema drugim klijentima da bih sedeo ovde i čitao godinu dana stare časopise, nisam najbolje.“

„Ne nosite mobilni da biste vodili poslove?“

„Nosim. Ali ne razumete problem. Moji klijenti nisu ljudi koji se rado služe mobilnim. Oni žele razgovor licem u lice.“

„Shvatam. Dakle, dobra vest je što čujem da će naš dečak biti pušten.“

„Naš dečak?“

„Gospodin Rulej. Valenzuela bi trebalo da ga izvede najkasnije za jedan sat. Ja sam na putu da se sastanem s jednim klijentom, ali, kao što rekoh, posle podne sam slobodan. Želite li da se sastanemo i pretresemo slučaj s našim zajedničkim klijentom ili da od sada to preuzmem ja?“

„Ne, gospoda Vindzor zahteva da to pažljivo pratim. Štaviše, možda će i ona da bude tamo.“

„Nemam ništa protiv da se upoznam i pozdravim s gospođom Vindzor, ali kada dođe na red razgovor o slučaju, krug se svodi na branilački tim. U njega mogu da ubrojim vas, ali ne i majku. Važi?“

„Razumem. Recimo, u četiri sata u mojoj kancelariji. Dovešću Luisa.“

„Biću tamo.“

„Moja firma zapošljava odličnog detektiva. Zamoliću ga da nam se priključi.“

„Neće biti potrebno, Sesile. Ja imam svog i on je već na poslu. Vidimo se u četiri.“

Prekinuo sam vezu pre nego što je Dobs stigao da povede raspravu o tome koji će detektiv dobiti ovaj zadatak. Morao sam da pazim da Dobs ne kontroliše istragu, pripremu i strategiju u ovom slučaju. Praćenje je jedno. Ali sada sam ja branilac Luisa Ruleja. Ne on.

Kada sam se zatim javio Raulu Levenu, on mi je rekao da je već na putu za odeljenje losanđeleske policije u Van Najsu, gde će uzeti kopiju izveštaja o hapšenju.

„Tek tako?“, upitah.

„Ne, ne tek tako. U određenom smislu, može se reći da mi je trebalo dvadeset godina da dobijem taj izveštaj.“

Razumeo sam. Leven se služio vezama koje je ostvario s vremenom i iskustvom, stekao i

zaslužio poverenjem i uslugama. Nikakvo čudo što traži petsto dolara dnevno kada toliko može da dobije. Obavestio sam ga o sastanku u četiri sata i obećao je da će doći spreman da nas obavesti o tome kako policija vidi ovaj slučaj.

Baš kada sam isključio telefon, linkoln se zaustavi. Bili smo ispred zatvora Kula bliznakinja. Nije prošlo ni deset godina otkako su sagrađene, a smog je već trajno obojio turomnim sivilom njihove zidove peščane boje. I suviše vremena sam provodio u tim tužnim i neprijatnim tornjevima. Otvorio sam vrata na kolima i još jednom ušao u zatvor.

Postojao je prozor za prijavu advokata, koji mi je omogućavao da izbegnem dugačak red posetilaca koji su čekali da vide svoje voljene zatvorene u jednoj od kula. Kada sam zameniku šerifa iza prozora rekao koga želim da vidim, ukucao je ime u kompjuter i nije kazao ništa o tome daje Glorija Dejton na lekarskom pregledu i nedostupna. Otkucao je karticu za posetioce, ubacio je u plastificiranu značku za kačenje i rekao mi da je stavim i nosim dokle god sam u zatvoru. Zatim mi je kazao da se udaljim od prozora i čekam advokatskog pratioca.

„Biće tu za koji minut“, reče.

Znao sam iz ranijih iskustava da moj mobilni ne prima signal u zatvoru, a da ću, ukoliko izađem da se njime poslužim, možda propustiti pratioca, pa ću morati da ponavljam ceo proces prijavljivanja. Zato sam ostao i posmatrao lica posetilaca onih koji su bili unutra. Uglavnom crna i smeđa lica. Po njihovom izrazu, rekao bih da je većina već navikla na ovaj postupak. Verovatno znaju pravila bolje od mene.

Posle dvadeset minuta jedna krupna žena u uniformi zamenika dođe u čekaonicu i povede me. Znao sam da u šerifovo odeljenje nije primljena sa sadašnjim dimenzijama. Imala je najmanje četrdeset pet kilograma viška i izgledalo je da joj sam hod pričinjava napor. Ali znao sam i to da je teško otpustiti osobu koja je već primljena u službu. Najviše što je ona mogla da učini da spreči bekstvo iz zatvora, bilo je da se nasloni na vrata.

„Žao mi je što je toliko trajalo“, reče ona dok smo čekali između dvostrukih čeličnih vrata za sprečavanje begunica u ženskoj kuli.

„Morala sam prvo da je pronađem, da se uverim da je još kod nas.“

Dala je znak kameri iznad sledećih vrata da je sve u redu i brava je škljocnula. Tamničarka otvori.

„Ona je u ambulanti, gde je sređuju“, reče.

„Sređuju?“

Nisam imao pojma da u zatvoru postoji program za terapiju bolesti zavisnosti koji obuhvata „sređivanje“ narkomana.

„Da, bila je povređena“, reče zamenica šerifa.

„Malo su je čvrknuli po glavi. Reći će vam.“

Nisam se dalje raspitivao. Donekle mi je laknulo što ovo medicinsko odlaganje nema veze - bar ne direktne - sa uzimanjem droge ili sa zavisnošću.

Šerifova zamenica me odvede u sobu za advokate, u kojoj sam bio mnogo puta s raznim klijentima. Među mojim klijentima muškarci su neuporedivo brojniji i nije u pitanju diskriminacija, ali istina je da mrzim da zastupam zatvorenice. Od prostitutki do ubica - a branio sam ih sve - ima nečeg žalosnog u prizorima žena u zatvoru. Otkrio sam da se motivi njihovih krivičnih dela skoro uvek mogu dovesti u vezu s muškarcima. Muškarci ih iskorišćavaju, zlostavljaju, napuštaju, povređuju. Ne kažem da one nisu odgovorne za svoje postupke i da bar neke od njih ne zaslužuju kaznu koja im se izriče. Ima grabljivica ženskog pola koje ne zaostaju za svojim muškim pandanima. Pa ipak, žene koje vidim u zatvoru toliko se razlikuju od muškaraca u drugoj kuli. Muškarci se i dalje oslanjaju na lukavstvo i snagu. Kada se za ženama zatvore tamnička vrata, ne ostaje im ništa.

Zona za posetioce sastoji se od niza boksova u kojima advokat sedi s jedne strane i savetuje se s klijentom od koga ga razdvaja ploča providnog pleksiglasa širine četrdeset pet centimetara. Zamenik šerifa sedi u zastakljenoj kabini na kraju sobe i posmatra ali navodno ne sluša. Ako klijentu treba dostaviti neki papir, pokazuje se zameniku u kabini da ga vidi i odobri.

Pošto me je odvela do boksa, moja pratilja me napusti. Čekao sam još deset minuta pre nego što se ista zamenica šerifa pojavila s druge strane pleksiglasa s Glorijom Dejton. Odmah sam video da moja klijentkinja ima čvorugu iznad levog oka i jedan leptirasti šav na maloj posekotini odmah ispod sredine vlasišta. Glorija Dejton je imala kosu crnu kao ugalj i maslinastu kožu. Nekada je bila lepa. Kada sam je prvi put zastupao, pre sedam ili osam godina, bila je lepotica. Takva lepota daje čovek ostajao preneražen činjenicom da je ona prodaje, da je zaključila da za nju nema boljeg rešenja nego da se prodaje nepoznatim muškarcima. Sada mi se samo činilo da je otvrdnula. Crte lica bile su joj zategnute. Posećivala je plastične hirurge koji nisu bili najbolji, a osim toga, ništa nisu mogli da urade sa očima koje su videle suviše.

„Miki Mantl¹³“, reče ona.

„Opet izlaziš na udaranje za mene?“

Rekla je to glasom devojčice, za koji sam pretpostavljao da se sviđa njenim redovnim klijentima i da kod njih izaziva odgovarajuću reakciju. Meni je samo zvučao čudno, jer je dopirao iz zategnutih usta na licu čije su tvrde oči bile beživotne kao mermer.

Uvek me je zvala Miki Mantl, mada je bila rođena mnogo kasnije, pošto se veliki udarac povukao i verovatno je znala malo o njemu u njegovoj igri. Za nju je to bilo samo neko ime. Druga mogućnost je bila, valjda, da me zove Miki Maus, a to mi se verovatno ne bi tako dopadalo.

„Pokušaću, Glorija“, rekoš.

„Staje bilo s tvojim licem? Kako si povređena?“

Ona nehajno odmahnu rukom.

„Mala prepirka s nekim devojka u mojoj spavaonici.“

„Povodom čega?“

„Ženske stvari.“

„Jesu li te ovamo doveli drogiranu?“

Uvređeno me je pogledala i pokušala je da se napući.

„Ne, nisu.“

Posmatrao sam je. Izgledala je strejt. Možda nije bila drogirana i tuča nije izbila zbog toga.

„Ne želim da ovde ostanem, Miki“, reče ona svojim prirodnim glasom.

„Ne zameram ti. Ni meni se ne dopada ovde, a ja izlazim.“

Pokajah se čim sam to izgovorio, jer sam je podsetio na njen položaj. Činilo se da to ne primećuje.

„Misliš da bi mogao da me ubaciš u jedan od onih prethodnih kako-se-već-zovu, gde mogu da se sredim?“

Pomislih daje zanimljivo što zavisnici koriste istu reč - sređivanje - za potpuno suprotne pojmove: uraditi se i skinuti se s droga.

„Problem je, Glorija, što si ti bila u programu pretprocesne intervencije prošli put, sećaš se? I, očigledno, to nije uspelo. Zato sada ne znam. U tim ustanovama broj mesta je ograničen, i sudije i tužioci nerado vraćaju ljude ako ovi to nisu iskoristili prvi put.“

„Kako to misliš?“, pobuni se ona.

„Uspela sam. Izdržala sam ceo prokleti tretman.“

„Tako je. To je dobro. Ali, kada su te pustili, vratila si se starim navikama. Oni to neće smatrati uspehom, Glorija. Moram da budem iskren prema tebi. Sumnjam da ovog puta mogu da te ubacim u program. Mislim da sada moraš da očekuješ oštrije mere.“

Ona obori pogled.

„Ne mogu“, reče tanušnim glasićem.

„Čuj, imaju te programe i u zatvoru. Skini se s droge i, kad izađeš, počni iz početka.“

Ona odmahnu glavom; izgledala je izgubljena.

„Dugo vodiš ovakav život, ali ne smeš da ga nastaviš“, reko.

„Da sam na tvom mestu, odselio bih se odavde. Iz L.A., mislim. Idi nekuda i počni iz početka.“

Ona me ljutito pogleda.

„Šta da počnem? Pogledaj me. Šta da radim? Da se udam, rodim decu i gajim cveće?“

Nisam znao šta da joj odgovorim, a nije znala ni ona.

„Sve u svoje vreme, razgovaraćemo o tome kasnije. Zasad, hajde da se pozabavimo tvojim slučajem. Kaži mi šta se dogodilo.“

„Ono što se uvek događa. Proverila sam frajera i sve se slagalo. Izgledao je okej. Ali bio je murkan i to je to.“

„Otišla si k njemu?“ Ona klimnu glavom.

„U Mondrijan. Imao je apartman... to me je zavaralo. Policajci obično ne uzimaju apartmane. Nemaju sredstava.“

„Zar ti nisam kazao kakva je budalaština da nosiš kokain kad radiš? A ako frajer traži da doneseš koku, budi sigurna da je policajac.“

„Znam, i nije tražio da ga donesem. Zaboravila sam da je kod mene, kapiraš? Dobila sam ga od frajera s kojim sam bila pre njega. Šta je trebalo da uradim, da ga ostavim u kolima, pa da ga uzme poslužitelj iz Mondrijana koji ih je parkirao?“

„Od koga si dobila drogu?“

„Od jednog tipa u Trevlodžu, u Santa Moniki. Njega sam odvojila ranije i ponudio mi ju je, znaš, umesto kesa. Onda, pošto sam proverila poruke, videla sam da imam poziv od nekog tipa iz Mondrijana. Javila sam mu se, dogovorili smo se i otišla sam pravo tamo. Zaboravila sam da mi je sneg u tašni.“

Klimnuo sam glavom i nagnuo se ka njoj. Video sam varnicu u ovom slučaju, jednu mogućnost.

„Taj tip u Trevlodžu, ko je on?“

„Šta ja znam, prosto neki lik koji je video moj oglas na sajtu.“ Ona je ugovarala sastanke preko veb-sajta na kojem su bile fotografije, brojevi telefona i mejl adrese devojaka za pratnju.

„Je li rekao odakle je?“

„Ne. Neki Meksikanac, Kubanac, ili tako nešto. Žešće urađen i znojav.“

„Kad ti je dao koku, jesi li videla da je ima još?“

„Da, imao ju je. Nadala sam se da će zvati ponovo... ali izgleda da nisam bila ono što je očekivao.“

Poslednji put kada sam proverio njen oglas na www.la-dar-lings.com da vidim je li još živa, fotografije kojima se predstavljala bile su stare najmanje pet godina, a u stvarnosti je izgledala kao da je starija i svih deset. Mogu da zamislim da su klijenti bili razočarani kada bi otvorili vrata svoje hotelske sobe.

„Koliko je toga imao?“

„Ne znam. Samo znam da je morao imati još, jer mi ne bi dao drogu da je to bilo sve što mu je ostalo.“ Dobra primedba. Varnica je postala svetlija.

„Jesi li proverila ko je?“

„Naravno.“

„Šta, vozačku dozvolu?“

„Ne, pasoš. Kazao je da nema dozvolu.“

„Kako se zove?“

„Ektor nešto.“

„Hajde, Glorija. Ektor šta? Pokušaj da se se...“

„Ektor nešto Moja. Ima tri imena. Ali sećam se prezimena Moja, jer sam se našalila: ‘Ektor mi daje moju’ kad je izneo koku.“

„U redu, to je dobro.“

„Misliš daje to nešto čime možeš da mi pomogneš?“

„Možda, zavisi od toga ko je taj tip. Ako mogu da ga iskoristim za pogađanje.“

„Hoću da me puste.“

„U redu, slušaj, Glorija. Posetiću tužiteljku da vidim šta ona misli i šta mogu da učinim za tebe. Pustili bi te uz kauciju od dvadeset pet hiljada dolara.“

„Šta?“

„Veća je nego obično zbog droge. Ti nemaš dve i po hiljade za garanciju, je li?“

Ona odmahnu glavom. Videh kako joj se mišići na licu grče. Znao sam šta sledi.

„Možeš li da uletiš za mene, Miki? Obećavam da ću ti...“

„Ne smem, Glorija. To je pravilo i mogao bih da upadnem u velike nevolje ako ga prekršim. Moraćeš da prenoćiš ovde, a izjutra će te formalno optužiti.“

„Ne“, izusti ona. To je zvučalo više kao vapaj nego kao reč.

„Znam da ti je teško, ali izdrži. I moraš da budeš strejt kada te izjutra izvedu ili nema nikakvih izgleda da ti smanjim kauciju i izvučem te odavde. Dakle, nipošto ne konzumiraj onaj sit kojim se ovde trguje. Razumeš?“

Ona diže ruke iznad glave, gotovo kao da se štiti da joj se malter ne obruši na glavu. Od očajanja je stisnula šake u pesnice. Čekala ju je duga noć.

„Moraš da me izvučeš sutra.“

„Daću sve od sebe.“

Mahnuo sam rukom zamenici šerifa u osmatračkoj kabini. Spremio sam se da odem.

„Još nešto“, rekoh.

„Sećaš li se u kojoj je sobi odseo onaj tip u Trevlodžu?“

Ona malo razmisli pre nego što je odgovorila.

„Da, to je lako. Soba trista trideset tri.“

„U redu, hvala. Videću šta mogu da uradim.“

Ostala je da sedi kada sam ustao. Pratilja se uskoro vrati i reče mi da moram da sačekam dok ne odvede Gloriju u spavaonicu. Pogledao sam na sat. Bilo je skoro dva. Nisam jeo i bolela me je glava. Osim toga, ostala su mi samo dva sata da posetim Leslie Fer u okružnom tužilaštvu i razgovaram s njom o Gloriji, a onda odem u Senčeri Siti na sastanak o novom predmetu s Rulejem i Dobsom.

„Zar nema nikog drugog da me izvede odavde?“, upitah razdraženo.

„Moram da stignem u sud.“

„Žao mi je, gospodine, tako to ide.“

„Pa, molim vas, požurite.“

„Uvek to radim.“

Posle petnaest minuta shvatih da je moja žalba zamenici šerifa urodila samo time što me je pustila da čekam još duže nego da sam držao jezik za zubima. Kao gost u restoranu koji vraća lojanu supu u kuhinju daje dogreju i kelner mu je donosi za sto pikantno začinjenu pljuvačkom, trebalo je da znam za jadicu.

Za vreme brze vožnje do zgrade Krivičnog suda, telefonirao sam Raulu Levenu. On se vratio u

radnu sobu kod kuće u Glendejlu i pregledao policijski izveštaj o istrazi i Rulejevom hapšenju. Zamolio sam ga da to odleži i da obavi nekoliko telefonskih razgovora. Zanimalo me je šta može da sazna o čoveku iz sobe 333 u Trevlodžu, u Santa Moniki. Kazao sam mu da mi je taj podatak potreban za juče. Znao sam da ima izvore i veze da proveriti ime Ektor Moja. Samo nisam znao ko su i šta su ti ljudi. Interesovao me je samo rezultat.

Kada je Eri zaustavio kola pred zgradom KS-a, kazao sam mu da se odveze do Filipa i kupi nam sendviče s goveđim mesom pečenim na žaru. Ja ću svoj pojesti na putu do Senčeri Sitija. Dodao sam mu dvadeset dolara preko sedišta i izašao.

Dok sam čekao lift u uvek prepunom holu KS-a, progutao sam tajlenol, koji sam izvadio iz aktentašne, u nadi da će mi ublažiti migrenu za koju sam osećao da počinje usled nedostatka hrane. Trebalo mi je deset minuta da stignem na osmi sprat i još petnaest dok sam čekao da me Lesli Fer primi. Međutim, ovo čekanje mi nije smetalo, jer mi se Raul Leven javio neposredno pre nego što su me pustili unutra. Da me je Ferova primila odmah, ušao bih bez dodatne municije.

Leven mi je kazao da se čovek u sobi 333 u Trevlodžu prijavio pod imenom Hilberto Garsija. U motelu mu nisu tražili isprave, jer je platio u gotovini za nedelju dana unapred i dao depozit od pedeset dolara za razgovore telefonom. Leven je takođe proverio ime koje sam mu dao i naišao na podatak o Ektoru Arandeu Moji, Kolumbijcu za kojim je raspisana poternica posle bekstva iz San Dijega, gde je federalna velika porota odlučivala o optužnici koja ga je teretila za trgovinu drogama. Sve ovo je bilo dobar materijal i nameravao sam da ga iskoristim kod tužiteljke.

Ferova je delila kancelariju s još tri tužioca. Svaki je imao pisaći sto u po jednom uglu. Dvojica su bila odsutna, verovatno na sudu, ali neki čovek koga nisam poznavao sedeo je za stolom preko puta Ferove. Morao sam da razgovaram s njom, iako smo bili dovoljno blizu da nas on čuje. Mrzim da to radim, jer znam da tužilac s kojim imam posla u ovakvim situacijama često glumi za prisutnog kolegu i trudi se da deluje strogo i prepredeno, često na račun mog klijenta.

Uzeo sam stolicu s jednog od praznih stolova, privukao je i seo. Preskočio sam ljubaznosti, budući da nisam imao šta lepo da kažem, i prešao pravo na stvar, jer sam bio gladan i u vremenskoj oskudici.

„Jutros ste primili Gloriju Dejton s krivičnom prijavom“, rekoh.

„Ona je moja. Došao sam da vidim šta može da se uradi s tim u vezi.“

„Pa, može da se izjasni kao kriva i da dobije jednu do tri godine u Fronteri.“

Iznela je to kao činjenično stanje sa osmehom koji je više ličio na zlobnu grimasu.

„Ja sam mislio na program PTI¹⁴.“

„Ona je već zagrizla tu jabuku i ispljunula je. Ni govora o tome.“

„Čujte, koliko je kokaina imala kod sebe, dva grama?“

„Koliko god da je, u pitanju je nedozvoljena radnja. Glorija Dejton je imala brojne prilike za rehabilitaciju i izbegavanje zatvorske kazne. Ali prokockala ih je.“

Ona se okrete ka pisaćem stolu, otvori jednu fasciklu i pogleda prvu stranu.

„Devet hapšenja samo u poslednjih pet godina“, reče.

„Ovo je treća optužba vezana za droge, a nikada nije provela više od tri dana u zatvoru. Zaboravite na PTI. Jednom mora da nauči lekciju, a sada je vreme. O tome ne želim da raspravljam. Ako prizna krivicu, dobija jednu do tri. Ako se izjasni da nije kriva, ide pred porotu, pa neka joj je sa srećom kod sudije. Tražiću najstrožu kaznu za ovo delo.“

Klimnuh glavom. Ferova je reagovala baš kao što sam predvideo. Izreka presude od jedne do tri godine verovatno bi se u praksi svela na devet meseci u mardelju. Znao sam da bi Glorija Dejton podnela takvu kaznu i da bi možda trebalo daje podnese. Ipak, ostala mi je još jedna karta.

„Šta ako imam nešto za pogodbu?“

Ferova frknu kao da se šalim.

„Na primer?“

„Broj hotelske sobe u kojoj jedan krupan diler vodi posao.“

„Zvuči malo neodređeno.“

Bilo je neodređeno, ali promena u boji njenog glasa otkri mi da sam je zagolicao. Tužiocu vole pogodbe.

„Telefonirajte svojim momcima za narkotike. Kažite im da u ‘kućici’ provere ime Ektor Arande Moja. On je Kolumbijac. Mogu da sačekam.“

Oklevalaje. Bilo mi je jasno da joj ne prija što njome manipuliše jedan advokat odbrane, pogotovu pred kolegom tužiocem, koji je dovoljno blizu da nas čuje. Ali udica je već bila bačena.

Ponovo se okrenula pisaćem stolu i telefonirala. Slušao sam jednostran razgovor, kako ona kaže nekome da proveri Mojina biografiju. Malo je sačekala i onda saslušala odgovor. Zahvalila je sagovorniku koga je zvala i prekinula vezu. Odugovlačila je da se okrene k meni.

„U redu“, reče.

„Šta ona želi?“

Imao sam spreman odgovor.

„Želi da se provuče u PTI. Po uspešno završenom tretmanu, sve optužbe se odbacuju. Ne svedoči protiv tog tipa i njeno ime se ne nalazi ni u kakvim dokumentima. Jednostavno vam daje naziv hotela i broj sobe gde je odseo, a vaši ljudi preuzimaju ostatak.“

„Potrebna nam je za tužbu. Mora da svedoči. Pretpostavljam da je ona dva grama dobila od tog tipa. Onda mora da nam ispriča kako je to bilo.“

„Ne, ne mora. Onaj s kime ste razgovarali već vam je kazao da je izdata poternica. To je dovoljan osnov za hapšenje.“

Ona razmisli o tome nekoliko trenutaka pokrećući vilicu levo i desno, kao da proba ukus dogovora i odlučuje da li da pojede još. Znao sam šta je kamen spoticanja. Dogovor je bio pogodba, ali trampa za federalni slučaj. To je značilo da će lokalna policija uhapsiti čoveka, a onda će ga preuzeti federalni agenti. Lesli Fer se neće ovajčiti tužilačkom slavom - ukoliko ne planira da jednog dana preskoči u savezno tužilaštvo SAD.

„Federalci će vas voleti zbog ovoga“, rekoh nastojeći da joj zabijem tu misao u glavu.

„On je loš momak i verovatno će se uskoro odjaviti, što znači da biste propustili priliku da ga uhvatite.“

Tužiteljka me pogleda kao insekta.

„Ne pokušavajte to sa mnom, Halere.“

„Izvinite.“

Nastavila je da se predomišlja. Pokušao sam ponovo.

„Kad jednom utvrdite gde je, niko vam ne smeta da ga namamite na tobožnju kupovinu.“

„Hoćete li da začutite, molim. Ne mogu da razmišljam.“

Digao sam ruke u znak predaje i začepio.

„U redu“, reče ona najzad.

„Pustite me da razgovaram sa šefom. Dajte mi broj telefona i zvaću vas kasnije. Ali odmah da vam kažem, i u slučaju da to prihvatimo, ne gine joj zatvorski program. Nešto u oblasnom USC¹⁵. Nećemo da na nju trošimo mesto u stambenom objektu.“

Razmislio sam i klimnuo glavom. Oblasni USC je bolnica sa zatvorskim krilom u kojoj se lece uhapšenici koji su povređeni, bolesni ili zavisnici od droga. Nudila mi je program u kojem će Glorija

Dejton moći da se izleči od narkomanije i, kad ga završi, oslobodiće je. Neće je optužiti niti će morati da služi dopunsku zatvorsku kaznu.

„Nemam ništa protiv“, reko.

Pogledah na sat. Morao sam da krenem.

„Ova ponuda važi do prvog izvođenja pred sud sutradan“, reko.

„Posle toga javljam se DEA i pokušaću da pregovaram direktno. Uzeće vam slučaj iz ruku.“

Ona me zlovoljno pogleda. Znala je da će je federalna policija pregaziti ako se nagodim s njima.

U direktnom sukobu s državom savezni organi uvek pobeđuju. Ustao sam i stavio joj na sto svoju posetnicu.

„Ne pokušavajte da me zaobiđete, Halere“, upozori me ona.

„Ako vam ne upali, iskaliću se na vašoj klijentkinji.“

Ne odgovorih. Gurnuo sam pozajmljenu stolicu natrag za pisaći sto. Sledećom replikom poništila je pretnju.

„Ali sigurna sam da ovo možemo da sredimo tako da svi budu srećni.“

Osvrnuo sam se k njoj idući ka vratima kancelarije.

„Svi osim Ektora Moje“, reko.

Advokatska kancelarija Dobsa i Delgada nalazila se na dvadeset osmom spratu jedne od onih kula bliznakinja koje su postale zaštitni znak obrisa zgrada u Senčeri Sitiju. Stigao sam tačno na vreme, ali svi su već bili okupljeni u sali za konferencije s dugačkim stolom od politiranog drveta i staklenim zidom koji je uokvirivao pogled ka zapadu, preko Santa Monike do Pacifika i ostrva do kojih se stizalo čarter-brodovima. Dan je bio vedar i video sam Katalinu i Anakapu tamo, na kraju sveta. Pošto se sunce klonilo zapadu i izgledalo je da je baš u ravni sa očima, na prozore je bio navučen zastor da umanja blesak. Činilo se da prozori nose naočari za sunce.

A nosio ih je i moj klijent. Luis Rulej je sedeo u pročelju stola sa naočarima rej ban u crnom okviru. Sivi zatvorski kombinezon zamenio je tamnosmeđim odelom, ispod kojeg je imao svetlu svilenu košulju. Više nije ličio na uplašenog momka koga sam video u kavezu u zatvoru, nego na mladog samouverenog i elegantnog rukovodioca agencije za trgovinu nekretninama.

Levo od Ruleja sedeo je Sesil Dobs, a kraj njega je bila dobro očuvana i pažljivo nafrizirana žena s nakitom, za koju sam pretpostavio daje Rulejeva majka. Pretpostavio sam, takođe, da joj Dobs nije kazao da ona neće prisustvovati ovom sastanku.

Prvo sedište pored Ruleja bilo je prazno i čekalo je mene. Na stolici kraj njega sedeo je moj detektiv Raul Leven, a pred njim je bila jedna zatvorena fascikla.

Dobs mi predstavi Meri Alis Vindzor. Ona mi čvrsto stisnu ruku. Seo sam i Dobs mi objasni da će ona platiti odbranu svog sina i da prihvata uslove koje sam izneo ranije. Gurnuo je koverat preko stola k meni. Pogledao sam unutra i video ček na šezdeset hiljada dolara koji je glasio na mene. Bila je to kapara koju sam tražio, ali za početak sam očekivao samo polovinu. Imao sam slučajeve koji su mi ukupno doneli više. Ipak, ovo je bio pojedinačni ček na najveći iznos koji sam ikad primio.

Na čeku je stajalo da se novac povlači s računa Meri Alis Vindzor. Banka je bila čisto zlato - Ferst nešenel, s Beverli Hilsa. Zatvorio sam koverat i gurnuo ga natrag preko stola.

„Ovo moram da primim od Luisa“, rekoh gledajući gospođu Vindzor.

„Ne marim hoćete li mu vi dati novac, a on ga onda dati meni. Ali ček koji dobijam mora da bude Luisov. Radim za njega i to mora biti jasno od početka.“

Znao sam da se ovo razlikuje čak i od mog jutrošnjeg postupka - isplatila me je treća strana. Ali ovo je bilo pitanje kontrole. Jedan pogled preko stola u Meri Alis Vindzor i S. S. Dobsa i znao sam da moram da se osiguram da ovaj slučaj vodim ja, dobio ga ili izgubio.

Nisam to očekivao, ali lice Meri Vindzor otvrdnu. Ko zna zašto, podsetila me je na neki stari dedin sat, pljosnat i uglast.

„Majko“, reče Rulej prekinuvši sukob pre nego što je započeo.

„U redu je. Ja ću napisati ček. Imaće pokriće dok mi ti ne daš novac.“

Ona skrenu pogled sa sina na mene.

„Vrlo dobro“, reče.

„Gospođo Vindzor“, rekoh.

„Vaša podrška sinu veoma je važna. I ne mislim samo na finansijsku stranu ovog slučaja. Ako ne uspemo da oborimo optužbe i odlučimo se za suđenje, biće veoma važno da javno ispoljite tu podršku.“

„Ne budite smešni“, reče ona.

„Biću uz njega ma šta se desilo. Te besmislene optužbe moraju da opovrgnu, a ta žena... neće od nas dobiti ni pare.“

„Hvala, majko“, reče Rulej.

„Da, hvala“, reko.

„Obavestiću vas, verovatno preko gospodina Dobsa, gde ste nam i kada potrebni. Dobro je što znamo da ste uz svog sina.“

Nisam kazao ništa više i čekao sam. Nije joj trebalo dugo da shvati da je otpuštam.

„Ali ne želite da sada budem ovde, je li?“

„Tako je. Predstoji nam razgovor o slučaju i najbolje je i najpogodnije za Luisa da u tome učestvuje samo njegov branilački tim. Poverljiv odnos advokata i klijenta ne obuhvata nikog drugog. Mogli bi da vas primoraju da svedočite protiv rođenog sina.“

„Ali ako odem, kako će se Luis vratiti kući?“

„Imam vozača. On će ga odvesti.“

Ona pogleda Dobsa u nadi da on možda ima viši položaj i da će mi se usprotiviti. Dobs se osmehnu i ustade da bi joj pridržao stolicu i povukao je unazad. Ona najzad popusti i spremi se da ode.

„Dobro“, reče.

„Luise, videću te na večeri.“

Dobs je otprati do vrata konferencijske sobe i videh da razgovaraju u hodniku. Nisam čuo šta govore. Ona zatim ode, a Dobs se vrati i zatvori vrata.

Prešao sam neka osnovna pitanja sa Rulejem i kazao mu da će ga za dve nedelje izvesti pred sud i pitati ga kako se izjašnjava. Onda će dobiti priliku da tužioce obavesti da se ne odriče prava na brzo suđenje.

„To je prvi izbor koji moramo učiniti“, reko.

„Da li želimo da otežemo ili da tražimo brzo suđenje i državu izložimo pritisku.“

„Koje su opcije?“, upita Dobs.

Pogledah prvo njega, pa opet Ruleja.

„Biću vrlo iskren“, reko.

„Kad imam klijenta koji nije u zatvoru, sklon sam tome da odugovlačim. Reč je o slobodi klijenta... zašto ne iskoristiti najviše pre prvog udarca čekića.“

„Vi govorite o klijentima koji su krivi“, reče Rulej.

„S druge strane“, reko, „ako je tužba slaba, odlaganje im pruža mogućnost da ojačaju ruku. Vidite, u ovom času imamo samo jednu polugu, a to je vreme. Ako odbijemo da se odrekemo prava na brzo suđenje, izlažemo tužioca većem pritisku.“

„Nisam uradio ono što kažu“, reče Rulej.

„Ne želim da gubim vreme. Hoću da ovo sranje ostavim za sobom.“

„Ako izričito odbijemo da se odrekemo tog prava, teorijski moraju da započnu suđenje u roku od šezdeset dana posle prvog izvođenja. U praksi se to odlaže, jer zakazuju preliminarno ročište. Na preliminarnom ročištu sudija sluša dokaze i utvrđuje ima li uopšte mesta optuženju i suđenju. To je udaranje štambilja. Sudija zakazuje otvaranje zasedanja, izvode vas ponovo i sat se pomera za još šezdeset dana.“

„Ne mogu da verujem“, reče Rulej.

„Ovo će trajati večno.“

„Uvek možemo da odbijemo i preliminarno ročište. To bi ih stvarno nateralo da lome vrat. Slučaj je sada prenet jednom mladom tužiocu. On nema mnogo iskustva s teškim krivičnim delima. Možda nam je to bolje rešenje.“

„Samo trenutak“, reče Dobs.

„Nije li preliminarno ročište korisno da saznamo na kojim se dokazima zasniva optužni akt?“

„U stvari, nije“, rekoh.

„Više nije. Pre izvesnog vremena zakonodavna vlast je pokušala da modernizuje osnovna procesna načela i ublažila je pravila o dokazima iz druge ruke. Sada se na mesto za svedoka najčešće izvodi samo policajac koji je vodio istragu i on kaže sudiji ono što govore svi ostali. Odbrana obično ne vidi nijednog svedoka osim tog policajca. Ako mene pitate, najbolja strategija je da tužioca nateramo da se tuče ili se povuče. Da im damo šezdeset dana do izvođenja pred porotni sud.“

„Sviđa mi se ta ideja“, reče Rulej.

„Želim da se ovo završi što pre.“

Klimnuo sam glavom. Rekao je to samouvereno kao da je oslobađajuća presuda svršena stvar.

„Pa, možda neće ni doći do suđenja“, reče Dobs.

„Ako se te optužbe ne održe...“

„Okružni tužilac neće odustati od optužnice“, prekinuo sam ga.

„Policija obično pretera u krivičnoj prijavi i tužilaštvo sužava optužni akt. Ovde se to nije desilo. Naprotiv, tužilaštvo ga je proširilo. To mi govori dve stvari. Prvo, da veruju da se slučaj temelji na solidnim dokazima, i drugo, proširuju tužbu da bi imali bolju polaznu tačku za pregovaranje.“

„Vi govorite o nagodbi?“, upita Rulej.

„Da, o dispozitivu.“

„Zaboravite, nema nagodbe. Neću da idem u zatvor za nešto što nisam uradio.“

„Ne mora da znači da biste išli u zatvor. Niste kažnja...“

„Ne bih pristao čak ni da me ostave na slobodi. Neću da priznam krivicu za nešto što nisam uradio. Ako vam to predstavlja problem, najbolje je da se razidemo sada i odmah.“

Pažljivo sam ga pogledao. Gotovo svi moji klijenti u nekoj fazi pripreme odbrane tvrde da su nevin. Naročito ako nam je to prvi zajednički slučaj. Ali odavno nisam doživeo da neko govori tako vatreno i odlučno kao Rulej. Lazovi se kolebaju. Izbegavaju pogled. Rulejeve oči su se zakačile za moje kao magneti.

„Mora se uzeti u obzir i građanska odgovornost“, dodade Dobs.

„Priznanje krivice bi omogućilo toj ženi da...“

„Sve to razumem“, prekinuh ga ponovo.

„Mislim da ovde malo trčimo pred rudu. Hteo sam samo da Luisa upoznam sa pravilima o kontinuitetu radnji u prethodnom postupku. Ne moramo da vučemo nikakav potez niti da donosimo brze i presudne odluke bar dve nedelje. Važno je samo da u vreme izvođenja pred sud znamo kako ćemo igrati dalje.“

„Luis je godinu dana studirao prava na UCLA“, reče Dobs.

„Mislim da zna osnovna pravila.“ Rulej klimnu glavom.

„U redu, dobro“, rekoh.

„Onda ostavimo to. Luise, da počnemo od vas. Vaša majka kaže da vas očekuje na večeri. Živate li u kući? Mislim u njenoj kući?“

„Živim u gostinskoj kući. Ona živi u glavnoj.“

„Ima li još koga u tim objektima?“

„Sobarica, u glavnoj kući.“

„Nema braće, sestara, prijatelja, prijateljica?“

„Ne.“

„I vi radite u majčinoj firmi?“

„Tačnije, upravljam njome. Ona retko odlazi tamo.“

„Gde ste bili u subotu uveče?“

„Sub... Mislite sinoć, je li?“

„Ne, mislim na subotu uveče. Počnimo odatle.“

„U subotu uveče nisam radio ništa. Ostao sam kod kuće i gledao televiziju.“

„Sam?“

„Tako je.“

„Šta ste gledali?“

„Jedan DVD. Stari film pod naslovom Prislušivanje¹⁶. Kopolin.“

„Dakle, niko nije bio s vama niti vas je video. Samo ste odgledali film i legli.“

„Može se reći.“

„Može se reći. Dobro. To nas dovodi do nedelje izjutra. Šta ste radili juče preko dana?“

„Igrao sam golf u Rivijeri, svoju omiljenu igru u dva para. Počeli smo u deset i završili u četiri.“

Vratio sam se kući, istuširao i presvukao i večerao kod majke... Hoćete li da znate šta smo jeli?“

„Ne, hvala. Ali kasnije će mi trebati imena partnera s kojima ste igrali golf. Šta se desilo posle večere?“

„Rekao sam majci da idem kući, ali sam, umesto toga, izašao.“

Primitio sam da Leven počinje da zapisuje šta on govori u beležnici koju je izvadio iz džepa.

„Koja kola vozite?“

„Imam dva automobila, jedan-četiri rendž rover, koji koristim kad vozim klijente, i jedan-jedan kareru, kojom se služim za lične potrebe.“

„Znači da ste sinoć vozili porše, je li?“

„Tako je.“

„Kuda ste se odvezli?“

„Preko brda i u Dolinu.“

Rekao je to kao da je za jednog momka s Beverli Hilsa opasan potez da siđe u dolinu San Fernando, naseljenu radničkom klasom.

„Kuda ste se odvezli?“

„Na Bulevar Ventura. Uzeo sam jedno piće kod Nata Norta, a zatim sam nastavio ulicom do Morgana, gde sam takođe popio jedno.“

„U tim lokalima se muvaju devojke, zar ne?“

„Da. Zato sam i išao u njih.“

Rekao je to kao da se samo po sebi razume i cenio sam njegovu iskrenost.

„Znači, tražili ste nekog. Neku ženu. Da li neku određenu ženu, poznanicu?“

„Ne, ništa određeno. Hteo sam da kresnem ribu, kratko i jasno.“

„Šta se desilo kod Nata Norta?“

„Noć je bila traljava, pa sam otišao. Nisam čak ni završio piće.“

„Idete li tamo često? Znaju li vas šankeri?“

„Da, znaju me. Sinoć je radila devojka po imenu Pola.“

„U redu, nije vam upalilo, pa ste otišli. Odvezli ste se do Morgana. Zašto baš u Morgan?“

„To je još jedan lokal u koji idem.“

„Znaju li vas tamo?“

„Trebalo bi. Dajem dobre napojnice. Sinoć su za šankom bile Deniz i Dženis. One me poznaju.“

Okrenuh se k Levenu.

„Raule, kako se zove žrtva?“

Leven otvori fasciklu da izvadi policijski izveštaj, ali odgovori pre nego što ga je pogledao:

„Redžina Kampo. Prijatelji je zovu Redži. Ima dvadeset šest godina. Policiji je rekla da je glumica koja radi kao prodavačica putem telefona.“

„I nada se da će uskoro ostaviti taj posao“, reče Dobs.

Pređoh preko te upadice.

„Luise, jeste li do sinoć znali Redži Kampo?“, upitah. Rulej slegnu ramenima.

„Donekle. Viđao sam je po barovima. Ali nikada nisam bio s njom. Nismo čak ni razgovarali.“

„Jeste li pokušavali?“

„Ne, nikada joj nisam prilazio. Izgledalo je da je uvek s nekim, ili u društvu više osoba. Ne mešam se s gomilom, znate. Moj stil je da biram usamljene.“

„Po čemu se ta noć razlikovala?“

„Sinoć je ona prišla meni, eto po čemu.“

„Pričajte nam o tome.“

„Nema šta da se priča. Bio sam u baru Morgan, gledao svoja posla i merkao procenjujući mogućnosti, a ona je bila na drugom kraju, s nekim tipom. Nisam je čak ni imao na radaru, jer je izgledalo da je već zauzeta, znate.“

„Aha, i šta se desilo?“

„Pa, posle izvesnog vremena, tip koji je bio s njom ustaje i izlazi napolje da se izviždi ili povuče neki dim, a čim je ostavi, ona ustaje, prilazi mi pored šanka i pita me da li me zanima.

Odgovaram potvrdno, da, zanima me, ali šta je sa onim čovekom s kojim je bila? Ona odgovara da ne brinem, ispratiće ga do deset, a onda je slobodna ostatak noći. Zapisala mi je adresu i rekla da dođem posle deset. Rekao sam da ću biti tamo.“

„Na čemu je napisala adresu?“

„Na jednoj salveti, ali je odgovor na vaše sledeće pitanje: ne, nemam je. Zapamtio sam adresu i bacio salvetu. Radim u poslu s nekretninama. Izvežban sam da pamtim adrese.“

„U koliko sati je to bilo?“

„Ne znam.“

„Fa, rekla vam je da dođete u deset. Zar niste pogledali na sat u nekom trenutku da vidite koliko treba da čekate do tada?“

„Mislim da je bilo između osam i devet. Čim se tip vratio, oboje su otišli.“

„Kada ste napustili bar?“

„Ostao sam još nekoliko minuta i izašao. Zaustavio sam se na još jednom mestu pre nego što sam otišao do nje.“

„Gde to?“

„Ona stanuje u Tarzani, pa sam svratio u Lemplajter. Bilo mi je usput.“

„Zašto?“

„Hteo sam da vidim kakve su mogućnosti, znate. Ima li tamo nešto bolje, razumete, nešto što ne moram da čekam ili.

„Ili šta?“

Ni sada nije završio misao.

„Da izaberete drugu?“ On klimnu glavom.

„U redu, s kim ste razgovarali u Lemplajteru? Uzgred, gde je to?“

Od barova koje je pomenuo jedino za taj nisam znao.

„Nalazi se na Venturi, blizu Vajt Ouka. U stvari, nisam razgovarao ni sa kim. Bilo je prepuno, ali nisam video nijednu koja bi me zanimala.“

„Šankeri vas i tamo poznaju?“

„Ne, ne znaju me. Ne svraćam tamo često.“

„Obično vam krene pre treće sreće?“

„Ne, obično odustanem posle dva pokušaja.“

Klimnuh glavom da kupim malo vremena i razmislim šta bih još mogao da ga pitam pre nego što pređemo na ono što se dogodilo u stanu žrtve.

„Koliko ste vremena proveli u Lemplajteru7.“

„Rekao bih oko sat. Možda manje.“

„Kod šanka? Koliko pića?“

„Da, dva pića kod šanka.“

„Koliko ste, sve u svemu, popili sinoć pre nego što ste otišli u stan Redži Kampo?“

„Ovaj, najviše četiri. Za dva, dva i po sata. Ostavio sam jedno piće nepopijeno u Morganu.“

„Šta ste pili?“

„Martini. Grej gus.“

„Jeste li ijedno piće u nekom od tih barova platili kreditnom karticom?“, upita Leven, prvi put se umešavši u razgovor.

„Ne“, odgovori Rulej.

„Kad plaćam, plaćam u gotovu.“

Pogledah Levena čekajući da vidim ima li još neko pitanje. U ovom trenutku on je o slučaju znao više nego ja. Hteo sam da mu ostavim odrešene ruke da pita šta hoće. On mi uzvрати pogled i klimnu glavom. Zasad nije hteo da me prekida.

„U redu“, rekoh.

„Kada ste otišli kod Redži Kampo?“

„U dvanaest do deset. Pogledao sam na sat. Da se osiguram da joj ne zakucam na vrata prerano.“

„I šta ste radili?“

„Čekao sam na parkiralištu. Rekla je u deset, pa sam čekao do deset.“

„Jeste li videli čoveka s kojim je izašla iz bara Morgan?“

„Da. Video sam ga. Izašao je i odvezao se, a onda sam ušao.“

„Koja je kola vozio?“, upita Leven.

„Žutu korvetu“, odgovori Rulej.

„Verziju iz devedesetih. Ne mogu tačno da kažem godinu proizvodnje.“

Leven klimnu glavom. Završio je. Znao sam da traži kopču sa čovekom koji je bio u stanu Redži Kampo pre Ruleja. Vratih se ispitivanju.

„Dakle, on je otišao, a vi ste ušli. Šta se desilo?“

„Ušao sam u zgradu. Ona stanuje na prvom spratu. Popeo sam se, zakucao na vrata, ona je otvorila i ušao sam.“

„Samo trenutak, ne želim skraćenu verziju. Popeli ste se? Kako? Stepenicama, liftom, kako? Dajte nam pojedinosti.“

„Liftom.“

„Je li bilo još nekoga? Da li vas je ko video?“

Rulej odmahnu glavom. Dadoh mu znak da nastavi.

„Otkrinula je vrata, videla da sam to ja i rekla mi da uđem. Iza ulaza u stan nalazi se predsoblje, pa je dosta tesno. Prošao sam pored nje kako bi mogla da zatvori vrata. Tako mi se našla iza leđa. Nisam ni video šta mi sprema. Imala je nešto. Zveknula me je nečim i pao sam. Odmah zatim sve mi se zacrnelo.“

Ćutao sam i razmišljao o ovome, pokušavao da u duhu dočaram taj prizor.

„Dakle, pre nego što se išta desilo, ona vas je onesvestila. Nije rekla ništa, nije viknula, samo vam je zašla za leđa i beng!“

„Tako je.“

„U redu, šta je bilo dalje? Šta je sledeće čega se sećate?“

„Dosta je maglovito. Sećam se da sam se osvestio i da su neka dva tipa sedela na meni. Čvrsto su me držali. A onda je došla policija. Stigli su i bolničari. Sedeo sam naslonjen uza zid, s lisicama na rukama, i jedan bolničar mi je stavio pod nos amonijak ili tako nešto. Tek tada sam se zaista osvestio.“

„Još ste bili u njenom stanu?“

„Da.“

„Gde je bila Redži Kampo?“

„Sedela je na kauču i drugi bolničar joj je sanirao lice, a ona je plakala i govorila policajcu da sam je napao. Sve one laži. Da sam je iznenadio na vratima i udario, da sam rekao da ću je silovati a onda ubiti, mada ništa od toga nisam učinio. Pomerio sam ruke da bih pogledao šake iza leđa. Video sam da mi je jedna šaka u plastičnoj vreći i da je na njoj krv, i tada sam shvatio da je mi je smestila igru.“

„Kako to mislite?“

„Okrvavila mi je ruku da bi izgledalo da sam ja krivac. Ali krv je bila na mojoj levoj šaci. Nisam levak. Da sam ikoga udario, učinio bih to desnom rukom.“

Izmahnuo je desnicom da to ilustruje za slučaj da nisam razumeo. Ustao sam i odšetao do prozora. Sada je izgledalo kao da sam iznad sunca. Odozgo sam gledao sunčev smiraj. Rulejeva priča me je ispunila nelagodnošću. Zvučala je tako izmозgano da je stvarno mogla da bude istinita. A to mi je smetalo. Uvek me muči strah da možda neću moći da prepoznam nevinost. U poslu kojim se bavim mogućnost da se tako što dogodi toliko je retka da zebem od pomisli da možda neću biti spreman kad me zadesi. Da ću prevideti istinu.

„U redu, razmotrimo to za trenutak“, rekoх i dalje gledajući sunce.

„Kažete da vam je okrvarila šaku da vas lažno optuži. I da vam je umazala krvlju levu ruku. Ali ako je htela da vam smesti, zar ne bi okrvarila vašu desnu ruku, jer velika većina ljudi spada u dešnjake? Zašto bi išla protiv statistike?“

Okrenuo sam se ka stolu i video da me svi belo gledaju.

„Kažete da je ona odškrinula vrata i pustila vas“, rekoх.

„Jeste li joj videli lice?“

„Ne celo.“

„Šta ste videli?“

„Njeno oko. Levo oko.“

„Jeste li joj, dakle, uopšte videli desnu stranu lica? Kada ste ušli.“

„Nisam, bila je iza vrata.“

„To je“, uzviknu Leven uzbuđeno.

„Već je imala povrede kada je on stigao. Krije ih od njega, zatim se povlači i mariše ga. Sve povrede lica su joj na desnoj strani, a to nalaže da mu umrlja krvlju levu ruku.“

Klimnuh glavom dok sam razmišljao o logici ove pretpostavke. Činilo mi se da ima smisla.

„U redu“, rekoх, okrenuh se prozoru i nastavih da šetam tamo-amo.

„Mislim da to može da prođe. A sada, Luise, vi nam kažete da ste tu ženu viđali po barovima, ali nikada niste bili s njom. Dakle, ona je za vas strankinja. Zašto bi to učinila, Luise? Zašto bi vam smestila igru, kao što ste rekli?“

„Zbog novca.“

Ali ovaj odgovor nije stigao od Ruleja. Ovo je izletelo Dobsu. Okrenuo sam se od prozora i pogledao ga. Znao je da nije red na njega da govori, ali činilo se da ne haje za to.

„Očigledno je“, reče Dobs.

„Ona je lovac na novac od njega, od porodice. U ovom času verovatno već piše građanskopravnu tužbu. Krivična optužnica je samo uvod u parnični postupak, u odštetni zahtev. Njen pravi motiv je novac.“

Ponovo sam seo i zgledao se s Levenom.

„Video sam danas u sudu fotografiju te žene“, rekoh.

„Polu lica joj je pretvoreno u kašu. Hoćete da kažete da je to naša odbrana? Daje ona to uradila samoj sebi?“

Leven otvori fasciklu i izvadi list hartije. Bila je to crno-bela fotokopija dokazne fotografije koju mi je Megi Makferson pokazala u sudu. Slika otečenog lica Redži Kampo. Levenov izvor je bio dobar, ali ne toliko dobar da mu nabavi originale. On gurnu fotokopiju preko stola k Dobsu i Ruleju.

„Dobićemo prave fotografije u postupku predočavanja dokumenata“, rekoh.

„Izgledaju gore, mnogo gore, i, ako se držimo vaše priče, porota - pod uslovom, razume se, da predmet stigne pred porotu - porota će morati da proguta da je ona to uradila samoj sebi.“

Posmatrao sam Ruleja kako razgleda fotografiju. Ako je on napao Redži Kampo, ništa mu se nije opazalo na licu dok je upirao oči u svoj ručni rad. Nisam primetio baš ništa.

„Znate šta“, rekoh.

„Ja sebe smatram dobrim advokatom i mislim da umem da ubeđujem porotu. Ali čak je i meni teško da poverujem u tu priču.“

Sada je u sali za konferencije bio red na Raula Levena. Razgovarali smo dok smo se vozili ka Senčeri Sitiju, a ja sam usput jeo sendvič s goveđim mesom pečenim na žaru. Uključio sam svoj mobilni u spikerfon automobila i rekao vozaču da stavi bubice. Kupio sam mu ajpod¹² prve nedelje na poslu. Leven mi je saopštio osnovne činjenice o slučaju, taman toliko da mi omogući da za početak ispitam svog klijenta. Sada će Leven preuzeti komandu i izložiti slučaj koristeći se policijskim izveštajima i dokaznim materijalom da verziju Luisa Ruleja razbije u paramparčad, da nam pokaže šta govori u prilog tužbe. Bar za početak, želeo sam da to uradi Leven, jer ako u odbrani postoji pandan podeli na dobrog i lošeg momka, hteo sam da pridobijem Rulejevu naklonost i poverenje. Hteo sam da u meni gleda dobrog momka.

Leven je imao i svoje beleške uz kopije policijskih izveštaja koje je dobio od svog izvora. Odbrana nesumnjivo ima pravo na sav taj materijal i dobiće ga u procesu predočavanja, ali obično prođu nedelje dok ne stigne sudskim kanalima, a Leven to pribavi za nekoliko sati. Govorio je šarajući očima po ovim dokumentima.

„Sinoć u deset i jedanaest dispečerski centar LAPD primio je na broj devetsto jedanaest hitan poziv od Redžine Kampo, sa stanom u Bulevaru Vajt Ouk, broj hiljadu sedamsto šezdeset, stan jedanaest, prvi sprat. Patrolna kola su se odazvala i stigla u deset i sedamnaest. Izgleda da je noć bila dosta mirna, jer je to bilo vrlo brzo. Brže od prosečnog odziva u vanrednim situacijama. Patroldžijama je na parkiralištu pritrčala gospođica Kampo, koja je rekla da je posle napada pobešla iz svog stana. Obavestila je službena lica da su u njenom stanu dvojica suseda, po imenu Edvard Tarner i Ronald Atkins, koji drže napadača. Policajac Santos je otišao u njen stan, gde je zatekao osumnjičenog napadača, koji je kasnije identifikovan kao gospodin Rulej, kako leži na podu, savladan i pod kontrolom Tarnera i Atkinsa.“

„To su ona dva pедера koji su sedeli na meni“, reče Rulej.

Pogledah Ruleja i videh da mu crvenilo lica od ljutine brzo bleđi.

„Policajci su preduzeli meru zadržavanja osumnjičenog“, nastavi Leven, kao da nije bio prekidani.

„Gospodin Atkins...“

„Samo trenutak“, rekoh.

„Gde su ga našli na podu? U kojoj sobi?“

„Ne piše.“ Pogledah Ruleja.

„To je bilo u dnevnoj sobi. Nedaleko od ulaznih vrata. Ali nisam stigao da sam pređem toliko posle ulaska u stan.“

Leven to pribeleži pre nego što je nastavio.

„Gospodin Atkins je izvadio nož na sklapanje, za koji je kazao daje nađen na podu, pored napadača. Policajci su osumnjičenom stavili lisice, a bolničari su pozvani da ukazu pomoć i gospođici Kampo i Ruleju, koji je imao posekotinu na glavi i lakši potres mozga. Kampova je transportovana u medicinski centar Holi kros radi dalje nege i fotografisao ju je jedan kriminalistički tehničar. Rulej je priveden i smešten u zatvor Van Najns. Stan gospođice Kampo je zapečaćen radi uviđaja i slučaj je poveren detektivu Martinu Bukeru iz detektivskog biroa u Dolini.“

Leven raširi po stolu još fotokopija policijskih fotografija povreda Redžine Kampo. Bili su to snimci njenog lica spreda i iz profila, kao i dva krupna plana modrica oko vrata i male ubodne rane ispod vilice. Kvalitet kopija je bio slab i znao sam da fotokopije ne vredi pažljivo proučavati. Ali primetio sam da su sve facijalne povrede na desnoj strani lica Redžine Kampo. Rulej je bio u pravu

što se toga tiče. Neko ju je više puta udario levom rukom - ili je ona možda sama sebi nanela te povrede desnom.

„Ovo je snimljeno u bolnici, gde je gospođica Kampo dala izjavu detektivu Bukeru. U sažetku, rekla je da se vratila kući oko pola devet u nedelju uveče i daje bila sama kada joj je neko zakucao na vrata oko deset. Gospodin Rulej se predstavio kao neko koga gospođica Kampo zna, pa je otvorila vrata. Čim ih je otvorila, napadač ju je udario pesnicom i odbacio je natrag, u njen stan. Napadač je ušao i zatvorio i zaključao vrata. Gospođica Kampo je pokušala da se brani, ali udario ju je još najmanje dvaput i oborio na pod.“

„Ovo je teško sranje!“, viknu Rulej.

Raspalio je pesnicom po stolu i ustao, a stolica se otkotrljala unazad i tresnula o stakleni prozor iza njega.

„Hej, polako!“, opomenu ga Dobs.

„Ako razbijete prozor, biće kao u avionu. Bićemo isisani i izbačeni napolje.“

Niko se nije osmehnuo njegovom pokušaju da se našali.

„Luise, sedite“, rekoh mirno.

„Ovo su policijski izveštaji, ni manje ni više. Ne mora da znači da su istiniti. To je jednostrano viđenje istine. Ovde samo prvi put preispitujemo slučaj da vidimo na čemu smo.“

Rulej dogura stolicu natrag za sto i sede. Nije se više bunio. Klimnuh glavom Levenu i on nastavi. Primetio sam daje Rulej prestao da se ponaša kao pitomo jagnje i da se iz korena promenio utisak koji sam o njemu stekao ranije tog dana u pritvorskoj prostoriji.

„Gospođica Kampo je izjavila da je čovek koji ju je napao obavio ruku belom tkaninom dok ju je udario.“

Pogledao sam preko stola Rulej eve šake i nisam primetio nikakve otkoke ni modrice na zglačcima prstiju ni na samim prstima. Obavijanje pesnice tkaninom omogućilo bi mu da izbegne tragove koji bi ga odali.

„Je li tkanina uneta u dokazni materijal?“, upitah.

„Jeste“, odgovori Leven.

„U izveštaju o dokazima opisana je kao tekstilna salveta za ručavanje s tragovima krvi. Krv i tkanina su dati na analizu.“

Klimnuo sam glavom i pogledao Ruleja.

„Je li policija pregledala i fotografisala vaše šake?“

Rulej potvrdi klimnuvši glavom.

„Detektiv je pregledao moje šake, ali niko ih nije snimao.“

Opet klimnuh glavom i rekoh Levenu da nastavi.

„Napadač je zajahao gospođicu Kampo na podu i jednom rukom je zgrabio za vrat“, reče.

„Napadač je rekao gospođici Kampo da će je silovati i svejedno mu je hoće li biti živa ili mrtva dok joj to radi. Nije mogla da odgovori, jer ju je osumnjičeni davio šakom. Čim je olabavio pritisak, rekla je da će sarađivati.“

Leven gurnu na sto još jednu fotokopiju. Bila je to kopija snimka jednog noža na savijanje sa crnom drškom i smrtonosno šiljatom oštricom. To je objašnjavalo ranu na vratu žrtve na ranijoj fotografiji.

Rulej privuče fotokopiju da je pažljivije pogleda. Onda lagano odmahnu glavom.

„Ovo nije moj nož“, reče.

Nisam reagovao, a Leven nastavi.

„Osumnjičeni i žrtva su ustali i on joj je kazao da ga vodi u spavaću sobu. Osumnjičeni je

zadržao položaj iza žrtve i pritiskivao joj je oštricom levu stranu vrata. Kada je gospođica Kampo ušla u kratak hodnik iz kojeg se prelazi u dve spavaće sobe, koliko ima stan, okrenula se u tesnom prostoru i gurnula napadača unazad na jednu veliku podnu vazu. Kada se on spotakao preko vaze, jurnula je ka glavnom ulazu u stan. Shvativši da će se njen napadač brzo povratiti i stići je na vratima stana, šmugnula je u kuhinju i zgrabila s radnog stola bocu votke. Dok je uljez žurio pored kuhinje ka ulaznim vratima da je uhvati, gospođica Kampo je izašla iz zaklona i raspalila ga po potiljku tako snažno da gaje oborila na pod. Gospođica Kampo je onda koraknula preko palog čoveka i otključala vrata. Istrčala je i pozvala policiju iz stana u prizemlju koji dele Tarner i Atkins. Njih dvojica su otišli u njen stan, gde su zatekli uljeza onesvešćenog na podu. Držali su ga kada je počela da mu se vraća svest i ostali su u stanu do dolaska policije.“

„Ovo je neverovatno“, reče Rulej.

„Da moram da sedim i slušam sve te izmišljotine. Ne mogu da verujem da doživljavam ovako nešto. NISAM to učinio. Kao da sanjam. Ona laže. Ona...“

„Ako su sve to laži, onda će ovo biti najlakši slučaj u mojoj karijeri“, rekoše.

„Rastrgnuću je i baciti joj drob u more. Ali moramo da znamo šta je iznela u izveštaju pre nego što joj postavimo zamke i krenemo na nju. I ako mislite da je teško da sedite i slušate, zamislite kako će vam biti na suđenju kad se to protegne danima umesto minutima. Morate se obuzdati, Luise. Imajte na umu da će doći red na vas. Odbrana uvek dolazi na red.“

Dobs pruži ruku i očinskim pokretom potapša Ruleja po mišici. Rulej povuče ruku.

„Nego šta nego ćete đavolski krenuti na nju“, reče Rulej i upre prstom preko stola u moje grudi.

„Hoću da krenete na nju svim sredstvima koja nam stoje na raspolaganju.“

„Zato sam ovde i obećavam da ću to učiniti. A sada mi dozvolite da nešto pitam svog saradnika pre nego završimo.“

Čekao sam da vidim ima li Rulej još nešto da kaže. Čutao je. Zavalio se na stolici i skrstio ruke.

„Jesi li završio, Raule?“, upitah.

„Zasad. Još radim na izveštajima. Sutra izjutra treba da dobijem prepis razgovora s telefona devetsto jedanaest, a stiže mi još materijala.“

„Dobro. Šta je s kompletom za silovanje?“

„Nema ga. U Bukerovom izveštaju stoji da ga je odbila, jer do toga nije došlo.“

„Šta je komplet za silovanje?“, upita Rulej.

„To je bolnička procedura prilikom koje se uzimaju telesne tečnosti, kosa i vlakna s tela žrtve“, objasni Leven.

„Nisam je silovao!“, uzviknu Rulej.

„Nisam ni dotakao...“

„Znamo“, rekoše.

„Nisam zato pitao. Tražim pukotine u materijalu tužilaštva. Žrtva kaže da nije silovana, ali prijavljuje nešto što se nesumnjivo kvalifikuje kao seksualno krivično delo. Policija obično zahteva komplet za silovanje, čak i kada žrtva tvrdi da nije seksualno napastvovana. Postupak je takav za slučaj da je žrtva ipak silovana, ali ju je sramota da to prizna ili želi da prikrije pun opseg krivičnog dela od muža ili članova porodice. To je standardna procedura i činjenica što je uspela da je izbegne može da bude značajna za nas.“

„Nije želela da u njoj nadu DNK prvog muškarca“, reče Dobs.

„Možda“, rekoše.

„Može da znači i štošta drugo. Moguće je da je to pukotina. Da nastavimo. Raule, da li se negde pominje taj tip s kojim ju je Luis video?“

„Ne, nigde. Uopšte se ne pominje u izveštaju.“

„A nalaz s mesta krivičnog dela?“

„Nemam izveštaj ali mi kažu da prilikom procenjivanja mesta krivičnog dela u stanu nisu nađeni nikakvi značajniji dokazi.“

„To je dobro. Nema iznenađenja. Šta je s nožem?“

„Na nožu su krv i otisci. Rezultati još nisu stigili. Malo je izgleda da se utvrdi kome pripada. Takav nož na sklapanje može da se kupi u svakoj radnji s opremom za pecanje ili kampovanje.“

„Kažem vam da to nije moj nož“, upade mu Rulej u reč.

„Moramo da pretpostavimo da će na njemu biti otisci čoveka koji ga je predao“, rekoh.

„Atkinsa“, dopuni Leven.

„Tako je, Atkinsa“, rekoh okrenuvši se Luisu.

„Ali ne bih se iznenadio da nađu i vaše otiske. Ne možemo znati šta se događalo dok ste ležali onesvešćeni. Ako vam je ruku umrljala krvlju, verovatno se postarala i da vaši otisci budu na nožu.“

Rulej klimnu glavom i zausti da nešto kaže, ali ja ga nisam čekao.

„Kaže li ona u svojoj izjavi daje ranije te večeri bila u lokalnu Morgan?“, upitah Levena. On odmahnu glavom.

„Ne, razgovor sa žrtvom vođen je u urgentnom centru i nije bio formalan. Uzeti su samo osnovni podaci i nije bilo govora o tome šta se dešavalo ranije te večeri. Nije spominjala tog čoveka ni bar Morgan. Samo je rekla da se vratila kući do pola devet. Pitali su je šta se dogodilo u deset. Nisu ulazili u ono što je prethodilo događaju. Siguran sam da će to biti pokriveno u nastavku istrage.“

„U redu. Ako je formalno ispitaju, i kada to bude, želim prepis tog razgovora.“

„Radim na tome. Kad do toga dođe, sedeće za stolom i razgovor će biti zabeležen na video-traci.“

„Ako postoji video-zapis s mesta krivičnog dela, želim i to. Hoću da vidim kako izgleda stan.“

Leven klimnu glavom. Znao je da je ovo predstava za klijenta i Dobsa, da bih stvorio utisak da čvrsto rukovodim slučajem i da kujem gvožđe dok je vruće. U stvari, nije bilo potrebno da kažem Levenu išta od toga. Znao je svoj posao i šta treba da mi nabavi.

„U redu, šta još?“, upitah.

„Imate li vi neko pitanje, Sesile?“

Dobs je izgledao zatečen time što se pažnja iznenada prenela na njega. Žurno je odmahnuo glavom.

„Ne, ne, u redu je. Sve ovo je dobro. Napredujemo.“

Nisam imao pojma šta podrazumeva pod „napredovanjem“, ali pustio sam da to prođe bez pitanja.

„Dakle, šta mislite?“, upita Rulej.

Pogledao sam ga i počutao pre nego što sam odgovorio: „Mislím da optužba ima jake dokaze protiv vas. Policija vas je zatekla u stanu, imaju nož i imaju njene povrede. Pretpostavljam takođe da na ruci imate njenu krv. Dodajmo tome vrlo ubedljive fotografije. I, naravno, imaju njeno svedočenje. Pošto nikada nisam video tu ženu ni razgovarao s njom, ne znam kakav će utisak ostaviti.“

Prekinuo sam i muzao tišinu još duže pre nego što sam nastavio: „Ali dosta toga nemaju... dokaze o provali, DNK osumnjičenog, motiv, pa čak ni osumnjičenog sa krivičnom evidencijom sličnih ili bilo kakvih drugih kažnjivih dela. Ima mnogo razloga... opravdanih razloga... što ste bili u njenom stanu. A uz to...“

Pogledao sam kroz prozor, pored Ruleja i Dobsa. Sunce je zapalo za Anakapu i obojilo nebo ružičastom i bojom purpura. Nikakav pogled s mog prozora nije mogao da se meri sa ovim.

„Uz to šta?“ upita Rulej suviše nestrpljiv da čeka.

„Uz to, imate mene. Skinuo sam Megi Makfirs sa slučaja. Novi tužilac je dobar, ali je neiskusn i nikada nije imao protivnika kao što sam ja.“

„I šta je naš sledeći korak?“ upita Rulej.

„Sledeći korak je da Raul odradi svoj posao, da otkrije što je moguće više o toj navodnoj žrtvi i zašto je lagala da je bila sama. Moramo da otkrijemo ko je ona, i ko je njen tajanstveni muškarac, i kako se to uklapa u naš slučaj.“

„A šta ćete vi?“

„Ja ću se pozabaviti tužiocem. Nešto ću već da izmuvam, pokušaću da otkrijem šta namerava i odlučićemo kojim putem da idemo. Ne sumnjam da bih uspeo da se sporazumem sa okružnim tužiocem i ubedim ga da ublaži navode tužbe tako da izjašnjavanje za vas bude prihvatljivo i ono najgore ostane za vama. Ali to zahteva ustupke. Vi...“

„Rekao sam vam. Neću...“

„Znam šta ste rekli, ali morate me saslušati. Možda mogu da vam izradim izjašnjavanje nolo contendere¹⁸ tako da ne budete prinuđeni da izgovorite reči ‘kriv sam’, ali ne vidim kako bi država mogla da odustane od svih navoda u optužnici. Morali biste da priznate odgovornost u izvesnom stepenu. Moguće je da izbegnete zatvor, ali verovatno biste morali da obavljate besplatan društveni rad. Eto, rekao sam. Ovo je prva recitacija. Biće ih još. Kao vaš advokat, obavezan sam da vam to kažem i uverim se da ste razumeli mogućnosti koje vam stoje na raspolaganju. Znam da to ne želite i nećete učiniti, ali dužan sam da vas poučim o izborima. Jasno?“

„Da. Jasno.“

„Naravno, kao što znate, svaki vaš ustupak omogućio bi gospođici Kampo da parnični postupak okonča glatkim zakucavanjem. I sami, dakle, možete pretpostaviti da bi vas ovakvo rešavanje krivične tužbe koštalo mnogo više od mog honorara.“

Rulej odmahnu glavom. Već je odbacio mogućnost pogodbe sa tužilaštvom.

„Razumeo sam opcije“, reče on.

„Ispunili ste zadatak. Ali neću da platim ni cent za nešto što nisam uradio. Neću da priznam krivicu ni da se vadim da ne osporavam činjenice, jer su svi ti navodi čista izmišljotina. Ako dođe do suđenja, možemo li da pobedimo?“

Za trenutak sam ga gledao pravo u oči pre nego što sam odgovorio: „Pa, razumećete da ne znam šta sve može da se dogodi od ovog časa pa nadalje i da ne mogu da vam garantujem ništa... ali da, na osnovu ovoga što vidim sada, mogu da pobedim. Uveren sam u to.“

Klimnuo sam glavom Ruleju i učini mi se da sam mu u očima otkrio pouzdanje. Rodio se zračak nade.

„Imamo i treću mogućnost“, reče Dobs.

Preneo sam pogled s Ruleja na Dobsa pitajući se kakav će klip sada da baci u točkove motora koncesije.

„A to je?“ upitah.

„Da istražimo i nju i ovaj slučaj tako da se puši. Možda da naši ljudi pomognu gospodinu Levenu. Da to sagledamo iz svih uglova i predstavimo zameniku okružnog javnog tužioca sopstvenu verodostojnu teoriju i dokazni materijal. Sprečićemo ga da uopšte pomišlja na suđenje. Pokazaćemo tom žutokljuncu zašto i gde sigurno gubi i nateraćemo ga da odustane od svih optužbi pre nego što se profesionalno obruka. Uz to, siguran sam da on radi za čoveka koji je izložen, recimo, političkim pritiscima samim tim što je na čelu tužilaštva. Pritiskaćemo ga dok ne ostvarimo cilj.“

Došlo mi je da šutnem Dobsa ispod stola. Ne samo što bi ostvarivanje njegovog plana više nego

prepolovilo moj najveći honorar, ne samo što bi se lavovski deo klijentovog novca slio u džepove detektiva, a razume se i u njegove, nego je tako nešto mogao da predloži samo advokat koji u čitavoj karijeri nije branio nikoga u krivičnom postupku.

„To je ideja, ali je vrlo rizična“, rekoh mirno.

„Ako možete da dokažete da je optužnica na klimavim nogama i odete pre suđenja da im objasnite zašto, time im dajete detaljan plan šta da rade i šta da izbegavaju na suđenju. Nisam za to.“

Rulej se složi sa mnom klimnuvši glavom. Izgledalo je da se Dobs malo pomeo. Resio sam da zasad prekinem i raspravim to s Dobsom, ali ne u prisustvu klijenta.

„Šta je s medijima?“, upita Leven na svu sreću promenivši temu.

„Tako je“, požuri Dobs, jer je sada i njemu bilo stalo da se izvuče iz neugodne situacije.

„Moja sekretarica kaže da je primila poruke od dva dnevna lista i dve televizijske stanice.“

„Verovatno su ih poslali i meni“, rekoh.

Nisam spominjao daje poruke Dobsu ostavila Lorna Tejlor po mom nalogu. Slučaj još nije privukao pažnju medija, sa izuzetkom onog honorarnog kamermana koji je došao na prvo pojavljivanje. Ali želeo sam da Dobs, Rulej i njegova majka steknu utisak da novine to mogu da dograbe u svakom trenutku.

„Ne želimo publicitet u ovom slučaju“, reče Dobs.

„To je najgori mogući publicitet.“

Bio je, izgleda, stručnjak da govori ono što je očigledno.

„Svi mediji treba da budu upućeni na mene“, rekoh.

„Ja ću se postarati za medije, a najbolji način jeste da prelazite preko njihovih pitanja kao da ne postoje.“

„Ali moramo reći nešto u njegovu odbranu“, primeti Dobs.

„Ne, ne moramo. Imamo opravdanje u zabrani da se govori o slučaju. Ako uđete u igru govora s medijima, priča ostaje živa. Informacija je kiseonik. Bez njega umire. Što se mene tiče, neka umre. Ili bar da čekamo dok se to ne da izbeći. Ako do toga dođe, samo jedna osoba govori u Luisovo ime. To sam ja.“

Dobs nevoljno klimnu glavom. Upravih prst u Ruleja.

„Ni u kom slučaju ne razgovarajte s novinarima, čak ni da poreknete optužbe. Ako vam se obrate, uputite ih na mene. Jasno?“

„Jasno.“

„Dobro.“

Zaključih da je to dovoljno za prvi sastanak i ustadoh.

„Luise, sada ću vas odvesti kući.“

Ali Dobs nije želeo da mi tako brzo prepusti svog klijenta.

„U stvari, ja sam pozvan na večeru kod Luisove majke“, reče.

„Mogu ja da ga odvezem pošto već idem tamo.“

Složih se klimnuvši glavom. Čini se da branioca u krivičnom postupku nikada ne zovu na večeru.

„Odlično“, rekoh.

„Ali srešćemo se tamo. Želim da Raul pogleda gde živi, a Luis treba da mi da onaj ček o kojem smo ranije govorili.“

Ako misle da sam zaboravio na novac, treba još mnogo da uče o meni. Dobs pogleda Ruleja, koji klimnu glavom u znak odobravanja. Dobs onda klimnu glavom meni.

„Zvuči kao dobar plan“, reče.

„Srešćemo se opet tamo.“

Petnaest minuta kasnije vozio sam se na zadnjem sedištu linkolna s Levenom. Pratili smo srebrnasti mercedes u kojem su bili Dobs i Rulej. Telefonirao sam Lorni da proverim šta ima novo. Jedina važna poruka stigla je od Lesli Fer, tužiteljke Glorije Dejton. Poruka je glasila da naš dogovor važi.

„Dakle?“, upita Leven kada sam zatvorio telefon.

„Šta zaista misliš?“

„Mislim da na ovom slučaju može da se namlati mnogo novca i sada idemo po prvu ratu. Izvini što te vučem tamo. Nisam hteo da izgleda kao da idem samo zbog čeka.“

Leven klimnu glavom, ali ne reče ništa. Posle nekoliko trenutaka nastavih.

„Još nisam siguran šta da mislim“, rekoh.

„Što god da se desilo u onom stanu, desilo se brzo. Za nas je to povoljna okolnost. Nema stvarnog silovanja, nema DNK. U tome vidim zračak nade.“

„Podseća me pomalo na Hesusa Menendeza ako izuzmemo DNK. Sećaš ga se?“

„Da, ali nerado.“

Pokušavam da ne mislim na klijente koji su u zatvoru bez nade u žalbeni postupak i nemaju pred sobom ništa osim godina u kojima gube razum. Činim sve što je u mojoj moći u svakom predmetu, ali ponekad nema pomoći. Slučaj Hesusa Menendeza bio je jedan od tih.

„Kako stojiš s vremenom?“, upitah vraćajući ga na sadašnju istragu.

„Imam još neke slučajeve, ali mogu da ih pomerim.“

„Moraćeš da radiš noću na ovome. Treba da odeš u te barove. Želim da saznam sve o njemu i sve o njoj. Slučaj zasad izgleda jednostavan. Ako oborimo nju, obaramo optužbu.“

Leven klimnu glavom. U krilu je držao aktentašnu.

„Je li ti fotoaparat unutra?“

„Uvek.“

„Kad stignemo u kuću, snimi nekoliko puta i Ruleja. Ne želim da u barovima pokazuješ njegovu fotografiju iz policijske kartoteke. To odmah stvara predrasude. Možeš li da nabaviš sliku žene bez onako udešenog lica?“

„Imam fotografiju s njene vozačke dozvole. Skorijeg datuma.“

„Dobro. Pokazuj je. Ako nađemo svedoka koji je video kako mu ona prilazi u baru, imamo zlatnu žicu.“

„I mislio sam da počnem s time. Daj mi nedelju dana ili otprilike toliko. Vraćiću se pre nego što ga izvedu na sud.“

Klimnuh glavom. Nekoliko trenutaka vozili smo se u tišini i razmišljali o slučaju. Kretali smo se kroz ravnice Beverli Hilsa ka mestu gde se krije i čeka lova do krova.

„I znaš šta još mislim“, rekoh.

„Na stranu novac i sve ostalo, mislim da nije isključeno da ne laže. Priča mu je tako blesava da je moguće daje istinita.“

Leven tiho zviznu kroz zube.

„Misliš da si možda naleteo na nevinog čoveka?“, upita.

„Bio bi to prvi“, rekoh.

„Da sam to znao jutros, naplatio bih mu premiju za nevinost. Ako si nevin, moraš da platiš više, jer je to vraški težak posao za odbranu.“

„Živa istina.“

Razmišljao sam o konceptu nevinog klijenta i opasnostima koje me vrebaju.

„Znaš li stajanje moj otac govorio o nevinim klijentima?“

„Mislio sam da ti je otac umro kada si imao šest godina.“

„Tačnije, pet. Nisu me čak ni odveli na sahranu.“

„I on ti je govorio o nevinim klijentima kad si imao pet godina?“

„Ne, čitao sam to u jednoj knjizi posle njegove smrti. Rekao je da nema strasnijeg klijenta za advokata od nevinog čoveka. Zato što ako zajebeš stvar i on ode u zatvor, ostaje ti ožiljak za ceo život.“

„Rekao je to tako?“

„U tom smislu. Napisao je da s nevinim klijentom nema srednjeg puta. Nema pregovora, nema nagodbe, nema kompromisa. Postoji samo jedna odluka. Moraš da staviš na semafor NK. A odluka porote mora da bude oslobađajuća. Nije kriv.“

Leven zamišljeno klimnu glavom.

„Sve u svemu, moj stari je bio vraški dobar advokat i nije voleo da dobije nevinog klijenta“, rekoh.

„Nisam siguran ni da se meni to sviđa.“

Četvrtak, 17. mart

Tekst prvog oglasa koji sam objavio na žutim stranama glasio je: „Svaki slučaj, u svako doba, svuda“, ali sam ga promenio posle samo nekoliko godina. Ne zato što je smetao advokatskoj komori, nego zato što je smetao meni. Biću određeniji. Oblast Los Anđelesa je zgužvano cebe koje se prostire na više od deset hiljada kvadratnih kilometara od pustinje do Tihog okeana. Na tom cebetu preko deset miliona ljudi bori se za prostor, i popriličan broj njih prilikom izbora životnog stila odlučuje se za kriminal. Najnovija statistika o kriminalu pokazuje da se u oblasti godišnje prijavi sto hiljada nasilnih krivičnih dela. Prošle godine je bilo sto četrdeset hiljada hapšenja zbog teških krivičnih dela i više od pedeset hiljada za lakša krivična dela, kao što su prestupi u vezi s drogom i seksom. Dodajte tome vožnju pod uticajem alkohola i svake godine potencijalnim klijentima možete da napunite dva stadiona Rouz boul. Važno je zapamtiti da ne želite klijente s jeftinih sedišta. Želite one koji sede na liniji od pedeset metara. One s novcem u džepovima.

Kada uhvate kriminalce, preuzima ih pravosudni sistem sa više od četrdeset sudova, rasutih širom oblasti kao restorani Burger kinga, spremnih da ih posluže - tačnije, da njih iznesu na poslužavniku. Ove kamene tvrđave su pojilišta na koja dolaze pravni lavovi da love i goste se. A lukav lovac brzo nauči koja su mesta najunosnija, gde pasu platežni klijenti. Lov može da bude varljiv. Klijentela sudova ne odražava obavezno društvenoekonomsku strukturu okruženja. Sudovi u Komptonu, Dauniju i istočnom Los Anđelesu stalan su izvor platežnih klijenata za mene. Ti klijenti su obično optuženi da diluju drogu, ali novac im je isto tako zelen kao kod berzanskih varalica s Beverli Hilsa.

Ujutro sedamnaestog bio sam u sudnici u Komptonu i zastupao Darijusa Makginlija prilikom izricanja presude. Izvršioi krivičnog dela u povratu znače mušterije povratnike, a Makginli je bio i jedno i drugo, što je čest slučaj s mojim klijentima. Šesti put otkako sam ga upoznao, uhapsili su ga i optužili za dilovanje kreka. Ovog puta se to desilo u Nikerson Gardensu, stambenom naselju za siromašne, koje većina žitelja zove Nikson Gardens. Niko od onih koje sam pitao nije znao da mi odgovori je li to jednostavno skraćen pravi naziv naselja ili mu je ime dato u čast predsednika koji je bio na čelu administracije u vreme izgradnje džinovskog stambenog kompleksa i tržišta narkotika. Makginli je uhapšen pošto je direktno, iz ruke u ruku, prodao prerušenom policajcu iz odeljenja za narkotike gumicu sa šest rokića¹⁹. U to vreme bio je na slobodi uz kauciju pošto je dva meseca ranije uhapšen zbog potpuno istog krivičnog dela. U krivičnoj evidenciji bile su mu upisane četiri prethodne kazne za prodaju droge.

Makginli, koji je imao tek dvadeset šest godina, bio je u nezavidnom položaju. Posle toliko sudara sa sistemom, sistem je sada izgubio strpljenje. Sledi udarac čekića. Dosad su prema Makginliju bili popustljivi, kažnjavali su ga uslovno i zatvaranjem u oblasne zatvore, ali tužilac je ovog puta podigao šipku na nivo kaznionice. Svi pregovori o pogodbi počinjali su i završavali se osudom na dužu vremensku kaznu u državnom zatvoru. Inače, ništa od pogodbe. Tužilac je bio srećan što ima dva solidna predmeta za koja će u zbiru tražiti dvocifrenu zatvorsku kaznu.

Izbor je bio nemilosrdan ali jednostavan. Optužba je držala sve karte. Uхватili su ga na delu dva puta kako prodaje izvesnu količinu droge. U stvari, svaki pokušaj odbrane na suđenju bio bi uzaludan. Makginli je to znao. Činjenica je da će ga prodaja rok kokaina²⁰ u vrednosti od trista dolara policajcu stajati najmanje tri godine života.

Kao mnogi moji mlađi muški klijenti iz južnog dela grada, Makginli je očekivao zatvor kao sastavni deo života. Odrastao je znajući da će pasti. Pitanje je samo bilo kada i gde, i hoće li poživeti

dovoljno da tamo dospe. U mnogim mojim zatvorskim susretima s njim tokom godina saznao sam da Makginli gaji ličnu filozofiju nadahnutu životom, smrću i rep muzikom Tupaka Šakura, gangsterskog pesnika čiji su stihovi nosili nadu i beznade turobnih ulica koje je Makginli zvao domom. Tupak je tačno prerekao sopstvenu nasilnu smrt. Južni L.A. je vrveo od mladića sa istom takvom vizijom.

Makginli je bio jedan od njih. Recitovao mi je dugačke rifove s Tupakovih CD-a²¹. Prevodio mi je značenje tekstova pesama iz geta. Cenio sam to obrazovanje, jer je Makginli bio samo jedan od mnogih mojih klijenata koji su delili veru u konačnu sudbinu koja ih čeka u „velikoj razbojničkoj kući“, mestu između neba i zemlje, gde završavaju svi gangsteri. Za Makginlija zatvor je bio samo ritualni prolazak na putu do tog mesta i bio je spreman da putuje.

„Odležaću, biću jači i mudriji, a onda ću se vratiti“, rekao mi je.

Kazao mi je da odem i nagodim se. Poslao mi je pet hiljada dolara novčanom uputnicom - nisam ga pitao odakle mu - i vratio sam se tužiocu, isposlovaio spajanje dve tekuće optužnice u jednu, a Makginli je pristao da se izjasni krivim. Jedino me je zamolio da pokušam da izdejstvujem da ga pošalju u neki bliži zatvor da njegova majka i troje dece ne bi morali da putuju predaleko kad mu dolaze u posetu.

Kada je objavljeno otvaranje zasedanja, sudija Danijel Flin je iz svoje kancelarije izašao u smaragdnozelenoj odori, što je navuklo neiskrene osmehe na lica mnogih prisutnih advokata i sudskih činovnika. Znalo se da on nosi zeleno dvaput godišnje - na Dan svetog Patrika i u petak pre nego što bi timovi Notr damfajting ajriš i Sadern kal trožans odmerili snage na fudbalskom terenu. Advokati koji su radili u sudu u Komptonu dali su mu nadimak Deni Boj i kružila je rečenica: „Deni Boj²² je bez sumnje bezosećajni irski puvadžija, zar ne?“

Sudski službenik je objavio predmet, a ja sam istupio i predstavio se. Makginlija su uveli na sporedna vrata i stajao je pored mene u narandžastom kombinezonu, ručnih zglobova zakačenih za lanac oko struka. Na galeriji nije bilo nikoga da ga isprati na robiju. Bio je sam ako izuzmem sebe.

„U dobri čas, gos'n Makginli“, pozdravi ga Flin regionalnim irskim narečjem.

„Znate li staje danas?“

Oborio sam pogled. Makginli promrmlja odgovor:

„Dan moje osude.“

„I to. Ali ja govorim o Danu svetog Patrika, gos'n Makginli. O danu kada se svetkuje irsko nasleđe.“

Makginli se ovlaš okrete i pogleda me. Bio je vest uličar, ali nevešt u životnim pitanjima. Nije razumeo šta se događa, je li ovo deo presude ili samo neki oblik belackog nipodaštavanja. Hteo sam da mu kažem da je sudija bezosećajan i verovatno rasista. Umesto toga, nagnuo sam se k njemu i došapnuo mu: „Samo budi kul. On je seronja.“

„Znate li poreklo svog imena, gos'n Makginli?“, upita sudija.

„Ne, gospodine.“

„Da li vas zanima?“

„Ne baš, gospodine. Reko bi' daje od robovlasnika. Šište mi jaja ko je bio taj kurajber.“

„Oprostite, gospodine sudijo“, rekooh brzo.

Ponovo se nagnuh ka Makginliju.

„Darijuse, o'ladi“, šapnuh.

„I zauzdaj jezik.“

„Podjebava me“, uzvрати on malo glasnije nego šapatom.

„I još te nije osudio. Hoćeš li da pogodba pukne?“

Makginli se odvoji od mene i diže pogled ka sudiji.

„Pardonirajte na mom rečniku, sudijo. Ja sam s ulice.“

„Primetio sam“, reče Flin.

„Pa, šteta je što tako gledate na svoju istoriju. Ali ako vi ne marite za svoje ime, ne marim ni ja. Hajde da izreknemo presudu i odoste u zatvor, važi?“

Drugi deo rečenice izgovorio je vedro, kao da mu pričinjava veliko zadovoljstvo što šalje Makginlija u Diznilend, najsrećnije mesto na planeti.

Posle toga pretres za izricanje kazne tekao je brzo. U predočavanju izveštaja o istrazi nije bilo ničega što već svi nisu znali. Darijus Makginli je imao samo jedno zanimanje od svoje jedanaeste, diler droge. Imao je samo jednu pravu porodicu, bandu. Nikada nije stekao vozačku dozvolu, mada je vozio BMV. Nikada se nije ženio, mada je bio otac troje dece. Ista stara priča i isti stari krug ponavljali su se deset puta dnevno u sudovima širom okruga. Makginli je živio u društvu koje se ukrštalo s maticom Amerike jedino u sudnicama. Bio je samo hrana za mašinu.

Mašina je morala da jede, a Makginli je bio na tanjima. Flin ga je osudio na dogovorene tri do pet godina zatvora i pročitao nagodbu sastavljenu standardnim pravničkim jezikom. Da sve bude smešnije - mada su ga slušala samo službena lica iz njegove sudnice - ovaj stereotipni akt je čitao ponovo se služeći provincijskim irskim izgovorom. A onda se završilo.

Znao sam daje Makginli trgovao smrću i uništenjem u obliku rok kokaina i verovatno izvršio mnoga nasilja i druga krivična dela za koja nikada nije bio optužen, pa ipak sam ga žalio. Osećao sam daje on još jedan koji nikada nije imao priliku da izabere drugi životni put osim razbojništva. Nije upoznao oca i napustio je školu u šestom razredu da uči kako se diluje rok. Umeo je da tačno obračuna novac u kući roka, ali nikada nije imao tekući račun. Nikada nije bio na obližnjoj obali, o boravku van Los Anđelesa da se i ne govori. A sada će prvi put napustiti grad u nekom autobusu s rešetkama na prozorima.

Pre nego što su ga odveli u prolaznu ćeliju radi obrade podataka i upućivanja u zatvor, rukovao sam se s njim, mada su mu pokreti bili ograničeni lancem oko struka, i poželio mu sreću. Retko ispraćam klijente na takav način.

„Nema frke“, reče on.

„Vratiću se.“

I nisam sumnjao u to. Na svoj način, Darijus Makginli je bio koncesioni klijent koliko i Luis Rulej. Rulej je verovatno jednokratni klijent. Ali osećao sam da Makginli ima uslove da, kako prolaze godine, postane jedan od onih klijenata koje zovem „rentijerima“. Darivaće me iznova i iznova - dokle god bude igrao protiv sistema i dok je živ.

Stavio sam fasciklu s Makginlijevom predmetom u aktentašnu i izašao kroz službena vrata kada je najavljen sledeći slučaj. Ispred sudnice, u prepunom hodniku, čekao me je Raul Leven. Dogovorili smo se da se sastanemo i pretresemo rezultate njegove istrage o Ruleju. Morao je da dođe u Kompton, jer sam imao zgusnut raspored.

„U dobri čas“, reče Leven s preteranim irskim naglaskom.

„Video si, a?“

„Proturio sam glavu. Onaj tip je neki rasista, je l’ da?“

„I to mu prolazi, jer otkako su proglasili oblast za jedinstveni sudski okrug, ime mu je na svim glasačkim listićima. Čak i ako bi stanovnici Komptona listom glasali protiv njega, birači sa zapadne strane to bi poništili. Jebena stvar.“

„Kako je uopšte stigao do sudijske funkcije?“

„Hej, diplomiraj na pravnom fakultetu, šalji prave novčane priloge pravim ljudima, i ti možeš postati sudija. Postavio ga je guverner. Najteže je sačuvati funkciju na prvim izborima. On je uspeo.“

Nikada nisi čuo priču 'in kao Flin'²³?"

„Ne.“

„Svideće ti se. Pre šest godina Flina je postavio guverner. To je bilo pre ujedinjenja. U to doba sudije su birali glasači iz okruga u kojem predsedavaju. Nadzorni oblasni sudija za Los Anđeles proverava njegove preporuke i brzo shvata da pred sobom ima tipa s jakim političkim vezama, ali nedarovitog i bez iskustva u sudnici. Flin je u suštini bio kancelarijski advokat. Verovatno ne bi pronašao sudnicu, a kamoli se okušao u nekom krivičnom postupku - ni da mu platiš. Zato ga predsedavajući sudija kasira ovamo, u krivični sud u Komptonu, jer je pravilo da se izborna volja birača proverava godinu dana po postavljenju. Očekuje da Flin uprska, razljuti narod i da ga glasači oteraju. Godina dana i šutkarta.“

„Jedna glavobolja manje.“

„Upravo. Samo što nije ispalo tako. U prvom satu prvog dana isticanja kandidature Fredrika Braun ulazi u pisarnicu i predaje hartije da se kandiduje protiv Flina. Znaš li Dauntaun Fredi Braun?“

„Ne lično. Čuo sam za nju.“

„Kao i svako drugi ovde. Pored toga što je vraški dobar branilac, crnkinja je, žensko i omiljena u zajednici. Deklasirala bi Flina s pet prema jedan, ili još većim razlikom.“

„Pa kako je Flin onda, do đavola, zadržao stolicu?“

„Prelazim na to. S Fredi na izornoj listi niko drugi ne pomišlja da se kandiduje. Čemu trud, ona je siguran štih - mada je malo čudno zašto želi da bude sudija sa znatno manjim prihodima. U to doba zarađivala je u advokaturi šestocifrene sume koje su bile na pola puta do sedmice.“

„I šta se desilo?“

„Desilo se to da je posle nekoliko meseci, uoči samog zaključenja izborne liste, Fredi ušetala u sudsku pisarnicu i povukla kandidaturu.“

Leven klimnu glavom.

„Tako je Flin izašao na izbore kao jedini kandidat i zadržao funkciju“, reče.

„Pogodio si. Onda je oblast proglašena za jednu sudsku izbornu jedinicu i - nikada ga neće maknuti odavde.“

Leven je izgledao zgađen.

„To je sranje. Mora da su imali neki dogovor, a to je povreda izbornog prava.“

„Samo ako dokažeš da je dogovor postojao. Fredi je uvek tvrdila da nije primila mito i da Flin nije smislio tu šemu da zadrži sudijsku odoru. Rekla je da se samo predomislila i povukla, jer je shvatila da s platom sudije neće moći da održi svoj životni standard. Ali kazaću ti nešto, Fredi uvek prolazi vrlo dobro kad se neki sudski proces vodi pred Flinom.“

„I oni to zovu pravosuđem?“

„Da, tako je.“

„Pa, šta misliš o Blejku?“

Bilo je to neizbežno pitanje. Svi su pričali o tome. Robert Blejk, filmski i televizijski glumac, oslobođen je krivice da je ubio svoju ženu, dan ranije, pred višim sudom u Van Najsu²⁴. Okružno tužilaštvo i policija Los Anđelesa izgubili su još jedan veliki medijski slučaj i čovek nije mogao da se makne a da to ne bude tema broj jedan u svakom razgovoru. Mediji i većina ljudi koji rade van mašine nisu to shvatili. Ključna dilema nije bila je li Blejko učinio, nego da li je na suđenju izneto dovoljno dokaza za osudu. Bila su to dva jasno odvojena pitanja, a u javnom diskursu koji je pratio odluku porote sasvim su se ispreplela.

„Šta mislim?“, rekoše.

„Mislim da se divim poroti, jer je ostala usredsređena na dokaze. Ako ih nema, nema ih. Mrzim

kad tužilaštvo uобрази da može da izmanipuliše odluku, zasnovanu na zdravom razumu - ‘Ako to nije uradio on, ko je drugi mogao da bude?’ Leba ti, poštedi me takve logike. Ako hoćeš da osudiš čoveka i doživotno ga smestiš u kavez, postaraj se da skupiš jebene dokaze. Ne polazi nade u to da će ti porota spašavati guzicu.“

„Govoriš kao pravi branilac.“

„Hej, ti živiš od branilaca, druškane. Treba da zapamtiš to pravilo. Dakle, zaboravi Blejka. Ljubomorani sam i već me smara da slušam o tome. Rekao si preko telefona da imaš dobre vesti za mene.“

„Imam ih. Gde želiš da razgovaramo i da pogledaš šta imam?“

Pogledao sam na sat. Imao sam prozivku u jednom slučaju u zgradi Krivičnog suda u poslovnom centru grada. Trebalo je da stignem do jedanaest i nisam smeo da propustim termin, jer sam ga propustio juče. Posle toga me je čekao odlazak u Van Najs na prvi susret s Tedom Mintonom, tužiocem koji je preuzeo Rulejev slučaj od Megi Makferson.

„Nemam vremena da ikuda idem“, reko.

„Možemo da sednemo u moja kola i popijemo kafu na brzaka. Je li materijal kod tebe?“

Umesto odgovora Leven diže aktentašnu i kucnu po boku zglavcima prstiju.

„Šta je s tvojim vozačem?“

„Ne brini za njega.“

„Onda, hajdemo.“

Pošto smo seli u linkoln, rekoh Erleu da nas poveze okolo i vidi može li da nađe neki Starbak. Bila mi je potrebna kafa.

„Nema ovde Starbaka“, odvrati Eri.

Znao sam da je Eri iz kraja, ali bilo mi je neverovatno da nema nijednog Starbaka na kilometar od bilo koje tačke u oblasti, možda i na celom svetu. Međutim, nisam se upuštao u raspravu. Samo sam hteo kafu.

„U redu, vozi okolo i nađi neki kafić. Samo da ne bude predaleko od sudnice. Moramo da vratimo Raula.“

„Važi se.“

„I, Erle? Stavi slušalice dok mi ovde pozadi popričamo o jednom slučaju, može?“

Eri uključi svoj ajpod i ubaci minislušalice u uši. Vozio je Ulicom Akejša u potrazi za crnim napitkom. Uskoro smo čuli slabašan zvuk hip-hopa s prednjih sedišta, a Leven otvori svoju aktentašnu na stolu za rasklapanje ugrađenom u zadnje sedišta vozača.

„U redu, šta imaš za mene?“, rekoh.

„Danas se sastajem s tužiocem i hteo bih da imam u ruci više aduta od njega. Osim toga, u ponedeljak imamo i izvođenje klijenta na sud.“

„Mislim da sam našao neke adute“, uzvratila Leven.

Sredio je papire u tašni i otpočeo prezentaciju.

„Dobro“, reče.

„Počnimo s tvojim klijentom, pa ćemo preći na Redži Kampo. Tvoj čovek je, reklo bi se, moralno čist. Osim kazni za pogrešno parkiranje i prekoračenje brzine - s kojima kuburi, a još više kuburi kad dođe do plaćanja - ne mogu da mu nađem nijednu zamerku. Ukratko, obrazac je standardnog građanina.“

„Šta je s tim kaznama?“

„Dvaput u poslednje četiri godine pustio je da se nakupe neplaćene kazne za nepropisno parkiranje - čitava hrpa - i dve za prebrzu vožnju. Oba puta je izdat sudski nalog, a tvoj kolega S. S. Dobs je intervenisao i pootplaćivao ih.“

„Milo mi je što od Dobsa ima neke vajde. Kad kažeš ‘pootplaćivao ih je’, pretpostavljam da misliš na kazne, a ne potplaćivanje sudija.“

„Nadajmo se. Ako se to izuzme, na radaru je zasvetlucalo samo jednom kada je reč o Ruleju.“

„Šta to?“

„Na prvom sastanku, kada si ga muštrao i podučavao šta ga čeka i tako dalje, i tako bliže, čujemo da je bio godinu dana na pravnom fakultetu UCLA i da poznaje sistem. Pa, proverio sam. Vidiš, pola mog posla sastoji se u tome što otkrivam ko laže i ko je najveći lažov od svih. Dakle, proveravam svaku đavolju sitnicu. I uglavnom je to lako, jer je sve u kompjuteru.“

„Tako je, razmem. Dakle, staje s tim pravnim fakultetom, je li to laž?“

„Izgleda. Proverio sam u registru i nikada se nije upisao na pravni fakultet UCLA.“

Razmislih o ovome. Dobs je pomenuo studije prava na UCLA, a Rulej je samo klimnuo glavom. Bila je to čudna laž za obojicu, jer im nije donosila ništa. Ovo me je podstaklo da razmišljam o psihologiji u pozadini takvog postupka. Ima li to veze sa mnom? Jesu li želeli da mislim da je Rulej na istoj ravni sa mnom?

„Dakle, ako je lagao o tako nečemu...“, rekoh glasno razmišljajući.

„Tako je“, složi se Leven.

„Želeo sam da to znaš. Ali moram da kažem da je to zasad jedino negativno što imam o gospodinu Ruleju. Možda je lagao o pravnom fakultetu, ali nije lagao u svojoj priči - bar u delu koji sam uspeo da proverim.“

„Kaži mi.“

„Dakle, proverio sam njegovo kretanje one noći. Imam svedoke koji potvrđuju da je bio kod Nata Nortu, u Morganu, a zatim Lemplajteru, bing, bing, bing. Radio je baš ono što nam je rekao. Slaže se čak i broj martinija. Najmanje četiri i najmanje jedan ostavljen na šanku nedovršen.“

„Sećaju ga se tako dobro? Sećaju se čak i toga da nije završio pice?“

Uvek sam podozriv prema savršenom pamćenju, jer tako nešto ne postoji. A moj je posao i veština da otkrivam greške u sećanju svedoka. Kad god neko pamti suviše, ja se unervozim - naročito ako je u pitanju svedok odbrane.

„Ne, ne uzdam se u sećanje šankera. Imam ovde nešto zbog čega ćeš me voleti, Mik. I treba da me voliš, jer me je koštalo hiljadarku.“

Sa dna aktentašne izvadio je tapaciranu kutiju u kojoj se nalazio mali prenosivi DVD plejer. Već sam viđao ljude kako ih koriste u avionima i razmišljao sam da nabavim jedan za kola. Vozač je mogao da se njime služi dok čeka da izađe iz suda. A i ja bih ga verovatno koristio s vremena na vreme u ovakvim slučajevima.

Leven stade da ubacuje DVD. Ali pre nego što je uključio plejer, kola se zaustaviše i digoh pogled. Stali smo pred uličnom prodavnicom čija je firma bila Sentral bin.

„Uzmimo prvo kafu, a onda ćemo pogledati šta imaš“, rekoh.

Upitah Erla hoće li on nešto, ali vozač odbi ponudu. Leven i ja izađosmo i odosmo do prodavnice. Red za kafu bio je kratak. Dok smo čekali, Leven je iskoristio vreme da mi ispriča o DVD-u koji ćemo gledati u kolima.

„U Morganu sam i hoću da razgovaram sa onom šankerkom po imenu Dženis. Ali ona kaže da to prvo moram da raspravim s menadžerom. Dakle, idem pozadi, nalazim ga u kancelariji i on se interesuje šta zapravo hoću da pitam Dženis. Ima nešto čudno kod tog čoveka. Pitam se što li je tako sumnjičav, znaš. Onda mi sine kad izađe s ponudom. Kaže mi da su lane imali problem za šankom. Sitne krađe iz registar-kase. U pomenutoj nedelji tamo je radilo više od deset šankerki i šankera i nije mogao da odredi ko od njih ima duge prste.“

„Ugradio je kameru.“

„Pogodio si. Skrivenu kameru. Uhvatio je lopova i dao mu nogu u dupe. Ali to je funkcionisalo tako dobro da je zadržao kameru. Sistem snima na traku velike gustine od osam uveče do dva izjutra svake noći. Regstruje vreme na tajmeru. Kapacitet jedne trake je četiri noći. Ako ima problema ili se pojavi manjak, odvrti je unazad i proveri. Pošto nedeljno rade bilans uspeha, ubacuje dve trake naizmenično, pa uvek može da pregleda jednonedeljni film.“

„Imao je na traci snimak pomenute noći?“

„Da, imao je.“

„I za to je tražio hiljadu dolara.“

„Opet si pogodio.“

„Zna li policija za ovo?“

„Još nisu stigli do bara. Zasad idu samo za Redžinom pričom.“

Klimnuh glavom. Ništa neobično. Policija je pretrpana slučajevima, pa ne stiže da ih sve temeljno i do kraja istraži. Uostalom, već ima jaku ruku. Ima žrtvu-očevica, osumnjičenog uhvaćenog u njenom stanu, ima krv žrtve na osumnjičenom, pa čak i oružje. Iz policijskog ugla nema razloga da se dalje traga.

„Ali nas zanima bar, ne registar-kasa“, reko.

„Znam to. Registar-kasa je naslonjena na zid iza bara. Kamera je gore, u detektoru dima na tavanici. A zid iza nje je prekriven ogledalom. Pogledao sam je i brzo shvatio da se u ogledalu vidi ceo bar. Samo obrnuto. Prebacio sam traku na disk, jer možemo bolje da manipuliramo slikom. Da je uvećavamo i usmeravamo na detalje - pruža takve mogućnosti.“

Došli smo na red da nas usluže. Naručio sam veliku kafu s pavlakom i šećerom, a Leven flaširanu vodu. Odneli smo osveženje u kola. Reko Erlu da nas ne vozi dok ne pogledam DVD. Mogu da čitam dok se vozim u kolima, ali pomislio sam da bih od zurenja u mali ekran Levenovog plejera dok se truckamo ulicama na jugu oblasti lako mogao da dobijem neki oblik bolesti vožnje.

Leven pusti DVD i stade da komentariše to što gledamo.

Na malom ekranu se videla pravougaona sala bara Morgan, iz gornjeg rakursa. Radile su dve šankerke, obe u crnim farmerkama i belim košuljama, vezanim tako da im otkrivaju ravan trbuh, pirsing u pupku i tetovaže, koje su se pružale uz leđa i očigledno niže, ispod pojasa. Kao što je Leven objasnio, kamera je bila upravljena ka pozadini šanka i registar-kasi, ali u ogledalu iza kase video se odraz niza mušterija za šankom. Primetio sam Luisa Ruleja, koji je sedeo sam-samcit u sredini slike. U levom donjem uglu nalazio se brojač frejmova, u desnom vreme i ubeležen datum. Pisalo je daje 20.11, 6. marta.

„Tu se pojavljuje Luis“, reče Leven.

„A evo je Redži Kampo.“

Upravljao je plejerom pomoću tastera i zamrznuo kadar. Zatim je pomerao okvir dok desnu marginu nije doveo u središte. Na kraćoj strani šanka zdesna muškarac i žena su sedeli jedno do drugog. Leven ih zumira.

„Jesi li siguran?“, upitah.

Dotad sam video samo slike žene gadno udešenog i natečenog lica.

„Da, to je ona. A ovo je naš gospodin Iks.“

„Dobro.“

„Sada gledaj.“

Ponovo je odmrznuo film i proširio sliku do punog formata. Zatim ju je brzo premotao napred.

„Luis pijucka svoj martini, razgovara sa šankerkama i ništa se ne dešava skoro jedan sat“, reče Leven.

Proverio je u beležnici gde je zapisao određene brojeve frejmova. U pravom trenutku usporio je sliku do normalne brzine i opet je pomerio tako da Redži Kampo i gospodin Iks budu u sredini ekrana. Primetio sam da sat na snimku pokazuje 20.43.

Na ekranu je gospodin Iks uzeo paklo cigareta i upaljač sa šanka i skliznuo s visoke barske stolice. Zatim je izašao desno iz kadra.

„Ide ka glavnom ulazu“, reče Leven.

„Napred je trem za pušaće.“

Izgledalo je da Redži Kampo posmatra kako gospodin Iks odlazi. Onda je i sama sišla sa stolice i krenula pored šanka, neposredno iza gostiju na barskim stolicama. Dok je prolazila pored Ruleja, činilo se da prelazi prstima leve ruke preko njegovih ramena, gotovo kao da ga golica. To je navelo Ruleja da se okrene i isprati je pogledom.

„Ovde je samo malo flertovala“, reče Leven.

„Ide u toalet.“

„Rulej je to drukčije opisao“, reko.

„Tvrđio je da mu je prišla, dala mu...“

„Strpi se“, reče Leven.

„Još mora da izađe iz klonje, znaš.“

Čekao sam i gledao Ruleja za šankom. Pogledao sam na sat. Zasad sam još imao vremena, ali nisam smeo da propustim prozivku u Krivičnom sudu. Već sam do maksimuma iskušavao strpljenje sutkinje time što se nisam pojavio prethodnog dana.

„Evo je“, reče Leven.

Nagnuo sam se ka ekranu i posmatrao kako Redži Kampo ide duž reda gostiju pored šanka. Ovog puta, kada je stigla do Ruleja, progurala se do šanka između njega i čoveka koji je sedeo zdesna. Morala je da se okrene bočno i jasno je naslonila dojke na Rulejevu desnu ruku. Bestidno ga je muvala ili ja ne znam šta je nabacivanje. Rekla je nešto i Rulej se nagnuo bliže njenim usnama da je čuje. Nekoliko časaka kasnije klimnuo je glavom, a onda sam video kako mu je tutnula u ruku nešto što je ličilo na zgužvanu salvetu koja ide uz koktel. Izmenjali su još nekoliko reči, a onda je Redži Kampo poljubila Ruleja u obraz i povukla se od šanka. Vratila se na svoju barsku stolicu.

„Divan si, Mišu“, rekoš koristeći nadimak koji sam mu dao kada mi je ispričao o svom mišmaš jevrejsko-meksičkom poreklu.

„I kažeš da policija nema ovo?“, dodadoh.

„Nije imala prošle nedelje kada sam ja dobio traku, a još je kod mene. Dakle, ne, nema ovo i verovatno i ne zna za to.“

Prema pravilu o predočavanju dokumenata, morao bih ovo da predam optužbi pošto Ruleja i formalno krivično optuže. Ali postoji začkoljica. Tehnički nisam dužan da predam ništa dok ne odlučim da ću to sigurno upotrebiti na suđenju. Znači da još neko vreme imam odrešene ruke.

Znao sam da je snimljeni materijal na DVD-u važan i da ću ga začelo koristiti na suđenju. Sam po sebi davao je povod za osnovanu sumnju. Izgledalo je da pokazuje bliskost žrtve i navodnog napadača, o čemu u tužbi nije bilo ni reči. Što je još važnije, žrtva je ulovljena u postupku koji je ukazivao na to da je svojim ponašanjem mogla biti bar delimično odgovorna za ono što je sledilo. Neću time da kažem da je ono što je sledilo bilo prihvatljivo ili da dokazuje nepostojanje krivičnog dela, ali porote uvek zanimaju uzročne veze između krivičnog dela i umešanih osoba. Ovaj video-snimak je praktično pomerio krivično delo, viđeno kroz crno-beluu prizmu, u sivu zonu. Kao branilac ja živim u sivim zonama.

Druga strana medalje je bila da se ovako dobar DVD mogao pokazati kao suviše dobar. Direktno je protivurečio izjavi žrtve policiji da ne poznaje napadača. Dovodio je u pitanje njen iskaz, uterivao ju je u laž. Jedna laž je dovoljna da se optužni akt obori. Traka je bila ono što ja zovem „živi dokaz“. Mogla je da okonča postupak pre nego što dođe do suđenja. Moj klijent bi jednostavno nastavio da živi kao slobodan čovek.

A s njim bi otišla i moja koncesija, moj veliki dan isplate.

Leven je opet brzo premotavao sliku napred.

„Sada gledaj“, reče.

„Ona i gospodin Iks odlaze u devet. Ali obrati pažnju na to kako ustaje.“

Leven pomeri kvadrat tako da u središtu budu Kampo i nepoznati muškarac. U 20.59 po tajmeru usporio je reprodukciju.

„U redu, spremaju se da odu“, reče.

„Posmatraj njegove ruke.“

Posmatrao sam. Čovek je otpio poslednji gutljaj pića, nagnuo glavu unazad i ispraznio čašu. Zatim je sišao s barske stolice, pomogao Kampovoj da siđe sa svoje i oboje su izašli iz kadra s desne strane.

„Šta?“, reko.

„Šta sam propustio?“

Leven vrati sliku unazad do časa kada je nepoznati muškarac završavao piće. Onda je zamrznuo sliku i pokazao na ekran. Čovek se levom šakom oslonio na šank da drži ravnotežu dok se naginjao unazad da iskapi piće.

„Drži čašu u desnoj ruci“, reče.

„A na levoj se vidi sat oko zglavka. Dakle, izgleda da je tip dešnjak, je li?“

„Da, pa šta? Šta nam to govori? Žrtvine povrede su nanete udarcima leve ruke.“

„Razmisli o onome što sam ti kazao.“

Razmislio sam. I posle dve-tri sekunde mi je sinulo.

„Ogledalo. Sve je preokrenuto. On je levak.“

Leven klimnu glavom i načini pokret kao da udara levom pesnicom.

„Ovo bi moglo da znači kraj celog slučaja“, reko i sam nesiguran je li to dobro.

„Sretan ti Dan svetog Padija, jarane“, reče Leven opet podražavajući provincijski irski izgovor, nesvestan da možda zuri u priklanu kokoš koja nosi zlatna jaja.

Otpih veliki gutljaj vruće kafe razmišljajući kako da na najbolji način iskoristim ovaj video-snimak. Nisam video način da ga zadržim do suđenja. Policija će kad-tad nastaviti istragu i saznati za to. Ako ga zadržim, mogu da nadrljam.

„Ne znam još kako ću da ga upotrebim“, reko.

„Ali mislim da slobodno mogu da kažem da ćeš usrećiti Ruleja, njegovu majku i Sesila Dobsa.

„Onda im reci da svoju zahvalnost uvek mogu da izraze finansijski.“

„U redu, ima li još štogod na traci?“

Leven opet ubrza reprodukciju.

„U stvari, nema. Rulej čita ono što piše na salveti i pami tekst. Onda džonja još dvadeset minuta i odlazi, a naručeno piće ostavlja na šanku.“

Usporio je sliku u trenutku kada je Rulej odlazio. Rulej je srknuo novi martini, a zatim ga spustio na šank. Uzeo je salvetu koju mu je dala Redži Kampo, zgužvao je u ruci, ustao i bacio je na pod. Izašao je iz bara i ostavio piće za sobom.

Leven izvadi DVD i vrati ga u plastični omot. Potom isključi plejer i stade da ga pakuje.

„To su vizuelni elementi koje ovde mogu da ti pokažem.“

Nagnuo sam se napred i kucnuo Erla po ramenu. On je još imao minislušalice koje su zaglušivale spoljne zvuke. Izvukao je jednu i pogledao me.

„Vratimo se u sud“, reko.

„Zadrži bubice.“

Eri me poslušaj.

„Šta još?“, upitah Levena.

„Imamo Redži Kampo“, uzvрати on.

„Cura nije nevinašce.“

„Šta si otkrio?“

„Nije prvenstveno reč o tome šta sam otkrio, nego šta mislim. Na snimku si video kako se ponaša. Jedan muškarac odlazi, a ona ostavlja ljubavno pisamce drugome, koji je sam za šankom. Uz to, malo sam je proveravao. Glumica je, ali trenutno ne radi kao glumica. Osim za privatne audicije, moglo bi se reći.“

Predao mi je profesionalni foto-kolaž na kojem je Kampo bila prikazana u raznim pozama i likovima. Bio je to foto-album kakav se šalje realizatorima kastinga širom grada. Najkrupnija

fotografija u albumu bila je snimak glave. Sada sam joj prvi put video lice izbliza bez ružnih masnica i otoka. Redži Kampo je bila vrlo privlačna žena i činilo mi se da joj odnekud znam lice, ali nisam mogao da se setim gde mi je zapala za oko. Pitao sam se jesam li je video u nekoj televizijskoj emisiji ili reklami. Okrenuo sam naličje fotografije i pročitao spisak naslova. Učestvovala je u četiri TV šoua koja nisam gledao i reklamama koje nisam pamtio.

„U policijskom izveštaju stoji da joj je sadašnji poslodavac Topsejl telemarketing. Oni su tamo u marini. Primaju pozive za đubre koje prodaju putem televizije u noćnim satima. Pribor za trening i slično. Međutim, to je posao koji se plaća po učinku za određeni vremenski period. Radiš kad hoćeš. Kvaka je u tome što Redži za pet meseci nije radila nijedan dan.“

„Šta hoćeš da kažeš? Da se kurva?“

„Gledao sam je tri noći i...“

„Šta si radio?“

Okrenuo sam se i pogledao ga. Ako privatnog detektiva koji radi za krivičnog branioca uhvate kako prati žrtvu nasilnog krivičnog dela, cena je vraški visoka, a ceh bih platio ja. Bilo je dovoljno da tužilac ode do sudije i požali se da uznemiravamo i zastrašujemo žrtvu i kaznili bi me za nepoštovanje suda brže nego što vetar iz Santa Ane prohuji kroz klanac Sepulveda. Kao žrtva krivičnog dela Redži Kampo je nepovrediva do časa kada je pozovu da svedoči. Tek onda će biti moja.

„Ne brini, ne brini“, reče Leven.

„Pratio sam je vrlo oprezno, vrlo oprezno. I milo mi je što sam to učinio. Modrice od batina, otoci i sve ostalo ili je nestalo ili koristi mnogo šminke, jer naša dama prima mnogo posetilaca. Sve muškarce, sve same, sve u različito doba noći. Izgleda da svake večeri pokušava da ugura bar dvojicu u svoju knjižicu za ples.“

„Skuplja ih po barovima?“

„Ne, ostaje kod kuće. Mora da su ti muškarci stalne mušterije ili tako nešto, jer znaju put do njenih vrata. Imam brojeve tablica nekih njihovih kola. Ako treba, mogu da ih posetim i pokušam da ih navedem da govore. Snimao sam ih i infracrvenom video-kamerom, ali to još nisam prebacio na disk.“

„Ne, zasad ne posećuj te ljude. Glasine bi mogle da joj stignu do ušiju. Svejedno mi je da li se kurva ili ne.“

Popio sam još kafe i razmislio o sledećim potezima.

„Proverio si je, je li? Nije krivično evidentirana?“

„Tako je, čista je. Nagadam daje nova u ovoj igri. Znaš kako je ženama koje žele da postanu glumice, to je naporna šljaka. Traženje posla iscrpljuje. Verovatno je počela da prima malu pomoć od muškaraca tu i tamo, a onda je to preraslo u biznis. Od amaterke je prešla u profesionalke.“

„I ništa od toga nije u izveštajima koje si dobio ranije?“

„Ništa. Kao što rekoh, policija nije vodila ozbiljnu naknadnu istragu. Bar ne dosad.“

„Ako je napredovala od amaterke do profesionalke, mogla je da napreduje i do toga da napakuje krivicu nekome kao što je Rulej. On vozi besna kola, lepo je odeven... jesi li mu primetio sat?“

„Da, roleks. Ako je pravi, nosi deset hiljada oko zglavka na ruci. Mogla je to da vidi preko šanka. Možda gaje zato odabrala među ostalim muškarcima.“

Vratili smo se do suda. Morao sam da krenem u poslovni centar grada. Upitao sam Levena gde je ostavio kola i uputio Erla do parkirališta.

„Sve je to dobro“, rekoh.

„Ali znači da Luis nije lagao samo o UCLA.“

„Tako je“, složi se Leven.

„Znao je da ona radi po šemi plati pa klati. Morao je da ti to kaže.“

„Da, a sada ću ja da razgovaram s njim o tome.“

Zaustavili smo kraj ivičnjaka parkirališta s naplaćivanjem u Akejši. Leven izvadi iz aktentašne jednu fasciklu. Oko nje je bila gumica ispod koje se nalazio list hartije. Pružio mi ju je i video sam daje dokument račun na blizu šest hiljada dolara za osmodnevne detektivske usluge i troškove. Za ono što sam čuo u poslednje pola sata, cena je bila bagatela.

„U fascikli je sve o čemu smo razgovarali plus kopija video snimka iz Morgana na disku“, reče Leven.

Kolebljivo uzeh fasciklu. Sam čin primanja obavezivao me je na predočavanje ovih dokumenata. Da je nisam uzeo i sve ostavio kod Levena, mogao bih da ublažim udarac i imao bih prostora da se izmigoljim ako dođe do sukoba s tužiocem povodom predočavanja.

Kucnuh prstom po račun.

„Javiću Lorni da ti pošalje ček“, rekoh.

„Kako je Lorna? Nedostaje mi što je ne viđam.“

Kada smo se venčali, Lorna me je često pratila na sud da gleda. Ponekad, kada bih ostao bez vozača, ona je sedala za volan. Leven ju je tada češće viđao.

„Odlično je. Još je ona stara Lorna.“

Leven otvori vrata za koji centimetar, ali ne iziđe.

„Hoćeš li da pratim Redži?“

Bilo je to pitanje. Ako odgovorim potvrdno, gubim svaku mogućnost poricanja u slučaju da nešto pođe naopako. Jer sada znam šta on radi. Oklevao sam, ali sam klimnuo glavom.

„Vrlo oprezno. I nemoj da dižeš ekipu. Verujem samo tebi.“

„Neću. Sam ću se postarati za to. Šta još?“

„Onaj levak. Moramo da pronađemo ko je gospodin Iks i da li je učesnik zavere ili samo još jedna mušterija.“

Leven klimnu glavom i ponovo stisnu levu šaku u pesnicu.

„Radiću na tome.“

Uzeo je naočare za sunce. Otvorio vrata i izašao. Pružio je ruku natrag da uzme aktentašnu i neotvorenu bocu vode, pozdravio se sa mnom i zatvorio vrata. Gledao sam kako korača po parkiralištu i traži svoja kola. Trebalo je da budem oduševljen onim što sam upravo saznao. Činjenično stanje se naglo promenilo i išlo je u prilog mom klijentu. Ali još sam osećao nelagodnost iz razloga koje ni sam nisam mogao da dokučim.

Eri je isključio muziku i čekao moja uputstva.

„Vozi me u poslovni centar, Erle“, rekoh.

„Važi“, uzvрати on „KS?“

„Da i, hej, šta si to slušao na ‘podu’? Malkice sam čuo.“

„Bio je to Snup. Mora da se pušta glasno.“

Klimnuo sam glavom. Pravi sin L.A. I bivši optuženik koji se sukobio s mašinom, bio okrivljen za ubistvo i oslobođen. Nema bolje priče ni nadahnuća za ulicu.

„Erle“, rekoh, „vozi sedamsto desetakom²⁵.* Kasnimo.“

Sem Skejls je bio holivudski maher. Specijalizovao se za prevare na internetu s ciljem da pribavlja brojeve kreditnih kartica i podatke za proveru, koje je zatim skidao i prodavao finansijskom podzemlju. Prvi put sam ga upoznao kada je uhapšen zato što je prodao šeststo brojeva i prateće informacije za verifikovanje - datume isteka, adrese, brojeve socijalnog osiguranja i lozinke pravih vlasnika kartica - nikom drugom nego prerušenom zameniku šerifa.

Skejls je skupio brojeve i podatke tako što je poslao pet hiljada mejlova ljudima sa spiska mušterija jedne kompanije sa sedištem u Delaveru, koja je putem interneta prodavala proizvod s trgovačkim nazivom trimslim6. Ovaj spisak je iz kompanije ukrao haker koji je honorarno radio za Skejlsa. Iznajmljenim kompjuterom kod Kinka²⁶ čije se korišćenje plaća po satu, i s privremenom mejl adresom, Skejls je zatim poslao gomilu mejlova kupcima sa spiska. Predstavio se kao pravni zastupnik savezne Uprave za hranu i lekove i obavestio primaoca da će njihove kreditne kartice biti refundirane za punu sumu koju su utrošili na kupovinu trimslima6 pošto FDA²⁷ povlači ovaj proizvod. Rekao je da je ispitivanje FDA dokazalo da je proizvod neefikasan u podsticanju smanjenja telesne težine. Rekao je da se proizvođač složio da vrati novac svim kupcima u pokušaju da izbegne tužbe za prevaru. Zaključio je mejl uputstvom za potvrdu refundiranja. U to je spadalo dostavljanje brojeva kreditnih kartica, datuma isteka i drugih značajnih podataka za proveru.

Od pet hiljada primalaca poruke šest stotina je zagrizlo mamac. Skejls je onda preko interneta našao vezu u podzemlju i ugovorio prodaju na ruke šest stotina brojeva kreditnih kartica i vitalnih podataka za deset hiljada dolara u gotovu. To je značilo da će za nekoliko dana brojevi biti štampani na blanko plastiku, a zatim korišćeni. Ova prevara je mogla da izazove gubitke miliona dolara.

Ali Skejls je nadmudren u jednom bifeu u zapadnom Holivudu, gde je kupcu predao ispis sa štampača i za uzvrat dobio debeo koverat s gotovinom. Kada je izašao s kovertom i ledenom belom kafom bez kofeina, sačekali su ga šerifovi zamenici. Brojeve je prodao agentu prerušenom u čoveka iz podzemlja.

Skejls me je angažovao da mu izradim nagodbu. U to doba je imao trideset tri godine, a išlo mu je u prilog što nema evidentiranih kazni, mada nije bilo dokaza da se ikada bavio nekim poštenim poslom. Pošto sam ubedio tužioca da se usredsredi na krađu brojeva kreditnih kartica, a ne na potencijalne gubitke, uspeo sam da Skejlsu obezbedim dispozitiv kakav je želeo. Priznao je krivicu samo za onu tačku optužbe koja ga je teretila za teško krivično delo krađe identiteta i osuđen je na godinu dana uslovno, šezdeset dana rada u Kaltransu²⁸ i četiri godine praćenja od strane socijalnog radnika za uslovno puštena lica.

To je bilo prvi put. Pre tri godine. Sem Skejls nije iskoristio pruženu priliku da izbegne zatvorsku kaznu. Opet su ga uhapsili i branio sam ga u slučaju prevare koja je bila tako sramna da je od početka bilo jasno da mu ne gine zatvor bez obzira na svu moju advokatsku veštinu.

Dvadeset osmog decembra prošle godine Skejls se poslužio lažnom kompanijom da registruje naziv domena sunamihelp.com na World Wide Webu. Na početnu stranicu veb-sajta stavio je slike razaranja i smrti koje je dva dana ranije izazvao cunami u Indijskom okeanu opustošivši delove Indonezije, Šri Lanke, Indije i Tajlanda. Posetiocima sajta je upućena molba da šalju donacije na Sunamihelp, koji će ih potom distribuirati raznim agencijama za brigu o žrtvama katastrofe. Na sajtu je takođe objavljena fotografija jednog lepog beka za koga je rečeno da je sveštenik Čarls, koji nastoji da širi hrišćanstvo u Indoneziji. Na sajtu je objavljena lična poruka sveštenika Čarlisa s molbom posetiocima da daju od srca.

Skejls je bio pametan, ali ne toliko pametan. Nije želeo da ukrade priloge poslate na sajt. Hteo

je da ukrade podatke o kreditnim karticama iskorišćenim za uplatu donacija. Istraga posle njegovog hapšenja pokazala je da su svi prilozi upućeni preko sajta bili zaista usmereni na američki Crveni krst i da su trošeni za pomoć žrtvama razornog cunamija.

Ali uz to, brojeve kreditnih kartica korišćenih za uplatu ovih donacija i informacije o njima dostavio je finansijskom podzemlju. Skejls je uhapšen kada je detektiv iz Odeljenja za prevare putem trikova, neki Roj Vonderlik, otkrio veb-sajt. Znajući da katastrofe uvek privlače mnoštvo varalica, Vonderlik je počeo da ukucava moguće nazive sajtova u kojima je reč cunami ispisana pogrešno. Na vebu je bilo nekoliko legitimnih sajtova za donacije žrtvama cunamija i on je ukucavao njihove varijacije uvek pogrešno ispisujući reč. Rukovodio se logikom da bi varalice mogle namerno da zanemare gramatiku ako postavljaju lažne sajtove, u pokušaju da privuku potencijalne žrtve nižeg obrazovnog profila. Sunamihelp.com je bio među nekoliko sumnjivih sajtova koje je otkrio ovaj detektiv. Većinu je prošle -dio operativnoj grupi FBI-ja koja se tim problemom bavila na nacionalnom nivou. Ali kada je proverio domen registracije sunamihelp.com, pronašao je jedan poštanski fah u Los Angelesu. Time je Vonderlik dobio pravnu nadležnost. Mogao je da deluje. Zadržao je za sebe sunamihelp.com.

Pokazalo se da je poštanski fah ćorsokak, ali Vonderlik se nije obeshrabrio. Pustio je balon, što znači da je izveo kontrolnu kupovinu ili, u ovom slučaju, poslao je kontrolnu donaciju.

Broj kreditne kartice koju je detektiv upotrebio prilikom uplate dobrotvornog priloga nadgledala je dvadeset četiri sata dnevno Vizina jedinica za prevare i istog časa su ga obavestavali o svakoj kupovini i skidanju novca s računa. Tri dana posle uplate donacije kreditna kartica je upotrebljena da se njome plati ručak u vrednosti od jedanaest dolara u restoranu Gambo pot u Farmers marketu, na uglu Avenije Ferfaks i Treće ulice. Vonderlik je znao da je to samo proba. Mala suma koja lako može da se pokrije gotovinom u slučaju da korisnik falsifikovane kreditne kartice naiđe na problem u trenutku kupovine.

Dopustili su da plaćanje u restoranu prođe bez posledica, a Vonderlik i još četiri detektiva iz jedinice za mućke poslati su na Farmers market, prostrani spoj starih i novih radnji i restorana, koji je uvek bio prepun, a samim tim savršeno mesto za delovanje varalica s kreditnim karticama. Islednici su se rasturili po kompleksu i čekali dok je Vonderlik nastavio da telefonom kontroliše upotrebu kartice.

Dva sata posle prvog plaćanja kontrolni broj je upotrebljen ponovo, ovog puta za kupovinu kožne jakne čije je cena bila šeststo dolara, u Nordstromu, na marketu. Odobrenje je namerno zadržano, ali nije stopirano. Detektivi su upali i uhapsili jednu mladu ženu dok je završavala kupovinu jakne. Slučaj se pretvorio u takozvani „tasterski lanac“, pri čemu je policija išla od jednog osumnjičenog do drugog, jer su se međusobno cinkarili, a hapšena su lica od dna prema vrhu.

Najzad su stigli do čoveka na vrhu tih lestvica, Sema Skejlsa. Kada je priča dospela u štampu, Vonderlik ga je nazvao Cunami Svengali²⁹, jer se pokazalo da su žrtve prevare većinom žene koje su želele da pomognu lepom svešteniku čija je slika objavljena na sajtu. Skejls se sekirao zbog ovog nadimka i u razgovorima sa mnom detektiva koji gaje uhvatio, zvao je Vonder Boj.

Stigao sam u odeljenje 124 na dvanaestom spratu zgrade Krivičnog suda u 10.45, ali u sudnici nije bilo nikoga osim Merijen, sudskog sekretara. Prošao sam kroz zaštitnu pregradu i prišao joj.

„Još radite prozivku?“, upitah.

„Čekamo samo vas. Pozvaću sve i izvestiti sutkinju.“

„Je li ljuta na mene?“

Merijen slegnu ramenima. Nije htela da govori u ime sutkinje. Pogotovu ne jednom advokatu odbrane. Ali na svoj način mi je stavila do znanja da sutkinja nije srećna.

„Je li Skejls još tamo?“

„Trebalo da bude. Ne znam kuda je otišao Džo.“

Okrenuo sam se, otišao do stola za odbranu, seo i čekao. Vrata pritvorske prostorije najzad se otvoriše i Džo Frej, sudski izvršitelj nadležan za odeljenje 124, uđe u sudnicu.

„Je li moj čovek još tamo?“

„Malo je falilo da ga vratimo. Mislili smo da se opet nećete pojaviti. Hoćete li da odete do njega?“

Otvorio je za mene čelična vrata i ja uđoh u malu sobu sa stepeništem koje je vodilo do sudskog pritvora na trinaestom spratu i dvoja vrata za još manje prolazne pritvore sudnice 124. Jedna od tih vrata imala su staklenu ploču. Služila je za susrete branilaca i klijenata i kroz staklo videh Sema Skejlsa kako sedi za stolom sam. Nosio je narandžasti kombinezon i imao je čelične lisice na rukama. Držali su ga bez kaucije, jer je prilikom ovog poslednjeg hapšenja bio na uslovnoj slobodi posle presude za Trimslim6. Sladak dogovor koji sam mu onda izradio, puko je ko zvečka.

„Najzad“, reče Skejls kada sam ušao.

„Kao da biste nekuda otišli. Jeste li spremni za ovo?“

„Ako nemam izbora.“

Seo sam preko puta njega.

„Seme, uvek ste imali izbor. Ali dajte da vam objasnim još jednom. Sada ste ga ugasili, razumete? Uхватili su vas kako pljačkate ljude koji su želeli da pomognu drugima u jednoj od najgorih katastrofa u istoriji. Imaju tri saučesnika u zaveri koji su se nagodili da svedoče protiv vas. U vašem posedu našli su spisak brojeva kreditnih kartica. Hoću da kažem da biste posle svega stekli taman toliko simpatija sudije i porotnika - ukoliko do suđenja dođe - kao da ste silovali decu. Možda i manje.“

„Znam sve to, ali mogu da budem društveno koristan. Mogu da podučavam ljude. Pustite me u škole. Pustite me u kantri klubove. Ostavite me na uslovnoj i reći ću ljudima čega treba da se čuvaju.“

„Trebalo da se čuvaju vas. Prokockali ste priliku koju su vam dali i tužilac kaže daje ovo poslednja ponuda. Ako je ne prihvatite, pregaziće vas kao muškatlu. Mogu da vam jamčim samo to da neće imati milosti.“

Toliki moji klijenti ponašaju se kao Sem Skejls. Neosnovano se nadaju da iza vrata ima neke svetlosti. A ja moram da im objašnjavam da su vrata zaključana a da je sijalica ionako davno pregorela.

„Td'valjda znači da moram da pristanem“, reče Skejls gledajući me očima punim osude što mu nisam našao izlaz.

„Na vama je da izaberete. Ako hoćete na suđenje, idemo na suđenje. Izlažete se kazni od deset godina zatvora plus ona jedna koja vam je preostala od uslovne. Ozbiljno ste ih naljutili i mogu da vas predaju FBI-ju da vam federalni agenti nakače još i međudržavnu elektronsku prevaru, ako to žele.“

„Da vas pitam nešto. Ako odemo na suđenje, možemo li da pobedimo?“

Malo je falilo da se nasmejem, ali još sam imao nekih simpatija za njega.

„Ne, Seme, ne možemo da pobedimo. Zar niste slušali ono što vam govorim dva meseca? Nemate kud. Ne možete da pobedite. Ali ovde sam da uradim ono što želite. Ako hoćete na suđenje, idemo na suđenje. Ali znajte da ćete, ako idemo na suđenje, morati da tražite od svoje majke da mi ponovo plati. Podmiren sam samo za danas.“

„Koliko vam je već platila?“

„Osam hiljada.“

„Osam hiljada! To su pare iz jebenog fonda za njenu penziju!

„Čudim se da joj je u fondu išta ostalo s takvim sinom.“ On me oštro pogleda.

„Žao mi je, Seme. Nije trebalo da to kažem. Prema onome što mi je rekla, vi ste dobar sin.“

„Isuse Hriste, trebalo je da studiram jebena prava. Vi ste ista takva varalica kao ja. Znete li to, Halere? Samo vam papir koji imate daje zakonsku dozvolu da movate i muljate, to je sve.“

Uvek krive advokata što zarađuje za život. Kao da je zločin što uzimam honorar za ono što radim. Skejlsove reči bi me izazvale da žučno reagujem godinu ili dve pošto sam počeo da se bavim advokaturom. Ali dosad su me toliko puta vredali da jednostavno prelazim preko toga.

„Šta da vam kažem, Seme. Već smo vodili ovaj razgovor.“

On klimnu glavom i učuta. Zaključio sam da to znači da prihvata ponudu tužioca. Četiri godine u sistemu državnih zatvora i deset hiljada dolara globe, posle čega sledi pet godina nadzora na uslovnoj slobodi. Izaći će za dve i po, ali uslovna kazna će biti pogubna za rođenog varalicu kao što je on. Posle dva-tri minuta ustadoh i izadoh iz sobe. Zakucah na spoljna vrata i zamenik šerifa Frej pusti me natrag u sudnicu.

„Spreman je“, rekoh.

Zauzeo sam mesto za stolom odbrane, a Frej uskoro dovede Skejlsa i posadi ga kraj mene. Još je nosio lisice. Nije mi rekao ništa. Posle nekoliko minuta, Glen Bernaskoni, tužilac koji je radio u odeljenju 124, dođe iz svoje kancelarije na četrnaestom spratu i ja mu rekoh da smo spremni da prihvatimo dispozitiv.

Tačno u jedanaest sutkinja Džudit Šampejn iziđe iz svoje kancelarije i zauze mesto za stolom, a Frej pozva na mir u sudnici. Sutkinja je bila sitna, privlačna plavuša i bivša tužiteljka koja je za sudijskim stolom provela bar onoliko vremena koliko sam ja imao dozvolu. Bila je pripadnica stare škole u svakom pogledu, pravična ali stroga, i upravljala je sudnicom kao svojim feudom. Ponekad je čak dovodila svog psa, nemačkog ovčara po imenu Džastis, da joj pomaže. Ako bi imala ikakva diskreciona prava u izricanju presude, Sem Skejls bi se loše proveo s njom. Mnogo sam uradio za Sema Skejlsa, znao on to ili ne. Ovom pogodbom spasao sam mu kožu.

„Dobar dan“, pozdravi me sutkinja.

„Milo mi je što ste danas našli vremena za nas, gospodine Halere.“

„Izvinjavam se, poštovana sutkinjo. Bio sam sprečen, jer me je sudija Flin zadržao u sudnici u Komptonu.“

Nisam morao da kažem ništa više. Znala je za Flina. Svi su znali.

„I to baš na Dan svetog Patrika, ni manje ni više“, reče ona.

„Da, poštovana sutkinjo.“

„Shvatila sam da imamo dispozitiv u slučaju Cunamija Svengalija.“

Odmah je pogledala svog sudskog pisara.

„Mišel, brišite to.“

Opet se okrenula advokatima.

„Razumela sam da imamo dispozitiv u slučaju Skejls. Je li to tačno?“

„Tačno je“, rekoh.

„Spremni smo da ga prihvatimo.“

„Dobro.“

Bernaskoni dopola pročita, dopola izrecitova po sećanju pravne formulacije potrebne da se optuženi izjasni. Skejls se odreče svojih prava i izjavi da je kriv. Nije izgovorio ništa više od toga. Sutkinja usvoji dogovor o dispoziciji i izreče mu presudu u skladu s tim.

„Vi ste srećan čovek, gospodine Skejlse“, reče mu kada je sve bilo završeno.

„Smatram da je gospodin Bernaskoni bio vrlo velikodušan prema vama. Ja to ne bih bila.“

„Baš se i ne osećam mnogo srećnim, sutkinjo“, reče Skejls.

Zamenik Frej ga kucnu po ramenu otpozadi. Skejls ustade i okrete se k meni.

„To je valjda sve“, reče.

„Srećno, Seme“, reko.

Izveli su ga kroz čelična vrata i gledao sam kako se zatvaraju za njim. Nisam se rukovao s njim.

Administrativni centar Van Najs je prostrani betonski trg oko kojeg su zgrade državnih i javnih ustanova. Jedan njegov kraj obeležava bedem odeljenja Van Najs losanđeleske policije. Duž jedne strane su dve sudske zgrade, a preko puta javna biblioteka i objekat uprave grada. Na kraju ovog kanala od betona i stakla nalaze se savezna administracija i pošta. Čekao sam Luisa Ruleja na trgu, na jednoj od betonskih klupa, pored biblioteke. Uprkos lepom vremenu trg je bio gotovo pust. Ne kao dan ranije, kada je sve ovo bilo preplavljeno kamerama, predstavnicima medija i delom kritički nastrojene javnosti, a sva ta skupina se tiskala oko Roberta Blejka i njegovih advokata, koji su nastojali da oslobađajuću odluku porote protumače kao dokaz nevinosti.

Bio je prijatno, tiho popodne i obično volim boravak napolju. Uglavnom radim u sudnicama bez prozora ili na zadnjem sedištu svog taun kara, pa boravim napolju kad god mogu. Ali tog dana nisam osećao povetarac niti sam primećivao svežinu. Bio sam zlovoljan zato što je Luis Rulej kasnio, a ono što mi je Sem Skejls rekao da sam varalica sa dozvolom za muljanje širilo mi se po glavi kao kancer. Kada sam najzad ugledao Ruleja kako prelazi trg idući k meni, ustadoh da ga dočekam.

„Gde ste dosad?“, upitah osorno.

„Rekao sam da ću doći što pre mogu. Upravo sam pokazivao objekat mogućem kupcu kada ste zvali.“

„Da prošetamo.“

Krenuo sam ka saveznoj zgradi, jer je bila najudaljenija, pa ćemo i u povratku morati da pređemo najduže rastojanje. Kroz dvadeset pet minuta, u starijoj sudskoj zgradi, čekao me je sastanak s Mintonom, novim tužiocem kome je poveren predmet. Shvatio sam da ne ličimo na advokata i klijenta koji raspravljaju o slučaju. Možda advokata i njegovog trgovca nepokretnostima koji razgovaraju o kupovini zemljišta. Ja sam nosio odelo marke hugo bos, a Rulej bež odelo i ispod njega zeleni džemper s rol kragom. Imao je mokasine s malim srebrnastim kopčama.

„Nećete imati šta da pokazujete u Pelikan Beju“, rekoh mu.

„Šta to treba da znači? Gde je to?“

„To je lepo ime za zatvor sa najstrožim režimom, u koji šalju nasilne seksualne kriminalce. Lepo ćete se uklopiti sa rolkom i mokasinama.“

„Čujte, šta je bilo? U čemu je problem?“

„Problem je u tome što advokat ne srne da ima klijenta koji ga laže. Za dvadeset minuta treba da vidim čoveka koji želi da vas pošalje u Pelikan Bej. Treba mi sve što mogu da dobijem da ga sprečim u tom pokušaju i valjda vam je jasno koliko mi odmaže kad otkrijem da me lažete.“

Rulej zastade i okrete se ka meni. Digao je ruke i otvorio dlanove.

„Nisam vas lagao. Nisam to učinio! Ne znam šta želi ta žena, ali...“

„Da vas pitam nešto, Luise. Vi i Dobs kažete da ste proveli godinu dana na UCLA, je li? Da li ste naučili nešto o poverljivom odnosu advokata i klijenta?“

„Ne znam. Ne sećam se. Nisam tamo bio dugo.“

Koraknuo sam ka njemu, narušavajući mu lični prostor.

„Eto vidite. Vi ste jebeni lažov. Niste studirali prava godinu dana na UCLA. Niste tamo bili nijedan prokleti dan.“

On spusti šake i pljesnu se po bokovima.

„Je li to sav razlog za vašu ljutnju, Miki?“

„Da, tako je, i odsad me ne zovite Miki. Tako me zovu moji prijatelji. Ne lažljivi klijenti.“

„Kakve veze sa ovim slučajem ima jesam li pohađao pravni fakultet pre deset godina ili nisam?“

Ne razumem...“

„Jer ako ste me lagali o tome, ko zna jeste li me lagali o svemu, a ako nam je odnos takav, nisam u stanju da vas branim.“

Izgovorio sam to preglasno. Videh da nas gledaju dve žene na klupi u blizini. Obe su na bluzama nosile porotničke značke.

„Hajdemo. Ovuda.“

Krenuo sam u drugom pravcu, prema policijskoj stanici.

„Čujte“, reče Rulej slabim glasom.

„Lagao sam zbog svoje majke, shvatate?“

„Ne, ne shvatam. Objasnite mi.“

„Vidite, moja majka i Sesil misle da sam godinu dana učio prava. Želim da to veruju i dalje. On je to pomenuo u razgovoru, a ja sam samo potvrdio. Ali to je bilo pre deset godina! Kakva je šteta od toga?“

„Šteta je što ste me slagali“, reko.

„Možete lagati majku, Dobsa, svog sveštenika i policiju. Ali kad vas ja nešto pitam direktno, nemojte da vas uhvatim u laži. Ja radim polazeći od pretpostavke da od vas dobijam činjenice. Nepobitne činjenice. Dakle, kad vas nešto pitam, hoću da čujem istinu. Preostalo vreme možete pričati šta hoćete i šta vam najviše prija.“

„U redu, u redu.“

„Ako niste bili na pravnom fakultetu, gde ste bili?“ Rulej odmahnu glavom.

„Nigde. Godinu dana nisam radio ništa. Uglavnom sam sedeo u stanu pored univerzitetskog zemljišta, čitao i razmišljao o tome šta zaista želim u životu. Jedino sam zasigurno znao da ne želim da budem advokat. Bez uvrede.“

„Ne vredam se tek tako. Dakle, presedeli ste godinu dana i vratili se da prodajete nekretnine bogatašima.“

„Ne, to je bilo kasnije.“ On se gorko nasmeja na svoj račun.

„U stvari, resio sam da postanem pisac... studirao sam engleski jezik i književnost kao glavni predmet... i pokušao sam da napišem roman. Nije mi trebalo dugo da shvatim da ne mogu. Najzad sam se vratio da radim za majku. Ona je to želela.“

Umirio sam se. Moj bes je ionako najvećim delom bio predstava. Pokušavao sam da ga smekšam za mnogo važnije ispitivanje. Mislio sam da je spreman.

„Pa, pošto ste sada to razjasnili i priznali mi, Luise, kažite mi za Redži Kampo.“

„Šta s njom?“

„Hteli ste da joj platite za seks, je li?“

„Otkud vam ta ide...?“

Zanemio je kada sam zastao i zgrabio ga za skupi rever. Bio je viši i krupniji od mene, ali moć u ovom razgovoru bila je na mojoj strani. Gurnuo sam ga.

„Odgovorite na jebeno pitanje.“

„U redu, da, hteo sam da joj platim. Ali kako ste to znali?“

„Zato što sam đavolski dobar advokat. Zašto mi to niste rekli prvog dana? Zar ne vidite kako to menja ceo slučaj?“

„Moja majka, nisam hteo da majka sazna da ja... znate.“

„Luise, sedite.“

Doveo sam ga do dugačke klupe pored policijske stanice. Prostor je bio velik i niko nas nije čuo. Seo sam nasred klupe, a on se smestio s moje desne strane.

„Vaša majka nije bila u sobi kada smo razgovarali o slučaju. Mislim čak da nije bila tamo ni kada je spominjan pravni fakultet.“

„Ali Sesil jeste, a on joj sve govori.“

Klimnuh i zabeležih u glavi da Sesila Dobsa odsad sasvim eliminišem kada je reč o predmetnoj materiji.

„U redu, mislim da razumem. Ali koliko ste vremena mislili da to krijete od mene? Zar ne uvidate da ovaj podatak menja sve?“

„Ja nisam advokat.“

„Luise, da vam kažem nešto o tome kako sve ovo funkcioniše. Znete li šta sam ja? Ja sam neutralizator. Moj posao je da neutrališem optužnicu. Mislite na to kao na one ulične zabavljače koje vidate na pločniku u Venisu. Jeste li nekad išli tamo i videli čoveka koji vrti one tanjire na dugačkim štapovima?“

„Mislim da jesam. Dugo nisam bio tamo.“

„Ne mari. Taj čovek ima dugačke tanke štapove, stavlja tanjir na svaki od njih i počinje da ih vrti tako da svaki tanjir ostaje gore u savršenoj ravnoteži. Vrti mnogo njih u isti mah i ide od tanjira do tanjira i od štapa do štapa i pazi da se sve okreće i zadrži ravnotežu. Da li me pratite?“

„Da. Razumem.“

„Pa, to vam je optužnica, Luise. Mnogo tanjira koji se okreću. A svaki je od tih tanjira jedan dokaz protiv vas. Moj posao je da zadržim svaki tanjir, sprečim ga da se okreće i oborim na tlo tako snažno da se razbije i više ne bude upotrebljiv. Ako plavi tanjir sadrži krv žrtve na vašoj ruci, moram naći način da ga oborim. Ako je na žutom tanjiru nož s vašim krvavim otiscima, onda opet moram da oborim i tu nesreću. Daje neutrališem. Razumete?“

„Da, razumem. Ja...“

„E sada, usred tog polja tanjira nalazi se jedan velik. To je jebena tanjirčina, Luise, i ako ta bebica padne, povlači za sobom sve. Svaki tanjir. Pada cela optužnica. Znete li šta je taj tanjir, Luise?“

On odmahnu glavom. Nije znao.

„Veliki tanjir je žrtva, glavni svedok protiv vas. Ako oborimo taj tanjir, predstava je završena i gomila se razilazi.“

Čekao sam trenutak da vidim hoće li reagovati. Nije kazao ništa.

„Luise, skoro dve nedelje vi krijete od mene način na koji mogu da oborim taj veliki tanjir. Nameće se pitanje zašto. Zašto je čoveku koji ima novca, roleks na ruci, porše na parkiralištu i adresu u Holmbi Hilsu bio potreban nož da natera na seksualni odnos neku ženu koja ionako prodaje seksualne usluge? Kad sve svedete na to pitanje, optužnica se ruši, Luise, jer je odgovor jednostavan. Nije mu bio potreban. Zdrav razum govori da nije. A kad dođete do tog zaključka, svi tanjiri prestaju da se okreću. Vidite da je nameštaljka, vidite da je zamka, i sada optuženi počinje da liči na žrtvu.“

Pogledao sam ga. On klimnu glavom.

„Žao mi je“, reče.

„I treba da vam bude žao“, rekoh.

„Da ste od početka bili iskreni prema meni, optužba je mogla da počne da se ruši pre skoro dve nedelje i sada verovatno ne bismo sedeli ovde.“

U tom času sam shvatio staje pravi uzrok moje ljutnje. Nije imao veze ni s Rulejevim kašnjenjem, ni s lažima, ni sa Semom Skejlsom, koji me je nazvao varalicom s dozvolom za muljanje. Bio sam ljut jer sam video da mi koncesija izmiče. Neće biti suđenja u ovom slučaju, ni šestocifrenog honorara. Biću srećan ako zadržim kaparu koju sam dobio na početku. Slučaj će se završiti danas

kada uđem u kancelariju tužilaštva i kažem Tedu Mintonu šta znam i šta imam.

„Izvinite“, zacvile Rulej ponovo.

„Nisam hteo da zabrljam.“

Sada sam gledao u tlo između svojih nogu. Ne dižući oči pružio sam ruku i stavio mu je na rame.

„Menije žao što sam vikao na vas, Luise.“

„Šta ćemo sada?“

„Imam još neka pitanja o toj noći, a onda idem u onu zgradu da posetim tužioca i porušim mu sve tanjire. Mislim da će sve biti završeno kad izađem, a vi ćete biti slobodni da se vratite i pokazujete bogatašima luksuzne kuće.“

„Tek tako?“

„Pa, formalno ćemo možda morati da izađemo na sud i zatražimo od sudije da odbaci predmet.“

Rulej zapanjeno zinu.

„Gospodine Halere, ne mogu da kažem koliko sam...“

„Možete me zvati Miki. Izvinite zbog onog ranije.“

„Nema problema. Hvala. Šta ste hteli da me pitate?“

Razmislih za trenutak. Nije mi stvarno bilo potrebno ništa za sastanak s Mintonom. Bio sam naoružan i imao sam municiju. Imao sam živi dokaz.

„Šta je pisalo na cedulji?“, upitah.

„Kojoj cedulji?“

„Onoj koju vam je dala u baru Morgan.“

„Oh, napisala je svoju adresu, a ispod toga je dodala: ‘Četiristo dolara’ i, sasvim dole: ‘Dođi posle deset’.“

„Šteta što je nemamo. Ali mislim da je i ovo dovoljno.“

Klimnuo sam glavom i pogledao na sat. Do sastanka mi je ostalo petnaest minuta, ali sam završio s Rulej em.

„Možete ici, Luise. Javiću vam kad se završi.“

„Sigurni ste? Mogu da sačekam ovde ako hoćete.“

„Ne znam koliko će mi vremena trebati. Moram sve da mu izložim. Verovatno će morati da to prenese svom šefu. Moglo bi da potraje.“

„U redu, dobro, onda mislim da ću ipak otići. Ali javite mi, važi?“

„Naravno. Verovatno ćemo u ponedeljak ili utorak otići da vidimo sudiju, a onda će sve da se završi.“ On mi pruži ruku i ja je prihvatih.

„Hvala, Mik. Vi ste najbolji. Znao sam da uzimam najboljeg advokata kad sam angažovao vas.“

Gledao sam ga kako odlazi preko trga i između dve zgrade suda ka pokrivenom javnom parkiralištu.

„Da, ja sam najbolji“, rekoh sebi u bradu.

Osetio sam nečije prisustvo, a kada sam se okrenuo, video sam čoveka koji je sedeo pored mene na klupi. On se takođe okrete i pogleda me. Prepoznali smo se istovremeno. Bio je to Hauard Karlen, policijski detektiv iz odeljenja Van Najs. Godinama smo se sretali ovde-onde u raznim slučajevima.

„Gle, gle, gle“, reče Karlen.

„Ponos kalifornijske advokatske komore. Ne razgovarate valjda sami sa sobom, je li?“

„Možda.“

„Bilo bi loše za advokata ako se to raščuže.“

„Ne brinem se. Kako ste, detektive?“

Karlen odmotava sendvič koji je izvadio iz smeđe kese.

„Mnogo posla. Kasni ručak.“

Odmotao je hartiju u koju je bio upakovan sendvič s puterom od kikirikija. Unutra je bio sloj još nečega osim putera od kikirikija, ali ne džem. Nisam mogao da odredim šta je. Pogledao sam na sat. Imao sam još nekoliko minuta pre nego što prođem kroz detektor za otkrivanje metala, ali nisam bio siguran da želim da to vreme provedem s Karlenom i njegovim sendvičem jezivog izgleda. Pade mi na um da potegnem odluku porote u Blejkovom slučaju i malo žacnem losanđelesku policiju, ali Karlen me preteče.

„Kako je moj čovek Hesus?“, upita detektiv.

Karlen je bio čelni detektiv u slučaju Hesus Menendeza. Tako gaje žestoko pritisnuo dokazima da Menendezu nije ostalo ništa drugo nego da prizna krivicu i uzda se u boga. Ipak je osuđen na doživotnu robiju.

„Ne znam“, odgovorih.

„Više ne razgovaram s Hesusom.“

„Da, kad jedanput priznaju krivicu i zaglave u kaznionici na severu države, valjda su za vas beskorisni. Nema žalbe na presudu, nema ničega.“

Klimnuh glavom. Kada su u pitanju branioci specijalizovani za krivično pravo, svi policajci su zagriženi. Kao da su uvereni da su njihov istražni postupak i krivična prijava potpuno pouzdani i van svake sumnje. Oni ne veruju u pravosudni sistem zasnovan na načelu kočnica i ravnoteže.

„Baš kao i za vas, rekao bih“, uzvratio sam.

„Završite s jednim, prelazite na drugoga. Kažete da ste danas imali mnogo posla. Što, nadam se, znači da se trudite da mi pribavite novog klijenta.“

„Ja na to ne gledam tako. Ali pitam se spavate li dobro noću.“

„Znate šta se ja pitam? Šta je, do đavola, u tom sendviču?“

On mi pokaza ono što je ostalo od sendviča.

„Puter od kikirikija i sardine. Mnogo dobrih proteina da mi daju energiju za još jedan dan gonjenja smradova. I razgovora s njima. Je li to odgovor na vaše pitanje?“

„Mirno spavam, detektive. A znate li zašto? Zato što igram važnu ulogu u sistemu. Neophodnu ulogu - baš kao i vi. Kad je neko krivično optužen, pruža mu se prilika da proveriti sistem. Ako to želi, dolazi k meni. Nije u pitanju ništa drugo. I kad to jedanput shvatite, nemate razloga za nesanicu.“

„Dobra priča. Verujete li u nju kad zažmurite?“

„A vi, detektive? Jeste li kadgod spustili glavu na jastuk i zapitali se da li ste krivi što je nevin čovek u zatvoru?“

„Jok“, odseče on usta punih sendviča.

„Još se nije desilo i neće se desiti.“

„Mora da je lepo biti tako siguran.“

„Reče mi jedan čovek da na kraju puta, kad se osvrnete za sobom, valja da pogledate društvenu kamaru drva i zapitate se jeste li joj dodavali za života ili ste samo uzimali s nje, Halere. Ja mirno spavam. Ali pitam se za vas i vama slične. Vi advokati samo uzimate s kamare.“

„Hvala za pridiku. Imaću to na umu sledeći put kad budem cepao drva.“

„Ako vam se ne sviđa, imam vic za vas. Kakva je razlika između soma i branioca?“

„HmMMM, ne znam.“

„Jedno se hrani govnama sa dna, a drugo je riba.“ Gromko se nasmejao. Ustadoh. Bilo je vreme da krenem.

„Nadam se da perete zube posle ovakvog obroka“, rekoh.

„U protivnom, ne bih vam rado bio partner.“

Otišao sam razmišljajući o onome što je rekao o kamari drva i o recima Sema Skejsa da sam varalica s dozvolom za muljanje. Danas su me udarali sa svih strana.

„Hvala na savetu“, doviknu mi Karlen.

Ted Minton se postarao da o slučaju Rulej razgovaramo u četiri oka tako što je zakazao sastanak u vreme kada je znao da njegov kolega tužilac iz kancelarije ima ročište na sudu. Minton me je sačekao u čekaonici i uveo. Nije mi izgledao stariji od trideset godina, ali je bio pun samopouzdanja. Na mojoj strani su verovatno bili desetogodišnje iskustvo i stotinak suđenja više, ali nije se trudio da pokaže znakove obzira ni poštovanja. Ponašao se kao da je ovaj sastanak još jedna gnjavaža koju mora da istrpi. Bilo je to dobro. Bilo je to uobičajeno. I dopunjavalo je gorivom moj rezervoar.

Kada smo ušli u njegovu malu kancelariju bez prozora, on mi ponudi stolicu svog kolege i zatvori vrata. Seli smo i gledali jedan drugoga. Čekao sam da on počne.

„U redu“, reče Minton.

„Odmah da kažem, želeo sam da se sastanemo. Ja sam novajlija ovde, u Dolini, i ne poznajem mnogo branilaca iz advokatske komore. Znam da ste vi jedan od onih koji rade u celoj oblasti, ali dosad se nismo videli.“

„Možda zato što niste radili mnogo suđenja za teška krivična dela.“

On se osmehnu i klimnu glavom kao da sam zabeležio neki poen.

„Moguće“, reče.

„Ali, znate, dok sam učio prava na SC³⁰, čitao sam jednu knjigu o vašem ocu i njegovim slučajevima. Mislim da je naslov Haler za odbranu. Nešto tako. Zanimljiv lik i zanimljivo vreme.“

Klimnuo sam glavom.

„Umro je pre nego što smo stigli da se upoznamo, ali o njemu je napisano nekoliko knjiga i pročitao sam ih sve. Više puta. Verovatno sam se zato odlučio za ovaj posao.“

„Mora da vam je bilo teško da upoznajete oca preko knjiga.“

Slegnuo sam ramenima. Mislio sam da Minton i ja ne treba da se zbližavamo, pogotovu ne u svedosti onoga što mu spremam.

„Dešava se“, rekoh.

„Da.“

On pljesnu rukama stavljajući mi tim pokretom do znanja da prelazimo na posao.

„Dobro, tu smo da razgovaramo o Luisu Ruletu, je li?“

„Izgovara se Ru-lej.“

„Ruuuu-/e/. Razumem. Dakle, da vidimo. Imam ovde neka dokumenta za vas.“

Okrenuo se na obrtnoj stolici ka svom stolu. Uzeo je jednu tanku fasciklu i okrenuo se da mi je preda.

„Hoću da igram fer. Ovo je najaktuelnije predočavanje za vas. Znam da nisam dužan da vam to dam pre izvođenja na sud, ali, bogamu, ljubaznost ne škodi.“

Iz iskustva znam da kada vam tužilac kaže da će biti fer ili više nego fer, čuvajte se da mu ne okrenete leđa. Prelistao sam fasciklu s dokumentima koje mi je dao na uvid, ali ništa nisam čitao. Dosije koji je za mene skupio Leven bio je četiri puta deblji. Nisam zadržao od uzbuđenja što Minton raspolaže ovako oskudnim materijalom. Sumnjičio sam ga da nešto krije. Većina tužilaca vas tera da se namučite dok im ne iščupate dokumenta koja su dužni da predoče, da više puta ponavljate zahtev, sve dok ne odete na sud da se sudiji požalite zbog toga. Međutim, Minton mi je nehajno predao bar deo toga. Ili je naučio više nego što zamišljam o optužbama za teška krivična dela, ili igra neku vrlo podmuklu igru.

„Ovo je sve?“, upitah.

„Sve što sam dobio.“

Uvek je tako. Ako tužilac nema materijal u rukama, uvek može da odugovlači njegovu predaju odbrani. Pouzdano znam - jer sam bio oženjen tužiteljkom - da nije neuobičajeno da javni tužilac kaže policijskim islednicima koji vode istragu u datom slučaju da ne žure s predajom administrativnih akata. Onda može da se okrene i kaže braniocu da hoće da igra pošteno i ne preda mu gotovo ništa. Profesionalci sa iskustvom u odbrani, pravila predočavanja često zovu pravilima nepoštenja. To, naravno, važi za obe strane. Predočavanje je zamišljeno kao dvosmerna ulica.

„I sa ovim idete na suđenje?“

Mahnuo sam fasciklom kao da njena tanušnost govori o tanušnosti optužbe.

„Ne brine me to. Ali ako želite da govorite o dispozitivu, slušam.“

„Ne, u ovom slučaju nema dispozitiva. Pokazaćemo muda. Odričemo se pripremnog i idemo pravo na suđenje. Bez odlaganja.“

„Ne odriče se prava na brzo suđenje?“

„Ne. Imate šezdeset dana od ponedeljka da se tučete ili povučete.“

Minton skupi usta kao da sam ga malo iznenadio i izložio samo blagoj neugodnosti. Dobro je glumio. Znao sam da sam mu zadao solidan udarac.

„Pa, onda, mislim da treba da govorimo o jednostranom predočavanju. Šta vi imate za mene?“

Glas mu više nije zvučao ljubazno.

„Još sklapam celovitu sliku“, reko.

„Ali imaću materijal do izvođenja na sud u ponedeljak. Ipak, glavnina je verovatno već u fascikli koju ste mi dali, ne mislite?“

„Najverovatnije.“

„Tu piše daje vaša navodna žrtva prostitutka koja je namamila mog klijenta, je li? I da je nastavila da se bavi tim poslom i posle navodnog događaja, je li?“

Minton zinu za centimetar i zatvori usta, ali bio je to dobar znak. Još jednom sam ga snažno udario. Međutim, brzo se oporavio.

„U stvari, svestan sam njenog zanimanja“, reče.

„Ali iznenađen sam što vi to već znate. Nadam se da niste njuškali oko moje klijentkinje, gospodine Halere?“

„Zovite me Miki. I najmanji vam je problem šta ja radim. Pogledajte bolje ovaj predmet, Tede. Znam da ste početnik u suđenjima za teška krivična dela i sigurno ne želite da iz sudnice izađete glatko poraženi. Naročito posle fijaska s Blejkom. Ali ovaj pas je opasan i žestoko će vas ujesti za dupe.“

„Je li? Kako to?“

Pogledah preko njegovog ramena u kompjuter na stolu.

„Prima li ovaj uređaj DVD?“

Minton se osvrnu ka kompjuteru. Izgledao je prastar.

„Trebalo bi. Šta imate?“

Shvatio sam da mu pokazivanjem filma iz kamere za video nadzor u baru Morgan otkrivam svoj najjači adut, ali bio sam ubeđen da, kad ga vidi, neće biti ni izvođenja na sud u ponedeljak ni optužnice. Moj posao je da neutrališem tužbu i izvučem klijenta ispod vladinog žrvnja. A to ću postići na ovaj način.

„Nemam ovde sve za predočavanje, ali imam ovo“, reko.

Pružio sam Mintonu DVD koji mi je doneo Leven. Tužilac ga stavi u kompjuter.

„Ovo je iz bara Morgan“, reko mu dok je pokušavao da natera uređaj da ga prihvati.

„Vaši ljudi nisu stigli donde, ali moj čovek jeste. Ovo je snimljeno u nedelju, u noći navodnog

napada.“

„I moglo je da bude falsifikovano.“

„Moglo je, ali nije. Možete da proverite. Moj detektiv ima original i reći ću mu da vam ga preda posle izvođenja na sud.“

Posle malo petljavine, Minton uspe da pusti DVD. Nemo je gledao dok sam mu pokazivao vreme na tajmeru i one iste pojedinosti koje je Leven pokazivao meni uključujući gospodina Iks i njegovu levorukost. Minton je ubrzavao prema mojim uputstvima, a zatim usporio da gleda Redži Kampo kako prilazi mom klijentu kraj šanka. Bio je usredsređen i mrštio se. Kada je odgledao snimak, izvadio je disk i podigao ga.

„Smem li da zadržim ovo dok ne dobijem original?“

„Izvolite.“

Minton vrati disk u kutiju i stavi je na vrh gomile fascikli na svom stolu.

„U redu, šta još?“, upita on. Sada su moja usta primila nešto svetlosti.

„Kako to mislite: šta još? Zar ovo nije dovoljno?“

„Dovoljno za šta?“

„Čujte, Tede, da prekinemo s budalaštinama?“

„Molim vas, samo napred.“

„O čemu mi ovde pričamo? Ovaj disk vam ruši celu optužnicu. Zaboravimo na izvođenje pred sud i druge procesne radnje i razgovarajmo, umesto toga, o odlasku na sud sledeće nedelje sa zajedničkim predlogom za odbacivanje predmeta. Želim da se ovo sranje konzervira sa odustajanjem od nastavka krivičnog gonjenja, Tede. Neću da se ponovo okomite na mog klijenta ako se neko tamo kod vas predomisli.“

Minton se osmehnu i odmahnu glavom.

„Ne mogu to da učinim, Miki. Žena je ozbiljno povređena. Ona je žrtva zveri u ljudskom obliku i ne želim da odbacujem ništa od...“

„Ozbiljno povređena? Opet se tuca za lovu cele nedelje. Vi...“

„Otkud to znate?“ Odmahnuo sam glavom.

„Čoveče, ja pokušavam da vam pomognem, da vas spasem bruke, a vi se brinete jesam li prešao neku liniju i ugrozio prava žrtve. E pa, imam novosti za vas. Ona nije žrtva. Zar ne vidite šta je ovde u pitanju? Ako ovo stigne do porote i oni vide snimak, svi tanjiri padaju, Tede. Gotovo je sa optužnicom, a vi ćete morati da se vratite ovamo i objasnite svom šefu Smitsonu kako niste predvideli šta se sprema. Ne poznajem Smitsona baš dobro, ali jedno znam. Ne voli da gubi. A posle jučerašnjeg događaja, rekao bih da mu je još važnije da sačuva obraz.“

„I prostitutke mogu da budu žrtve. Čak i amaterke.“

Odmahnuo sam glavom. Resio sam da mu otkrijem celu ruku.

„Ona mu je napakovala krivicu“, rekoh.

„Znala je daje bogat i namamila ga je u zamku. Ili je povredila samu sebe, ili ju je udesio onaj njen prijatelj iz bara, levak. Nijedna porota na svetu neće kupiti to što tvrdite. Krv na šaci ili otisci prstiju na nožu... sve je to inscenirano pošto je on ležao onesvešćen.“

Minton klimnu glavom kao da sledi logiku, ali onda me iznenadi potpuno neočekivanom izjavom.

„Zabrinut sam što možda pokušavate da zastrašite žrtvu time što je pratite i uznemiravate.“

„Šta?“

„Znate obavezna pravila. Ostavite žrtvu na miru ili ćemo sledeći put razgovarati sa sudijom.“

Odmahnuo sam glavom i raširio ruke.

„Slušate li vi uopšte šta vam govorim?“

„Da, slušao sam i to ne menja pravac kojim idem. Ipak, imam ponudu za vas i oročena je samo do izvođenja na sud u ponedeljak. Posle toga otpadaju svi dogovori. Vaš klijent će morati da oproba sreću sa sudijom i porotom. I ne plašim se ni vas ni vaših šezdeset dana. Biću spreman i čekaću.“

Osećao sam se kao da sam pod vodom i da je sve što sam rekao zarobljeno u mehurićima koje nosi struja. Niko ne može da me čuje kako treba. Onda sam shvatio da ima nešto što sam propustio. Nešto važno. Nebitno je da li je Minton žutokljunac. Ni u kom slučaju nije glup, a moja je greška što sam se prevario verujući da postupa glupo. Okružno tužilaštvo oblasti Los Anđelesa zapošljava najbolje od najboljih s pravnih fakulteta. On je već pomenuo Sadern Kal, a znam da je taj fakultet dao neke od vrhunskih advokata. Minton možda nema iskustva, ali to ne znači da mu nedostaje pravna inteligencija. Shvatio sam da treba da preispitam svoju pamet, ne Mintonovu.

„Šta sam propustio?“, upitah.

„Ne znam“, reče Minton.

„Vi imate moćnu odbranu. Šta li je to moglo da vam promakne?“

Zurio sam u njega jedan trenutak, a onda mi je sinulo. Začkoljica je u predodčenom materijalu. U ovoj tankoj fascikli nalazi se nešto čega nema u obimnom materijalu koji je sakupio Leven. Nešto što će održati optužbu uprkos činjenici daje Redži Kampo poleguša. Minton mi je to bezmalo već rekao. I prostitutke mogu da budu žrtve.

Želeo sam da prekinem sve i pregledam tužiočevu fasciklu s predodčenom dokumentacijom da bih je uporedio sa onim što već znam o ovom slučaju. Ali nisam smeo da to učinim pred njim.

„U redu“, rekoh.

„Šta nudite? On to neće prihvatiti, ali preneću mu.“

„Pa, mora da ide u zatvor. To je nesporno. Spremni smo da svedemo optužbu na NSO i pokušaj seksualnog fizičkog napada. Ostajemo na sredini zaprećene kazne, što će mu doneti oko sedam godina.“

Klimnuo sam glavom. Napad smrtonosnim oružjem i pokušaj nasilne obljuje. Izreka presude od sedam godina u praksi bi najverovatnije značila da će odležati četiri. Ponuda nije bila loša, ali samo u slučaju da je Rulej učinio ono što mu se stavlja na teret. Ako je nevin, nijedna ponuda nije prihvatljiva.

Slegnuh ramenima.

„Preneću mu“, rekoh.

„Zapamtite, samo do izvođenja na sud. Dakle, ako pristane, zovite me u ponedeljak rano izjutra.“

„Dobro.“

Zatvorio sam aktentašnu i ustao da krenem. Razmišljao sam o tome kako Rulej verovatno čeka da ga pozovem telefonom i javim mu da je njegov košmar završen. Umesto toga, čuče da mu tužilac nudi sedam godina zatvora.

Minton i ja smo se rukovali, rekao sam da ću mu telefonirati, a onda sam izašao. U hodniku koji je vodio ka prijavnici naleteo sam na Megi Makferson.

„Hejli se sjajno provela u subotu“, reče ona o našoj ćerci.

„Još govori o tome. Kaže da ćete se videti i ovog vikenda.“

„Da, ako nemaš ništa protiv.“

„Je li ti dobro? Izgledaš ošamućen.“

„Imao sam napornu nedelju. Milo mi je što mi je rokovnik za sutra prazan. Šta Hejli više odgovara, subota ili nedelja?“

„Oba dana su savršena. Jesi li upravo bio na sastanku s Tedom u slučaju Rulej?“

„Da, imam njegovu ponudu.“

Digao sam aktentašnu da joj pokažem da nosim tužiočevu ponudu o nagodbi.

„Sada moram da pokušam daje prodam“, rekoh.

„Ići će teže. Čovek kaže da to nije učinio.“

„Mislim da svi to govore.“

„Ne kao ovaj.“

„Pa, mnogo sreće.“

„Hvala.“

Krenuli smo u suprotnim smerovima u hodniku kada se iznenada nečega setih i doviknuh joj.

„Hej, srećan ti Sveti Patrik.“

„Oh.“

Ona se okrete i vrati do mene.

„Stejsi ostaje dva sata duže s Hejli, a nas nekoliko ide u For grin fields posle radnog vremena.

Jesi li za kriglu zelenog piva?“

For grin fields je irski pab nedaleko od administrativnog centra. Posećuju ga advokati obeju sudskih stranaka. Neprijateljstva popuštaju uz ukus ginisa na sobnoj temperaturi.

„Ne znam“, rekoh.

„Mislim da ću morati preko brda do svog klijenta, ali nikad se ne zna, možda ću stići da se vratim.“

„Pa, biću tamo samo do osam, a onda moram da smenim Stejsi.“

„Dobro.“

Opet smo se razdvojili i izašao sam iz suda. Klupa na kojoj sam sedeo s Rulejem, a onda s Karlenom, bila je prazna. Seo sam, otvorio aktentašnu i izvadio fasciklu s predčenom dokumentacijom koju mi je dao Minton. Prelistao sam izveštaj čiju sam kopiju već dobio preko Levena. Izgledalo je da nema ničeg novog dok nisam stigao do izveštaja o komparativnoj analizi otisaka, koji je potvrđivao ono što sam sve vreme slutio: krvavi otisci na nožu pripadaju mom klijentu Luisu Ruleju.

Ipak, bilo je to nedovoljno da opravda Mintonovo držanje. Nastavio sam da pregledam materijal i pronašao analizu oružja. Izveštaj koji sam dobio od Levena do te mere se razlikovao da se činilo daje iz drugog predmeta i da govori o drugom oružju. Brzo sam ga pročitao i osetio kako mi znoj izbija ispod kose. Naseo sam. Obrukao sam se na sastanku s Mintonom i, što je još gore, prerano sam mu otkrio svog džokera. Imao je video-snimak iz Morgana i vremena ko ‘ladne vode da se pripremi.

Najzad sam sklopio fasciklu i izvadio mobilni. Leven se odazvao posle drugog poziva.

„Kako je?“, upita.

„Dopunske nagrade za sve.“

„Ne baš. Znaš li gde je Rulejeva kancelarija?“

„Da, na Kanonu, na Beverli Hilsu. Imam tačnu adresu u dosijeju.“

„Sastaćemo se tamo.“

„Sada?“

„Tamo sam za pola sata.“

Pritisnuo sam taster i okončao razgovor bez dalje rasprave, a zatim pozvao Erla na memorisani broj. Mora da je u ušima imao bubice za ajpod, jer se odazvao tek posle sedmog puta.

„Dođi po mene“, rekoh.

„Idemo preko brda.“

Zatvorio sam telefon i ustao s klupe. Dok sam išao ka prolazu između dve sudske zgrade, ka mestu gde će se Eri dovesti po mene, bio sam ljut. Na Ruleja, na Levena i ponajviše na sebe. Ali video sam i pozitivnu stranu ovoga. Jedno je izvesno, da su koncesija - i mastan honorar koji mi sleduje - ponovo u igri. Slučaj će se protegnuti i sledi suđenje ukoliko Rulej ne prihvati ponudu tužilaštva. A cenio sam da su izgledi za to jednaki onima da u L.A. padne sneg. Moguće je, ali neću verovati dok ga ne vidim svojim očima.

Kada bogataši na Beverli Hilsu žele da potroše malo bogatstvo na odeću i nakit, idu na Rodeo Drajev. Kada žele da potroše mnogo veći imetak na kuće i stanove, idu nekoliko ulica dalje, na Kanon Drajev, gde se gnezdi niz luksuznih agencija za promet nekretninama, a fotografije njihovih ponuda, vrednih više miliona dolara, krase izloge i istaknute su na slikarskim štafelajima u raskošnim pozlaćenim ramovima, kao slike Pikasa i Van Goga. Tu sam u četvrtak po podne pronašao Rezidencijalna imanja Vindzor i Luisa Ruleja.

Kada sam stigao tamo, Raul Leven je već čekao - hoću da kažem, doslovce je čekao. Zadržali su ga u salonu sa svezom bocom vode dok je Luis razgovarao telefonom u svojoj privatnoj kancelariji. Službenica na prijavnici, suviše preplanula plavuša sa frizurom koja joj je visila s jedne strane lica kao nabrušena kosa, reče mi da sačekamo još samo koji minut, a onda možemo ući obojica. Klimnuh glavom i povukoh se od njenog stola.

„Hoćeš li mi reći šta se događa?“, upita Leven.

„Da, kad budemo unutra s njim.“

U salonu su s obe strane bile razapete čelične žice od poda do tavanice, a na svaku su bili okačeni ramovi formata 20 x 25 centimetara s fotografijama nekretnina koje se nude na prodaju i podacima o njima. Praveći se da razgledam nizove kuća za koje sam mogao da se nadam da ću ih kupiti za sto godina, krenuo sam ka hodniku pozadi, koji je vodio ka kancelarijama. Stigavši tamo primetio sam otvorena vrata i čuo glas Luisa Ruleja. Zvučalo je kao da se dogovara o pokazivanju jedne gospodske kuće na Malholand Drajvu nekom klijentu koji je trgovcu nepokretnostima na vezi govorio da želi da mu se ime drži u tajnosti. Okrenuo sam se k Levenu, koji je još bio u prednjem delu salona.

„Dosta mi je ove govornarije“, rekoh i dadoh mu znak da me prati.

Prošao sam kroz hodnik i upao u Rulejevu nametljivo luksuznu kancelariju. Bio je tu neizbežni pisaći sto pun hartija i debelih kataloga sa mnogo spiskova. Ali Rulej se nije nalazio za njim. Sedeo je u garnituri desno od stola, nemarno opušten na kauču, sa cigaretom u jednoj ruci i telefonom u drugoj. Zapanjio se videvši me i pretpostavio sam da ga sekretarica na prijavnici možda nije ni obavestila da ima posetioce.

Leven uđe u kancelariju u pratnji devojke s prijavnice, čija se naoštrena kosa klatila tamo-amoo dok je žurila da nas stigne. Bojao sam se da joj oštrica ne odseče nos.

„Gospodine Ruleju, žao mi je, ovi ljudi su jednostavno provalili ovamo.“

„Lisa, moram da prekinem“, reče Rulej u slušalicu.

„Zvaću te kasnije.“

Spustio je slušalicu na viljušku telefona na niskom stolu sa staklenom pločom.

„U redu je, Robin“, reče.

„Možeš da ideš.“

Otpustio ju je pokretom ruke. Robin me pogleda kao da sam klasje koje bi rado posekla onom plavom oštricom, a onda izađe iz prostorije. Zatvorih vrata i okretoh se Ruleju.

„Šta se desilo?“, upita on.

„Je li gotovo?“

„Ni izbliza“, rekoh.

Nosio sam fasciklu s dokumentima koje mi je predočio tužilac. Izveštaj o oružju bio je napred i u sredini. Prišao sam i bacio ga na onaj niski sto.

„Uspeo sam samo da se osramotim u tužiočevoj kancelariji. Optužnica protiv vas stoji i

verovatno ćemo ići na suđenje.“

Rulej preblede.

„Ne razumem“, izusti.

„Rekli ste da ćete onom tipu napraviti novi čmar.“

„Pokazalo se da sam jedini čmar tamo bio ja. Zato što ste me još jednom povukli za nos.“

Zatim sam dodao okrenuvši se Levenu.

„I zato što si ti dozvolio da nam smeste.“

Rulej otvori dosije. Odozgo je bila kolor fotografija noža sa crnom drškom i šiljatom oštricom.

To nije bio nož sa fotokopije u izveštaju koji je Leven dobio iz policijskih izvora i koji nam je pokazao na sastanku u Dobsovoj kancelariji prilikom prvog razgovora o ovom slučaju.

„Staje, do đavola, ovo?“, upita Leven gledajući fotografiju.

„To je nož. Pravi, onaj koji je Rulej nosio sa sobom kada je otišao u stan Redži Kampo. Onaj s njenom krvlju i njegovim inicijalima na dršci.“

Leven sede na kauč preko puta Ruleja. Ja sam i dalje stajao i obojica su me posmatrala. Zurio sam u Levena.

„Danas sam otišao u tužilaštvo da mu rasturim guzicu, a umesto toga, on je rasturio moju. Ko ti je bio izvor, Raule? Jer dao ti je obeležen špil.“

„Samo malo, samo malo. To nije...“

„Ne, ti čekaj samo malo. Izveštaj o tome da se nožu ne može ući u trag bio je izmišljotina. Štavljenje tamo da nas zajebe. Da nas prevari, i to je savršeno uspelo, jer sam danas ušetao u kancelariju misleći da ne mogu da izgubim i samo sam mu predao video-snimak iz Morgana. Verovao sam da će ga tresnuti kao malj. Ali nije, do đavola.“

„Bio je to kurir“, reče Leven.

„Šta?“

„Kurir. Momak koji nosi izveštaje iz policije u tužilaštvo. Ja mu kažem koji me slučajevi zanimaju, a on mi pravi kopije.“

„E vidiš, provalili su ga i to je savršeno uspelo. Bolje mu telefoniraj i kaži da, ako mu treba dobar advokat za krivičnu odbranu, ja nisam na raspolaganju.“

Shvatio sam da koračam tamo-amo ispred njih na kauču, ali nisam se zaustavio.

„A vi“, rekoh Ruleju.

„Sada imam pravi izveštaj o nožu i otkrivam ne samo da je nož ručne izrade nego da upućuje pravo na vas, jer su na njemu vaši jebeni inicijali! Opet ste me lagali!“

„Ja ne lažem“, viknu Rulej.

„Pokušao sam da vam kažem. Rekao sam da to nije moj nož. Rekao sam dvaput, ali niko me nije slušao.“

„Onda je trebalo da razjasnite šta pod tim podrazumevate. Sama izjava da to nije vaš nož bila je kao da kažete da niste krivi. Trebalo je da kažete: ‘Hej, Mik, može biti problema s tim nožem, jer sam imao nož, ali ne ovaj na slici.’ Šta ste mislili, da će nestati?“

„Hej, možete li tiše?“, pobuni se Rulej.

„Možda tamo ima mušterija.“

„Briga me! Jebeš mušterije. Tamo kuda idete neće biti mušterija. Zar ne uvidate da ovaj nož obara sve što imamo? Poneli ste oružje za ubijanje na sastanak s prostitutkom. Nisu vam podmetnuli nož. Vaš je. A to znači da otpada odbrana da su vam napakovali krivično delo. Kako možemo da tvrdimo da vas ona lažno optužuje kada ste ušli u njen stan sa ovim nožem?“

Nije odgovorio, a ja nisam čekao.

„Jebali ste čvorka, jer ste to uradili i uhvatili su vas“, rekoah upirući prst u njega.

„Nikakvo čudo što se nisu trudili da vode naknadnu istragu u baru. Nikakva naknadna istraga nije im bila potrebna s vašim nožem i vašim otiscima prstiju u njenoj krvi na oružju.“

„Nisam to učinio! Napakovali su mi. KAŽEM VAM. Bilo je to...“

„Ko sada više? Čujte, nevažno je šta govorite. Ne mogu da poslujem s klijentom koji nije iskren, koji ne vidi da mu ide u prilog da sopstvenom advokatu kaže šta se desilo. Dakle, tužilac vam nudi dogovor i mislim da je bolje da ga prihvatite.“

Rulej se uspravi na kauču i dograbi paklo cigareta sa stola. Izvadio je jednu i pripalio je na opušku one koju je pre toga pušio.

„Neću da priznam krivicu za nešto što nisam učinio“, reče on najednom mirnim glasom pošto je duboko uvukao dim nove cigarete.

„Sedam godina. Napolju ste za četiri. Imate vremena do izlaska na sud u ponedeljak, a onda se ponuda povlači. Razmislite o tome i kažite mi da nećete da je prihvatite.“

„Ne prihvatam je. Nisam to učinio i ako vi ne želite da me branite na suđenju, naći ću nekoga ko hoće.“

Leven je držao fasciklu s predočenom dokumentacijom. Nagnuo sam se i grubo mu je istrгнуo iz ruku da bih mu pročitao tekst direktno iz izveštaja o oružju.

„Niste to učinili?“, obratih se Ruleju.

„U redu, ako to niste učinili, da li biste mi objasnili zašto ste otišli kod te prostitutke sa crnim nindža nožem, izrađenim po porudžbini, sa sečivom dugačkim trinaest centimetara i vašim inicijalima ugraviranim ne samo s jedne nego sa obe strane sečiva?“

Pošto sam završio čitanje izveštaja, bacih ga natrag Levenu. Fascikla mu prolete kroz ruke i udari ga u grudi.

„Zato što ga uvek nosim!“

Odlučnost Rulejevog odgovora utiša sobu. Još jednom prođoh tamo-amo zureći u njega.

„Uvek ga nosite“, rekoah ne trudeći se da to zvuči kao pitanje.

„Tako je. Ja trgujem nepokretaostima. Vozim skupa kola. Nosim skup nakit. I često srećem strance sam, u praznim kućama.“

Ponovo me je naterao da se debelo zamislim. Ma koliko da sam bio nadrždan, prepoznavao sam zračak svetlosti kad bih ga video. Leven se nagnu napred prenoseći pogled s Ruleja na mene. I on ga je video.

„Šta to pričate?“, rekoah.

„Vi prodajete kuće bogatašima.“

„Otkud znam jesu li bogati kad vam telefoniraju i kažu da hoće da vide neki objekat?“

Zbunjeno ispružih ruke.

„Sigurno imate neki sistem da ih proverite, je li?“

„Naravno, možemo da proverimo kreditnu sposobnost i tražimo preporuke. Ali to se i dalje svodi na podatke koje nam daju, a ta vrsta ljudi ne voli da čeka. Kad hoće da vide neko imanje, hoće da ga vide. Ovde ima mnogo trgovaca nepokretnostima. Ako ne reagujete brzo, neko drugi hoće.“

Klimnuh glavom. Zračak se pojačao. Možda tu ima nečega što mogu da upotrebim.

„Bilo je ubistava, znate“, reče Rulej.

„Godinama, s vremena na vreme. Svaki agent za prodaju nekretnina svestan je opasnosti. Jedno vreme je harao izvesni kriminalac koga je štampa nazivala ‘silovatelj na zemljišnim posedima’. Napadao je i silovao žene u praznim kućama. Moja majka...“

Nije završio. Čekao sam. Ništa.

„Staje s vašom majkom?“

Rulej je oklevao pre nego što je odgovorio.

„Jednom je pokazivala kuću u Bel Eru. Bila je sama i mislila je da je bezbedna, jer je to Bel Er. Čovek ju je silovao. Ostavio ju je vezanu. Kada se nije vratila kući, otišao sam do nje. Ja sam je našao.“

Dok je Rulej obnavljao tu uspomenu, pogled mu se ukočio.

„Kada je to bilo?“, upitah.

„Pre otprilike četiri godine. Posle tog događaja, odustala je od prodaje. Ostala je u kancelariji i nikada više nije pokazala nijedno imanje. Zbog toga sam i nabavio nož. Imam ga četiri godine i nosim ga svuda, osim kad letim avionom. Bio mi je u džepu kada sam otišao u onaj stan. Nisam ni razmišljao o tome.“

Svalio sam se u fotelju koju je od kauča delio niski sto. Mozak mi je radio. Video sam kako to može da se iskoristi. Još smo imali odbranu zasnovanu na slučajnosti. Kampova je lažno optužila Ruleja, a u tu šemu slučajno se uklopio nož koji je pronašla kad ga je onesvestila. Moglo je da upali.

„Je li vaša majka prijavila slučaj policiji?“, upita Leven.

„Je li vođena istraga?“

Rulej odmahnu glavom dok je gasio cigaretu u pepeljari.

„Nije. Suviše se stidela. Bojala se da to ne stigne u novine.“

„Ko još zna za ovo?“, upitah.

„Ovaj, ja... i siguran sam da Sesil zna. Verovatno niko drugi. Ne smete to da koristite. Ona neće...“

„Neću to koristiti bez njene dozvole“, rekoh.

„Ali može da bude važno. Moram s njom da razgovaram o tome.“

„Ne, ne želim da...“

„Ovde su u pitanju vaš život i opstanak, Luise. Poslaće vas u zatvor, a vi niste tip koji bi to podneo. Ne brinite za svoju majku. Majka će učiniti sve što mora da zaštiti svoje čedo.“

Rulej obori pogled i obori glavu.

„Ne znam...“, reče.

Uzdahnuo sam i pokušao da se tim jednim dahom oslobodim sve napetosti. Još je bilo moguće izbeći katastrofu.

„Jedno znam“, rekoh.

„Vratiću se u okružno tužilaštvo i reći da zaborave na pogodbu. Idemo na suđenje i uzdajmo se u sreću.“

Udarci su se nizali. Za drugi štih optužnice saznao sam tek pošto sam odbacio Erla do parkirališta za one koji putuju na posao, gde je ostavljao svoja kola svakog jutra, da bih se zatim vratio linkolnom u Van Najs i For grinfields. Bio je to pab na Bulevaru Viktori, u kojem se pivo ispijalo na eks - možda su ga advokati zato rado posećivali - sa šankom koji se protezao celom dužinom leve strane i izbrazdanim drvenim separeima zdesna. Bio je prepun kao što samo može da bude neki irski bar u noći Svetog Patrika. Procenio sam da je gužva čak veća nego prošle godine, jer je praznik pijanaca padao u četvrtak i mnoge bekrije su već započele dugačak vikend. Uvek sam pazio da mi rokovnik u petak bude prazan. Ne radim na dan posle Svetog Pata.

Dok sam se gurao kroz svetinu u potrazi za Megi Makferson, iz džuboksa negde pozadi zagrmeo je obavezni Deni boj. Ali bila je to pank-rok verzija iz ranih osamdesetih i energično učestalo bubnjanje potpuno me je onemogućilo da se, kada ugledam nekog poznanika, pozdravim i upitam je li video moju bivšu ženu. Izgledalo je da se svi mali odlomci razgovora, koji su nekako dopirali do mene, odnose na Roberta Blejka i jučerašnju iznenađujuću odluku porote.

U gomili sam naišao na Roberta Gilena. Kamerman zavuču ruku u džep, izvadi četiri šušlave novčanice od sto dolara i daje mi ih. Bile su to verovatno četiri novčanice od prvobitnih deset koje sam mu dao dve nedelje ranije u sudu u Van Najsu kada sam pokušavao da ostavim utisak na Sesila Dobsa svojom veštinom manipulacije medijima. Tu hiljadarku sam već naplatio Ruleju. Ove četiri stotine su bile čist profit.

„Mislio sam da ću te sresti ovde!“, viknu mi on u uvo.

„Hvala, Stikse“, uzvratih.

„Ovo je za kafanske račune.“

On se nasmeja. Gledao sam kraj njega u mnoštvo i pogledom tražio bivšu ženu.

„U svako doba, stari moj“, reče Gilen.

Pljesnuo me je po ramenu kada sam prošao pored njega i nastavio da se guram. Najzad sam našao Megi u poslednjem separeu pozadi. Tamo je sedelo šest žena, sve tužiteljke ili sekretarice iz administracije Van Najsja. Većinu sam poznavao iz viđenja, ali položaj je bio neprijatan, jer sam morao da stojim i nadvikujem se s muzikom i galamom. Uz to, tužiteljke su me gledale kao crnog đavola. Na stolu su bila dva bokala ginisa, jedan od njih pun. Ali izgledi da se proguram do šanka i uzmem kriglu bili su neznatni. Megi primeti moju nepriliku i ponudi mi da svoju čašu podeli sa mnom.

„U redu je“, viknu.

„Već smo razmenjivali pljuvačku.“

Osmehnuo sam se znajući da dva bokala na stolu nisu prva dva. Otpio sam dobar gutljaj piva i prijao mi je. Ginis je za mene uvek pouzdan podsticaj.

Megi je sedela s leve strane stola u separeu, između dve mlade tužiteljke za koje sam znao da ih je uzela pod svoje okrilje. U tužilaštvu u Van Najsu mnoge mlađe žene su gravitirale mojoj bivšoj supruzi, jer se šef Smitson okružio advokatima kao što je Minton.

I dalje stojeći pored separea, digao sam kriglu da joj nazdravim, ali nije mogla da mi uzvрати, jer je njena bila kod mene. Ispružila je ruku i digla bokal.

„Živeli!“

Nije išla tako daleko da pije pravo iz bokala. Spustila ga je i došapnula nešto ženi sa spoljne strane separea. Ona ustade da propusti Megi. Moja bivša supruga ustade, poljubi me u obraz i reče: „Ženi je uvek lakše da dobije čašu u ovakvoj situaciji“.

„Naročito lepoj ženi“, rekoše.

Ona me pogleda na osobit način i okrete se ka šanku, koji je bio opsednut gomilom ne manjom od pet redova ljudi. Oštro je zviznula i privukla pažnju jednog čistokrvnog Irca koji je radio za slavinom za točenje piva i mogao da u peni u kriglama šara harfu, anđela ili голу žensku.

„Trebalo mi krigla od pola litra!“, viknu ona.

Šanker je morao da joj pročita reči sa usana. I kao neki tinejdžer koga nose iznad glava gomile na koncertu Perl Džema, čista krigla doputova do nas iz ruke u ruku. Ona je napuni iz svežijeg bokala, a onda se kucnuso.

„Tako“, reče ona.

„Osećaš li se malo bolje nego kada sam te danas videla?“

Klimnuh glavom.

„Malo.“

„Je li te Minton zavrnuo?“ Ponovo sam klimnuo glavom.

„On plus policija, tako je.“

„S onim tipom Korlisom? Rekla sam im da je govornar. Sve je to isti šljama.“

Nisam odgovorio i pokušao sam da se pretvaram da za mene to nije novost i da već znam Korlisovo ime. Lagano sam otpio dugačak gutljaj iz svoje čaše.

„Možda je trebalo da ćutim“, reče ona.

„Ali šta ja mislim ionako nikog ne obavezuje. Ako je Minton dovoljno glup da ga upotrebi, otkinućeš glavu tom tipu, sigurna sam.“

Naslućivao sam da govori o nekom svedoku. Ali u predloženim dokumentima nije se pominjao nikakav svedok po imenu Korlis. Činjenica da ona tog svedoka smatra nepouzdanim odvela me je do sledeće pretpostavke - da je u pitanju cinkaroš. Verovatno drukara iz zatvora.

„Otkud ti znaš za to?“, upitah najzad.

„Je li ti Minton govorio o njemu?“

„Ne, ja sam ga poslala Mintonu. Svejedno je šta mislim o onome što je rekao, bila je moja obaveza da ga pošaljem pravom tužiocu, a na Mintonu je da ga praćeni.“

„Hoću da kažem, kako to da se obratio tebi?“

Ona se namršti kao da je odgovor očigledan.

„Zato što sam ja zastupala tužbu na prvom pojavljivanju. Bio je tamo u kavezu. Mislio je da je slučaj još moj.“

Sada sam razumeo. Korlis je bio C.³¹

Ruleja su izdvojili iz abecednog reda i prozvali prvog. Mora da je Korlis bio u grupi uhapšenika koji su na sud dovedeni s njim. Video je da se Megi i ja sporimo povodom Rulejeve kaucije. Dakle, smatrao je da Megi ostaje tužiteljka. Sigurno ju je pozvao da cinkari Ruleja.

„Kada te je zvao?“, upitah.

„Govorim ti suviše, Halere. Ja nisam...“

„Samo mi kaži kada te je zvao. Ročište je bilo u ponedeljak, znači, sigurno kasnije tog dana.“

Slučaj još nije privukao pažnju novinara ni televizije. Bio sam, dakle, radoznao odakle Korlisu informacija koju je pokušao da proda tužiocima. Morao sam da pretpostavim da nije potekla od Ruleja. Bio sam siguran da sam ga uplašio i nagnao ga da ćuti. Bez podataka iz medija, Korlis je bio upućen na ono što je čuo u sudnici za vreme čitanja optužnice, posle čega smo se Megi i ja sukobili u pogledu kaucije.

Zaključio sam da mu je to bilo dovoljno. Megi je detaljno opisala povrede Redžine Kampo dok je pokušavala da na sudiju ostavi utisak i spreči Rulejevo puštanje na slobodu uz kauciju. Ako je

Korlis bio u sudnici, mogao je da čuje sve poverljive pojedinosti potrebne da izmisli tobožnje priznanje mog klijenta u pritvoru. Dodajmo tome da je bio blizu Ruleja i rođeni je zatvorski cinkaroš.

„Da, zvao me je kasno u ponedeljak“, odgovori Megi najzad.

„I zašto misliš da je govнар? Radio je to i ranije, zar ne? Tip je profesionalni cinkaroš, je li?“

Vukao sam je za jezik i ona je to znala. Odmahnula je glavom.

„Sigurna sam da ćeš sve saznati prilikom predočavanja. Zar ne možemo da ovde popijemo po kriglu ginisa kao prijatelji? Moram da odem za jedan sat.“

Klimnuo sam glavom, ali sam želeo da saznam još.

„Znaš šta“, rekoх.

„Mislim da ti je dovoljno ginisa za jedan Dan svetog Patrika. Kako bi bilo da odemo nekuda na jelo?“

„Zašto, da bi me dalje ispitivao o slučaju?“

„Ne, nego zato da razgovaramo o našoj ćerci.“

Oči joj se suziše.

„Nešto nije u redu?“, upita me.

„Sve je okej, koliko ja znam. Ali hoću da razgovaramo o njoj.“

„Kuda me vodiš na večeru?“

Pomenuo sam skup italijanski restoran na Bulevaru Ventura, u Šerman Ouksu, i po pogledu joj videh da je zagrejana. Bilo je to mesto gde smo proslavljali godišnjice braka i njenu trudnoću. Naš stan, koji je ona zadržala, bio je samo nekoliko ulica dalje, u Ulici Dickens.

„Misliš da tamo možemo večerati za jedan sat?“

„Ako krenemo odmah i naručimo bez gledanja jelovnika.“

„Kupljeno. Sačekaj samo da se pozdravim na brzaka.“

„Voziću ja.“

Bila je to dobra odluka, jer nije najsigurnije hodala. Oslanjala se na mene bokom dok smo išli do linkolna, a tamo sam joj pomogao da uđe.

Vožio sam Van Najsom do Bulevara Ventura. Posle nekoliko minuta Megi je zavukla ruku ispod svojih nogu i izvadila kutiju za CD koja ju je žuljala, jer je sela na nju. Bila je Erlova. Jedan od diskova koji je slušao dok sam ja bio u sudu. Tako je štedeo bateriju u svom ajpodu. Na CD-u su bile pesme jednog izvođača s prljavog juga, po imenu Ludakris.

„Nije čudo što mi je bilo nezgodno“, reče ona.

„Slušaš li ovo dok se voziš od jednog suda do drugog?“

„Zapravo, ne. To pripada Erlu. U poslednje vreme on mi je vozač. Ludakris nije po mom ukusu. Ja sam više za staru školu. Tupaka, Drea, takve ljude.“

Ona se nasmeja, jer je mislila da se šalim. Posle nekoliko minuta dovezli smo se u usku uličicu i stigli pred ulaz u restoran. Jedan poslužitelj uze naša kola da ih parkira, a mi uđosmo. Domaćica nas je prepoznala i ponašala se kao daje prošlo samo dve-tri nedelje otkako smo bili ovde. U stvari, verovatno smo bili oboje, ali u društvu drugih partnera.

Uzeo sam bocu vina sindž širaz i naručili smo pastu ne gledajući jelovnik. Preskočili smo salate i predjela i rekli kelneru da ne odlaže donošenje jela. Pogledao sam na sat i video da nam ostaje četrdeset pet minuta. Dovoljno vremena.

Ginis je uhvatio Megi. Na mahove se osmehivala bez povoda, što mi je govorilo da je pijana. Prekrasno pijana. Nikada nije bila zlobna kad se nacvrcka. Uvek je postajala slađa. Verovatno smo tako i uspeli da dobijemo dete.

„Bolje se uzdrži od vina“, rekoх.

„Ili će te sutra boleti glava.“

„Ne brini za mene. Uzdržaću se ako hoću i neću se uzdržati ako neću.“

Osmehnula se i ja joj uzvratih osmeh.

„Pa, kako si, Halere? Mislim, zaista.“

„Dobro. A ti? I ja mislim zaista.“

„Nikad bolje. Je li Lorna sada prošlost?“

„Da. Čak smo ostali prijatelji.“

„A šta smo mi?“

„Ne znam. Ponekad protivnici, mislim.“ Ona odmahnu glavom.

„Ne možemo biti protivnici ako nam ne daju da radimo na istom slučaju. Uz to, uvek te čuvam.

Kao od onog đubreta Korlisa.“

„Hvala što se trudiš, ali ipak mi je naškodilo.“

„Ne mogu da poštujem tužioca koji se služi zatvorskim cinkarošem. Bez obzira na to što je tvoj klijent još veće đubre.“

„Nije hteo da mi kaže šta je Korlis rekao da je čuo od mog klijenta.“

„O čemu pričaš?“

„Samo je rekao da ima dostavljača. Ali ne i šta je ovaj rekao.“

„To nije fer.“

„Slažem se. Obaveza mu je da to predoči, ali nemamo sudiju do krivičnog optuživanja u ponedeljak. Dakle, nemam kome da se žalim. Minton to zna. Baš kao što si me upozorila. Ne igra pošteno.“

Obrazi joj buknuše. Pritisnuo sam pravo dugme i naljutila se. Za Megi je poštena igra bila jedini put do pobeđe. Zato je bila dobar tužilac.

Sedeli smo na kraju tapacirane klupe koja se pružala duž zida u dnu restorana. Zauzimali smo obe strane jednog ugla. Megi se nagnu k meni, ali ode predaleko i lupismo se glavama. Ona se nasmeja i pokuša ponovo. Onda progovori tihim glasom: „Rekao je da je pitao tvog čoveka zašto je tamo i da mu je tvoj čovek odgovorio: ‘Zato što sam dao kučki tačno ono što je zaslužila.’“ Rekao je da mu je tvoj klijent kazao da ju je udario čim mu je otvorila vrata.“

Zavalila se natrag i video sam da je taj pokret za nju bio prebrz i da se zaklatila od vrtoglavice.

„Je li ti dobro?“

„Jeste, ali možemo li da promenimo temu? Ne želim više da razgovaram o poslu. Suviše je seronja i suviše se nerviram.“

„Naravno.“

Baš tada kelner nam donese vino i večeru istovremeno. Vino je bilo dobro, a hrana kao domaća. Čutke smo počeli da jedemo. Onda me Megi iznenadi snažnim udarcem bejzbol loptice.

„Nisi znao ništa o Korlisu, je li? Dok ja nisam otvorila prevelika usta.“

„Znao sam da Minton nešto krije. Mislio sam da je to zatvorski...“

„Ne seri. Opio si me da bi otkrio staja znam.“

„Ovaj, mislim da si već bila pijana kad smo se večeras sreli.“

Ona iznad tanjira diže viljušku s koje je visila dugačka traka lingvina sa sosom pesto³². Onda upre viljuškom u mene.

„Dobra primedba. Dakle, šta je s našom ćerkom?“

Nisam očekivao da se toga seti. Slegnuh ramenima.

„Mislim da si u pravu što si mi ono rekla prošle nedelje. Treba joj češće prisustvo oca u životu.

“I?“

„I želim da igram veću ulogu. Volim da je gledam. Kao kada sam je odveo u bioskop u subotu. Sedeo sam okrenut u stranu da bih je gledao dok ona gleda film. Gledao sam joj oči, znaš?“

„Dobro došao u klub.“

„Dakle, ne znam. Razmišljao sam o tome da možda napravimo neki raspored, znaš? Da to postane redovno. Mogla bi ponekad i da prenoći kod mene... hoću da kažem, ako to želi.“

„Jesi li siguran? To je nešto novo.“

„Novo je, jer ranije nisam znao za to. Kada je bila manja i nisam umeo da zaista razgovaram s njom, bio sam u nedoumici šta s njom da radim. Osećao sam se nespretno. Sada je to prošlo. Volim da pričam s njom. Da budem s njom. Više učim od nje nego ona od mene, to je sigurno.“

Iznenada osetih njenu ruku na mojoj nozi pod stolom.

„To je sjajno“, rekla je.

„Srećna sam što čujem da to kažeš. Ali počnimo polako. Nisi s njom provodio mnogo vremena četiri godine i ne želim da se u njoj probude nade a da ti onda nestaneš.“

„Razumem. Biće kako ti kažeš. Samo kažem da ću biti na raspolaganju. Obećavam.“

Ona se osmehnu želeći da mi veruje. A ja se u sebi zarekoh da neću prekršiti ovo obećanje.

„Pa, sjajno“, reče ona.

„Radujem se što to želiš. Uzećemo kalendar, odrediti datume i videti kako će da protekne.“

Povukla je ruku i nastavili smo da jedemo u tišini dok nismo gotovo završili večeru. Megi me onda ponovo iznenadi.

„Mislim da večeras neću moći da vozim“, reče ona.

Klimnuo sam glavom.

„I ja to mislim.“

„Izgledaš mi trezan. Popio si samo pola čaše...“

„Ne, hteo sam da kažem da mislim isto o tebi. Ali bez brige, odvešću te kući.“

„Hvala.“

Ona pruži ruku preko stola i spusti šaku na moj zglavak.

„A da li ćeš me vratiti do mojih kola sutra izjutra?“

Slatko mi se osmehnula. Gledao sam je i pokušavao da prozrem ovu ženu koja mi je pre četiri godine rekla da se tornjam. Ženu koju nikada nisam preboleo i čije me je odbijanje nateralo da uletim u vezu za koju sam od početka znao da se neće održati.

„Naravno“, rekoh.

„Vratiću te.“

Petak, 18. mart

Ujutro sam se probudio i zatekao svoju osmogodišnju ćerčicu kako spava između mene i moje bivše žene. Svetlost je prodirala spolja kroz prozor visoko na zidu, kao u katedrali. Dok sam stanovao ovde, taj prozor mi je uvek smetao, jer je propuštao suviše svetlosti. Gledajući šare koje je bacao na nagnutu tavanicu obnavljao sam u glavi noćasnje događaje i setio se da sam popio samo jednu čašu iz boce vina u restoranu. Sećao sam se da sam Megi odvezao ovamo, u njen stan, i da je naša ćerka tada već spavala - u svom krevetu.

Pošto je poslala kući bebisiterku, Megi je otvorila još jednu bocu vina. Kada smo je ispili, uhvatila me je za ruku i odvela u spavaću sobu koju smo delili četiri godine, ali u kojoj nisam gostovao sledeće četiri godine. Sada mi je najviše smetalo što je vino upilo sve moje uspomene i nisam mogao da se setim je li ovo bio trijumfalan povratak u spavaću sobu ili neuspeh. Nisam zapamtio ni izgovorene reči ni možda data obećanja.

„Ovo nije fer prema njoj.“

Okrenuo sam glavu na jastuku. Megi se probudila. Gledala je u anđeosko lice naše usnule ćerke.

„Šta nije fer?“

„Da se probudi i zatekne te ovde. Može u njoj da probudi nade i da uvrti u glavu pogrešne ideje.“

„Kako je dospela ovde?“

„Ja sam je donela. Ružno je sanjala.“

„Da li često ružno sanja?“

„Obično kad spava sama. U svojoj sobi.“

„Znači da sve vreme spava ovde?“

Nešto joj zasmeta u mom tonu.

„Ne počinji. Nemaš pojma kako je teško sam odgajati dete.“

„Znam. Ništa ne kažem. Dakle, šta želiš da učinim? Mogu da se obučem i pravim se da sam tek došao da te odvezem do tvojih kola.“

„Ne znam. Sada se obuci. Pokušaj da je ne probudiš.“

Izvukao sam se iz kreveta, dograbio odeću i kroz hodnik otišao do gostinske sobe. Zbunjivala me je promena u Meginom držanju, do koje je došlo prekonoc. Alkohol, pomislih. Ili nešto što sam rekao ili uradio po povratku u stan. Žurno sam se obukao, vratio se kroz hodnik do spavaće sobe i zavirio unutra.

Hejli je još spavala. Ruku raširenih preko dva jastuka, ličila je na anđela s krilima. Megi je navukla majicu s dugim rukavima preko stare trenerke koju je imala još dok smo bili u braku. Ušao sam i prišao joj.

„Idem i vratiću se“, prošaputah.

„Šta?“, upita ona zlovoljno.

„Mislila sam da ćeš me odvesti do mojih kola.“

„Ali ja sam mislio da ne želiš da me ona vidi ovde kad se probudi. Zato me pusti da odem, popijem kafu ili uzmem nešto i vraćam se za jedan sat. Možemo izaći sve troje, ti uzmi kola, a ja ću odvesti Hejli do škole. Čak ću i doći po nju posle časova ako želiš. Današnji rokovnik mi je prazan.“

„Tek tako? Počećeš da je voziš u školu?“

„Ćerka mi je. Zar se ne sećaš šta smo govorili sinoć?“

Ona iskrivijusta, a iskustvo me je naučilo da je to uvod u težak artiljerijski napad. Nešto sam

propustio. Megi je prešla iz jedne brzine u drugu.

„Da, ali mislila sam da to kažeš tek tako“, reče ona.

„Ne razumem.“

„Mislila sam da samo pokušavaš da iz mene izmamiš podatke o svom slučaju ili prosto da me odvučeš u krevet. Ne znam.“

Nasmejao sam se i odmahnuo glavom. Sve noćasnje fantazije o nama dvoma brzo su nestajale.

„Nisam ja odveo tebe stepenicama do spavaće sobe“, rekoah.

„Oh, znači daje zaista bio posredi slučaj. Hteo si da otkriješ šta znam o tom slučaju.“ Dugo sam zurio u nju.

„Tebe ne mogu da pobedim, je li?“

„Ne kad si podmukao, kad se ponašaš kao branilac kriminalaca.“

Uvek je bila bolja od mene u verbalnom bacanju noževa. U stvari, bio sam zahvalan što imamo ugrađeni konflikt interesa i što nikada ne moramo da se sukobimo na suđenju. Godinama su neki ljudi - uglavnom profesionalni branioci koji su trpeli od njenih ruku - išli tako daleko da su govorili da sam se oženio njome baš iz tog razloga. Da je profesionalno izbegnem.

„Znaš šta“, rekoah.

„Vraćam se za jedan sat. Ako želiš da te odvezem do kola koja sinoć nisi mogla da voziš jer si bila pijana, spremi se i spremi nju.“

„Ne treba. Uzećemo taksi.“

„Ja ću vas odvesti.“

„Ne. Uzećemo taksi. I govori tiše.“

Pogledao sam ćerku, koja je još spavala, uprkos našem raspravljanju roditelja.

„A šta je s njom? Hoćeš li da je izvedem sutra ili u nedelju?“

„Ne znam. Telefoniraj mi sutra.“

„Dobro. Do viđenja.“

Ostavio sam je u spavaćoj sobi. Pošto sam izašao iz stana, koračao sam bezmalo do drugog ugla Ulicom Dickens dok nisam pronašao svoj linkoln, nespretno parkiran uz ivičnjak. Za vetrobran je bila zakačena cedulja s novčanom kaznom zbog parkiranja blizu požarnog hidranta. Ušao sam u kola i bacio kaznu na zadnje sedište. Postaraću se za to sledeći put kad se odvezem tamo. Neću dozvoliti kao Luis Rulej da mi zbog neplaćenih kazni izdaju sudski nalog za privođenje. Oblast je bila puna policajaca koji bi me rado uhapsili zbog naloga.

Posle svađe uvek ogladnim i osetio sam da sam gladan kao vuk. Vratio sam se na Bulevar Ventura i povezao se ka Studio Sitiju. Bilo je rano, naročito izjutra posle Svetog Patrika, i stigao sam u Djupar kod Bulevara Lorel Kenjon pre nego što je počela gužva. Smestio sam se u separe u dnu lokala i naručio manju porciju palačinki i kafu. Pokušao sam da zaboravim na Megi Makfirs tako što sam otvorio aktovku i izvadio pravnu beležnicu i fasciklu s materijalom o Ruleju.

Pre nego što sam otvorio fasciklu, telefonirao sam Raulu Levenu i probudio ga u njegovom stanu u Glendejlu.

„Imam nešto za tebe“, rekoah.

„Može li to da sačeka do ponedeljka? Vratio sam se kući pre dva sata. Hteo sam da danas otpočnem vikend.“

„Ne, ne može da čeka i dužan si mi zbog onoga juče. Uz to, čak nisi ni Irac. Potrebno mi je da ispitaš nečiju prošlost.“

„U redu, sačekaj malo.“

Čuo sam kako spušta slušalicu, verovatno da zgrabi olovku i hartiju i zabeleži ono što mu kažem.

„Dobro, slušam.“

„Neki tip po imenu Korlis izveden je na sud odmah posle Ruleja, sedmog ovog meseca. Bio je u prvoj grupi i držali su ih u kavezu u isto vreme. Sada pokušava da cinkari Ruleja i hoću da znam sve što ima da se sazna o njemu, da mu kitu uvalim u blato.“

„Znaš li mu ime?“

„Ne.“

„Znaš li zašto je uhapšen?“

„Ne, ne znam čak ni da li je još tamo.“

„Hvala na pomoći. Šta kaže da mu je Rulej rekao?“

„Da je prebio neku kučku koja je to zaslužila. Nešto u tom smislu.“

„U redu, šta imaš još?“

„Ima nagoveštaja da je cinkaroš povratnik. Otkrij o kome je sve kenjao u prošlosti i možda ću tu naći nešto upotrebljivo. Iskopaj o tom tipu što više možeš. Oni iz tužilaštva obično to ne čine. Boje se šta bi moglo da ispliva. Draže im je da ne znaju.“

„Važi, potrudicu se.“

„Obavesti me kad saznaš.“

Zatvorio sam telefon baš kada su stigle palačinke. Obilno sam ih zalio javorovim sirupom i počeo da jedem dok sam gledao predočeni materijal optužbe.

Izveštaj o oružju je predstavljao jedino iznenađenje. Sve ostalo, izuzimajući kolor fotografije, već sam video u Levenovoj fascikli.

Prešao sam na nju. Po običaju detektiva pod ugovorom, Leven je napunio fasciklu svime što je našao u mreži koju je bacio. Imao je čak i kopije cedulja sa opomenama za nepropisno parkiranje i obaveštenja o podnetoj tužbi za prekoračenje brzine, koje je Rulej gomilao i propuštao da plati proteklih godina. Isprva me je nerviralo što moram da se probijam kroz toliko korova da bih stigao do onoga što je bitno za Rulejevu odbranu.

Bio sam pri kraju kada je kelnerica navratila u moj separe s posudom za kafu da mi je dolije u solju ako treba. Ustuknula je videvši izubijano lice Redži Kampo na jednoj kolor fotografiji koju sam stavio na stranu.

„Zao mi je“, rekoh.

Pokrio sam fotografiju fasciklom i dozvao je pokretom ruke. Kelnerica se oklevajući vrati i nali mi kafu.

„To mi je posao“, objasnih nemoćno.

„Nisam želeo da vas štrecam.“

„Mogu samo da kažem da se nadam da ćete uhvatiti bitangu koja joj je to uradila.“

Klimnuh glavom. Mislila je da sam policajac. Verovatno zato što se nisam obrijao dvadeset četiri časa.

„Radim na tome“, rekoh.

Ona ode, a ja se vratih pregledanju fascikle. Kada sam izvukao fotografiju Redži Kampo ispod nje, prvo sam video netaknutu stranu njenog lica. Levu stranu. Nešto mi pade u oči i zadržah fasciklu u tom položaju da gledam samo nepovređenu stranu lica. Ponovo me preplavi talas osećanja da mi je poznato. Međutim, opet nisam mogao da se setim odakle. Znao sam da ova žena liči na neku drugu koju sam poznavao ili bar znao iz viđenja. Ali na koju?

Znao sam takođe da će me ovo mučiti dok se ne dosetim. Dugo sam razmišljao o tome, pijuckao kafu i lupkao prstima po stolu, a onda sam resio da pokušam nešto. Uzeo sam fotografiju lica Redži Kampo i savio je uzduž, po sredini, tako da je s jedne strane bila desna polovina lica, a s druge leva,

nepovređena. Onda sam savijenu fotografiju gurnuo u unutrašnji džep sakoa i izašao iz separea.

U toaletu nije bilo nikoga. Žurno priđoh umivaoniku i izvadih savijenu fotografiju. Nagnuo sam se preko umivaonika i naslonio sredinu fotografije na ogledalo, tako da se u njemu ogleda nepovređena strana lica Redži Kampo. Odras slike mi je dao celinu zdravog devojčinog lica. Dugo sam zurio u lice i najzad shvatio odakle mi je poznato.

„Marta Renterija“, rekoh.

Vrata toaleta najjednom se otvoriše, a unutra upadoše dva tinejdžera, ruku već na šlicevima koje su otvarali. Brzo sam povukao fotografiju od ogledala i vratio je u unutrašnji džep sakoa. Okrenuo sam se i pošao ka vratima. Dok sam izlazio, čuo sam kako se zacenjuju od smeha. Nemam pojma šta su mislili da radim.

Vrativši se u separe, pokupio sam fascikle i fotografije i vratio ih u aktentašnu. Ostavio sam na stolu više nego dovoljno gotovine za račun i napojnicu i na brzinu napustio restoran. Osećao sam se kao da imam neku čudnu reakciju na hranu. Lice mi je gorelo i imao sam utisak vreline ispod oko vratnika. Činilo mi se da čujem kako mi srce tuče pod košuljom.

Petnaest minuta kasnije parkirao sam kola ispred svog skladišta na Aveniji Oksnard, u severnom Holivudu. Imao sam skoro sto pedeset kvadratnih metara prostora iza dvostrukih garažnih vrata.

Vlasnik ovog objekta je čovek čijeg sam sina branio zbog posedovanja droge, izvukao ga iz pritvora i ubacio u program pretprocesne intervencije. Umesto honorara, otac mi je ustupio skladište na godinu dana bez plaćanja zakupa. Međutim, sin narkoman je nastavio da upada u nevolje, pa se period korišćenja skladišta bez zakupa produžio na godine.

U skladištu sam držao kopije „mrtvih“, pravosnažno rešenih predmeta, kao i dva druga linkoln taun kara. Prošle godine, kada mi je krenulo, kupio sam odjednom četiri linkolna s popustom na količinu. Plan je bio da svaki koristim dok ne pređe sto hiljada kilometara, a da ga onda prodam službi limuzina za prevoz putnika između grada i aerodroma. Ideja se dosad pokazala kao uspešna. Vozio sam drugi linkoln, a uskoro će biti vreme za treći.

Digao sam jedna garažna vrata i ušao u arhivski prostor, gde su na industrijskim policama kutije s predmetima bile složene po godištima. Našao sam odeljak za kutije od pre dve godine i prelazio prstima preko imena klijenata ispisanih na hrbatu kutija dok nisam našao ime Hesus Menendeza.

Skinuo sam kutiju s police, kleknuo i otvorio je na podu. Menendezov predmet je bio kratak. Rano je priznao krivicu, pre nego što je tužilac povukao ponudu sa stola. Dakle, bile su tu samo četiri fascikle i većina je sadržala kopije dokumenata iz policijske istrage. Listao sam fascikle i najzad našao ono što sam tražio u trećoj fascikli.

Marta Renterija je bila žena za čiju smrt se Hesus Menendez izjasnio kao kriv. Bila je to dvadesetčetvorogodišnja igračica, lepa crnka, čiji je osmeh otkrivao niz belih zuba. Našli su je izbodenu do smrti u njenom stanu u Panorama Sitiju. Bila je pretučena pre nego što je izbodena i facijalne povrede su bile na levoj strani lica, suprotno od Redži Kampo. U obdukcijском izveštaju sam našao snimak njenog lica u krupnom planu. I ovu fotografiju sam savio uzduž, tako da je jedna strana lica pokazivala povrede, a druga bila netaknuta.

Na podu sam sastavio dve savijene fotografije, jednu Redži -nu i jednu Martinu, i sklopio ih duž linija savijanja. Ako se zanemari činjenica što je jedna bila mrtva, a druga nije, polovine lica su se skoro savršeno slagale. Dve žene su bile tako slične da su mogle da prođu kao sestre.

Hesus Menendez je služio kaznu doživotne robije u San Kventinu, jer je obrisao penis o peškir u kupatilu. Kako god gledali na slučaj, u suštini se svodio na to. Taj peškir mu je bio najveća greška.

Sedeći raširenih nogu na betonskom podu skladišta, s Menendezovim fasciklama oko sebe, prisećao sam se činjenica iz slučaja na kojem sam radio pre dve godine. Menendez je bio osuđen za ubistvo Marte Renterije pošto ju je pratio do njenog stana u Panorama Sitiju iz striptiz kluba u istočnom Holivudu, zvanom Kobra rum. Silovao ju je, a onda izbo više od pedeset puta. Iz tela joj je isteklo toliko krvi da je procurila kroz krevet i obrazovala lokvu na drvenom podu pod njim. Sutradan se probila kroz pukotine na podu i počela da kaplje s tavanice u stanu ispod njenog. Onda je o tome obavještena policija.

Krivična prijava protiv Menendeza bila je strašna, ali zasnovana na posrednim dokazima. On je naudio sam sebi - pre nego što sam ja preuzeo slučaj - priznavši policiji daje bio u njenom stanu u noći kada je ubijena. Ali najzad ga je dokusurila DNK na čupavom ružičastom peškiru u njenom kupatilu. To nije moglo da se neutrališe. Ovaj tanjir koji se vrteo na štapu jednostavno je bio neoboriv. Dokaz kao što je ovaj profesionalci u odbrani zovu ledenim bregom, jer je to dokaz koji potapa brod.

Prihvatio sam Menendezov slučaj ubistva kao „izgubljeni vođa“, izraz kojim se služim u ovakvim prilikama. Menendez nije imao novca da plati vreme i napor potreban da se izgradi solidna odbrana, ali slučaj je dobio znatan publicitet i bio sam spreman da svoje vreme i rad menjam za besplatnu reklamu. Menendez mi se obratio jer sam nekoliko meseci pre nego što je on uhapšen uspešno branio njegovog brata Fernanda u slučaju vezanom za heroin. Bar posmatrano iz mog ugla, bio je to uspeh. Snizio sam posedovanje i prodaju na obično posedovanje. Umesto da ode u zatvor, bio je osuđen uslovno.

Ovo dobro iskustvo podstaklo je Fernanda da me zove u noći kada je Hesus bio uhapšen za ubistvo Marte Renterije. Hesus je otišao u policijsko odeljenje Van Najs da dobrovoljno razgovara s policijom. Crtež njegovog lica već je bio prikazan na svim televizijskim kanalima u gradu, a naročito često se ponavljao na kanalima koji program emituju na španskom. Kazao je porodici kako ide kod detektiva da raspravi stvari i da će se vratiti. Ali nije se vratio, pa je njegov brat pozvao mene. Rekao sam mu da je lekcija broj jedan da se nikada ne ide kod detektiva da se rasprave stvari pre konsultacije sa advokatom.

Kada mi je Menendezov brat telefonirao, već sam video broj -ne televizijske izveštaje o ubistvu egzotične igraciće, kako su zvali Renteriju. Uz izveštaje je emitovana skica policijskog crtača - portret muškarca latinskog porekla za koga se verovalo da ju je pratio iz kluba. Znao sam da pažnja medija pre hapšenja znači da će TV vesti verovatno raspaliti interesovanje javnosti i da u tome mogu da profitiram. Složio sam se da preuzmem odbranu za dž. Besplatno. Pro bono. Za dobro sistema. Uz to, slučajevi ubistva javljaju se tek povremeno. Prihvatam ih kad god mogu. Menendez je bio moj dvanaesti klijent optužen za ubistvo. Prvih jedanaest su još u zatvoru, ali niko ne čeka smrtnu kaznu. Smatram to dobrim bilansom.

Kada sam stigao kod Menendeza u pritvorsku ćeliju u policijskom odeljenju Van Najs, on je već dao izjavu koja je izazivala sumnju da je izvršio zločin. Rekao je detektivima Hauardu Karlenu i Donu Kraftonu da nije pratio Renteriju do kuće, kao što se navodi u izveštajima, već je bio gost u njenom stanu. Objasnio je da je ranije tog dana dobio hiljadu sto dolara na kalifornijskom lotou i da je bio voljan da deo toga ustupi Rente -riji za malo njene pažnje. Rekao je da su u njenom stanu imali polni odnos uz obostranu saglasnost - mada se nije poslužio tim recima - i da je ona, kada je otišao,

bila živa i bogatija za petsto dolara u gotovu.

Karlen i Krafton su pronašli mnogo rupa u Menendezovoj priči. Najpre, dan uoči ubistva nije organizovano nikakvo državno izvlačenje lotoa, a obližnji minimarket, gde je, kako je sam rekao, unovčio pobednički tiket, nije imao podatke o isplati hiljadu sto dolara ni Menendezu, niti ikom drugom. Uz to, u stanu žrtve nađeno je samo osamdeset dolara. I, najzad, obdukcijski izveštaj je pokazao da modrice i ostale povrede žrtvine vagine isključuju išta što bi se moglo nazvati polnim odnosom po uzajamnom dogovoru. Specijalista sudske medicine je zaključio daje brutalno silovana.

U stanu žrtve nisu nađeni ničiji otisci prstiju osim njenih. Stan je bio očišćen. U žrtvinom telu nije nađeno seme, što je govorilo da je silovatelj koristio kondom ili nije ejakulirao za vreme napada. Ali u kupatilu pored spavaće sobe, u kojoj su se odigrali napad i ubistvo, kriminalistički islednik je, uz upotrebu crne svedosti³³, pronašao malu količinu muškog semena na ružičastom peškiru koji je visio sa šipke pored toaleta. Iz toga je razvijena teorija da je posle silovanja i ubistva zločinac ušao u kupatilo, skinuo kondom, bacio ga u šolju i sprao vodom iz kodića. Zatim je obrisao penis o najbliži peškir i vratio peškir na šipku. Čisteći mesto zločina i brišući površine koje je možda dodirnuo, zaboravio je na taj peškir.

Islednici su držali u tajnosti otkriće uzorka DNK i teoriju koja je to pratila. Ništa od toga nije objavljeno u medijima. Karlen i Krafton su to čuvali kao glavni adut.

Menendezove laži i priznanje daje bio u stanu žrtve poslužili su kao osnov za njegovo hapšenje pod sumnjom za ubistvo i zadržan je bez prava na puštanje uz kauciju. Detektivi su pribavili nalog za pretres, uzeli bris iz Menendezovih usta i poslali ga u laboratoriju za tipiziranje DNK i upoređivanje sa DNK nađenom na peškiru iz kupatila.

Tada sam se ja angažovao na ovom slučaju. Kao što kažu u mom pozivu, Titanik je dotle već isplovio iz luke. Ledeni breg je bio tamo i čekao. Menendez je sebi naneo ogromnu štetu time što je razgovarao s detektivima - i lagao. Ipak, ne znajući da je u toku upoređivanje DNK, video sam zračak svetlosti za Hesusa Menendeza. Mogao sam da potirem optužnicu udarom na razgovor s detektivima - koji je, uzgred budi rečeno, u medijima pretvoren u bezrezervno priznanje. Menendez je bio rođen u Meksiku i doselio se u ovu zemlju kao osmogodišnjak. Kod kuće, u porodici, govorili su samo španski, a pohađao je školu za decu sa španskog govornog područja dok je nije napustio u četrnaestoj godini. Govorio je samo osnovni engleski, a činilo mi se da je njegov nivo razumevanja jezika još niži od govornog nivoa. Snimak razgovora je pokazivao da se Karlen i Krafton nisu potrudili da dovedu prevodioca, pa čak nisu ni pitali Menendeza da li mu je potreban.

Bila je to pukotina i ja sam se usredsredio na to da je proširim. Ovaj razgovor je bio osnova optužnice protiv Menendeza. Ako ga oborim, popadaće većina ostalih tanjira. Moj plan je bio da napadnem razgovor kao povredu Menendezovih prava, jer nije mogao da razume upozorenje Miranda³⁴, koje mu je pročitao Karlen, niti dokument koji je nabrajao ova prava na engleskom i koji je potpisao na zahtev detektiva.

To je bilo stanje do dve nedelje posle Menendezovog hapšenja, kada su rezultati laboratorijske analize potvrdili slaganje njegove DNK sa onom nađenom na peškiru u kupatilu žrtve. Posle toga optužbi nisu bili potrebni ni razgovor, ni njegovo priznanje. DNK je direktno potvrdila Menendezovo prisustvo na mestu brutalnog silovanja i ubistva. Mogao sam da pokušam odbranu kao u slučaju O Džeja³⁵ - da napadnem verodostojnost analize DNK. Ali su tužioc i laboratorijski tehničari izvukli pouku iz tog debakla i znao sam da bih teško ubedio porotu, jer se raspoloženje javnosti otada promenilo. DNK je bila ledeni breg, a inercija broda u kretanju onemogućavala je blagovremenu promenu kursa.

Sam okružni tužilac obelodanio je otkriće DNK na konferenciji za štampu i najavio da će služba

na čijem je čelu tražiti za Menendezovu smrtnu kaznu. Dodao je da su detektivi pronašli tri svedoka koji su videli Menendezovu da baca neki nož u reku Los Angeles. Tužilac je rekao daje reka bila pretraživana, ali da nož nije nađen. Bez obzira na to, ocenio je da su izjave svedoka pouzdane - sva trojica su stanovala s Menendezom.

U svetlu tužiočevog izlaganja i pretnje smrtnom kaznom, zaključio sam da bi odbrana kao na suđenju O Džeju bila suviše rizična. Otišao sam u zatvor Van Najs sa Fernandom Menendezom kao prevodiocem i rekao Hesusu da mu je jedina nada da prihvati nagodbu koju mi je ponudio okružni tužilac. Ako Menendez prizna daje kriv za ubistvo, mogu da se pogodim da ga osude na doživotni zatvor s mogućnošću pomilovanja. Bio bi pušten na slobodu posle petnaest godina. Rekao sam mu da drugog načina nema.

Raspravu je pratila reka suza. Oba brata su plakala i preklinjala me da nađem neki izlaz. Hesus je tvrdio da nije ubio Martu Renteriju. Rekao je daje slagao detektive da bi zaštitio Fernanda, koji mu je dao novac pošto je prošlog meseca dobro zaradio prodajom meksičkog smolastog heroina. Hesus se bojao da bi otkrivanje bratovljeve velikodušnosti dovelo do nove istrage protiv Fernanda i njegovog mogućeg hapšenja.

Braća su apelovala na mene da istražim slučaj. Hesus mi je rekao da je Renterija imala i druge udvarače one noći u Kobra rumu. Razlog što joj je platio toliko bio je što se nadmetao s jednim drugim za njene usluge.

Najzad, Hesus mi je rekao da je istina da je bacio nož u reku, ali samo zato što se bojao. To nije bilo oružje kojim je izvršeno ubistvo. Samo nož kojim se služio radeći poslove za koje su ga dnevno angažovali u Pakojmi. Ličio je na nož koji su opisivali na TV kanalima na španskom, pa ga se otarasio pre nego što je otišao u policiju da raspravi stvari.

Saslušao sam ga, a onda im rekao da nijedno od ovih objašnjenja nije bitno. Jedino je važna DNK. Hesus može da bira. Ili da prihvati petnaest godina zatvora, ili da ide na suđenje i rizikuje smrtnu kaznu ili presudu na doživotnu robiju bez mogućnosti puštanja na uslovnu slobodu. Podsetio sam Hesusu da je još mlad. Može da izađe kao četrdesetogodišnjak. Još bi mu ostao život.

Napustio sam zatvor pošto se Hesus Menendez saglasio da prihvatim ponudu. Posle toga sam ga video samo još jednom. Na ročištu prilikom izjašnjavanja i izricanja presude, kada sam stajao pored njega pred sudijom i podučavao ga dok nije priznao da je kriv. Prvo su ga poslali u Pelikan Bej, a onda u San Kventin. Nezvaničnim putem iz sudskih krugova saznao sam da su mu ponovo ćorkirali brata - ovog puta zbog drogiranja heroinom. Angažovao je drugog advokata i nisam se čudio zašto.

Na podu skladišta otvorio sam izveštaj o obdukciji Marte Renterije. Tražio sam dve konkretne pojedinosti na koje verovatno niko nije ranije obratio naročitu pažnju. Slučaj je bio zaključen. Mrtav predmet. Nikoga više nije zanimao.

Najpre sam pregledao izveštaj o pedeset tri rane koje je Marta Renterija zadobila za vreme napada na krevetu. Pod zaglavljem „profil rana“ nepoznato oružje je opisano kao sečivo ne duže od trinaest centimetara i ne šire od pet. Debljina mu je procenjena na tri milimetra. Osim toga, u izveštaju je naglašeno da je pri vrhu žrtvinih rana koža razderana, što je značilo da je vrh sečiva neravan, to jest, da je oružje izrađeno sa ciljem da ranu stvorenu ubadanjem poveća prilikom izvlačenja. Kratkoća sečiva je ukazivala na činjenicu da je možda u pitanju nož na sklapanje.

Uz izveštaj je bila priložena gruba skica obrisa noža bez drške. Izgledao mi je poznato. Privukao sam aktentašnu s mesta gde sam je ostavio i otvorio je. Iz fascikle s materijalom koji mi je predočilo tužilaštvo izvadilo sam fotografiju otvorenog noža na sklapanje, sa inicijalima Luisa Ruleja ugraviranim u sečivo. Uporedio sam sečivo sa skicom noža u obdukcijom izveštaju. Mada ne identični, crtež i fotografija su bili đavolski slični.

Zatim sam izvadio analitički izveštaj o pronađenom nožu i pročitao isti pasus kao na jučerašnjem sastanku u Rulejevoj kancelariji. Ovaj nož je bio opisan kao crni nindža nož na sklapanje, izrađen po porudžbini, sa sečivom dugačkim trinaest centimetara i debelim tri milimetra - istih mera kao nepoznati nož upotrebljen za ubistvo Marte Renterije. Nož koji je Hesus Menendez navodno bacio u reku u L.A.

Znao sam da nož dugačak trinaest centimetara nije redak. Ništa od svega ovoga nije predstavljalo nesumnjiv dokaz, ali instinkt mi je govorio da sam na tragu nečemu. Nisam dozvolio da mi nespokoјstvo koje mi je peklo grlo i grudi odvra ti pažnju. Pokušao sam da ostanem pribran. Nastavio sam. Morao sam da proverim pojedine rane, ali nisam želeo da gledam fotografije na kraju izveštaja, fotografije koje su hladno dokumentovale jezivo nasilje na telu Marte Renterije. Umesto toga, prešao sam na stranu na kojoj su naporedo bila izložena dva tipska telesna profila, jedan za prednju stranu tela, drugi za leđa. Na njima je specijalista za sudsku medicinu popisao rane i prebraјao ih. Koristio je samo prednji profil. Tačke i brojeve od jedan do pedeset tri. Ovo je ličilo na neku jezivu zagonetku s povezivanjem tačaka i nisam sumnjao daje ih Karlen ili neki drugi detektiv, u danima koji su prethodili Menedezovom dolasku, spajao u nadi da je ubica ostavio svoje inicijale ili neki drugi nastrani trag.

Obratio sam naročitu pažnju na vratni deo profila i video dva uboda na obe strane vrata. Bili su označeni s jedan i dva. Okrenuo sam stranu i pogledao spisak opisa pojedinih rana.

Opis rane broj jedan je glasio: Površinska punkcija na donjem desnom delu vrata sa ante mortem nivoom histamina, što ukazuje na ranu kao sredstvo prinude.

Opis rane broj dva glasio je: Površinska punkcija na donjem levom delu vrata sa ante mortem nivoom histamina, što ukazuje na ranu kao sredstvo prinude. Ova punkcija je jedan centimetar veća od rane broj jedan.

Ovaj opis je značio da su rane nanete dok je Marta Renterija još bila živa. Najverovatnije su zato i označene i opisane kao prve rane. Specijalista za sudsku medicinu izneo je pretpostavku da su rane posledica prislanjanja noža uz vrat žrtve da bi se prinudila da sluša. Na taj način ubica je ispoljavao svoju moć nad njom.

Vratio sam se materijalu koji mi je predočio tužilac u slučaju Kampo. Izvadio sam fotografije Redži Kampo i izveštaj o telesnom pregledu obavljenom u bolnici Holi kros. Kampova je imala jednu malu ubodnu ranu na donjoj levoj strani vrata, ali ne i na desnoj. Zatim sam na brzinu pregledao njenu izjavu policiji, u kojoj je opisala kako je ranjena. Rekla je da ju je napadač digao s poda dnevne sobe i naredio joj da ga vodi u spavaću sobu. Upravlјao je njome otpozadi držeći je za leđnu bretelu grudnjaka i upirući vrhom noža, koji je držao levom rukom, u levu stranu vrata. Kada je osetila da joj je za trenutak spustio ručni zglavak na rame, odlučila je da deluje, naglo se okrenula i oborila napadača na veliku podnu vazu, a onda pobeгла.

Pomislih da mi je sada jasno zašto Redži Kampo ima samo jednu ranu na vratu u poređenju sa dve kod Marte Renterije. Da je napadač Kampove ušao u njenu spavaću sobu i bacio je na krevet, ona bi mu bila okrenuta licem dok leže na nju. Ukoliko bi nastavio da nož drži istom rukom - levom - sečivo bi se preselilo na drugu stranu vrata. Kada bi je našli mrtvu u krevetu, imala bi dve rane kojima je iznuđivao njenu poslušnost, na obe strane vrata.

Spustio sam fascikle i dugo sedeo na podu, prekrštenih nogu. Slušao sam šapat misli u duševnom mraku. U glavi mi je lebdeo uplakani lik Hesusa Menendeza dok me je ubeđivao da je nevin... dok me preklinјao da mu verujem... a ja sam mu rekao da mora da prizna krivicu. Bilo je to mnogo više od običnog pravnog saveta. Nije imao novca, nije imao odbranu, nije imao šanse - tim redom - a ja sam mu rekao da nema izbora. I mada je naposletku on odlučio i sudija je iz njegovih usta čuo reči:

Kriv sam, sada sam se osećao kao da sam mu j a, njegov advokat lično, držao nož sistema pod grlom i prisilio ga da to kaže.

Izašao sam iz velike nove rentakar agencije na međunarodnom aerodromu u San Francisku oko jedan po podne i povezao se severno, u pravcu grada. Linkoln koji su mi dali mirisao je na duvan, kao da ga je poslednji put koristio neki pušač, možda zakupac ili radnik koji ga je čistio za mene.

Ne snalazim se u San Francisku. Umem samo da se provezem kroz grad. Tri do četiri puta godišnje moram da odem u zatvor u zalivu, San Kventin, na razgovor s klijentima ili svedocima. Mogu da vam objasnim kako se stiže donde, bez brige. Ali pitajte me za put do tornja Kojt ili Fišermens vorfa i eto problema.³⁶

Dok sam se provezao kroz grad i prešao most Golden gejt, već je bilo skoro dva. Stižem na vreme. Iz ranijih iskustava znao sam daje vreme poseta za advokate ograničeno do četiri sata.

San Kventin je stariji od jednog stoleća i čini se da je u njegove mračne zidine utisnuta duša svakog zatvorenika koji je tu živeo ili umro. Od svih zatvora u Kaliforniji koje sam posetio, a pre ili posle bio sam u svima, ovaj je najzlokobniji.

Pretrlesli su mi aktentašnu i morao sam da prođem kroz detektor metala. Potom su me, za svaki slučaj, pretražili još jednom, sada ručnim uređajem za otkrivanje. Čak ni tada mi nisu dozvolili direktan susret s Menendezom, jer nisam formalno zakazao razgovor obaveznih pet dana unapred. Dakle, pustili su me u beskontaktnu sobu - sa zidom od pleksiglasa, koji nas je delio, i rupama veličine deset centi, ostavljenim za razgovor. Pokazao sam stražaru šest fotografija koje sam hteo da dam Menendezu i on mi je kazao da ću slike morati da mu pokazujem kroz pleksiglas. Seo sam, sklonio fotografije, i nisam dugo čekao da uvedu Menendeza s druge strane providnog zida.

Pre dve godine, kada su ga poslali u zatvor, Hesus Menendez je bio mladić. Sada je već izgledao kao četrdesetogodišnjak, koliko sam mu rekao da će imati kad odrobija obavezni deo kazne, pod uslovom da prizna krivicu. Upro je u mene pogled mrtav kao šljunak na parkiralištu. Prepoznao me je i nerado seo. Više mu ništa nisam značio.

Nismo gubili vreme na pozdrave i odmah sam prešao na srce stvari.

„Čuj, Hesus, ne moram da te pitam kako si. Znam. Ali iskrsnulo je nešto što može da utiče na tvoj slučaj. Važno je da ti postavim neka pitanja. Razumeš?“

„Što me pitaš sada, čoveče? Nisi me pito ranije.“

Klimnuh glavom.

„U pravu si, onda je trebalo da te pitam više, a nisam. Nisam znao ono što znam danas. Ili bar što mislim da znam. Pokušavam da ispravim grešku.“

„Šta o'š da znaš?“

„Hoću da mi pričaš o onoj noći u Kobra rumu.“ On slegnu ramenima.

„Devojka je bila tamo i ja sam govorio. Kazala je biće kući i da je pratim.“

Opet je slegnuo ramenima.

„O'šo sam u njenu gajbu, čoveče, ali nisam je 'nako ubio.“

„Vrati se na klub. Rekao si mi da si morao da ostaviš utisak na devojku, da si joj pokazao novac i potrošio više nego što si želeo. Sećaš se?“

„Aha.“

„Rekao si da je još jedan muškarac pokušavao da je pridobije. Sećaš li se toga?“

„Si, bio je tamo i pričo. Otišla je njemu, aT se posle vratila kod mene.“

„Morao si da platiš više, je li?“

„Aha.“

„U redu, sećaš li se tog tipa? Da vidiš njegovu sliku, da li bi ga prepoznao?“

„Čovek koji se kurčio? Pozno bi ga, mislim.“

Otvorio sam aktentašnu i izvadio komplet fotografija uhapšenika, iz policijske kartoteke. Bilo ih je šest, među njima snimak privedenog Luisa Rosa Ruleja, i petorice muškaraca čije sam slike povadio iz svojih arhivskih kutija. Ustao sam i prislonio ih uz pleksiglas. Mislio sam da ću, ako raširim prste, moći da držim svih šest na providnom zidu. Menendez ustade da pažljivije pogleda fotografije.

Skoro istog trena iz zvučnika iznad naših glava zagrme glas: „Odmaknite se od pregrade. Obojica se odmaknite od pregrade i vratite se na stolice ili će ovaj razgovor biti okončan.“

Odmahnuo sam glavom i opsovao. Skupio sam fotografije i seo. I Menendez je seo.

„Straža!“, viknuh.

Gledao sam Menendeza i čekao. Stražar nije ušao u sobu.

„Straža!“, ponovih glasnije.

Vrata se konačno otvoriše i stražar stupi u moj deo prostorije za razgovore.

„Završili ste?“

„Ne. Potrebno mi je da pogleda ove fotografije.“ Digao sam komplet.

„Pokažite mu ih kroz pleksiglas. Nije dozvoljeno da prima bilo šta od vas.“

„Ali odmah će mi ih vratiti.“

„Svejedno. Ne smete mu davati ništa.“

„Ako ih pokažem kroz pleksiglas, kako će ih videti?“

„Nije moj problem.“

Digoh ruke u znak predaje.

„U redu, važi. Možete li onda da ostanete neki trenutak?“

„Zašto?“

„Želim da pogleda ovo. Pokazaću mu fotografije i, ako prepozna neko lice, želim da to posvedočite.“

„Ne uvlačite mene u svoje govnanije.“ On ode do vrata i iziđe.

„Do đavola“, rekoh. Pogledah Menendeza.

„U redu, Hesuse. Ipak ću ti ih pokazati. Vidi možeš li da prepoznaš nekoga odande gde sediš.“

Dizao sam jednu po jednu fotografiju na tridesetak centimetara od plastične pregrade. Menendez se naginjao napred. Dok sam mu pokazivao prvih pet, zagledao ih je, razmišljao i odmahivao glavom. Ali kod šeste fotografije videh da su mu oči zablistale. Kao da se u njih ipak vratio nekakav život.

„Ovaj“, rekao je.

„On je.“

Okrenuo sam fotografiju da budem siguran. Bio je to Rulej.

„Nema greška“, reče Menendez.

„On je.“

„Siguran si?“

Menendez klimnu glavom.

„Kako možeš da budeš tako siguran?“

„Jerbo znam. Ovde stalno mislim na tu noć.“

Klimnuh glavom.

„Ko je taj čova?“, upita on.

„Ne smem sada da ti kažem. Samo znaj da pokušavam da te izvučem odavde.“

„Šta da radim?“

„Što i dosad. Sedi, budi pažljiv i čuvaj se.“

„Da se čuvam?“

„Znam. Ali čim budem imao nešto, saznaćeš. Gledaću da te izvučem odavde, Hesuse, ali može da potraje.“

„Ti si mi reko da dođem ovde.“

„U to vreme sam mislio da nemaš izbora.“

„Kako me nikad nisi pito je li sam ja ubio onu devojkicu? Ti si moj advokat, čoveče. Nije te bila briga. Nisi me slušao.“

Ustao sam i glasno pozvao čuvara. Zatim sam odgovorio Menendezu: „Nisam bio dužan da znam odgovor na to pitanje da bih te pravno branio. Kada bih svakog klijenta pitao je li kriv za ono što mu se stavlja na teret, vrlo bi mi malo njih reklo istinu. A da znam odgovor, možda ne bih bio sposoban da ih branim po svoj najboljoj pravnoj sposobnosti.“

Pogledao sam na sat i zaključio da, ukoliko ne budem imao malera sa saobraćajem, mogu da stignem u avion na redovnoj polaznoj i povratnoj liniji za Berbank u pet sati.³⁷ Najkasnije u šest. Vratio sam fotografije u aktentašnu i zatvorio je. Pogledao sam Menendezu, koji je još sedeo iza pregrade od pleksiglasa.

„Smem li da stavim šaku na plastiku?“, upitah stražara.

„Požurite.“

Nagnuo sam se preko stola i stavio ruku na providni materijal, raširenih prstiju. Čekao sam da Menendez učini isto, da se rukujemo po zatvorskom običaju.

Menendez ustade, nagnu se napred i pijunu na pregradu, gde sam držao šaku.

„Nikad se nisi rukovo sa mnom“, reče.

„Neću ni ja s tobom.“

Klimnuo sam glavom. Mislio sam da ga razumem, jer sam znao odakle dolazi.

Stražar se zlobno osmehnu i reče mi da izađem. Za deset minuta izašao sam iz zatvora i koračao ka iznajmljenim kolima hodajući po šljunku koji mi je krčkao pod nogama.

Prešao sam šeststo pedeset kilometara zbog razgovora koji je trajao pet minuta, ali ovi minuti su me satrli. Mislom da sam dostigao najnižu tačku u svom životu i profesionalnoj karijeri sat kasnije, dok sam sedeo u vozu koji je transportovao iznajmljeni auto natrag, na terminal Junajted. Budući da više nisam bio usredsređen na vožnju i pitanje hoću li se vratiti na vreme, razmišljao sam samo o slučaju. Tačnije, o slučajevima.

Pogubljen, s laktovima na kolenima, zagnjurio sam lice u šake. Moj najveći strah se ostvario, ostvario se još pre dve godine a da to nisam znao. Sve do danas. Suočio sam se s nevinošću, ali nisam to video ni shvatio. Umesto toga, ubacio sam klijenta u čeljust mašine, kao svakog drugog. Sada je ta nevinost bila hladna i siva, mrtva kao šljunak i skrivena u tvrđavi od kamena i čelika. A ja moram da živim s tim.

Nisam nalazio utehu u drugoj mogućnosti, saznanju da bi Hesus, da smo se kockali i išli na suđenje, danas verovatno čekao u ćeliji na pogubljenje. Svest daje izbegao tu sudbinu nije bila melem na ranu, jer sam bio siguran i zakleo bih se u sve na svetu daje Hesus Menendez nevin. Desilo se nešto retko, ravno pravom čudu - nevin čovek mi se obratio za pomoć, a ja sam bio slep i gluv. Okrenuo sam mu leđa.

„Loš dan?“

Digao sam pogled. Neki čovek je sedeo preko puta mene, malo dalje u vozu. Bili smo jedini u ovom vagonu. Izgledao je desetak godina stariji od mene i proređena kosa mu je davala mudar izgled. Možda je čak advokat, ali nije me zanimalo.

„Dobro mi je“, reko.

„Samo sam umoran.“

Digao sam šaku i otvorio dlan, pokazujući da ne želim da razgovaram. Obično putujem s bubicama kao što su one koje koristi Eri. Stavljam ih u uši i zavlačim žicu u džep sakoa. Nije povezana ni sa čim, ali sprečava ljude da mi se obraćaju. Međutim, jutros sam suviše žurio da se toga setim. Suviše sam žurio da stignem do ove tačke beznađa.

Čovek iz voza shvati poruku i ućuta. Vratih se mračnim mislima o Hesusu Menendezu. Kad sve saberem, verovao sam da imam jednog klijenta krivog za ubistvo i drugog koji je za isto delo osuđen na doživotnu robiju. Ne mogu da pomognem jednome a da ne naškodim drugome. Treba mi odgovor. Treba mi plan. Treba mi dokaz. Ali u tom času, u vozu, nisam mogao da zaboravim mrtve oči Hesusu Menendeza, jer sam znao da sam ja ugasio životni sjaj u njima.

Čim sam sišao sa aviona u Berbanku, uključio sam mobilni. Nisam smislio nikakav plan, ali sam preduzeo sledeći korak, tako što sam za početak telefonirao Raulu Levenu. Aparat mi je zazujao u ruci, što je značilo da imam poruke. Odlučio sam da ih saslušam čim aktiviram Levena.

Odazvao se i prvo me je pitao jesam li primio njegovu poruku.

„Upravo sam sišao sa aviona“, reko.

„Propustio sam je.“

„Aviona? Gde si bio?“

„Na severu. Šta si mi poručio?“

„Samo sam ti javio nove podatke o Korlisu. Ako mi ne telefoniraš zbog toga, zašto me zoveš?“

„Šta radiš večeras?“

„Gluvarim kod kuće. Nerado izlazim petkom i subotom. To je vreme za amatere. Suviše pijandura na putevima.“

„Pa, želim da se sastanemo. Moram da razgovaram s nekim. Desile su se zle stvari.“

Leven je očigledno osetio nešto u mom glasu, jer je istog časa promenio svoju politiku sedenja kod kuće u petak i pristao da se sastanemo u Smouk hausu, kod studija Vörner. To je bilo nedaleko od mesta gde sam se nalazio i nedaleko od njegove kuće.

Na aerodromskom šalteru za posluđu, predao sam cedulju jednom čoveku u crvenom sakou i proverio poruke dok sam čekao da mi dovezu linkoln.

Stigle su tri poruke, sve za vreme jednočasovnog leta iz San Franciska. Prva je bila od Megi Makferson.

„Majkle, javljam se samo da ti kažem da mi je žao zbog mog ponašanja jutros. Istini za volju, bila sam ljuta na sebe zbog nekih stvari koje sam rekla sinoć i odluka koje sam donela. Iskalila sam bes na tebi, a nije trebalo. Ako želiš da sutra ili u nedelju izvedeš nekuda Hejli, ona bi to volela i, ko zna, možda ću vam se i ja priključiti. U svakom slučaju, obavesti me.“

Nije me često zvala Majklom, čak ni dok smo bili u braku. Bila je jedna od onih žena koje koriste prezime i uspevaju da ga preobrazu u ime od milja. Razume se, ukoliko to žele. Uvek me je zvala Haler. Od dana kada smo se sreli u redu ispred detektora za metal u zgradi Kriminalističkog suda. Ona je išla na usmeravanje u okružno tužilaštvo, a ja na optuživanje svog klijenta za lakše krivično delo, vožnju pod uticajem alkohola.

Sačuvao sam poruku da je kasnije preslušam ponovo i prešao na sledeću. Očekivao sam da je Levenova, ali glas iz automata mi je saopštio daje iz telefonske mrežne grupe s brojem trista deset. Sledeći glas koji sam čuo bio je Rulejev.

„To sam ja, Luis. Samo proveravam. Posle onoga juče pitam se kako stvari stoje. I imam nešto da vam kažem.“

Pritisnuo sam taster za brisanje i prešao na treću, poslednju poruku. Bila je Levenova.

„Hej, šefe, zovni me. Imam nešto o Korlisu. Uzgred, puno ime mu je Dvejn Džefri Korlis. Dvejn sa D-W. Navučen je na iglu i cinkario je dvaput ovde, u L.A. Dobro jutro, Kolumbo, a? U stvari, uhapsili su ga zbog krađe bicikla, koji je verovatno planirao da trampi za malo meksičke smole. Cinkarenje Ruleja donelo mu je upad u devedesetodnevni zatvorski program u oblasnom USC. Dakle, ne možemo da dopremo do njega ako nešto ne središ sa sudijom. Dosta lukav potez tužioca. Ipak, još skupljam podatke o njemu. Na internetu sam našao nešto povoljno za nas u Finiksi ako je to isti tip. Nešto što bi ga razbilo ko zvečku. Do ponedeljka ću imati potvrdu. Dakle, zasad je to sve. Javi se preko vikenda. Prekidam.“

Izbrisao sam poruku i zatvorio telefon.

„Nema šta više da se kaže“, rekoh sebi.

Čim sam čuo da je Korlis navučen na iglu, nije mi trebalo ništa više. Džankiji na igli - narkomani koji se drogiraju intravenski - najočajni su i najnepouzdaniji ljudi koje srećete u mašini. Ako im se pruži prilika, prodali bi i rođenu majku za još jednu injekciju ili još jedan metadonski program. Svi lažu čim zinu i svakoga je lako deklasirati na sudu.

Ipak sam bio zbunjen, jer nisam razumeo šta tužilac smera. Ime Dvejna Korlisa nije se nalazilo u materijalu koji mi je Minton predočio. S druge strane, tužilac je povukao potez koji bi preduzeo sa svedokom. Smestio je Korlisa u devedesetodnevni program da ga sačuva. Za to vreme, suđenje Ruleju će doći i proći. Zašto krije Korlisa? Ili je jednostavno stavio cinkaroša na policu u plakar da tačno zna gde je i gde će biti u slučaju da mu njegovo svedočenje zatreba na suđenju? Očigledno je tako postupio u uverenju da ja ne znam za Korlisa. A ne bih ni znao da se to nije omaklo Megi Makferson. Svejedno, bio je to za njega opasan potez. Sudije nerado gledaju na tužioca koji tako očigledno krši pravila o predočavanju.

Ovo me je navelo da razmislim o mogućoj strategiji odbrane. Ako je Minton toliko glup da Korlisa izvede na sud, možda čak neću staviti prigovor na osnovu pravila o predočavanju. Mogu da ga pustim da heroinskog narkomana izvede da svedoči i tako dobijem priliku da ga pred porotom pocepam kao priznanicu za plaćanje kreditnom karticom. Sve zavisi od onoga što Leven otkrije. Reći ću mu da i dalje kopa po prošlosti Dvejna Džefrija Korlisa. Da ništa ne propusti.

Razmišljao sam i o Korlisovom smeštanju u program oblasnog zatvora USC. Leven se vara, a Minton takođe ako misle da ne mogu da doprem do svedoka u takvoj ustanovi. Pukim slučajem moja klijentkinja Glorija Dejton smeštena je u zatvorski program oblasnog USC pošto je potkazala mušteriju od koje je dobila drogu. Mada u oblasti postoji više takvih programa, verovatno učestvuje u grupnoj terapiji ili čak jede u istoj trpezariji kao Korlis. Korlis mi je možda nedostupan direktno, ali kao advokat Dejtonove mogu da je posetim, a da ona zatim prenese poruku Korlisu.

Linkoln se zaustavi kraj mene i dadoh dva dolara čoveku u crvenom sakou. Napustio sam aerodrom i povezao se na jug Holivudskim putem ka centru Berbanka, gde su svi studiji. Stigao sam u Smouk haus pre Levena i za šankom naručio votka martini. Na izdignutom televizoru bili su najnoviji rezultati s početka univerzitetskog turnira u košarci. Florida je pobedila Ohajo u prvoj rundi. Na kajronu je pisalo: „Martovsko ludilo“, i digao sam čašu da tome nazdravim. Znao sam kako izgleda pravi početak martovskog ludila.

Leven je stigao i naručio pivo pre nego što smo seli da večeramo. Još je bilo zeleno, preostalo od sinoć. Mora daje promet bio slab. Ili su svi otišli u For grinfields.

„Okreni-obrni, niš' bez dlake kucova koji te je ujo doklen god je dlaka zelena“, reče on irskim dijalektom koji se u međuvremenu otrčao.

Pošto je snizio nivo piva u čaši da može da hoda s njom, odosmo zajedno do mesta za domaćicu restorana da dobijemo sto. Ona nas odvede u separe u obliku slova U, tapaciran crvenim materijalom. Kada je kelnerica došla da nam ponudi koktel, naručili smo celu paradu: salatu, bifteke i krompir. Tražio sam da donesu i specijalitet restorana, hleb s belim lukom i sirom³⁸.

„Dobro je što ne izlaziš za vikend“, rekoh Levenu pošto je ona otišla.

„Posle tog hleba sa sirom, verovatno bi mogao dahom da ubiješ svakoga koga sretnješ.“

„Rizikovaću.“

Dugo smo ćutali posle toga. Osećao sam da mi votka malo ublažava osećanje krivice. Odlučio sam da naručim još jednu kad stigne salata.

„Dakle?“, reče Leven najzad.

„Ti si tražio da se sastanemo.“

Klimnuh glavom.

„Hoću da ti ispričam jednu priču. Ne znam niti sam siguran u sve pojedinosti. Ali reći ću ti kako mislim da se događalo, a ti mi kaži svoje mišljenje i šta da radim. Važi?“

„Volim priče. Samo napred.“

„Ne verujem da će ti se ova dopasti. Počinje pre dve godine...“

Ućutao sam i čekao da kelnerica spusti salatu i hleb sa sirom. Naručio sam još jedan votka-martini, mada sam prvi popio samo dopola. Hteo sam da se obezbedim da ne moram da pauziram.

„Dakle“, rekoah pošto je otišla.

„Sve počinje pre dve godine s Hesusom Menendezom. Sećaš ga se, je li?“

„Da, pominjali smo ga onomad. DNK. On je klijent za koga uvek govoriš da je u zatvoru jer je obrisao kurac o mekan ružičasti peškir.“

Osmehnuo se, jer je bila istina da sam Menendezov slučaj često svodio na tako apsurdno vulgarnu osnovu. Često sam ga koristio da zasmehavam druge advokate dok smo razmenjivali ratne priče u lokalu For grin fields. Pre nego što sam znao ono što znam sada.

Nisam uzvratio osmeh.

„Pa, pokazalo se da Hesus to nije uradio.“

„Kako to misliš? Neko drugi mu je obrisao kurac o peškir?“

Ovog puta Leven se glasno nasmeja.

„Ne, ne kapiraš. Kažem ti da je Hesus Menendez nevin.“

Leven se uozbilji. Klimnuo je glavom i sabrao dva i dva.

„On je u San Kventinu. Danas si išao u Kju.“³⁹ Klimnuh glavom.

„Za tu priču moram da se vratim u prošlost“, rekoah.

„Nisi mnogo istraživao Menendezov slučaj za mene, jer nije imalo šta da se istražuje. Imali su DNK, imali su njegovu izjavu koja ga je optuživala i tri očevica koji su potvrdili da je bacio nož u reku. Nož nisu našli, ali imali su svedoke - njegove cimere. Slučaj je bio beznadežan. Pravo da ti kažem, uzeo sam ga čim mi je naleteo, zbog publiciteta. Dakle, u suštini, trudio sam se samo da izvučem nagodbu. Nije mu se dopalo, rekao je da to nije uradio, ali nije imao izbora. Okružni tužilac se spremao da traži smrtnu kaznu. Osudili bi ga ili na smrt, ili na doživotnu robiju bez prava na ublažavanje. Ja sam mu izradio doživotnu s pravom na uslovni otpust i ubedio jebenog malog baksuza da to prihvati. Ja sam ga ubedio.“

Spustio sam pogled na svoju netaknutu salatu. Shvatio sam da mi se ne jede. Želeo sam samo da pijem i začepim mozak koji je sadržao sve ćelije moje grize savesti.

Leven je čekao. Ni on nije jeo.

„U slučaju da si zaboravio, optužili su ga za ubistvo žene koja se zvala Marta Renterija. Bila je igračica u Kobra rumu, u istočnom delu Bulevara Sanset. Nisi odlazio tamo, je li?“

Leven odmahnu glavom.

„Nemaju binu“, rekoah.

„Imaju nešto nalik na arenu u centru i u svakoj tački tipovi odeveni kao Aladin iznose veliku korpu za kobru između bambusovih štapova. Spuštaju je i počinje muzika. Onda se gornji deo korpe otvara i izlazi igračica. Onda i ona skida gornji deo kostima. Nova varijanta starog fazona sa izlaskom igračice iz torte.“

„Ovo je Holivud, macane“, reče Leven.

„Obavezna je neka predstava.“

„Pa, Hesusu Menendezu se ta predstava dopadala. Imao je hiljadu sto dolara koje mu je dao

brat, narko-diler i ložio se na Martu Renteriju. Možda zato što je bila jedina igračica niža od njega. Možda zato što mu se obraćala na španskom. Posle njene tačke seli su i razgovarali, zatim je ona malo kružila i vraćala mu se, ali ubrzo je shvatio da ima suparnika u drugom čoveku u klubu. Nadmašio je konkurenta i ponudio joj petsto dolara ako ga odvede u svoj stan.“

„Ali nije je ubio kada je otišao tamo?“

„Aha. Vozio se svojim autom iza njenih kola. Došao je tamo, tucao, bacio kondom u solju u toaletu, povukao vodu, obrisao kurac o peškir i otišao kući. Priča počinje posle njegovog odlaska.“

„Pravi ubica.“

„Pravi ubica kuca na vrata, možda se pretvara da je Hesus i da je nešto zaboravio. Ona mu otvara. Ili je možda zakazala i njemu. Očekuje da zakuca i otvara vrata.“

„Čovek iz kluba? Onaj koga je Menendez pobedio u nadmetanju?“

Klimnuo sam glavom.

„Tako je. Dolazi, udara je nekoliko puta da je ukroti, a onda vadi nož na preklapanje i stavlja joj ga na vrat dok je tera da ga odvede u spavaću sobu. Zvuči li poznato? Samo što nije imala sreće kao što će je imati Redži Kampo dve godine kasnije. Povaljuje je na krevet, navlači kondom i penje se na nju. Sada mu je nož na drugoj strani njenog vrata i drži ga tamo dok je siluje. A kad je svršio, ubija je. Bode je, i bode, i bode nožem. Ubistvo s prekomernim nasiljem kakvo još nisam video. Očigledno se izivljava u svom jebeno bolesnom mozgu dok je kasapi.“

Stiže mi drugi martini i uzeh ga kelnerici pravo iz ruke da odmah sručim u grlo polovinu. Ona upita jesmo li završili salatu, a mi obojica mahnusmo rukom dajući joj znak da nosi obe porcije.

„Biftecima samo što nisu gotovi“, reče ona.

„Ili želite da ih izručim u đubre i uštedim vam trud?“

Pogledah je. Osmehivala se, ali bio sam tako zaokupljen pričom da nisam razumeo šta govori.

„Nije važno“, reče ona.

„Donosim ih.“

Vratih se priči. Leven je ćutao.

„Posle njene smrti ubica čisti stan. Opušten je, ne mora da žuri, neće ona nikud pobeći ni zvati pomoć. Briše stan da ukloni otiske prstiju koje je možda ostavio. A samim tim briše i Menendezove otiske. Za Menendezu je to otežavajuća okolnost kasnije, kad ide u policiju da objasni da je on čovek prikazan na crtežu, ali da nije ubio Martu. Oni će ga gledati i pitati: ‘Zašto si onda nosio rukavice dok si bio tamo?’ „

Leven odmahnu glavom.

„Oh, čoveče, ako je to istina...“

„Ne brini, istina je. Menendez uzima advokata koji je jednom obavio dobar posao za njegovog brata, ali ovaj advokat ne bi poznao nevinog čoveka ni da ga šutne u muda. Advokat se sav založio za pogodbu. Čak ne pita momka je li to uradio. Pretpostavlja da jeste, jer tužilac ima jebenu DNK na peškiru i svedoke koji su ga videli kako baca nož. Advokat prione na posao i izvlači najbolju moguću ponudu koju može da dobije. Čak se zbog toga oseća prilično dobro, jer je izvukao Menendezu iz reda za smrtnu kaznu i stavio mu u izgled uslovnu slobodu jednog dana. Ubeđuje ga da prihvati dogovor, ustane u sudnici i kaže: ‘Kriv sam.’ Hesus onda ide u zatvor i svi su srećni. Država je srećna, jer je uštedela novac za suđenje, a porodica Marte Renterije srećna je jer ne mora da prati suđenje sa svim onim fotografijama sa obdukcije i sluša priče o tome da im je ćerka igrala gola i dovodila kući muškarce za novac. I advokat je srećan, jer je zahvaljujući tom slučaju bio na televiziji najmanje šest puta, a uz to je spasao smrtnu kaznu još jednog svedoka.“

Progutao sam ostatak martinija i osvrnuo se tražeći pogledom kelnericu. Hteo sam još jedan.

„Hesus Menendez je otišao u zatvor kao mladić. Danas sam ga video. Ima dvadeset šest godina i bliži se četrdesetoj. Mali je rastom. Znaš šta se tamo događa malcima.“

Zurio sam pravo u prazan stolnjak pred sobom kada je na njega spušten oval sa biftekom koji je cvrčao i krompirom koji se pušio. Pogledao sam kelnericu i naručio još jedan martini. Nisam rekao ‘molim’.

„Prikoči malo“, reče Leven kada je otišla.

„Verovatno nema policajca u oblasti koji ne bi voleo da te privede zbog vožnje pod uticajem alkohola, da te strpa u ćeliju i svetli ti u bulju baterijskom lampom.“

„Znam, znam. Biće mi to poslednji. A ako preteram, neću da vozim. Ispred lokala uvek čeka neki taksi.“

Pomislivši da će mi hrana možda pomoći, zasekao sam biftek i pojeo parče. Zatim sam uzeo komad hleba sa sirom iz salvete u koju su ga zavili u korpi, ali više nije bio topao. Bacio sam ga na tanjir i spustio viljušku.

„Čuj, znam da se grizeš zbog ovoga, ali zaboravljaš nešto“, reče Leven.

„Je li? Šta?“

„Opasnost koja mu je pretila. Čekala ga je igla⁴⁰, čoveče, a slučaj je bio koska. Nisam vodio istragu za tebe, jer nisam imao nikakvu polaznu tačku. Imali su ga na tacni i spasao si ga igle. To ti je posao i dobro si ga obavio. Sada misliš da znaš šta se zaista desilo. Ne vredi da se ždereš što to nisi znao ranije.“

Digao sam ruku dajući mu znakprekini.

„Čovek je bio nevin. Morao sam to da vidim. Morao sam da učinim nešto. Umesto toga, radio sam ono što uvek radim i žmureći se bavio predlozima.“

„Koješta.“

„Ne, nije koješta.“

„U redu, vratimo se priči. Ko je onaj drugi koji joj je došao na vrata?“

Otvorio sam aktentašnu koju sam držao kraj sebe i posegnuo unutra.

„Danas sam bio u San Kventinu i pokazao Menendezu jednu šestorku. Sve policijske fotografije mojih hapšenih klijenata. Uglavnom ranijih klijenata. Menendez je odabrao jednoga za manje od deset sekundi.“

Gurnuo sam mu preko stola fotografiju načinjenu prilikom hapšenja Luisa Ruleja. Pala je naopako. Leven je diže i zagleda se u nju nekoliko sekundi, a onda je ponovo okrete licem nadole.

„Daj da ti pokažem još nešto“, rekoh.

Opet sam zavukao šaku u aktovku i izvadio dve presavijene fotografije Marte Renterije i Redži Kampo. Osvrnuo sam se da vidim dolazi li kelnerica s mojim martinijem, a zatim mu ih pružio preko stola.

„To je kao slagalica“, rekoh.

„Sastavi ih i vidi šta dobijaš.“

Leven od dva lica načini jedno i klimnu glavom, jer je shvatio šta to znači. Ubica - Rulej - birao je žene koje su odgovarale modelu ili ciljnoj grupi koja ga je privlačila. Zatim sam mu pokazao crtež oružja koji je načinio specijalista za sudsku medicinu u vreme obdukcije Renterije i pročitao mu opis prisilnog sredstva - dveju rana nađenih na njenom vratu.

„Sećaš se onog video-snimka iz bara?“ , rekoh.

„On pokazuje ubicu na delu. Kao i ti, video je da je gospodin Iks levak. Zato je napao Redži Kampo tako što ju je udario levicom i držao je nož levom rukom. Taj tip zna šta radi. Video je da mu se ukazuje prilika i iskoristio je. Čista je sreća što je Redži Kampo još živa.“

„Misliš da je bilo drugih? Drugih ubistava, hoću da kažem?“

„Možda. Želim da to istražiš. Proveri sva ubistva žena, izvršena nožem, u poslednjih nekoliko godina. Zatim uzmi slike žrtava i vidi da li se uklapaju u fizički profil. I ne gledaj samo nerešene slučajeve. Predmet Marte Renterije je, navodno, rešen.“

Leven se nagnu napred.

„Čuj, čoveče, mogu da bacim mrežu, ali ne tako veliku kao što bi to uradili policajci. Moraš da obavestiš policiju o ovome. Ili idi u FBI. Oni imaju specijaliste za serijske ubice.“

Odmahnuo sam glavom.

„Ne mogu. On mi je klijent.“

„I Menendez ti je klijent i moraš ga izvući.“

„Radim na tome. I zato mi je potrebna tvoja pomoć, Mišu.“

Obojica smo znali da ga zovem Miš kada mi treba nešto što prelazi granicu profesionalnog odnosa i zadire u prijateljstvo koje se krije iza toga.

„A plaćeni ubica?“, upita Leven.

„On bi resio naše probleme.“

Klimnuo sam glavom znajući da se šali.

„Da, to je dobra ideja“, rekoh.

„I svet bi postao bolje mesto. Ali to verovatno ne bi izbavilo Menendeza.“

Leven se ponovo nagnu k meni. Sada je bio ozbiljan.

„Učiniću šta mogu, Mik, ali mislim da si izabrao pogrešan put. Treba da proglašiš sukob interesa i otarasiš se Ruleja. Onda se lati posla da Menendeza izvučeš iz Kjua.“

„A kako da ga izvučem?“

„Identifikovao je čoveka iz zbirke od šest fotografija. To je pouzdan znak. Rulej mu nije ni rodni pomozbog, a prepoznaje ga i bira iz špila.“

„Ko će da mi veruje? Ja sam mu advokat! Nema nikog živog, od pandura do komisije za pomilovanje, ko ne bi poverovao da ga vadim na tu foru. Sve je ovo teorija, Raule. Ti i ja znamo da je istina, ali možemo da dokažemo šipak.“

„A rane? Nož iz slučaja Kampove može da se uporedi s ranama Marte Renterije.“

Odmahnuo sam glavom.

„Kremirana je. Imaju samo obdukcijske opise i fotografije, a to nije nesumnjiv dokaz. Nedovoljno je. Osim toga, ne smem da budem obeležen kao neko ko je to uradio svom klijentu. Ako se okrenem protiv jednog klijenta, okrenuo sam se protiv svih klijenata. Ne smem to da dozvolim ili ću ih izgubiti sve. Moram da smislim nešto drugo.“

„Mislim da grešiš. Mislim...“

„Zasad ću se pretvarati da ne znam ništa o ovome, razumeš? Ali povedi istragu. O svemu. Odvajaj to od Rulejevog slučaja da se ne postavlja pitanje predočavanja. Odlazi to u dokumentaciju pod naznakom Hesus Menendez i podnosi mi račun za taj predmet. Razumeš?“

Pre nego što je Leven odgovorio, kelnerica mi donese treći martini. Odbih ga pokretom ruke.

„Ne pije mi se više. Dajte mi samo račun.“

„Pa, ne mogu da ga vratim u bocu“, reče ona.

„Bez brige, platiću ga. Ali neću ga piti. Dajte ga momku koji pravi ovaj sirni hleb i donesite račun.“

Ona se okrete i ode, verovatno uvređena što nisam ponudio piće njoj. Ponovo se okretoh Levenu. Posle onoga što sam mu kazao, izgledao je kao čovek koga je zadesila nevolja. Tačno sam znao kako se oseća.

„Baš mi je zapala koncesija, je li?“

„Da. Kako ćeš uspeti da se pretvaraš da si na strani tog tipa kad budeš s njim, a istovremeno s druge strane kopaš đubre o njemu?“

„S Rulejem? Trudiću se da ga vidam što rede. Samo kad moram. Danas mi je ostavio poruku, ima nešto da mi kaže. Ali neću mu telefonirati.“

„Zašto je izabrao tebe? Hoću da kažem, zašto je izabrao baš advokata koji može da ga provali?“
Odmahnuh glavom.

„Ne znam. Za sve vreme leta natrag razmišljao sam o tome. Mislim da se možda zabrinuo da nešto ne naćujem o tom slučaju i ne izvedeni određene zaključke. Ali, ako mi je klijent, onda zna da me etika obavezuje da ga štitim. Bar ispočetka. Plus novac.“

„Kakav novac?“

„Majčin novac. Koncesija. Isplata honorara. Najveća nagrada otkako se bavim advokaturom. Možda misli da ću zaćmuriti ako mi pritiće novac.“

Leven klimnu glavom.

„Moćda i treba, a?“, recoh.

Ovaj pokućaj vica je nadahnula votka, ali Leven se ne osmehnu, a ćim sam se setio snućdenog lica Hesusa Menendeza, iza pleksiglasa u zatvoru, i mene proće volja da se smećuckam.

„Ćuj, potreban si mi joć za nešto“, recoh.

„Ćelim da stavić pod lupu i njega. Ruleja. Vidi ćta moćeć da saćnać a da mu se ne primićeć siviće. I proveri tu priću o majci, o tome daje silovana u kući koju je prodavala na Bel Eru.“

Leven klimnu glavom.

„Istraćiću.“

„I nemoj da dićeć ekipu.“

Ovo nam je bila stalna poćalica. Kao i ja, Leven je sve preuzimao na sebe. Nije imao ekipu koju bi uveo u istragu.

„Neću. Sam ću se postarati za to.“

Bio mu je to uobićajeni odgovor, ali ovog puta bez laćne iskrenosti i standardnog humora. Odgovorio je po navici.

Kelnerica pride naćem stolu i stavi raćun ne rekavći hvala. Prućih joj kreditnu karticu i ne gledajuć za koliko sam pukao. Jedino sam ćeleo da odemo.

„Hoćeć li da ti zavije biftek?“, upitah.

„Ne treba“, reće Leven.

„Trenutno sam izgubio apetit.“

„A ćta je sa onim napadaćkim psom kojeg imać kod kuće?“

„Dobro si se setio. Zaboravio sam na Bruna.“

Okrenuo se ka kelnerici da je zamoli za kutiju.

„Uzmi i moj“, recoh.

„Ja nemam psa.“

Mada sam bio podmazan votkom, provezao sam slalom niz kanjon Lorel nijednom ne ogrebavši linkoln, a nije me zaustavila ni policija. Stanujem na Farhoum drajvu, koji se terasasto penje ka južnom ušću kanjona. Sve kuće prate liniju ulice i jedini problem je bio što sam na prilazu kući otkrio da je neki moron parkirao takozvani SUV⁴¹ ispred moje garaže, pa ne mogu da joj priđem. Uvek je teško naći slobodno mesto u tesnoj ulici, a prostor pred vratima moje garaže obično je izazovan, naročito uveče preko vikenda, kada skoro po pravilu neko u ulici priređuje zabavu.

Provezao sam pored svoje kuće i pronašao mesto dovoljno veliko za linkoln, gotovo ulicu i po odande. Što sam se više udaljavao od kuće, bio sam sve bešnji na vlasnika terenca. Moje osvetničke fantazije su rasle od pljuvanja na vetrobran do toga da mu polomim retrovizor, izbušim gume i udarcima ulubim bočne strane. Umesto toga, napisao mu malu staloženu opomenu na žutom listu hartije, istrgnutom iz advokatske beležnice: Ovo nije mesto za parkiranje! Sledeći put odvući će vam kola. Najzad, nikad se ne zna ko vozi luksuzni terenac u Los Anđelesu, a ako nekome zapretite što vam je parkirao ispred garaže, taj vam zna adresu.

Vratio sam se pešice i spremio se da gurnem cedulju pod brisač stakla prekršioca kada sam primetio da je SUV jedan rendž rover. Spustio sam šaku na haubu i osetio da je hladna. Pogledao sam na kućni prozor iznad garaže, koji sam mogao da vidim, ali unutra je bilo mračno. Gurnuo sam savijenu cedulju pod brisač i popeo se stepeništem do prednjeg trema i kućnih vrata. Bezmalo sam očekivao da zateknem Luisa Ruleja kako sedi na jednoj od visokih rediteljskih stolica i uživa u pogledu na treperava gradska svetla, ali nije bio tamo.

Umesto toga, otišao sam na ivicu trema i zagledao se u grad. Baš ovaj pogled me je naveo da kupim kuću. Kad jednom uđete u kuću, sve je u njoj obično i staromodno. Ali trem pred njom i pogled iznad samog Bulevara Holivud budili su milion snova. Za prvu ratu u gotovu upotrebio sam novac od poslednje koncesije. Međutim, kada sam se uselio a nije bilo nove koncesije, uzeo sam kapital od druge hipoteke. Iskreno govoreći, svakog meseca sam petljao da otplatim ratu za osnovni dug. Morao sam da se spasem tog pritiska, ali pogled s trema me je paralisao. Verovatno ću zuriti u grad kad dođu da mi uzmu ključ u cilju plenidbene prodaje kuće.

Znao sam koja sve pitanja pokreće ova kuća. Koliko god se ja mučio da je zadržim, zar je pošteno da posle razvoda jedne tužiteljke i branioca, branilac ima kuću na brdu s pogledom od milion dolara dok tužiteljka s ćerkom stanuje u dvosobnom stanu u Dolini? Odgovor je da je Megi Makferson mogla da kupi kuću po svom izboru i da bih joj ja pomogao do krajnjih granica svojih mogućnosti. Ali ona je odbijala da se preseli, jer je čekala da je izaberu za unapređenje i premeštaj na radno mesto u tužilaštvu u poslovnom centru grada. Kupovinom kuće u Šerman Oukšu ili negde drugde poslala bi pogrešnu poruku da je zadovoljna mestom gde se skrasila. Ona nikada neće biti zadovoljna da ostane Megi Makfirs iz odeljenja Van Najs. Neće biti zadovoljna da je pretiču Džon Smitson i njegovi mladi revolveraši. Bila je ambiciozna i želela je premeštaj u poslovni gradski centar, gde su navodno najbolji i najsposobniji podizali optužnice u najvažnijim krivičnim slučajevima. Odbijala je da prihvati očiglednu istinu da što je neko bolji, predstavlja veću pretnju za one gore, osobito ako su birani. Znao sam da Megi nikada neće pozvati u poslovni centar. Bila je vraški sposobna, i suviše.

S vremena na vreme, to joj je ipak dopiralo do svesti i nezadovoljstvo je ispoljavala na neočekivano oštar način. Videlo se to po jetkim primedbama na nekoj konferenciji za štampu ili odbijanju da sarađuje u istragama vođenim iz centra. Ili po tome što bi u pijanom stanu izlajala o nekom slučaju nešto što nije smela braniocu u krivičnoprocesnim predmetima i svom bivšem mužu.

Telefon u kući je zazvonio. Požurio sam ka vratima i počeo da preturam po džepu tražeći ključ da bih na vreme ušao. Brojevi mojih telefona i oni koji ih znaju mogu se predstaviti u vidu piramide. Broj na žutim stranama ima ili može da ima svako. Sledeći u piramidi je moj mobilni telefon, čiji je broj razdeljen najvažnijim kolegama, detektivima, garantima za kaucije, klijentima i ostalim zupcima u mašini. Na vrhu piramide je moj fiksni kućni telefon, sa zemaljskom linijom. Vrlo malo ljudi ima taj broj. Nijedan klijent i nijedan advokat - s jednim izuzetkom.

Ušao sam i zgrabio slušalicu sa zida kuhinje pre nego što je aparat počeo da snima poruku. Telefonirao mi je jedini advokat koji ima broj mog kućnog telefona. Megi Makferson.

„Jesi li primio moju poruku?“

„Jesam, onu na mobilnom. Šta se desilo?“

„Ništa dramatično. Ostavila sam ti ranije poruku i na fiksnom.“

„Oh, bio sam odsutan ceo dan. Tek što sam se vratio.“

„Gde si bio?“

„Dakle, bio sam u San Francisku, vratio se i upravo dolazim kući posle večere s Raulom Levenom. Imaš li neku zamerku na to?“

„Samo sam radoznala. Šta ćeš ti u San Francisku?“

„Tamo mi je klijent.“

„Znači da si, u stvari, bio u San Kventinu i vratio se.“

„Uvek si bila suviše pametna za mene, Megi. Nikad ne uspevam da te prevarim. Ima li neki razlog što mi telefoniraš?“

„Samo sam htela da proverim jesi li primio moje izvinjenje, a, osim toga, da proverim izlaziš li sutra s Hejli.“

„Da, i da. Ali Megi, nikakva izvinjenja nisu potrebna i to bi trebalo da znaš. Žao mi je što sam se onako ponašao pre nego što sam otišao. A ako moja ćerka želi da sutra bude sa mnom, i ja želim da budem s njom. Kaži joj da možemo otići u pristanište ili u bioskop ako to želi. Što god izabere.“

„Pa, ona bi najradije u tržni centar.“

Izgovorila je to kao da gazi po staklu.

„Tržni centar? Tržni centar je super. Odvešću je. Šta fali tržnom centru? Ima li tamo nešto posebno što želi?“

Izenada osetih nepoznat miris u kući. Miris dima. Stojeći nasred kuhinje proverih štednjak i pećnicu. Bili su isključeni. Kretanje u kuhinji bilo mi je ograničeno, jer telefon nije bio bežičan. Protegao sam gajtan do vrata i uključio svetlost u trpezariji. Bila je pusta, a svetlost je padala u sledeću prostoriju, dnevnu sobu kroz koju sam prošao ulazeći u kuću. Izgledalo je da ni tamo nema nikoga.

„Ima tamo jedna radnja gde ti prave mecu od pliša, a ti biraš stil i glasovnu kutiju. Osim toga, u uložak stavljaju malo srce. Sve je vrlo slatko.“

Sada sam želeo da prekinem razgovor i proverim dalje ima li koga u kući.

„Odlično. Odvešću je. Kada je najzgodnije?“

„Mislila sam oko podne. Možda možemo da prvo ručamo.“

„Mi?“

„Da li bi ti smetalo?“

„Ne, Megi, sačuvaj bože. Kako bi bilo da svratim u podne?“

„Sjajno.“

„Vidimo se onda.“

Prekinuo sam vezu pre nego što je odgovorila na pozdrav. Imao sam pištolj, ali to je bio

kolekcionarski primerak iz kojeg u životu nisam pucao, a držao sam ga u kutiji, u plakaru u svojoj spavaćoj sobi, sasvim pozadi u kući. Zato sam tiho otvorio jednu fioku u kuhinji i izvadio kratak ali oštar nož za sečenje bifteka. Zatim sam kroz sobu za dnevni boravak prošao u hodnik koji je vodio u zadnji deo kuće. U hodniku su bila troja vrata. Vodila su u moju spavaću sobu, kupatilo i drugu spavaću sobu, koju sam pretvorio u radnu - jedinu pravu kancelariju koju imam.

U radnoj sobi je bila uključena lampa koja je osvetljavala sto. Nije se videla iz ugla u hodniku, ali primetio sam da je uključena. Nisam bio kod kuće dva dana, ali ne sećam se da sam je ostavio upaljeno. Lagano sam prišao otvorenim vratima sobe, svestan daje možda baš to ono što se očekuje da uradim. Da me privuče svetlost u sobi dok uljez čeka u mraku spavaće sobe ili kupatila.

„Uđite, Mik. To sam samo ja.“

Prepoznao sam glas, ali nije me umirio. U sobi me je čekao Luis Rulej. Prešao sam prag i zastao. Sedeo je u crnoj kancelarijskoj stolici, presvučenoj kožom. Okrenuo ju je prema meni i prebacio nogu preko noge. Nogavica na levoj nozi mu se podigla, pa sam video kolot za praćenje koji je morao da nosi na zahtev Fernanda Valenzuele. Znao sam da će Rulej, ako je došao da me ubije, u najmanju ruku ostaviti trag daje bio ovde. Ali ta misao me baš i nije tešila. Naslonio sam se na okvir vrata da bih mogao da držim nož uz bok a da to ne bude suviše očigledno.

„Dakle, ovde svršavate svoje velike pravne poslove?“, upita Rulej.

„Delimično. Šta vi radite ovde, Luise?“

„Došao sam da vas vidim. Niste mi odgovorili na poziv, pa sam hteo da se uverim da smo još u istom timu, znate.“

„Bio sam van grada. Tek sam se vratio.“

„A večera s Raulom? Zar to niste rekli sagovornici koja vas je zvala telefonom?“

„On mi je prijatelj. Večerao sam s njim pri povratku sa aerodroma Berbank. Kako ste otkrili gde stanujem, Raule?“

On se nakašlja i osmehnu.

„Ja poslujem s nekretninama, Mik. Mogu da otkrijem svačiju adresu. U stvari, bio sam izvor za Nešenel inkvajrer⁴² Niste to znali? Mogao sam da im kažem gde živi bilo koja slavna ličnost bez obzira na to iza kakvih tajnih identiteta i kompanija krije svoje kupovine. Ipak, prekinuo sam to posle nekog vremena. Dobro su plaćali, ali bilo je tako... neukusno. Znao šta hoću da kažem, Mik? Bilo kako bilo, prestao sam. Ali i dalje mogu da otkrijem gde ko stanuje. Takođe mogu da saznam je li do kraja iskoristio vrednost hipoteke, pa čak i da li otplaćuje dug na vreme.“

Znao sam se osmehnuo. Govorio mi je da zna daje ova kuća finansijska ljuštura, da je moja samo na papiru i da obično kasnim mesec dana sa otplatom svoje dve hipoteke. Fernando Valenzuela verovatno ne bi prihvatio ovu kuću kao založno obezbeđenje ni za kauciju od pet hiljada dolara.

„Kako ste ušli?“, upitah.

„Dakle, to je najzabavnije u svemu ovome. Pokazalo se da imam ključ. Još iz vremena kada je ova kuća bila na prodaju... kada to beše, pre oko godinu i po dana? Ipak, hteo sam da je vidim, jer sam mislio da imam klijenta koga bi zanimala zbog pogleda. Dakle, došao sam i uzeo ključ iz sefa s kombinacijom za agente koji prodaju nekretnine. Došao sam ovamo, razgledao kuću i odmah shvatio da ne odgovara mom klijentu... tražio je nešto lepše... pa sam otišao. I zaboravio sam da vratim ključ. To mi je loša navika. Zar nije čudno što se dogodilo da u toj kući sve vreme posle toga živi moj budući advokat? Uzgred, vidim da niste ništa uradili s njom. Imate pogled, naravno, ali zaista treba da je renovirate.“

U tom času shvatih da me snima još od slučaja Menendez. I najverovatnije zna da se vraćam iz San Kventina, gde sam ga posetio. Setio sam se čoveka u vozu za prevoz unajmljenih kola. Loš dan?

Kasnije sam ga video na letu za Berbank. Da li me je pratio? Radi li za Ruleja? Je li to detektiv koga je pokušao da mi naturi Sesil Dobs? Nisam znao odgovore na sva pitanja, ali bilo mi je jasno da me Rulej čeka kod kuće iz jednog jedinog razloga - zato što zna da znam.

„Šta zaista želite, Luise? Pokušavate li da me zaplašite?“

„Ne, ne, ako neko treba da se plaši, to sam ja. Pretpostavljam da iza leđa imate neko oružje. Šta je to, pištolj?“

Stegao sam čvršće dršku noža, ali nisam mu ga pokazao.

„Šta želite?“, ponovih.

„Želim da vam dam ponudu. Ne za kuću. Za vaše usluge.“

„Već imate moje usluge.“

On se okrete na stolici levodesno pre nego što je uzvratio. Pogledom sam preleteo preko stola da proverim da li išta nedostaje. Primetih da je činiju od keramike, koju mi je napravila ćerka, upotrebio kao pepeljaru. Bila je namenjena držanju spajalica.

„Razmišljao sam o našem dogovoru za advokatske usluge i teškoćama koje pred vas postavlja ovaj slučaj“, reče on.

„Iskreno, Mik, mislim da ste slabo plaćeni. Dakle, želim da izmenimo stavke ugovora. Već dogovoreni iznos biće vam isplaćen u celosti pre početka suđenja. Ali želim da tome sada dodam nagradu za uspešno izvršenje posla. Kad čujem daje porota donela odluku da nisam kriv za ovo gnusno krivično delo, automatski udvostručujem vaš honorar. Ispisaću ček u vašem linkolnu dok se budemo vozili iz sudnice.“

„To je lepo, Luise, ali advokatska komora Kalifornije zabranjuje braniocima da primaju novčane nagrade na osnovu rezultata. Ne smem to da prihvatim. Više je nego darežljivo s vaše strane, ali ne smem.“

„Ali advokatska komora nije ovde, Mik. I ne moramo da to vodimo kao novčanu nagradu. Smatraćemo to delom dogovorenog honorara. Najzad, uspešno ćete me braniti, zar ne?“

Gledao me je netremice i u očima sam mu pročitao pretnju.

„U sudnici ništa nije zajemčeno. Nikada nije isključen loš razvoj događaja. Ipak mi se čini da je situacija dobra.“

Rulejevo lice lagano ozari osmeh.

„Šta mogu da učinim da izgleda još bolje?“

Pomislih na Redži Kampo. Još živu i spremnu da se pojavi na sudu. Nije imala pojma protiv koga će da svedoči.

„Ništa“, odgovorih.

„Samo sedite i čekajte. Ne bavite se kojekakvim idejama. Ne preduzimajte ništa. Slučaj dobija željenu formu i sve će biti u redu.“

On ne odgovori. Želeo sam da ga odvučem od razmišljanja o opasnosti koju za njega predstavlja Redži Kampo.

„Ipak, nešto se desilo“, rekoh.

„Zaista? Šta?“

„Ne znam pojedinosti. Ono što znam, saznao sam iz izvora koji ne želi da mi kaže više o tome. Ali izgleda da tužilac ima nekog doušnika iz zatvora. Dok ste bili tamo, niste razgovarali ni sa kim o svom slučaju, je li? Sećate se da sam vas upozorio da ćutite.“

„I ćutao sam. Što god da priča, taj laže.“

„Većina onih koji cinkare, laže. Hteo sam samo da se osiguram. Postaraću se za to kad bude vreme.“

„Dobro.“

„Još nešto. Jeste li razgovarali s majkom o svedočenju o onom napadu na nju u praznoj kući? Potrebno nam je za odbranu i opravdanje što ste nosili nož.“

Rulej skupi usne, ali ne odgovori.

„Zaista treba da je ubedite“, rekoh.

„To može da se pokaže kao veoma važno za čvrst stav porote. Osim toga, može da preokrene simpatije na vašu stranu.“

Rulej klimnu glavom. Video je svetlost.

„Smem li da vas zamolim da je pitate?“, rekoh.

„Hoću. Ali ona ume da bude tvrdoglava. Nikada to nije prijavila. Nije rekla nikome osim Sesilu.“

„Potrebno je da svedoči, a onda ćemo izvesti Sesila da podrži njenu izjavu. Neće imati istu težinu kao policijski izveštaj, ali upaliće. Ona nam je važan svedok, Luise. Ako reši da svedoči, mislim da će ih ubediti. Porote vole stare dame.“

„U redu.“

„Je li kadgod rekla kako je taj tip izgledao, koliko mu je godina, takve pojedinosti?“ On odmahnu glavom.

„Nije mogla. Nosio je skijašku masku i zaštitne naočari. Zaskočio ju je čim je prošla kroz vrata. Krio se iza njenih leđa. Bio je vrlo brz i vrlo surov.“

Glas mu je podrhtavao dok je to opisivao. Zbunio sam se.

„Mislio sam da ste rekli daje napadač bio neki potencijalan kupac s kojim je trebalo da se tamo sastane“, rekoh.

„Zar je već bio u kući?“

Pogled mu se ukrsti s mojim.

„Da. Dešava se da čovek uđe i čeka. Bilo je jezivo.“

Klimnuh glavom. U ovom času nisam želeo da s njim ulazim u pojedinosti. Hteo sam da ga što pre ispratim iz kuće.

„Čujte, hvala na ponudi, Luise. A sada me izvinite, hteo bih da legnem. Imao sam naporan dan.“

Slobodnom rukom pokazao sam na hodnik koji je vodio ka prednjem delu kuće. Rulej ustade sa stolice iza pisaćeg stola i pođe k meni. Povukao sam se ka hodniku i stao na prag otvorenih vrata svoje spavaće sobe. Iza leđa sam držao spreman nož. Ali Rulej prođe ne pokušavajući ništa.

„A sutra vas čeka izlazak sa ćerkom“, reče.

Sledih se. Slušao je moj razgovor s Megi. Ne rekoh ništa. Ali on nastavi: „Nisam znao da imate ćerku, Mik. Mora da ste srećni.“

Okrznuo me je pogledom, osmehnuo se i produžio niz hodnik.

„Lepa je“, reče.

Moja inercija preobrazi se u pokretačku silu. Stupio sam u hodnik i krenuo za njim, a bes u meni rastao je sa svakim korakom. Čvrsto sam stezao nož.

„Otkud znate da je lepa?“, upitah preteći.

On zastade kad i ja. Video mi je u nož u ruci i preneo pogled na moje lice. Mirno je odgovorio: „Držite njenu sliku na stolu.“

Zaboravio sam na tu fotografiju. Njen mali uokvireni snimak u šolji za čaj u Diznilendu.

„Oh“, rekoh.

On se osmehnu, jer je znao šta mi je prošlo kroz glavu.

„Laku noć, Mik. Zabavite se sutra sa svojom ćerkom. Verovatno je ne vidate dovoljno.“

Okrenuo se, prošao pored sobe za dnevni boravak i otvorio ulazna vrata. Pre nego što je izašao, osvrnuo se još jednom.

„Treba vam dobar advokat“, reče.

„Neko ko bi vam izradio da dobijete starateljstvo.“

„Ne. Bolje joj je s majkom.“

„Laku noć, Mik. Hvala na razgovoru.“

„Laku noć, Luise.“

Podoh napred da zatvorim vrata.

„Lep pogled“, primeti on na tremu ispred kuće.

„Da“, rekoh, zatvorih i zaključah vrata.

Stajao sam s rukom na kvaki i čekao da čujem korake na stepeništu koje vode ka ulici. Ali posle nekoliko časaka on zakuca na vrata. Zažmurio sam, opet spremio nož i otvorio vrata. Rulej pruži ruku. Ustuknuo sam.

„Vaš ključ“, reče.

„Mislim da je bolje da ga imate.“

Uzeh ključ iz njegove pružene šake.

Hvala.“

„Nema na čemu.“

Zatvorih vrata i ponovo ih zaključah.

Utorak, 12. april

Dan je počeo bolje nego što ijedan advokat odbrane može da se nada. Nisam morao da se pojavim ni u jednoj sudnici ni da se srećem ni sa jednim klijentom. Spavao sam do kasno, pročitao jutarnje novine od prve do poslednje strane i imao sam mesto u loži za prvi bejzbol meč u sezoni Los Anđeles Dodžersa pred domaćom publikom. Ovaj dan je bio posvećen igri i tradicionalno rezervisan da advokati branioci prisustvuju utakmici. Ulaznicu sam dobio od Raula Levena, koji je u znak zahvalnosti njima častio petoricu profesionalaca za koje je radio. Bio sam siguran da će ostali za vreme utakmice gundati što prisvajam Levena dok se spremam za suđenje Ruleju. Ali neću se sekirati zbog toga.

Bili smo u naoko sporoj fazi priprema za suđenje, kad se mašina kreće ustaljenim, laganim tempom. Suđenje Ruleju bilo je zakazano za mesec dana. Što se datum bližio, uzimao sam sve manje i manje klijenata. Trebalo mi je vremena za pripremu i izbor strategije. Mada su nas od suđenja delile nedelje, pobeda ili poraz su najverovatnije zavisili od sada prikupljenih informacija. Morao sam tome da prilagodim svoj program. Prihvatao sam samo slučajeve mušterija u povratu - i to samo onih koji su plaćali dobro i unapred.

Suđenje je kao praćka. Priprema je tu presudna. Prethodni postupak je onaj deo kada se u praćku stavlja pravi kamen i kada se lastiš zateže do krajnjih granica. Najzad ga na samom suđenju puštate, projektil leti i nepogrešivo pogađa cilj. Cilj je oslobađajuća presuda. Nije kriv. Cilj se može pogoditi isključivo onda kada je kamen pravilno odabran, a praćka nategnuta kako treba, u meri u kojoj je to moguće.

Leven je uglavnom obavljao zatezanje. Nastavljao je da kopa po životima igrača, kako u Rulejevom, tako i u Menendezovom slučaju. Izumeli smo strategiju i plan koje smo nazvali „dvostruka praćka“, jer smo imali dva izabrana cilja. Nisam sumnjao da će - kada suđenje počne u maju - praćka biti zategnuta koliko treba i spremna za puštanje.

I optužba nam je pomagala da napunimo praćku. U nedeljama posle Rulejevog izlaska pred sud, predloženi materijal tužilaštva postajao je sve deblji, jer su stizali naučni izveštaji, policijski podaci iz dalje istrage i pojavili su se neki novi momenti.

Jedno od tih otkrića bilo je daje identifikovan gospodin Iks, levak koji je u noći napada bio s Redži Kampo u baru Morgan. Detektivi iz Los Anđelesa poslužili su se video-snimkom koji sam dostavio tužilaštvu, izvukli jednu sliku i pokazivali je poznatim prostitutkama i njihovim pratiocima kada bi ih ih privele kolege iz odeljenja za poroke. Gospodina Iks su identifikovali kao Čarlsa Talbota. Mnoge prodavačice seksa poznavale su ga kao redovnu mušteriju. Neke su rekle daje vlasnik manje trgovačke radnje na Bulevaru Rizida, ili je tamo zaposlen, i da je to prodavnica s produženim radnim vremenom.

Iz izveštaja o policijskoj istrazi, koji mi je takođe predložen, saznao sam da su detektivi razgovarali s Talbotom i čuli od njega da je u noći šestog marta bio u stanu Redži Kampo skoro do deset sati, a zatim otišao u već pomenutu prodavnicu, otvorenu non-stop. Talbot je bio vlasnik radnje. Svratio je u trgovinu da proveriti kako ide promet i otvori ormar s cigaretama, čiji je ključ imao samo on. Traka iz kamere za nadzor u prodavnici potvrdila je da je tamo bio od 22.09 do 22.51. U sažetku izveštaja detektivi su odbacili pretpostavku da Talbot snosi odgovornost za događaje koji su se odigrali u stanu Kampove posle njegovog odlaska ili da u tome ima nekog udela.

Nigde u predloženom materijalu države nije bio spomenut Dvejn Džefri Korlis, zatvorski cinkaroš koji se obratio tužiocu s predlogom da ispriča svoju verziju razgovora s Rulejem. Minton je

ili resio da ga ne koristi kao svedoka, ili ga je držao u rezervi za neki nepredviđen slučaj. Bio sam sklon da verujem u ovo drugo. Minton ga je privremeno povukao i smestio u ustanovu za lečenje sa zatvorskim režimom. Ne bi se toliko trudio da nije želeo da Korlis bude van mog domašaja, ali spreman. To nije išlo naruku. Minton nije slutio daje Korlis kamen koji ću ubaciti u pračku.

I dok je predočeni materijal države sadržao malo podataka o žrtvi, Raul Leven se energično bavio likom Redži Kampo. Pronašao je sajt na kojem je nudila svoje usluge, na adresi PinkMink.com. Ovo otkriće nije bilo toliko važno kao potvrda da se bavi prostitucijom, nego i zbog teksta oglasa kojim se reklamirala kao „vrlo slobodoumna i željna divlje zabave“, a uz to, „dostupna za SM igrice - možeš mi dati po guzi ili ću ja dati tebi“. Bila je to dobra municija. U očima porote takav materijal je mogao da obeleži žrtvu ili svedokinju. A ona je bila ijedno i drugo.

Leven je, takođe, kopao dublje po biografiji Luisa Ruleja i saznao je da je bio loš učenik, koji je, kao dečak, promenio pet privatnih škola na Beverli Hilsu i u okolini. Diplomirao je englesku književnost na UCLA, ali Leven je pronašao njegove školske drugove od kojih je čuo da je Rulej naručivao gotove radove od drugih učenika, kupovao odgovore na testiranju i, na četvrtoj godini srednje škole, čak je platio da mu drugi izradi tezu o životu i delu Džona Fantea⁴³, dugačku devedeset stranica.

Rulejev portret kao odraslog čoveka bio je mnogo mračniji. Leven je pronašao brojne njegove poznanice koje su rekle da ih je Rulej zlostavljao fizički ili psihički, a neke na oba načina. Dve žene koje su poznavale Ruleja iz doba kada je učio na UCLA, poverile su Levenu svoje sumnje da im je Rulej na zabavama bratstva sipao u piće drogu za silovanje na sastanku, a onda ih seksualno upotrebio. Nijedna to nije prijavila policiji, ali jedna žena je, dan posle zabave, dala krv na analizu. Rekla je da su u laboratoriji otkrili tragove ketaminhidrohlorida, jednog veterinarskog sedativa. Srećom po odbranu, islednici koji su radili za tužilaštvo nisu dosad pronašli nijednu od njih.

Leven se pozabavio i takozvanim slučajem „silovateljem na zemljišnim posedima“, pre pet godina. Četiri žene - sve agenti za prodaju nekretnina - prijavile su da ih je napao i silovao muškarac koji ih je čekao unutra kada su ušle u kuće za koje su verovala da su ih vlasnici ispraznili kako bi kupci mogli da ih razgledaju. Počinilac nije uhvaćen, ali napadi su prestali jedanaest meseci pošto je prva žena prijavila silovanje. Leven je razgovarao s jednim stručnjakom za seksualna krivična dela, zaposlenim u LAPD, koji je bio uključen u tu istragu. On je rekao da mu je instinkt govorio da silovatelj nije autsajder. Napadač je umeo da uđe u kuće i da namami agentkinje za prodaju za koje je znao da će doći same. Islednik je bio ubeđen da ih je silovao neko iz zajednice agencija za prodaju nekretnina, ali budući da krivac nije uhapšen, tu teoriju nije mogao da dokaže.

U vezi sa ovom linijom istrage, Leven je malo šta mogao da učini što bi potvrdilo da je Meri Alis Vindzor bila jedna od neprijavljenih žrtava silovanja. Ona je pristala na razgovor i složila se da svedoči o svojoj tajnoj tragediji, ali samo pod uslo-vom da to svedočenje bude zbilja neophodno. Kao datum napada navela je jedan koji se uklapao u dokumentovane prijave silovanja nepoznatog izvršioca, a Vindzороva nam je stavila na uvid i svoj rokovnik i drugu dokumentaciju koji su dokazivali da je zaista bila registrovani agent za prodaju te kuće na Bel Eru, u vreme kada je rekla da je napadnuta. Međutim, nismo imali ništa osim njene reči. Ni medicinski, ni bolnički izveštaj s navodom daje dobila neku terapiju posle seksualnog napada. Ni policijski izveštaj.

Ipak, priča Meri Vindzor se skoro u tančine poklapala s Rulejevom. I meni i Levenu kasnije se učinilo čudno što Luis zna toliko o ovom napadu. Ako je majka želela da to zadrži u tajnosti i ne prijavljuje, zašto je sinu otkrila toliko pojedinosti o tom svom paklenom iskušenju? Ovo pitanje je navelo Levena da iznese teoriju koja je bila gnusna koliko i zapanjujuća.

„Mislím da on zna te pojedinosti zato što je bio tamo“, reče Leven po završenom razgovoru,

kada smo ostali sami.

„Hoćeš da kažeš da je gledao a nije preduzeo ništa da to spreči?“

„Ne. Mislim da je on bio muškarac sa skijaškom maskom i zaštitnim naočarima.“

Zanemio sam. Mogućno je da sam podsvesno mislio što i on, ali ideja je bila suviše jeziva da izroni na površinu.

„Oh, čoveče...“, reko.

Misleći da se ne slažem, Leven počeo da obrazlaže.

„Ona je vrlo čvrsta dama“, reče.

„Stvorila je agenciju ni iz čega, a u ovom gradu posao s nekretninama krvavo je surov. Ona je prekaljena žena i ne razumem kako to nije prijavila, kako nije želela da uhvate počinitelja. Ja ljude delim na dve vrste. Ili traže oko za oko, ili okreću drugi obraz. Ona je nesporno osoba koja traži oko za oko i ne vidim kakav bi motiv imala da čuti ako nije želela da zaštiti napasnika. Ako taj napasnik nije naš napasnik. Kažem ti, čoveče, Rulej je zao. Ne znam odakle mu to ni kako je nastalo, ali što ga duže gledam, sve više vidim crnog đavola.“

Sva ova istraživanja bila su strogo sub rosa⁴⁴. Ništa od ovoga, razumljivo, nije smelo da se koristi kao sredstvo odbrane. Po svaku cenu morali smo da izbegnemo obavezu predočavanja pribavljenih dokaza, pa je Leven vrlo malo toga stavljao na hartiju. Ipak, morao sam da imam ove informacije da bih na osnovu njih odlučivao, spremao se za suđenje i usmeravao igru na glavnom pretresu.

U 11.05 moj kućni telefon je zazvonio dok sam stajao pred ogledalom i nameštio kapu Dodžersa. Proverio sam ko me traži i video da je to Lorna Tejlor.

„Zašto si isključio mobilni?“, upita me.

„Zato što sam uzeo slobodan dan. Rekao sam ti: nema poziva. Idem na utakmicu s Mišem i treba da se sastanemo ranije.“

„Ko je Miš?“

„Mislim na Raula. Zašto me cimaš?“ Rekao sam to dobroćudno.

„Zato što mislim da će ti ovo cimanje prijati. Maločas je stigla pošta i s njom poruka iz Drugog.“

Drugi okružni apelacioni sud je preispitivao sve odluke prvostepenih sudova u oblasti Los Anđelesa. Bila je to prva prepreka u prizivnom postupku na putu do Vrhovnog suda. Ali sumnjao sam da bi me Lorna zvala da mi kaže kako je moja žalba odbijena.

„Koji predmet?“

U svakom trenutku imao sam četiri ili pet žalbi pred Drugim apelacionim sudom.

„Jedan od tvojih Drumskih svetaca. Harold Kejsi. Pobedio si!“

Prenerazio sam se. Ne zbog pobeđe, nego zbog proteklog vremena. Pospešio sam žalbu. Sročio sam priziv pre odluke porote i platio uvećanu tarifu za hitne prepise dnevnih zapisnika sa suđenja. Podneo sam žalbu dan posle donošenja odluke i molio za ekspeditivno preispitivanje. Uprkos tome, mislio sam da neću čuti ništa novo o Kejsiju još dobra dva meseca.

Zamolio sam Lornu da mi pročita mišljenje i osmeh mi se razlio po licu. U rezimeu su doslovce prepisali moju žalbu. Tročlano sudsko veće se složilo s mojim ukazivanjem na spornu činjenicu da nizak prelet šerifovog istražnog helikoptera iznad Kejsijevog ranca predstavlja narušavanje njegovog privatnog života. Sud je preinačio odluku nižeg suda i istakao u obrazloženju da je istraga koja je dovela do otkrivanja hidroponične farme marihuane sprovedena nezakonito.

Država je sada morala da odluči hoće li obnoviti postupak protiv Kejsija, a realno gledano, obnavljanje postupka je bilo isključeno. Država više nije imala dokaza, jer je apelacioni sud

proglasio neprihvatljivim sve što su sakupili za vreme pretresa ranca. Odluka Drugog suda je bila čista pobeda odbrane, a to se ne događa tako često.

„Čoveče, kakav dan za žrtvu socijalne nepravde!“

„Uzged, gde je on sada?“, upita Lorna.

„Još je u prihvatnom centru, ali uskoro će ga prebaciti u Korkoran. Evo šta ćeš uraditi. Umnoži rešenje u deset kopija, stavi ih u koverat i pošalji Kejsiju u Korkoran. Treba da imaš adresu.“

„Šta, zar ga neće osloboditi?“

„Ne još. Prekršio je uslovni otpust kad je uhapšen, a žalba nema uticaja na to. Neće ga pustiti dok ga ne izvedu pred komisiju za uslovni otpust i ne ubere plod zatrovanog drveta tvrdnjom da su mu prekršena prava sprovođenjem nezakonitog pretresa. Procedura će verovatno potrajati još šest nedelja.“

„Šest nedelja! Ne mogu da verujem.“

„Ne krši zakon ako nisi spreman za zatvor.“

Otepevao sam to kao Semi Dejvis u onom starom televizijskom šou programu.

„Molim te, ne pevaj mi, Mik.“

„Izvini.“

„Zašto mu šaljem deset kopija? Zar jedna nije dovoljna?“

„Zato što će jednu zadržati za sebe, a ostale će rasturiti po zatvoru, a onda će telefon početi da ti zvoni. Zvaće te i moraćeš da pleviš korov i otkrivaš ko ima porodicu i može da plati.“

„Ti uvek imaš neku foru, je li?“

„Trudim se. Da li se desilo još nešto?“

„Samo uobičajeno. Oni pozivi o kojima kažeš da ne želiš da slušaš. Jesi li danas video Glorije Dejs u Oblasnom?“

„Zove se Glorija Dejton i, da, video sam je. Izgleda kao daje pregurala ono najteže. Ostaje joj još više od mesec dana.“

U stvari, Glorija Dejton je izgledala bolje od narkomana koji su pregurali ono najteže. Godinama je nisam video tako bistrog uma i vedrih očiju. Imao sam razloga da odem u Oblasni USC medicinski centar na razgovor s Glorijom, ali njen brzi oporavak pružio mi je zadovoljstvo kao lepa nagrada.

Prema očekivanju, Lorna je bila ptica zloslutnica.

„I koliko će vremena proći pre nego što ponovo okrene tvoj broj i kaže: ‘U zatvoru sam. Treba mi Miki’?“

Poslednji deo je izgovorila cvileći kroz nos kao Glorija Dejton. Imitacija je bila uspela, ali me je nasekirala. Zatim je dosolila pesmicom uz zvuke Diznijevog klasika.

„M-I-K..., vidimo se mi. K-I... jer me braniš džabe ti! M-A-U-T. Miki Maut... Miki Maut⁴⁵, advokat iz snova za svaku nevaljalu...“

„Molim te, ne pevaj mi, Lorna.“

Ona se nasmeja u slušalicu.

„Samo iznosim mišljenje.“

Smeškao sam se, ali sam se trudio da to ne oseti u mom glasu.

„Dobro. Razumeo sam. Sada moram da prekinem.“

„Pa, dobro se provedi... Miki Maute.“

„Možeš to da pevaš ceo dan i Džajentsi mogu da dobiju Dodžerse s dvadeset prema nula i opet ću se provesti super. Posle ovakvih vesti od tebe, šta loše može da se dogodi?“

Čim smo završili razgovor, otišao sam u radnu sobu i javio se na mobilni Tediju Vogelju, vodi

Svetaca koji je bio na slobodi. Saopštio sam mu dobru vest i predložio da je prenese Teškom Slučaju brže nego što bih to mogao ja. U svakom zatvoru ima Drumskih svetaca. Oni imaju sistem komunikacije od kojeg bi CIA i FBI mogli štošta da nauče. Vogel reče da će to srediti. Zatim dodade da su onih deset hiljada koje mi je dao pre mesec dana na putu kod Vaskez Roksa bile dobra investicija.

„Hvala, Tede“, rekoh.

„Imaj me u vidu kad vam sledeći put zatreba advokat.“

„Važi, zastupnice.“

Obojica prekidismo vezu. Zgrabih iz plakara u predsoblju rukavicu za igrača prve baze i krenuh ka kućnim vratima.

Budući da sam Erlu dao plaćen slobodan dan, vozio sam sam do gradskog poslovnog centra i stadiona Dodžersa. Dok se nisam približio, nije bilo saobraćajne gužve. Prva utakmica kod kuće, kojom se otvara prvenstvo, uvek se igra pred rasprodatim gledalištem, čak i kada pada radnim danom. Početak sezone je prolećni ritual koji privlači hiljade službenika iz poslovnog gradskog jezgra. To je jedini sportski događaj u opuštenom L.A. gde možete sresti ljude u krutim belim košuljama i s kravatama. Nema toga ko bi sprečio opštu bežaniju s posla. Ništa ne može da se poredi s početkom sezone, sve do prvih izgubljenih utakmica s jednim poenom, kraha bacača i propuštenih prilika. Pre nego što se navijači vrate u stvarnost.

Prvi sam zauzeo mesto. Bili smo u trećem redu od igrališta, na sedištima koja su dodata na stadionu u pauzi između dva prvenstva. Mora daje Leven iscimao za jaja lokalnog brokera da mu proda ove karte. Ali verovatno će to odbiti od oporezivog prihoda kao poslovni trošak za reprezentaciju.

Planirali smo da i Leven dođe ranije. Zvao me je sinoć i rekao da želi da razgovaramo u četiri oka. Pored toga što bismo gledali pripremu udaraca i sva poboljšanja stadiona koje je izveo novi vlasnik, popričali bismo o mojoj poseti Gloriji Dejton i Raul bi mi podneo izveštaj o najnovijim rezultatima u istrazi o Luisu Ruleju.

Ali Leven se nije pojavio za udaračku pripremu. Stigla su ostala četiri advokata - trojica s kravatama, jer su došli pravo iz suda - i Raul i ja nismo imali prilike da razgovaramo nasamo.

Ovu četvoricu znao sam iz „brodarskih“ slučajeva u kojima smo kao branioci nastupali zajedno po raznim navodima optužbe. U stvari, tradicija da kao profesionalni branioci idemo na utakmice Dodžersa zajedno i započela je „brodarskim“ slučajevima. Sa širokim ovlašćenjima da spreči unošenje droge u Sjedinjene Države, Obalska straža SAD uvela je praksu da sumnjiva plovila zaustavlja bilo gde na okeanima. Kad bi pronašli zlato - tačnije, kokain - zaplenili bi plovni objekat i zadržavali posadu. Mnoge optužnice je dizao Okružni sud Los Anđelesa. Ovo je značilo da ponekad ima desetero i više optuženih. Svaki optuženi je dobijao svog advokata, koje je većinom imenovao sud, a račun je plaćao Ujka Sponzor. Honorari branilaca su bili unosni i stalni, a predmeti zabavni. Neko je došao na ideju da se o slučajevima savetujemo na stadionu Dodžersa. Jednom smo svi podelili troškove i zakupili privatnu ložu za utakmicu s Kabsovima. O samom slučaju zaista smo razgovarali tek nekoliko minuta za vreme pauze u sedmoj izmeni.

Počele su ceremonijalne predigre, a Leven se još nije pojavio. Stotine golubova su puštene iz korpi na polju i obrazovale su krugove, obletele stadion glasno krešteći, a zatim nestale u daljini. Ubrzo potom iznad stadiona je zabrujao jedan „nevidljivi“ bombarder B-2, uz još gromkiji aplauz. Ovo je Grad anđela. Ponešto za svakoga, a priđe malo ironije.

Igra je počela, a od Levena ni traga. Gomila je galamila i bučno navijala, u nadi da sezona neće opet početi razočaranjem. Poslao sam mu poruku:

„Mišu, gde si, čoveče? Igra je počela i mesta su fantastična, ali jedno sedište je prazno. Čekamo te.“

Zatvorio sam telefon, pogledao ostale i slegnuo ramenima.

„Ne znam“, reko.

„Ne odaziva se na mobilni.“

Nisam isključio telefon i vratio sam ga za pojas.

Pre završetka prve izmene zažalio sam što sam rekao Lomi da ne marim ako nas Džajentsi tuku s dvadeset prema nula. Povelili su s petnula pre nego što su Dodžersi stigli do prvog udaranja u sezoni i svetina je rano počela da se nervira. Čuo sam da se ljudi žale na cene, na obnovljeni stadion i preteranu komercijalizaciju sporta. Jedan advokat, Rodžer Mils, obuhvatio je pogledom reklamni prostor stadiona i rekao da ovde ima više korporacijskih logotipa nego na nekim kolima koja učestvuju na trkama Naskara⁴⁶.

Dodžersi su mogli da povedu, ali u četvrtoj izmeni točkovi su se išćupali iz blata i jednim udarcem Džefa Vivera preko ograde u centralnom delu terena, uprkos pokušajima Džajentsa, osvojili su tri poena. Iskoristio sam prekid za vreme promene bacača da se pohvalim kako sam u Kejsijevom slučaju brzo dobio reviziju prvostepene sudske odluke iz Drugog apelacionog suda. Zadivio sam ostale advokate, mada je jedan od njih, Den Dejli, nabacio daje revizija stigla tako brzo zato što su tri sudije iz apelacionog veća na mom božičnom spisku. Uzvratilo sam Dejliju da je verovatno propustio da pročita memorandum advokatske komore o tome da porote ne veruju advokatima koji nose konjske repove. Njegov se protezao dopola leđa.

U tom zatišju igre začuh kako mi telefon zvoni. Dograbio sam ga i otvorio ne gledajući ekran.

„Raule?“

„Ne, gospodine, ovde detektiv Lankford iz odeljenja policije u Glendejlu. Je li to Majki Haler?“

„Da“, reko.

„Imate li jedan časak?“

„Imam časak, ali nisam siguran koliko ću dobro moći da vas čujem. Ja sam na utakmici Dodžersa. Može li to da sačeka da vas pozovem kasnije?“

„Ne, gospodine, ne može. Zna li čoveka po imenu Raul Aron Levajn? On je...“

„Da, znam ga. Šta se desilo?“

„Bojim se da je Levajn mrtav, gospodine. Ubijen je u svom stanu.“

Glava mi klonu tako da sam čelom udario o stolicu čoveka ispred sebe. Zatim se pridigoh, pritiskajući šakom jedno uvo dok sam telefon priljubio uz drugo. Sve oko mene pretvori se u prazninu.

„Staje bilo?“

„Ne znamo“, reče Lankford.

„Zato smo ovde. Izgleda da je nedavno radio za vas. Postoji li mogućnost da dođete ovamo, odgovorite na neka pitanja i pomognete nam?“

Ote mi se dubok uzdah dok sam pokušavao da se priberem i zadržim spokojan glas.

„Dolazim“, reko.

Telo Raula Levena bilo je u zadnjoj sobi njegovog bungalova, nekoliko ulica udaljenog od Bulevara Brand. Soba je verovatno bila zamišljena kao zastakljena veranda ili možda prostorija za gledanje televizije, ali Raul ju je preinačio u svoju radnu sobu. Kao ni meni, nije mu bio potreban komercijalni prostor. Nije se bavio prijemom stranaka. Nije se oglašavao čak ni na žutim stranama. Radio je za advokate i dobijao poslove na osnovu usmene preporuke. Petorica advokata s kojima je trebalo da prati utakmicu predstavljala su svedočanstvo o njegovoj veštini i uspehu.

Uniformisani policajci za koje mi je rečeno da me očekuju, ostavili su me da čekam ispred sobe za dnevni boravak dok detektivi nisu izašli da razgovaraju sa mnom. Jedan uniformisani policajac je stajao u hodniku za slučaj da pokušam da luđački projurim u zadnji deo stana ili na glavni ulaz. Bio je u položaju da spreči ijedno i drugo. Sedeo sam, čekao i razmišljao o svom prijatelju.

Dok sam se sa stadiona vozio ovamo, zaključio sam da znam ko je ubio Raula Levena. Nisu morali da me odvedu u sobu pozadi da vidim ili čujem dokaze da bih znao ko je ubica. Duboko u meni začela se misao da se Raul suviše približio Luisu Ruleju. A ja sam mu poverio taj zadatak. Jedino sam se pitao šta sada da radim.

Posle dvadeset minuta dvoje detektiva izađe iz zadnjeg dela stana u sobu za dnevni boravak. Ustao sam i stajao dok smo razgovarali. Muškarac se predstavio kao Lankford, detektiv koji mi je telefonirao. Bio je stariji, veteran. Partnerka mu se preživela Sobel. Izgledalo je da ne radi dugo u istragama o ubistvima.

Nismo se rukovali. Oboje su nosili plastične rukavice. Preko obuće su imali papirne nazuvke. Lankford je žvakao gumu.

„Dakle, evo šta imamo“, reče nabusito.

„Levajn je bio u svojoj radnoj sobi i sedeo za stolom. Stolica je bila pomerena od stola, pa je gledao uljeza. Pogođen je jednim metkom u grudi. Nešto malo, liči mi na dvadeset dvojku, ali za potvrdu ćemo morati da sačekamo nalaz specijaliste za sudsku medicinu.“

Lankford se kucnu posred grudi. Čuo sam da udara o tvrdu površinu zaštitnog prsluka ispod košulje.

Ispravih ga. Ranije na telefonu i sada izgovorio je prezime kao Levajn. Rekoh mu da se rimuje sa ‘heven’.⁴⁷

„Onda, Leven“, ispravi se on.

„Bilo kako bilo, posle pucnja pokušao je da ustane ili je prosto pao na pod. Izdahnuo je licem okrenutim ka podu. Uljez je pretresao radnu sobu i trenutno smo u nedoumici šta je tražio ili staje mogao da uzme.“

„Ko gaje našao?“, upitah.

„Susetka koja je videla njegovog psa kako slobodno trčkara. Biće da je uljez pustio psa pre ili posle ubistva. Susетка je videla kako tumara, prepoznala ga i vratila. Zatekla je otvorena ulazna vrata, ušla i pronašla telo. Nije neki pas čuvar ako mene pitate. To je jedna od onih dlakavih loptica.“

„Ši cu“,⁴⁸ rekoh.

Video sam psa ranije i čuo Levena da ga spominje, ali nisam mogao da se setim kako se zove. Nešto kao Reks ili Bronko - ime koje nije odgovaralo veličini psića.

Sobelova pogleda u beležnicu koju je držala pre nego što je preuzela ispitivanje.

„Nismo pronašli nikakve podatke o najbližoj porodici“, reče.

„Znate li vi je li imao rođake?“

„Mislim da mu majka živi na Istoku. Rođen je u Detroitu. Možda je još tamo. Sumnjam da su bili bliski.“

Ona klimnu glavom.

„Našli smo njegov rokovnik s datumima i satima. Vaše ime je na skoro svakoj stranici proteklog meseca. Je li za vas radio na nekom određenom slučaju?“

Klimnuh glavom.

„Na dva odvojena slučaja. Pretežno najednom.“

„Da li biste nam rekli nešto поближе?“, upita ona.

„Imam slučaj koji se nalazi u pretpretresnoj fazi. Suđenje počinje sledećeg meseca. Pokušaj silovanja i ubistva. On mi je skupljao dokaze i pomagao da se priprelim.“

„Drugim recima, pomagao vam je da zagovnete istragu, a?“, upita Lankford.

Shvatio sam da je Lankfordova učtivost na telefonu bila samo slatkorečivost da me dovede ovamo. Odsad će se ponašati drukčije. Učini mi se da čak i žvaku grize agresivnije nego kada sam prvi put ušao u sobu.

„Kako god želite da to nazovete, detektive. Svako ima pravo na odbranu.“

„Da, i svi su nevini, samo su majke krive što su ih prerano odbile od sise“, reče Lankford.

„Svejedno. Ovaj tip Levajn, nekada je bio žaca, je li?“

Opet je pogrešno izgovorio prezime.

„Da, bio je u LAPD. Detektiv u Jedinici za zločine protiv ličnosti⁴⁹, ali se povukao iz aktivne službe pre nekih dvanaest godina. Mislim da je bilo dvanaest. Moraćete da proverite. I preziva se Leven.“

„Da, kao nebo. Valjda mu se gadilo da radi za dobre momke, a?“

„Zavisi kako gledate na to, mislim.“

„Možemo li da se vratimo na vaš slučaj?“, upita Sobelova.

„Kako se zove optuženi?“

„Luis Ros Rulej. Suđenje je u Višem sudu u Van Najsu, pred sutkinjom Fulbrajt.“

„Je li on u zatvoru?“

„Nije, pušten je uz kauciju.“

„Je li bilo neprijateljstva između Ruleja i gospodina Levena?“

„Koliko ja znam, nije.“

Odlučio sam da se s Rulejem obračunam na svoj način. Držaću se plana koji sam zamislio - uz pomoć Raula Levena. Ubaciću dubinsku bombu u predmet i postarati se da aktiviram upaljač. Osećao sam da to dugujem svom prijatelju Mišu. On bi želeo da to izvedem tako. I neću da dižem ekipu. Srediću to sam.

„Je li moguće da ga je koknuo neki gej?“, upita Lankford.

„Šta? Otkud vam sad to?“

„Salonsko psetance, a po celoj kući su fotke psetanceta i muškaraca. Svuda. Na zidovima. Pored kreveta, na klaviru.“

„Pogledajte pažljivo, detektive. Verovatno samo jedan muškarac. Njegov partner je umro pre nekoliko godina. Mislim da otada nije bio ni sa kim.“

„Umro je od side, kladim se.“

Nisam mu to potvrdio. Samo sam čekao. S jedne strane, Lankfordovo ponašanje počelo je da me nervira. S druge strane, metod spaljene zemlje, koji je primenjivao u istrazi, sprečiće ga da ovo nakači Ruleju. A to mi je savršeno odgovaralo. Dovoljno je da ga zavlačim pet ili šest nedelja, a posle toga će mi biti svejedno kakve zaključke izvodi. Do tada ću završiti svoju igru.

„Je li ovaj tip obilazio gej barove?“, upita Lankford.

Slegnuh ramenima.

„Nemam pojma. Ali ako je ovo gej ubistvo, kako to da mu je pretresao samo radnu sobu, a ne ostatak kuće?“

Lankford klimnu glavom. Izgledalo je da sam ga začas pomeo logikom svog pitanja. Ali onda me iznenadi podmuklim udarcem.

„Pa, gde ste vi bili jutros, zastupnice?“

„Šta?“

„Rutinsko pitanje. Mesto zločina otkriva daje žrtva poznavala ubicu. Pustio je onoga ko je pucao u sobu pozadi. Kao što sam rekao, verovatno je sedeo za pisaćim stolom kada je ustreljen. Reklo bi se da se osećao komotno u društvu ubice. Moramo da proverimo sve poznanike, profesionalne i društvene.“

„Hoćete da kažete da sam osumnjičen za ovo?“

„Ne, samo pokušavam da povezem konce i steknem jasniju sliku.“

„Bio sam kod kuće celo prepodne. Spremao sam se da se sastanem s Raulom na stadionu Dodžersa. Odvezao sam se na stadion oko podne i bio sam tamo kad ste me zvali.“

„A pre toga?“

„Kao što rekoh, bio sam kod kuće. Sam. Ali oko jedanaest zvali su me telefonom, što dokazuje da sam se onda nalazio tamo, a moj stan je udaljen odavde najmanje pola sata. Ako je ubijen posle jedanaest, otpada svaka sumnja da sam umešan.“

Lankford nije zagrizao mamac. Nije mi otkrio vreme smrti. Možda ga u tom času nije ni znao.

„Kada ste poslednji put razgovarali s njim?“, upita umesto toga.

„Sinoć, telefonom.“

„Ko je zvao koga i zašto?“

„On je zvao mene i pitao me je mogu li da dođem na utakmicu ranije. Rekao sam da mogu.“

„A zbog čega to?“

„On voli... voleo je da posmatra vežbe udaraca. Rekao je i da možemo da malo ‘bistrimo’ Rulejev slučaj. Ništa određeno, ali nije me obavestavao o novostima nedelju dana.“

„Hvala na saradnji“, reče Lankford krajnje zajedljivo.

„Vi shvatate da sam upravo uradio ono što svim svojim klijentima i svakome ko hoće da sluša savetujem da nipošto ne rade? Razgovaram s vama bez prisutnog advokata i saopštavam vam svoj alibi. Mora da sam sišao s uma.“

„Zahvalio sam vam.“

Sobelova se umeša.

„Ima li još nešto što biste mogli da nam kažete, gospodine Halere? O gospodinu Levenu ili njegovom poslu?“

„Da, ima još nešto. Nešto što verovatno treba da proverite. Ali želim da to ostane u poverenju.“

Pogledao sam pored njih u uniformisanog policajca koji je stajao na vratima. Sobelova je pratila moj pogled i razumela šta hoću da kažem.

„Pozornice, molim vas da sačekate napolju“, reče.

Uniformisani se udalji, zlovoljna lica, verovatno zato što mu naređuje jedna žena.

„U redu“, reče Lankford.

„Šta to imate?“

„Morao bih da pogledam tačan datum, ali pre nekoliko nedelja, u martu, Raul je radio za mene na drugom slučaju, u kojem je moj klijent potkazao jednog narko-dilera. Obavio je neke telefonske

pozive i pomogao da se taj čovek identifikuje. Kasnije sam saznao da je Kolumbijac s dosta jakim vezama. Možda ima prijatelje koji...“

Ućutao sam i pustio ih da sami popune prazninu.

„Ne znam“, reče Lankford.

„Ovo je dosta čist slučaj ubistva. Ne liči na osvetu. Nisu ga zaklali niti su mu čupali jezik. Jedan pucanj, plus pretres radne sobe. Šta je dilerova banda mogao ovde da traži?“

Odmahnuo sam glavom.

„Možda ime klijenta. Postigao sam dogovor da ga sklone iz opticaja.“

Lankford zamišljeno klimnu glavom.

„Kako se taj klijent zove?“

„Ne smem da vam kažem. Izdao bih poverenje advokata i klijenta.“

„U redu, sada počinjemo s tim sranjem. Kako da istražujemo slučaj ako ne znamo ime tog klijenta? Zar vam nije stalo do vašeg prijatelja koji leži tamo s komadom olova u srcu?“

„Naravno da mi je stalo. Očigledno, ovde je samo meni stalo do njega. Ali vezan sam pravilima i zakonskom etikom.“

„I vaš klijent može da bude u opasnosti.“

„Moj klijent je bezbedan. Moj klijent je u zatvorskoj ustanovi.“

„To je žena, zar ne?“, reče Sobelova.

„Stalno ponavljate ‘klijent’ umesto on ili ona.“

„Ne želim da govorim o svom klijentu. Ako vas zanima ime dilera, zove se Ektor Arande Moja. Uhapsila ga je federalna policija. Mislim da je početna prijava potekla od slučaja koji je istraživala DEA, u San Dijegu. To je sve što mogu da vam kažem.“

Sobelova je vredno zapisivala. Verovao sam da sam im sada dao dovoljno razloga da se ne bave samo Rulejem i motivima vezanim za istopolne ljubavnike.

„Gospodine Halere, jeste li ranije bili u radnoj sobi gospodina Levena?“, upita Sobelova.

„Nekoliko puta. Ali ne u poslednja dva-tri meseca.“

„Da li bi vam smetalo da pođete s nama? Možda ćete videti daje nešto premešteno ili da nedostaje.“

„Je li on još tamo?“

„Žrtva? Da, još je tamo, onako kako smo ga našli.“

Klimnuh glavom. Nisam bio siguran da želim da vidim telo Raula Levena na mestu zločina. Onda odjednom reših da moram da ga vidim i ne smem da zaboravim ništa od tog prizora. Neka napaja gorivom moju odlučnost i moj plan.

„U redu, hajdemo.“

„Onda vas molim da stavite ovo i ne dodirujete ništa dok smo tamo“, reče Lankford.

„Još obrađujemo mesto.“

Iz džepa je izvadio par papirnih nazuvaka. Seo sam na Raulov kauč i navukao ih preko cipela. Zatim sam krenuo za detektivima kroz hodnik do sobe s mrtvacem.

Telo Raula Levena je bilo in situ - onako kako su ga zatekli. Grudi su mu bile na podu, a ležao je lica okrenuta udesno, otvorenih usta i očiju. Telo mu je bilo u čudnom položaju, jedno bedro više od drugog, ruku i šaka ispod tela. Izgledalo je očigledno da je pao sa stolice koja se nalazi iza njega.

Odmah sam zažalio zbog odluke da uđem ovamo. Odjednom mi je sinulo da će poslednji pogled na Raulovo lice potrti sve druge slike koje čuvam kao uspomene na njega. Biću prinuđen da ga zaboravim da mi se pogled ovih očiju ne bi stalno vraćao u sećanje.

Ponavljalo se isto što i u slučaju mog oca. Moja jedina uspomena na njegov bila je slika čoveka

na odru. Imao je najviše četrdeset pet kilograma, tela iznutra izjedena rakom. Sve moje druge slike o njemu bile su lažne. Poticale su s fotografija iz knjiga koje sam čitao.

U sobi je radilo dosta ljudi. Islednika koji su vršili uviđaj i specijalista sudske medicine. Mora da mi se na licu ogledao užas koji sam osećao.

„Znate li zašto ga nismo pokrili?“, upita Lankford.

„Zbog ljudi kao što ste vi. Zbog O Džeja. Zovu to prenošenjem dokaza. Advokati vole da se zakače za to. Dakle, nema više pokrivanja tela. Sve dok ga ne iznesemo odavde.“

Ćutao sam. Samo sam klimnuo glavom. Bio je u pravu.

„Možete li da priđete pisaćem stolu i kažete vidite li nešto što vam se čini neobično?“, upita Sobelova, koja je, izgleda, imala neke simpatije za mene.

Bio sam joj zahvalan, jer sam mogao da se okrenem od tela. Otišao sam do stola, koji je bio sastavljen iz tri dela, da popuni ugao sobe. Prepoznao sam nameštaj, kupljen u radnji IKEA⁵⁰, u obližnjem Berbanku. Ništa otmeno. Jednostavno i praktično. Na središnjem delu u uglu nalazio se stoni kompjuter s tastaturom na izvlačenje. Bočni stolovi su izgledali kao obične radne površine i Levenu su verovatno služili da odvoji istrage koje je vodio i ne pomeša materijal.

Pogled mi se zadržao na kompjuteru i upitah se šta je Leven mogao da unese u fajl o Ruleju. Sobelova to primeti.

„Nemamo stručnjaka za kompjutere“, reče.

„Odeljenje nam je premalo. Šalju nam čoveka iz šerifove kancelarije, ali rekla bih daje izvađen ceo hard disk.“

Ona pokaza olovkom pod sto, gde je personalni kompjuter stajao uspravno, ali mu je jedna strana plastičnog kućišta bila dignuta i prislonjena uza zadnji deo.

„Tu verovatno neće biti ničega za nas“, reče ona.

„Šta je sa stolovima?“

Pogledah prvo sto levo od kompjutera. Tamo su nasumice bile rasute hartije i fascikle. Pogledao sam neke oznake i prepoznao nazive.

„Neka od ovih imena pripadaju mojim klijentima, ali to su stari slučajevi. Nisu više aktivni.“

„Biće da su iz dokumentacije u ormaru“, reče Sobelova.

„Ubica ih je možda rasturio da bi nas zbunio. Da prikrije ono što je zaista tražio ili uzeo. A šta je sa ovim ovde?“

Priđosmo stolu desno od kompjutera. Bio je uredniji. Tu se nalazio kalendar s rokovnikom iz kojeg se jasno videlo da je Leven pažljivo evidentirao sate koje proveo radeći za pojedine advokate. Preleteo sam pogledom spisak i video svoje ime ispisano bezbroj puta u poslednjih pet nedelja. Kao što su mi već rekli, bezmalo je radio za mene sve vreme.

„Ne znam“, rekoah.

„Ne znam šta da tražim. Ne vidim ništa što bi moglo da pomogne.“

„Pa, većina advokata nije tako predusretljiva“, reče Lankford iza mojih leđa.

Nisam se potrudio da se okrenem i branim. On je bio kod tela i nisam želeo da vidim šta radi. Pružih ruku da dignem roletnu na sekreteru, koji je bio na stolu, samo da pogledam imena na kartama.

„Ne dirajte to!“, opomenu me Sobelova odmah.

Naglo povukoh ruku.

„Izvinite, hteo sam samo da vidim imena. Nisam...“

Nisam završio. Ovde sam bio izgubljen. Želeo sam da izađem i napijem se. Mislio sam da ću isprovratiti hot dog koji mi je tako prijao na stadionu Dodžersa.

„Hej, pogledajte ovo“, reče Lankford.

Sobelova i ja se okrenusmo. Videli smo da specijalisti sudske medicine polako prevrću Levenovo telo. Prednji deo majice Dodžersa, koju je nosio, bio je umrljan krvlju. Ali Lankford je pokazivao na šaku mrtvaca koja se nije videla ranije, jer se nalazila ispod tela. Dva srednja prsta leve ruke bila su savijena prema dlanu dok su dva spoljna bila potpuno ispružena.

„Šta li mu je sad ovo, da nije navijao za teksaške Longhornse?“ upita Lankford.

Niko se ne nasmeja.

„Šta mislite?“, upita me Sobelova.

Zurio sam u poslednji pokret svog prijatelja i samo sam odmahnuo glavom.

„Oh, razumem“, reče Lankford.

„To je kao signal. Kod. Kaže nam da je ovo uradio đavo.“

Pomislih daje Raul nazvao Ruleja đavolom, daje imao dokaze o njegovom zlu. I znao sam šta znači poslednja poruka koju mi je uputio moj prijatelj. Dok je umirao na podu svoje radne sobe, pokušao je da mi kaže. Pokušao je da me opomene.

Otišao sam u Forgrinfilds i naručio ginis, ali sam brzo prešao na votku s ledom. Mislio sam da nema razloga da odlažem. Na televizoru iznad šanka momci u plavom skupili su svu energiju u finišu i sada su zaostajali samo za dva boda, sa četiri popunjene baze, u devetoj izmeni. Šanker je zurio u ekran, ali ja više nisam mario za početak sezone. Nisam mario za pokušaj podviga u devetoj izmeni.

Posle udara druge votke izvadio sam mobilni na šank i počeo da telefoniram. Prvo sam se javio četvorici advokata sa utakmice. Svi smo napustili stadion čim smo čuli novost, ali oni su otišli kući znajući samo da je Leven mrtav, ali ne i pojedivosti. Zatim sam telefonirao Lorni i ona je plakala na telefonu. Neko vreme sam pokušavao da je smirim, ali onda mi je postavila pitanje za koje sam se nadao da ću ga izbeći: „Misliš li da je ovo zbog vašeg slučaja? Zbog Ruleja?“

„Ne znam“, slagah.

„Pomenuo sam to policajcima, ali više od bilo čega drugog zanimalo ih je li bio gej?“

„Bio je gej?“

Znao sam da će joj to odvući pažnju.

„Nije to oglašavao.“

„A ti si znao i nisi mi rekao?“

„Nisam imao šta da ti kažem. Bio je to njegov život. Da je želeo da kaže ljudima, valjda bi im rekao.“

„Detektivi su rekli da se to desilo?“

„Šta?“

„Znaš, da je ubijen, jer je bio gej.“

„Ne znaju. Pitali su za to. Ne znam šta misle. Istražuju sve i nadam se da će ih to dovesti do nečega.“

Začutila je. Gledao sam u TV baš kada su Dodžersi istrčali pobednički krug, a stadion je eksplodirao u ludilu i oduševljenju. Šanker je uskliknuo i daljinskim pojačao ton prenosa. Pogledao sam u stranu i pokrio šakom slobodno uvo.

„Moraš da se zamisliš, je li?“, upita Lorna.

„U kom smislu?“

„Nad ovim što radimo. Miki, kad uhvate bitangu koja je to uradila, on će me možda zvati da te angažuje.“

Privukoh pažnju šankera zveckajući ledom u praznoj čaši. Hteo sam daje dopuni. Nisam želeo da kažem Lorni da verovatno već radim za bitangu koja je ubila Levena.

„Lorna, smiri se. Počinješ...“

„Moguće je!“

„Čuj, Raul mi je bio kolega i prijatelj. Ali to neće promeniti ono što radim i u šta verujem jer...“

„Možda bi trebalo. Možda treba da se svi promenimo. To je ono što kažem.“

Ponovo je zaplakala. Šanker mi donese novo piće i ja jednim gutljajem odmah sručih u sebe trećinu.

„Lorna, hoćeš li da dođem tamo?“

„Ne, neću ništa. Ne znam šta hoću. Ovo je tako jezivo.“

„Smem li da ti kažem nešto?“

„Šta? Naravno da smeš.“

„Sećaš li se Hesusa Menendeza? Mog klijenta?“

„Da, ali šta on ima...“

„Bio je nevin. I Raul je radio na tom slučaju. Obojica smo radili. Izvući ćemo ga iz zatvora.“

„Zašto mi to govoriš?“

„Govorim ti jer ne smemo da stanemo zbog onoga što se dogodilo Raulu. Radimo važan posao.

Potreban posao.“

Ove reči su mi zvučale šuplje dok sam ih izgovarao. Nije mi uzvratila. Verovatno sam je zbunio, jer sam i sam bio zbunjen.

„U redu?“, upitah.

„U redu.“

„Dobro, moram još da telefoniram, Lorna.“

„Javićeš mi čim saznaš kad je sahrana?“

„Hoću.“

Zatvorio sam telefon i odlučio da napravim pauzu pre sledećeg razgovora. Razmislio sam o Lorninom poslednjem pitanju i shvatio da ću sahranu o kojoj se raspituje verovatno organizovati ja. Ukoliko se za to ne poštaru ona starica iz Detroita koja se odrekla Raula Levena pre dvadeset pet godina.

Gurnuh čašu do ivice šanka i rekoh šankeru: „Daj mi ginis i uzmi jedan za sebe.“

Zaključio sam da je vreme da usporim, a jedan od načina bio je da pijem ginis, jer je trebalo vremena da se čaša natoči. Kada ju je šanker najzad stavio preda me, videh da je slavinom bureta u peni izvajao harfu. Harfu anđela. Digoh čašu pre prvog gutljaja.

„Da Bog blagoslovi mrtve“, rekoh.

„Da Bog blagoslovi mrtve“, ponovi šanker.

Halapljivo sam lokao iz čaše i gusto pivo je bilo kao malter koji sam sipao u sebe da poveže cigle. Odjednom samo što nisam zaplakao. Ali onda mi je zazvonio telefon. Zgrabio sam ga i rekao „halo“ ne pogledavši u ekran. Glas mi je od alkohola zvučao nerazgovetno.

„Je li to Mik?“, upita neko.

„Da, ko je tamo?“

„Ovde Luis. Upravo sam čuo novost o Raulu. Tako mi je žao, čoveče.“

Trgnuo sam telefon od uva kao da je zmija koja će me ujesti. Zamahnuo sam, spreman da ga bacim u ogledalo iza šanka, gde sam video svoj odraz. Ali pribrao sam se i vratio ga.

„Da, jebo majku svoju, kako znaš...?“

Prekinuo sam i počeo da se smejem, jer sam shvatio šta sam mu rekao i setio se teorije Raula Levena o tome ko je i šta je Rulej.

„Pardon“, reče Rulej.

„Da li vi to pijete?“

„Nego šta nego da pijem“, rekoh.

„Kako, koji kurac, već znaš šta se desilo Mišu?“

„Ako pod Mišem mislite na gospodina Levena, upravo su mi telefonirali iz policije u Glendejlu. Jedna detektivka je rekla da želi da razgovara sa mnom o njemu.“

„Sobelova? Da li se tako zove?“

„Da, mislim. Rekla je daje moje ime dobila od vas. Rekla je da će samo da mi postavi neka rutinska pitanja. Dolazi ovamo.“

„Gde ovamo?“

„U kancelariju.“

Razmislih časkom o tome, ali dođoh do zaključka da Sobelova nije u opasnosti, čak ni ako ode

tamo bez Lankforda. Rulej ne bi pokušao ništa s policajkom, osobito ne u sopstvenoj kancelariji. Više sam se brinuo da Sobelova i Lankford nisu već nekako ušli u trag Ruleju i da će mi to oduzeti mogućnost da lično osvetim Raula Levena i Hesusa Menendeza. Je li Rulej ostavio neki otisak prsta? Je li ga neki Levenov komšija video da ulazi u kuću?

„Rekla je samo to?“

„Da, rekla je da ona i njen kolega žele da razgovaraju sa svim skorašnjim klijentima ubijenog, a da sam ja najnoviji.“

„Ne razgovarajte s njima.“

„Sigurni ste?“

„Ne bez prisutnog advokata.“

„Neće li posumnjati ako odbijem da razgovaram s njima, dam im alibi ili tako što?“

„Nije važno. Neće razgovarati s vama dok ja ne dozvolim. A ja ne dozvoljavam.“

Slobodnu šaku stisnuo sam u pesnicu. Bila mi je nepodnošljiva pomisao da dajem pravne savete čoveku koji mi je danas pre podne ubio prijatelja.

„U redu“, reče Rulej.

„Ispratiću ih.“

„Gde ste bili danas pre podne?“

„Ja? Bio sam ovde, u kancelariji. Zašto?“

„Je li vas neko video?“

„Pa, Robin je došla u deset. Ne ranije.“

Zamislih ženu s frizurom u vidu alatke za košenje. Nisam znao šta da kažem Ruleju, jer nisam znao vreme smrti. Nisam hteo da govorim ništa o kolutu za praćenje kretanja, koji, navodno, nosi oko članka na nozi.

„Telefonirajte mi kad detektivka Sobel ode. I zapamtite, što god da vam kažu ona ili njen partner, ne razgovarajte s njima. Mogu da vas slažu dok zinu. I svi to rade. Računajte da je laž sve što vam kažu. Ako kažu da sam vam ja dozvolio da govorite, lažu. Neka uzmu telefon i pozovu me, ja ću im reći da se tornjaju.“

„U redu, Mik. Postupiću tako. Hvala.“ Prekinuo je razgovor. Zatvorio sam telefon i ispustio ga na šank kao da je nešto prljavo, za bacanje.

„Da, nema na čemu“, reko.

Popio sam više od četvrtine čaše od pola litra, a onda se opet mašio telefona. Koristeći memorisani broj pozvao sam na mobilni Fernanda Valenzuelu. Bio je kod kuće, pošto se upravo vratio sa utakmice Dodžersa. To je značilo da je otišao ranije da bi izbegao saobraćajnu gužvu. Tipično za navijače iz Los Anđelesa.

„Da li Rulej još ima kolut za praćenje?“

„Da, nosi ga.“

„Kako to funkcioniše? Kako znaš gde je bio ili gde je sada?“

„To je globalno određivanje položaja. Šalje signal. Možeš da tražiš zapis unazad da ti otkrije gde se neko nalazio.“

„Imaš li ga kod sebe, ili ti je u kancelariji?“

„Tu je, u mom laptopu, čoveče. Šta je?“

„Hoću da znam gde je bio danas.“

„Pa, pusti me da dignem sistem. Sačekaj.“

Dok sam čekao da Valenzuela startuje laptop, završio sam ginis i rekao šankeru da mi naspe još jedan.

„Gde si ti, Mik?“

„U For grinfieldsu.“

„Nešto nije u redu?“

„Da, debelo nije u redu. Jesi li sredio ili nisi?“

„Da, upravo gledam. Koliko hoćeš da ga proverim unazad?“

„Počni od jutros.“

„Dobro. On je, ovaj... danas se nije mnogo kretao. Pratim ga od kuće do kancelarije u osam. Izgleda da je krenuo u komšiluk... dve ulice dalje, verovatno na ručak... a onda se vratio u kancelariju. Još je tamo.“

Razmislih nekoliko trenutaka. Šanker mi dodade novo pivo.

„Vale, kako se to skida sa članka?“

„Misliš da si na njegovom mestu? Ne možeš. Ima zatvarač i mali zavrtanj koji je jedinstven. Kao ključ. Ja imam jedini.“

„Siguran si u to?“

„Siguran sam. Ovde mi je na lancu za ključeve, čoveče.“

„Nema kopija... kao što su proizvođačke?“

„Ne bi smelo da bude. Ali to je nebitno. Ako se prsten slomi - čak i da uspe da ga otvori - primam alarm na sistemu. Ima takođe ono što se zove ‘detektor mase’. Kad jednom staviš tu bebicu na članak, na kompjuteru mi se oglašava alarm čim očita da tamo nema ničega. To se nije desilo, Mik. Dakle, ostaje testera kao jedini način za ono o čemu govoriš. Pretesterišeš nogu i ostaviš kolut na članku. Drugog načina nema.“

Popio sam penu s mog novog piva. Šanker se ovog puta nije trudio da je ukrasi umetničkim radom.

„A staje s baterijom? Ako se baterija isprazni, gubiš li signal?“

„Ne, Mik. I tu sam zaštićen. On ima punjač i utičnicu na kolutu. Svaka dva-tri dana mora da ga uključi na dva sata da napuni bateriju. Znaš, dok je za radnim stolom, miruje ili dremucka. Ako baterija padne ispod dvadeset procenata, dobijam alarm na kompjuteru, zovem ga i kažem mu da je uključi. Ako to ne uradi, dobijam alarm na petnaest procenata, a na deset procenata njegov uređaj počinje da pišti i nema načina da to prekine ili da ga skine. Vrlo nezgodno za uspešno bekstvo. A tih poslednjih deset procenata još mi daju pet sati da ga pratim. A za pet sati mogu da ga nađem bez frke.“

„U redu, u redu.“

Nauka me je ubedila.

„Šta se desilo?“

Rekao sam mu za Levena i da će policija po svojoj prilici proveravati Ruleja, a da će kolut oko članka i sistem za praćenje najverovatnije pružiti alibi našem klijentu. Vest je zapanjila Valenzuelu. Nije bio tako blizak Levenu kao ja, ali ga je poznavao isto tako dugo.

„Šta misliš da se desilo, Mik?“, upita me.

Znao sam da me pita sumnjam li u Ruleja kao u ubicu ili u čoveka koji stoji iza tog ubistva. Valenzuela nije bio upućen u sve što sam znao i što je Leven otkrio.

„Ne znam šta da mislim“, rekoh.

„Ali čuvaj se tog tipa.“

„I ti se čuvaj.“

„Hoću.“

Zatvorio sam telefon i zapitao se ima li nešto što Valenzuela ne zna. Da li je Rulej ipak našao

neki način da skine kolut ili obori sistem za praćenje? Nauka me je ubedila, ali nikada ne isključujem ljudski faktor. Uvek su moguće ljudske greške.

Šanker došeta do mesta gde sam stajao za šankom.

„Hej, drugar, da nisi izgubio ključeve od kola?“, upita me.

Osvrnuo sam se da proverim govori li to meni i odmahnuo glavom.

„Ne“, rekoh.

„Jesi li siguran? Neko je našao ključeve na parkiralištu. Bolje proveriti.“

Zavukoh ruku u džep sakoa, a onda je izvadih i pružih otvorene šake. Ključevi su mi bili na dlanu.

„Vidiš, rekoh...“

Brzo i neočekivano šanker mi zgrabi ključeve iz ruke i osmehnu se.

„To što si naseo na štos samo po sebi je alko-test“, reče.

„Dakle, prijasha, ništa od vožnje... bar ne u dogledno vreme. Kad rešiš da podeš, zovem ti taksi.“

Odmakao se od šanka za slučaj da nasilno reagujem na ovo lukavstvo. Ali ja samo klimnuh glavom.

„Prešo si me“, rekoh.

On baci ključeve na šank pozadi, gde su stajale boce. Pogledah na sat. Nije bilo ni pet. Mada mi je alkohol otupio čula, zacrveneo sam se od stida. Izabrao sam liniju manjeg otpora. Kukavički izlaz, da se napijem posle jednog strašnog događaja.

„Možeš je uzeti“, rekoh pokazujući na moju čašu ginisa.

Digao sam telefon i pozvao memorisani broj. Megi Makferson se odmah odazva. Radno vreme sudova obično je do pola pet. Tužiocima obično provedu za stolovima poslednji sat ili dva pre nego što završe posao.

„Hej, ideš li već kući?“

„Halere?“

„Da.“

„Šta je? Jesi li pio? Glas ti je drukčiji.“

„Mislim da je možda ovog puta potrebno da ti mene odvezeš kući.“

„Gde si?“

„U For gridi faksu.“⁵¹

„Šta?“

„For grin filds. Poprilično dugo.“

„Majkle, šta je..?“

„Raul Leven je mrtav.“

„Oh, bože, kako...?“

„Ubijen je. Dakle, možeš li da me ovog puta ti odvezeš kući? Preterao sam s pićem.“

„Samo da telefoniram Stejsi i kažem joj da ostane duže s Hejli i odmah krećem. Ne pokušavaj da odeš, jasno. Ne mrdaj odatle.“

„Bez brige, neće mi dozvoliti šanker.“

Pošto sam zatvorio telefon, rekoh barmenu da sam se predomislio i da ću ipak popiti još pola litra dok čekam na prevoz. Izvadio sam novčanik i stavio kreditnu karticu na šank. Prvo ju je proverio, a onda mi dao ginis. Toliko je dugo punio čašu i sklanjao penu da mi da punu meru, da jedva da sam gucnuo pivo kada je Megi došla.

„To je bilo brzo“, rekoh.

„Jesi li za neko piće?“

„Ne, prerano mi je. Samo da te odvezem kući.“

„Važi.“

Sidoh s barske stolice i setih se da uzmem svoju kreditnu karticu i telefon pre nego što sam izašao iz bara s rukom preko njenog ramena i osećanjem da sam više ginisa i votke prosuo u kanalizaciju nego sebi niz grlo.

„Parkirala sam pred samim ulazom“, reče Megi.

„Četiri jebene derikože, kako si došao do toga? Da li su četiri čoveka vlasnici ovog lokala?“

„Ne, za jebene derikože, kao u frazi za narod. Kao u izrazu. Haler za odbranu. Ne mislim na brojku četiri⁵². Jebene derikože kao što su advokati.“

„Baš ti hvala.“

„Ne ti. Ti nisi advokat. Ti si tužilac.“

„Koliko si popio, Halere?“

„Između mnogo i previše.“

„Nemoj da mi povraćaš u kolima.“

„Obećavam.“

Ušli smo u kola, jedan jeftiniji model jaguara. Bio je to prvi auto koji je kupila a da je ja nisam držao za ruku i uticao na sužavanje izbora. Izabrala je „džeg“ jer se u njemu osećala otmeno, mada svako ko se razume u kola zna da je to samo prurušeni ford. Nisam joj kvario raspoloženje. Sve što je čini srećnom, usrećuje i mene - osim kada je zaključila da će joj život biti srećniji ako se razvedemo. Nisam to dočekao kao dar s neba.

Ona mi pomože da uđem i krenusmo.

„I nemoj da se onesvestiš“, reče dok je isterivala kola s mesta gde ih je parkirala.

„Ne znam put.“

„Vozi samo kanjonom Lorel preko brda. Posle toga samo skreni levo u podnožju.“

Mada je u ovo vreme normalno da se ljudi vraćaju s posla, popodnevi saobraćaj je bio takav da nam je trebalo skoro četrdeset pet minuta da stignemo do Ferhoum drajva. Usput sam joj ispričao za Raula Levena i šta se desilo. Nije reagovala kao Lorna, jer nikada nije stvarno upoznala Levena. Mada sam ga godinama poznavao i angažovao kao detektiva, nismo se sprijateljili do mog razvoda. U stvari, Raul me je više nego jedne noći vozio kući iz bara Forgrinfilds dok sam prolazio kroz krizu pri kraju brakorazvodne parnice.

Moj daljinski upravljač za otvaranje garažnih vrata ostao je u linkolnu, pored bara, pa sam joj kazao da samo parkira pred vratima garaže. Shvatio sam takođe da mi je ključ od glavnog ulaza ostao na prstenu s ključem za linkoln i da gaje zaplenio šanker. Morali smo da pridemo kući sa zadnje verande i poslužimo se rezervnim ključem - onim koji mi je dao Rulej - ispod pepeljare na stolu za piknik. Ušli smo na vrata pozadi, koja su vodila pravo u moju radnu sobu. Bio sam zadovoljan što smo izbegli penjanje stepenicama do glavnog ulaza. Ne samo da bi me to izmorilo nego bi ona videla pogled i prisetila se nepravčnosti između života jednog tužioca i života jebenog derikože.

„Ah, ovo je baš slatko“, reče ona.

„Naša mala šolja za čaj.“

Pratio sam njen pogled i video da joj je oči privukla fotografija naše ćerke, koju držim na pisaćem stolu. Uzbudila me je pomisao da sam i nehotice zabeležio jedan bod kod nje.

„Da“, rekoh razmišljajući ima li neke nade da to kapitalizujem.

„Gde ti je spavaća soba?“, upita ona.

„Dakle, odmah prelaziš na stvar. Desno.“

„Žao mi je, Halere, neću ostati dugo. Dogovorila sam se sa Stejsi za dodatna dva sata, a pri ovakvom saobraćaju, moram uskoro da krenem i vratim se preko brda.“

Odvela me je do spavaće sobe i seli smo jedno kraj drugog na krevet.

„Hvala ti za ovo“, rekoh.

„Mislim da jedno dobro delo zaslužuje da se uzvрати dobrim“, reče ona.

„A ja sam verovao da je na mene red da uzvratim one noći kada sam te odvezao kući.“

Ona mi stavi ruku na obraz i okrete mi lice k sebi. Onda me poljubi. Shvatih to kao potvrdu da smo one noći zaista vodili ljubav. Baš mi je smetalo što se toga ne sećam.

„Ginis“, reče ona olizavši usne kada se odvojila od mene.

„I votka.“

„Dobra kombinacija. Glava će ti pucati izjutra.“

„Tako je rano da će mi pucati još noćas. Znaš šta, zašto ne bismo večerali kod Dena Tane7.

Večeras je na vratima Krejg i...

„Ne, Mik. Moram kući, kod Hejli, a ti moraš da spavaš.“ Pokazah da se predajem.

„Dobro, dobro.“

„Javi mi se izjutra. Hoću da razgovaram s tobom kad se otrezniš.“

„Dobro.“

„Hoćeš li da se svučesh i pokriješ?“

„Ne, u redu je. Samo ću...“

Zavalio sam se na krevet i izuo cipele. Zatim sam se prevrnuo na bok i otvorio fioku na noćnom stočiću. Izvadio sam bocu tajlenola i CD koji mi je dao klijent po imenu Dimitrijus Fouks. Bio je gangster iz Norvoka, poznat pod uličnim nadimkom Lil Dimon. Jedanput mi je kazao da je jedne noći imao viziju i zna da mu je suđeno da umre mlad i nasilnom smrću. Dao mi je CD i rekao da ga puštam posle njegove smrti. Poslušao sam ga. Dimitrijusovo proročanstvo se ostvarilo. Ubijen je pucnjima iz kola u prolazu otprilike šest meseci pošto mi je dao disk. Magičnim markerom sam napisao Tužbalica za Lila Dimona. Bila je to zbirka balada koju je narezao s Tupakovih diskova.

Ubacio sam CD u plejer bouz⁵³ na noćnom stočiću i uskoro su se razlesli ritmički taktovi numere God Bless the Dead. Pesa je bila pozdrav palim ortacima.

„Ti slušaš ovo?“, upita Megi žmirnuvši s nevericom.

Slegnuh ramenima što sam bolje mogao, budući da sam se oslanjao na jedan lakat.

„Ponekad. Pomaže mi da bolje shvatim svoje klijente.“

„Tim ljudima je mesto u zatvorima.“

„Možda nekima od njih jeste. Ali većina ima šta da kaže. Neki su pravi pesnici, a ovaj je bio najbolji među njima.“

„Šta? Ko je to, onaj što su ga upucali ispred muzeja automobila na Aveniji Vilšir?“

„Ne, ti govoriš o Bigiju Smolsu. Ovo je bio veliki pokojni Tupak Šakur.“

„Ne mogu da verujem da slušaš ovakvu muziku.“

„Kažem ti. Pomaže mi.“

„Učini mi uslugu. Nemoj ovo da slušaš kad je tu Hejli.“

„Bez brige. Neću.“

„Moram da idem.“

„Ostani još samo malo.“

Ona me poslušala, ali osetih da ukočeno sedi na ivici kreveta. Ocenio sam da pokušava da odgonetne tekst pesama. Za to je potrebno imati uvo i vremena. Sledeća pesma je bila Life Goes On i primetih da joj se vrat i ramena zatežu kada je čula neke reči.

„Mogu li sada da odem, molim te?“, upita.

„Megi, ostani samo časkom.“ Pružih ruku i utišah ton.

„Hej, isključiću ga sasvim ako mi pevaš kao nekada.“

„Ne noćas, Halere.“

„Niko ne zna onu Megi Makfirs koju znam ja.“ Ona se malo osmehnu, a ja malo počutah sećajući se tih vremena.

„Megi, zašto ostaj eš sa mnom?“

„Kažem ti, ne mogu da ostanem.“

„Ne, ne mislim noćas. Govorim o tome kako me podržavaš, kako ne rušiš moj autoritet kod Hejli i kako mi se nađeš kad si mi potrebna. Kao večeras. Ne poznajem mnogo muškaraca čije su bivše žene zadržale simpatije za njih.“

Ona malo razmisli pre nego što je odgovorila.

„Ne znam. Mislim da je to zato što u tebi vidim dobrog čoveka i dobrog oca koji čeka da jednog dana razbije okove.“

Klimnuh glavom u nadi da se ne vara.

„Kaži mi nešto. Šta bi bila da nisi tužilac?“

„Ti to ozbiljno?“

„Da, šta bi bila?“

„Nikada nisam razmišljala o tome. Trenutno radim ono što sam oduvek želela. Srećna sam. Zašto bih to menjala?“

Otvorih bočicu tajlenola i progutah dva nasuvo. Sledeća pesma je bila So Many Tears, još jedna balada za sve izgubljene. Činila mi se vrlo prikladna.

„Mislim da bih bila učiteljica“, reče ona najzad.

„U osnovnoj školi. Za devojčice kao što je Hejli.“

Osmehnuh se.

„Gospođo Makfirs, gospođo Makfirs, moj pas je pojeo moj domaći zadatak.“

Ona me munu u mišicu.

„U stvari, baš je simpatično“, rekoh.

„Bila bi dobra učiteljica... dok ne pošalješ decu u zatvor bez kaucije.“

„Duhovito. A ti?“

Odmahnuo sam glavom.

„Ne bih bio dobar učitelj.“

„Hoću da kažem šta bi radio da nisi advokat.“

„Ne znam. Ali imam tri taun kara. Možda bih pokrenuo službu limuzina i prevezio ljude do aerodroma.“

Sada se ona osmehnu.

„Angažovala bih te.“

„Dobro. Eto prve mušterije. Daj mi dolar i zalepiću ga za zid.“

Ali šegačenje nije uspelo. Spustio sam glavu na jastuk, pokrio dlanovima oči i pokušao da izbrišem dan, da izbrišem sećanje na Raula Levena na podu njegove kuće, očiju uprtih u zasvagda crno nebo.

„Znaš li čega sam se uvek bojao?“, upitah.

„Čega?“

„Da neću prepoznati nevinost. Da će biti preda mnom i da je neću videti. Ne govorim o pitanju krivice i nekrivice. Mislim na nevinost. Pravu nevinost.“

Ona je ćutala.

„A znaš li čega je trebalo da se bojim?“

„Čega, Halere?“

„Zla. Golog zla.“

„Kako to misliš?“

„Hoću da kažem da većina ljudi koje branim nije zla, Megs. Krivi su, da, ali nisu zli. Razumeš li šta govorim? Ima razlike. Slušaš ih i slušaš ove pesme i znaš zašto su izabrali ono što rade. Ljudi samo pokušavaju da opstanu, da žive sa onim što im je dato, a neki od njih nisu dobili ni najosnovnije, bogamu. Zlo je nešto drugo. Drukčije. To je kao... ne znam. Tamo je negde i kad se pokaže... ne znam. Ne umem da objasnim.“

„Pijan si, zato ne umeš.“

„Samo znam da sam se bojao jednoga, a trebalo je da se bojim baš suprotnog.“

Ona pruži ruku i protrlja mi rame. Poslednja pesma je bila to live & die in la., jedna od meni najdražih na kućnom CD-u. Počeo sam da pevušim, a onda sam zapevao kada je stigla do refrena.

To live & die in la. it's the place to be you got to be there to know it ev'ybody wanna see⁵⁴

Uskoro sam prestao da pevam i sklonio šake s lica. Zaspao sam odeven. Nisam čuo kada je žena koju sam voleo više od ijedne u životu napustila kuću. Kasnije će mi ispričati da je poslednje što sam promrmljao pre nego što me je progutao mrak bilo: „Ne mogu više da radim ovo.“ Nisam govorio o svom pevanju.

Sreda, 13. april

Spavao sam skoro deset sati, pa ipak sam se probudio u mraku. Na bouzu je stajalo da je 5.18. Pokušao sam da se vratim u svet snova, ali vrata su bila zatvorena. U pola šest isteturao sam se iz kreveta, pomučio da održim ravnotežu i otišao da se istuširam. Ostao sam pod mlazom dok se vruća voda u bojleru nije rashladila. Zatim sam izašao i obukao se za još jedan dan bitke u mašini.

Bilo je prerano da zovem Lornu i proverim svoj dnevni raspored, ali na stolu držim rokovnik s podacima koji su obično ažurni. Otišao sam u radnu sobu i najpre sam primetio dolarsku novčanicu zalepljenu za zid iznad pisaćeg stola.

Adrenalin mi skoči za dve-tri merne jedinice dok su mi kroz glavu grozničavo jurile misli da je novac na zidu ostavio provalnik kao nekakvu pretnju ili opomenu. Onda se setih.

„Megi“, rekoh glasno.

Osmehnuh se i reših da ostavim novčanicu zalepljenu na zidu.

Izvadio sam rokovnik iz aktentašne i proverio raspored. Izgleda da mi je prepodne bilo slobodno sve do jedanaest kada sam imao ročište u Višem sudu, u San Fernandu. Bio je to slučaj klijentkinje u povratu, optužene za posedovanje narkomanskog pribora. Optužba je bila koještarija, jedva vredna vremena i novca, ali Melisa Menkof se već nalazila na uslovnoj slobodi posle niza prestupa u vezi s drogom. Ako sada padne zbog nečega tako malog kao što je pribor za drogiranje, ukinuće joj uslovnu osudu i moraće da provede šest do devet meseci iza čeličnih vrata.

Bilo je to sve u mom rokovniku. Posle San Fernanda bio sam slobodan i nemo sam čestitao sebi na obazrivosti što sam izbegao višak obaveza dan posle otvaranja bejzbol sezone. Naravno, u vreme kada sam određivao raspored, nisam znao da će me smrt Raula Levena oterati u Forgrinfilds tako rano, no, svejedno, bilo je to dobro planiranje.

U ročištu u slučaju Menkofove podneo sam predlog da se lula za krek, nađena prilikom pretresa njenog vozila, zaustavljenog u Nortridžu zbog nesmotrene vožnje, ne prihvati kao dokazni predmet. Lulu su našli u zatvorenoj središnjoj konzoli njenih kola. Rekla je da nije dozvolila policiji da joj pretresu kola, ali da su ih, uprkos tome, pretresli. U zaključku sam naveo da nije data saglasnost za pretres i da nije postojao osnov sumnje za pretres. Ako je policija zaustavila Menkofovu zbog hirovite vožnje, nije bilo razloga da se pretresaju zatvoreni delovi njenih kola.

Bio je to uzaludan trud i znao sam da ne vredi ni pokušavati, ali otac Menkofove mi je dobro platio da dam sve od sebe za njegovu problematičnu ćerku. A baš to ću i uraditi u jedanaest sati u sudu u San Fernandu.

Doručkovao sam dva tajlenola i poterao ih prženim jajima, tostom i kafom. Jaja sam obilno posuo biberom i zalio salsom. Sve ovo je pogodilo cilj i dalo mi gorivo da se upustim u bitku. Dok sam jeo, listao sam Tajms i tražio vest o ubistvu Raula Levena. Te vesti neobjašnjivo nije bilo. Isprva nisam shvatao. Zašto bi policija iz Glendejla držala to u tajnosti? Onda sam se setio da Tajms svakog jutra ima više regionalnih izdanja. Ja živim na Vestsajdu, a Glendejl se smatra delom doline San Fernando. Urednicima Tajmsa se moglo učiniti da je vest o ubistvu u Dolini nevažna za čitaoce s Vestsajda, koji su imali dosta glavobolja sa ubistvima u svom kraju. Zato nisam našao vest o Levenu.

Reših da kupim drugi primerak Tajmsa u nekom novinskom kiosku na putu za sud u San Fernandu i proverim još jednom. Dok sam razmišljao ka kom kiosku da uputim Erla Brigsa, pade mi na pamet da nemam kola. Linkoln je bio na parkiralištu kod Forgrinfildsa - ako ga prekonoc nisu ukrali - a ključeve ne mogu da dobijem dok se pab u jedanaest ne otvori za ručak. Imao sam problem. Video sam Erlova kola na parkiralištu, gde sam odlazio po njega svakog jutra. Bila je to nakindurena

tojota, u podvođačkom maniru, sa hromiranim ratkapnama točkova. Uz to sam nagađao daje trajno prožeta mirisom duvke. Nisam želeo da se vozim u njoj. Na severu oblasti to je pozivnica policiji da vas zaustavi. Na jugu je to pozivnica da pucaju na vas. Osim toga, nisam želeo da se Eri dovozi po mene kući. Svojim vozačima ne otkrivam gde stanujem.

Najzad sam isplanirao da se taksijem odvezem do svog skladišta u severnom Holivudu i uzmem novi taun kar. Linkoln kod For grin fildsa ionako je prešao više od osamdeset hiljada kilometara. Možda će mi novi točkovi pomoći da prevaziđem depresiju koja će me sigurno obuzimati zbog gubitka Raula Levena.

Pošto sam u sudoperi oprao tiganj i tanjir, odlučio sam da rizikujem da probudim Lornu i proverim šta mi je zakazala za danas. Vratio sam se u radnu sobu i, kada sam digao slušalicu fiksnog telefona daje pozovem, čuo sam iskidani signal aparata koji mi je rekao da imam bar jednu poruku na čekanju.

Okrenuo sam broj za preuzimanje memorisanih podataka i elektronski glas mi saopšti da sam propustio poziv juče u 11.07. Kada mi je glas izrecitovao broj telefona s kojeg je poziv stigao, sledio sam se. Bio je to broj mobilnog telefona Raula Levena. Propustio sam njegov poslednji poziv.

„Hej, to sam ja. Verovatno si već krenuo na utakmicu, a pretpostavljam da si isključio mobilni. Ako ne primiš ovo, vidimo se tamo. Ali imam za tebe još jednog asa. Može se reći.

On časkom prekide jer se u pozadini začu pseći lavež.

- ...može se reći da imam Hesusovu cedulju za izlazak iz Kjua. Moram da prekinem, jarane.“

Bilo je to sve. Prekinuo je vezu bez pozdrava, a na kraju je opet upotrebio glupi irski provincijalizam. Taj govor me je uvek nervirao. Sada je zvučao dirljivo. Već mi je nedostajao.

Pritisnuo sam dugme za ponovnu reprodukciju poruke, odslušao je još jednom, pa još tri puta pre nego što sam najzad trajno sačuvao poruku od uništenja i prekinuo vezu. Zatim sam seo na stolicu iza stola i pokušao da primenim poruku na ono što znam. Vreme poziva je predstavljalo prvu zagonetku. Na utakmicu samo otišao u pola dvanaest ako ne i kasnije. Pa ipak, nekako sam propustio Levenov poziv bar dvadeset minuta ranije.

Činilo mi se da je to neshvatljivo dok se nisam setio razgovora s Lornom. U 11.07 bio sam na telefonu s Lornom. Kućni telefon sam koristio tako retko i tako je malo ljudi posedovalo taj broj da se nisam potrudio da instaliram režim čekanja na pozive. Drugim recima, Levenov poslednji poziv je automatski prebačen u sistem glasovne pošte bez mog znanja dok sam razgovarao s Lornom.

Dakle, našao sam objašnjenje za okolnosti koje su dovele do toga da propustim poziv, ali ne i za sam sadržaj poruke.

Leven je očigledno otkrio nešto. Nije bio advokat, ali je svakako znao šta su dokazi i umeo je da ih proceni. Otkrio je nešto što će mi pomoći da Menendeza izbavim iz zatvora. Otkrio je Hesusovu cedulju za izlazak.

Ostalo mi je još da razmislim o prekidu izazvanom psećim lavežom i bilo je to najlakše od svega. Posećivao sam Levena kod kuće i znao sam da mu pas piskavo kevdće. Svaki put kada bih došao kod njega, čuo sam pseći lavež čak pre nego što bih zakucao. Lajanje u pozadini dok mi je ostavljao poruku i Levenov nagli prekid otkrili su mi da je neko bio na vratima. Imao je posetioca - možda baš ubicu.

Razmislih nekoliko trenutaka i zaključih da je vreme poziva suviše važno da bih ga mirne savesti prečutao policiji. Sadržaj poruke će otvoriti nova pitanja i neće mi biti lako da na njih odgovorim, ali pretezala je vrednost određivanja vremena. Vratio sam se u spavaću sobu i počeo da preturam po džepovima farmerki koje sam dan ranije nosio na utakmici. U zadnjem džepu našao sam otcepljeni deo ulaznice i posetnice koje su mi Lankford i Sobelova dali na kraju posete Levenovoj

kući.

Izabrah posetnicu Sobelove i primetih da na njoj piše samo detektiv Sobel. Nije navela ime. Možda je, kao ja, nosila dve posetnice u raznim džepovima. Jednu sa imenom i prezimenom i drugu, strogo formalnu.

Ona se odmah odazva i odlučih da vidim šta mogu da izvučem iz nje pre nego što joj saopštim svoje podatke.

„Šta ima novo u istrazi?“, upitah.

„Ne mnogo. Ne mnogo što bih podelila s vama. Zasad sređujemo dokaze koje imamo. Dobili smo neke balističke podatke i...“

„Već je urađena obdukcija?“, rekoh.

„To je bilo brzo.“

„Ne, obdukcija će biti tek sutra.“

„Otkud vam onda balistički izveštaj?“

Ona ne odgovori, ali ja i bez toga pogodih.

„Našli ste čauru metka. Ubijen je iz automatskog pištolja, koji izbacuje patronu.“

„Dobri ste, gospodine Halere. Da, našli smo čauru zrna.“

„Imam za sobom dosta suđenja. I zovite me Miki. Ipak je čudno da ubica pretrese sobu, ali da ostavi čauru.“

„Možda zato što se otkotrljala po podu i pala u otvor rešetke za grejanje. Zločincu bi bili potrebni šrafciğer i dosta vremena.“

Klimnuh glavom. Srećna okolnost. Ne mogu da pobrojim koliko su puta moji klijenti stradali jer je policija imala sreće.

S druge strane, mnogi su se izvukli jer su oni imali sreće. Na kraju se uspostavi neka ravnoteža.

„Dakle, vaš partner je bio u pravu kad je pretpostavio da je ubijen iz dvadeset dvojke?“

Ona počuta pre nego što je odgovorila. Dvoumila se srne li da pređe prag i otkrije neke podatke o slučaju meni, ne samo učesniku nego i neprijatelju - jednom braniocu.

„Bio je u pravu. A zahvaljujući tragovima na košuljici, tačno znamo čak i koji pištolj tražimo.“

Na osnovu višegodišnjih ispitivanja stručnjaka za balistiku i islednika specijalizovanih za vatreno oružje, znao sam da tragovi koje metak ostavlja na čauri u procesu opaljivanja mogu da posluže za utvrđivanje porekla oružja čak i ako se samo oružje ne pronađe. Pojedini delovi automatskog oružja - i to udarna igla, zatvarač, izbacivač i izvlakač čaura - ostavljaju karakteristične tragove na čauri zrna u deliću trenutka opaljivanja. Skupnom analizom četiri vrste oznaka moguće je utvrditi konkretan tip i model upotrebljenog oružja.

„Pokazalo se da je gospodin Leven i sam posedovao dvadeset dvojku“, reče Sobelova.

„Ali našli smo je u zatvorenom sefu u njegovoj kući i to nije vudsman. Jedino nismo našli njegov mobilni. Znamo da ga je imao, ali...“

„Telefonirao je meni neposredno pre ubistva.“

U magnovenju zavlada tajac.

„Juče ste nam rekli da ste s njim poslednji put razgovarali u petak uveče.“

„Tako je. Zato se i javljam. Raul me je zvao juče pre podne u jedanaest sati i sedam minuta i ostavio mi poruku. Nisam je dobio sve do danas, jer sam juče, pošto sam vas ostavio, otišao u grad i napio se. Zaspao sam po povratku kući i sve dosad nisam shvatio da imam njegovu poruku. Zvao me je povodom jednog slučaja na kojem je radio za mene tako reći sporedno. Reč je o žalbi na presudu i klijentu koji je na izdržavanju kazne. Ništa hitno. Sadržaj poruke nije bitan, ali može da pomogne pri utvrđivanju vremena. A kad je o tome reč, dok mi je ostavljao poruku, čulo se kako pas počinje da

laje. On to radi svaki put kad neko dođe na vrata. Znam, jer sam ranije bio tamo i pas je uvek lajao.“

Opet me udari ćutanjem, a zatim reče:

„Nešto mi nije jasno, gospodine Halere.“

„Šta to?“

„Juče ste nam rekli da ste bili kod kuće do podne pre nego što ste otišli na utakmicu. A sada kažete da vam je gospodin Leven ostavio poruku u jedanaest i sedam minuta. Zašto se niste odazvali?“

„Jer sam baš tada razgovarao telefonom, a nemam uređaj za pozive na čekanju. Možete da proverite registrovane pozive i videćete da me je zvala Lorna Tejlor, moj administrativni menadžer. Razgovarao sam s njom kad mi je telefonirao Raul. Bez uređaja koji prebacuje poziv na čekanje, nisam to znao. A on je, naravno, mislio da sam već otišao na utakmicu, pa mi je samo ostavio poruku.“

„Dobro, razumem. Verovatno će nam trebati vaša pismena dozvola da preslušamo taj snimak.“

„Nema problema.“

„Gde ste sada?“

„Kod kuće.“

Dadoh joj adresu i ona reče da dolazi sa svojim partnerom.

„Samo požurite. Moram da krenem u sud za otprilike jedan sat.“

„Dolazimo odmah.“

Zatvorih telefon. Nisam mogao da suzbijem nelagodnost. U proteklim godinama branio sam desetak ubica i dolazio u dodir s nizom detektiva iz odeljenja za ubistva. Ali mene lično nikada nisu ispitali u vezi s nekim ubistvom. Izgledalo je da Lankford, a sada i Sobelova, sumnjaju u svaki moj odgovor. Morao sam da se zapitam znaju li nešto što ja ne znam.

Sredio sam stvari na stolu i zatvorio aktentašnu. Bolje je da ne vide ništa što ne želim da vide. Prošao sam kroz kuću i proverio svaku sobu. Sredio sam krevet i kutiju sa CD-om Tužbalica za Lila Dimona vratio u fioku u noćnom stočiću. A onda me jedna ideja tresnu po glavi. Dok sam sedeo na krevetu, setih se nečega što mi je Sobelova rekla. Mora da joj se otelo, a i menije promaklo u prvom trenutku. Rekla je da su našli pištolj Raula Levena, kalibra .22, ali da nije ubijen iz tog oružja. Rekla je da to nije vudsman.

Nehotice mi je otkrila proizvođača i model oružja kojim je izvršen zločin. Znam da je vudsman automatski pištolj koji je proizvodio Kolt. Znam to zato što sam posedujem kolt vudsman sportski model. Pre mnogo godina zaveštao mi ga je otac. Da ga nasledim po njegovoj smrti. Kada sam bio dovoljno star da ga koristim, nisam ga ni vadio iz kutije.

Ustadoh s kreveta i odoh u plakar u koji je moglo da se uđe. Kretao sam se kao u gustoj magli. Obazrivo sam koračao i stavio šaku na zid, a zatim na krilo kliznih vrata kao da mi je potrebno da održavam ravnotežu. Drvena kutija od uglaćanog drveta bila je na polici, na svom mestu. Digao sam obe šake da je spustim i vratio se u spavaću sobu.

Stavio sam kutiju na krevet i otvorio mesinganu rezu. Digao sam poklopac i skinuo prekrivku od voštanog platna.

Pištolj je nestao.

Ponedjeljak, 23. maj

Rulejev ček je odobren za isplatu. Prvog dana suđenja imao sam više novca na bankovnom računu nego ikada u životu. Da sam želeo, mogao sam da oglase s klupa na autobuskim stanicama preselim na bilborde. Mogao sam takođe da zakupim zadnji deo korica žutih strana umesto pola unutrašnje stranice. Moj ekonomski položaj mi je to dozvoljavao. Najzad sam dobio koncesioni slučaj i bio sam bogato nagrađen. Mereno novcem. Smrt Raula Levena je ovu koncesiju zauvek pretvorila u nenadoknativ gubitak.

Završili smo trodnevni izbor porote i bili smo spremni za šou. Glavni pretres će trajati još najviše tri dana - dva za optužbu i jedan za odbranu. Rekao sam sudiji da mi je potreban jedan dan da izložim odbranu, ali, ako ćemo pravo, lavovski deo posla obaviću za vreme tužiočevog izlaganja.

Atmosfera na početku glavne rasprave uvek je naelektrisana. Duboko u utrobi čovek drhti od nervoze. Na kocki je toliko toga. Ugled, lična sloboda, integritet samog sistema. Nešto vas uvek štreci kad pomislite na onih dvanaest stranaca koji sede zato da bi prosuđivali vaš život i postupke. A iz mog, braniočevog ugla - presuda optuženom je nešto sasvim drugo. Nikada se nisam navikao na to i, pošteno govoreći, ne želim ni da se naviknem. Mogu to da uporedim samo sa strepnjom i napetošću dok stojite pred crkvom na dan venčanja. Ja sam to iskusio dvaput i setim se toga svaki put kad sudija otvori raspravu.

Mada sam u krivičnom postupku bio znatno iskusniji od svog protivnika, nisam se zavaravao da sam u povoljnom položaju. Stajao sam sam samcit pred džinovskim čeljustima sistema. Znalo se ko je ovde favorit, sigurno ne ja. Da, istina je da se naspram mene nalazi tužilac kome je ovo prvo suđenje za teško krivično delo. Ali tu prednost su ne samo izjednačavale nego i potirale sila i moć državnog aparata. Pod komandom tužioca su snage celog pravosudnog sistema. A ja mogu da se oslonim samo na sebe. I na klijenta koji je kriv.

Sedeo sam pored Luisa Ruleja za stolom odbrane. Bili smo sami. Nisam imao advokata-saradnika ni detektiva - iz neke čudne lojalnosti prema Raulu Levenu nisam angažovao nikoga da ga zameni. Ruku na srce, nije mi bio ni potreban. Leven mi je dao sve što treba. Ako se suđenje bude odvijalo prema našoj zamisli, biće to poslednja posveta njegovim detektivskim sposobnostima.

U prvom redu na galeriji sedeli su S. S. Dobs i Meri Alis Vindzor. U skladu s pravilom donetim pre otvaranja glavnog pretresa, sutkinja je dozvolila Rulejevoj majci da u sudnici bude samo za vreme uvodnih izlaganja. Pošto sam je stavio na listu svedoka odbrane, neće joj biti dopušteno da sluša ostala svedočenja. Ostaće napolju, u hodniku, sa svojom vernom kućom Dobsom da joj pravi društvo dok je ne pozovu na mesto za svedoka.

Takođe u prvom redu, ali ne pored njih, bila je moja sekcija za podršku: moja bivša žena Lorna Tejlor. Delovala je vrlo elegantno u mornaričkom kostimu i beloj bluzi. Izgledala je lepo i mogla je lako da se uklopi u falangu advokatica koje su svakodnevno pratile suđenja. Ali došla je zbog mene i bio sam joj od srca zahvalan na tome.

Ostali redovi na galeriji bili su popunjeni samo delimično. Manji broj reportera iz štampanih medija došao je da hvata citate iz uvodnih reči, a video sam nekoliko advokata i posmatrača iz građanstva. Nije bilo TV kamera. Suđenje je privuklo samo površnu pažnju javnosti i bilo je to dobro. Znači da se naša strategija ograničavanja publiciteta pokazala kao uspešna.

Rulej i ja smo ćutali dok smo čekali da sutkinja zauzme mesto i naredi da se porota pusti u klupe da možemo početi. Pokušavao sam da se smirim preslišavajući se šta ću reći poroti. Rulej je zurio pravo preda se u državni pečat Kalifornije istaknut ispred sudijske stolice.

Sekretar suda diže slušalicu telefona, izgovori nekoliko reči i prekide vezu.

„Dva minuta, narode“, reče glasno.

„Dva minuta.“

Kad sudija najavi dolazak u sudnicu, to znači da očekuje da svi budu na mestu i spremni. Bili smo. Kratko pogledah Teda Mintonu za stolom optužbe i videh da radi isto što i ja. Smirivao se preslišavanjem govora. Nagnuo sam se i proverio beleške u bloku za pisanje ispred sebe. Onda se Rulej iznenada nagnu i gotovo se nasloni na mene. Prošaputao je, mada to još nije bilo potrebno:

„Vreme je, Mik.“

„Znam.“

Od smrti Raula Levena moj odnos sa Rulejem svodio se na hladno podnošenje. Ostao sam uz njega, jer sam morao. Ali u danima i nedeljama pred suđenje vidali smo se retko, koliko je to bilo moguće, a u pripremi glavnog pretresa razgovor s njim sam sveo na najmanju meru. Znao sam da je moja sopstvena slabost najslabija tačka u mom planu. Bojao sam se da u komunikaciji s Rulejem ne podlegnem iskušenju i ne dam oduška svom besu i želji da lično, fizički osvetim svog prijatelja. Trodnevni izbor porote pretvorio se u pravo mučenje. Iz dana u dan morao sam da sedim kraj njega i slušam snishodljive primedbe o mogućim porotnicima. Podneo sam to samo zahvaljujući tome što sam se pravio da ga ne čujem.

„Spremni ste?“, upita me on.

„Pokušavam da budem“, rekoh.

„A vi?“

„Spreman sam. Ali želim da vam kažem nešto pre nego što počnemo.“

Pogledah ga. Suviše mi se primakao. Bila bi to povreda ličnog prostora čak i da sam prema njemu gajio neke simpatije, a ne mržnju. Povukoh se.

„Staje?“

On ponovi moj pokret i opet mi se primače.

„Vi ste mi advokat, je li?“

Nagnuh se napred pokušavajući da ga izbegnem.

„Šta vam je, Luise? Zajedno smo u ovome duže od dva meseca i sada sedimo sa izabranom porotom, spremni za suđenje. Platili ste mi više od sto pedeset hiljada i morate da me pitate jesam li vaš advokat? Naravno da jesam. Šta je? Šta nije u redu?“

„Sve je u redu.“

On se nagnu napred i nastavi:

„Pa eto, budući da ste mi advokat, mogu da vam se poverim i vi morate da to držite u tajnosti čak i ako je posredi zločin. Više od jednog zločina. To osigurava odnos advokata i klijenta, je li?“

Osetih tiho krčanje u želucu od uzbuđenja.

„Da, Luise, u pravu ste... osim ako mi ispričate da pripremate neki zločin. U tom slučaju bio bih oslobođen etičkog kodeksa i mogao bih da obavestim policiju da vas spreči u izvršenju zločina. Štaviše, bila bi to moja dužnost. Advokat je službenik suda. Dakle, šta ste hteli da mi kažete? Čuli ste za opomenu od dva minuta. Tek što nismo počeli.“

„Ubijao sam ljude, Mik.“

Načas ga pogledah.

„Šta?“

„Čuli ste me.“

Bio je u pravu. Čuo sam ga. I nije trebalo da glumim iznenađenje. Već sam znao da je ubijao ljude. Raul Leven je bio jedan od njih i čak je upotrebio moj pištolj - mada još nisam provalio kako

je uspeo da nadmudri GPS kolut na nožnom članku. Iznenadio sam se samo što je resio da mi to kaže tako hladnokrvno dva minuta pre otvaranja zasedanja u njegovom predmetu.

„Zašto mi to kažete?“, upitah.

„Pokušavam da vas branim, a vi...“

„Zato što znam da već znate. I zato što znam vaš plan.“

„Moj plan? Kakav plan?“ On se lukavo osmehnu.

„Hajde, Mik. Branićete me u ovom slučaju. Daćete sve od sebe, debelo ste plaćeni, pobeđujete i odlazite. Ali onda, kada se sve završi i novac vam legne u banku, okrećete se protiv mene, jer vam više nisam klijent. Predajete me policiji da izvučete Hesusu Menendeza iz zatvora i iskupite se.“

Ćutao sam.

„Pa, ne mogu to da dozvolim“, reče on tiho.

„Sada sam zauvek vaš, Mik. Ubijao sam ljude i znate šta? Marta Renterija je bila samo jedna od njih. Dao sam joj tačno ono što je zaslužila i ako odete policiji da prijavite šta sam vam kazao, nećete se još dugo baviti advokaturom. Da, možda ćete uspeti da Hesusu dignete iz mrtvih. Ali meni neće biti suđeno zbog vaše zloupotrebe dužnosti. Mislim da to zovu ‘plod zatrovanog drveta’, a zatrovano drvo ste vi, Mik.“

I dalje sam ćutao. Samo sam opet klimnuo glavom. Rulej je sve lepo smislio. Pitao sam se koliko mu je u tome pomogao Sesil Dobs. Bilo je očigledno da ga je neko pravno savetovao.

Nagnu se k njemu i šapnuh:

„Pratite me.“

Ustadoh i požurih da prođem kroz vrata na pregradi, ka sporednom izlazu iz sudnice. Iza sebe čuh glas sekretara: „Gospodine Halere? Tek što nismo počeli. Sutkinja...“

„Jedan minut“, dobacih ne okrenuvši se.

Propratio sam reči dizanjem jednog prsta. Kroz vrata sam upao u slabo osvetljeno predsoblje, čija je svrha bila da zaustavi šumove iz hodnika i obezbedi tišinu u sudnici. Na drugoj strani, dvokrilna vrata su vodila u hodnik. Pomerio sam se u stranu i sačekao da Rulej uđe u tesnu prostoriju.

Čim je prošao kroz vrata, zgrabio sam ga i pribio uza zid. Držao sam ga pritisnutog držeći ga obema šakama za grudi.

„Šta sad izvodiš, koji kurac?“

„Samo mirno, Mik, mislim da obojica treba da znamo na čemu...“

„Kučkin sine! Ubio si Raula, a on je samo radio za tebe! Pokušavao je da ti pomogne!“

Želeo sam da mu obavijem ruke oko vrata i zadavim ga na licu mesta.

„U jednom ste u pravu. Jesam kučkin sin. Ali grešite u svemu ostalom, Mik. Leven nije pokušavao da mi pomogne. Pokušavao je da me sahrani i suviše se približio. Zato je i on dobio po zaslugi.“

Setih se Levenove poslednje poruke na mom kućnom telefonu. Imam Hesusovu cedulju za izlazak iz Kjua. Što god da je našao, time je sebi potpisao smrtnu presudu. A ubijen je pre nego što je stigao da mi dostavi tu informaciju.

„Kako si uspeo? Pošto mi već priznaješ sve, hoću da znam kako si uspeo? Kako si pobedio GPS? Tvoj kolut pokazuje da nisi bio ni blizu Glendejla.“

On mi se osmehnu kao dečak sa igračkom koju ne želi da deli.

„Recimo da imam svojinsko pravo na taj podatak i neka ostane na tome. Nikad se ne zna, možda ću morati da ponovim taj stari Huginijev podvig.“

Otkrio sam pretnju u tim recima, a u osmehu sam mu video zlo, kao i Raul Leven.

„Ostavite se kojekakvih ideja, Mik“, reče on.

„Kao što verovatno znate, imam polisnu osiguranja.“

Jače sam ga pritisnuo i uneo mu se u lice.

„Čuj, govno jedno. Hoću da mi vratiš pištolj. Misliš da sve kontrolišiš? Pun mi te je kurac. Ja ovde kontrolišem sve. I nećeš se izvući ove nedelje ako mi ne vratiš pištolj. Kapiraš?“

Rulej lagano pruži ruke, zgrabi me za zglavke i odgurnu mi šake sa svojih grudi. Ispravio je košulju i kravatu.

„Dozvolite da vam predložim sporazum“, reče mirno.

„Na kraju suđenja izlazim iz ove sudnice kao slobodan čovek. Ostajem na slobodi, a, za uzvrat, taj pištolj nikada neće dospeti u, hajde da kažemo, pogrešne ruke.“

Pri čemu je mislio na Lankforda i Sobelovu.

„Jer bilo bi mi zaista krivo da se to dogodi, Mik. Mnogo ljudi zavisi od vas. Mnogi klijenti. A vama se, naravno, ne ide tamo kuda idu oni.“

Odstupio sam i napregnuo svu snagu volje da ne dignem pesnice i ne napadnem ga. Najzad sam se zadovoljio glasom koji je kipeo od pritajenog gneva i mržnje.

„Ako se budeš zajebavao sa mnom, obećavam ti da me se nikada nećeš otarasiti“, rekoh.

„Je l' ti to jasno?“

Na Rulejevom licu začu se osmeh. Ali pre nego što stiže da odgovori, vrata sudnice se otvoriše, a pomoćnik šerifa Mijen, sudski izvršitelj, proviri unutra.

„Sutkinja čeka“, reče on strogo.

„Želi da vas vidi tamo. Odmah.“

Pogledah Ruleja.

„Pitao sam je li ti jasno.“

„Da, Mik“, odgovori on dobroćudno.

„Jasno kao dan.“

Odvojio sam se od njega i vratio u sudnicu. Dugačkim koracima grabio sam ka vratima na pregradi. Sutkinja Konstans Fulbrajt je pratila pogledom svaki moj korak.

„Baš je lepo od vas što ste odlučili da nam se pridružite ovog jutra, gospodine Halere.“

Gde li sam to već čuo?

„Žao mi je, poštovana sutkinjo“, rekoh prolazeći kroz vrata.

„Imao sam vanrednu situaciju sa svojim klijentom. Morali smo da se posavetujemo.“

„Savetovanja s klijentom mogu se obaviti baš ovde, za stolom odbrane“, uzvratila ona.

„Da, poštovana sutkinjo.“

„Mislim da nismo počeli ispravno, gospodine Halere. Kad moj sekretar najavi da zasedanje počinje kroz dva minuta, onda očekujem da svi... uključujući advokate odbrane i njihove klijente... budu na mestu, spremni za početak.“

„Izvinjavam se, poštovana sutkinjo.“

„To nije dovoljno, gospodine Halere. Želim da pre kraja današnjeg rada suda posetite mog sekretara sa svojom čekovnom knjižicom. Kažnjavam vas sa petsto dolara zbog nepoštovanja suda. Niste vi zaduženi za ovu sudnicu, gospodine. Ja sam.“

„Poštovana sutkinjo...“

„A sada, molim, vreme je da se uvede porota“, naredila ona prekinuvši moj protest.

Sudski izvršitelj otvorila vrata porotničke sobe i dvanaestoro porotnika, kao i dve zamene, zauzeše mesta u klupama. Nagnu se k Ruleju, koji je baš tada seo, i došapnuh mu:

„Duguješ mi petsto dolara.“

Uvodna reč Teda Minton bila je školski primer tužilačkog preterivanja. Umesto da porotnicima kaže kakve će dokaze izneti i šta će biti cilj dokazivanja, tužilac je pokušao da im objasni šta sve to zajedno znači. Upustio se u prikaz velike slike, što je skoro uvek pogrešno. Velika slika sadrži zaključke i pretpostavke. Činjenično stanje se širi na područje sumnji. Svaki iskusan tužilac koji za sobom ima desetak i više suđenja za teška krivična dela preporučice vam skroman nastup. Vi želite da ih ubedite, nije potrebno da sve razumeju.

„U ovom slučaju radi se o grabljivoj zveri“, reče on.

„Luis Ros Rulej je čovek koji je u noći šestog marta vrebao žrtvu. I da žena nije ispoljila goli instinkt da preživi, danas bismo ga krivično gonili za ubistvo.“

Rano sam primetio daje Minton izabrao jednog zapisničara. Tako ja zovem porotnika koji za vreme suđenja neumorno hvata beleške. Uvodna reč, kao što je sudija Fulbrajt podučila porotu, nije iznošenje dokaza, ali žena na prvom sedištu u prvom redu vredno je zapisivala sve izrečeno od početka Mintonovog izlaganja. Bilo je to dobro. Volim zapisničare jer oni vode protokol o onome što advokati obećavaju da će izneti i dokazati na suđenju, a na kraju se vraćaju da to i provere. Oni sabiraju rezultate.

Pogledao sam u grafički prikaz odeljka za porotu koji sam popunio prošle nedelje, i video daje zapisničarka Linda Trulak, domaćica iz Rizide. Bila je to jedna od samo tri žene u poroti. Minton se svim silama trudio da umanja broj žena u poroti, jer je, verujem, strahovao da će izgubiti simpatije žena kada se na suđenju jednom utvrdi da je Redžina Kampo nudila seksualne usluge za novac - a odluka porote umnogome je zavisila od njihovih glasova. Smatrao sam da ta pretpostavka nije bez osnova i borio sam se isto tako vredno da izaberem žene u veće porotnika. Obojica smo iskoristili svih svojih dvadeset zahteva za izuzeće pojedinaca iz porote i verovatno je zato izbor trajao puna tri dana. Na kraju sam postigao da u veću sede tri žene, a bila je dovoljna jedna da spreči proglašenje krivice.

„Dakle, čućete svedočenje same žrtve o njenom životnom stilu, na koji ne gledamo sa odobravanjem“, reče Minton porotnicima.

„Svodi se na to daje prodavala seks muškarcima koje je pozivala kući. Ali podsetio bih vas da se ovde ne sudi žrtvi zbog njene profesije. Svako može biti žrtva nasilnog zločina. Svako. Bez obzira na to čime se ko bavi, zakon ne dopušta da ga tuku, prete mu tako što mu drže nož pod grlom i teraju ga da strepi za goli život. Nije bitno čime se bavi. Ta osoba mora da uživa istu zaštitu kao i svi mi.“

Bilo mi je jasno da Minton ne želi da upotrebi reč prostitucija ili prostitutka da ne oslabi optužnicu. Zapisao sam te reči u blok koji ću odneti na pult kad dođe red na moju uvodnu reč. Nameravao sam da ispravim tužiočev propust.

Minton dade pregled dokaza. Govorio je o nožu sa inicijalima optuženog na sečivu. Govorio je o krvi nađenoj na levoj ruci. I upozorio je porotnike da ne nasedaju naporima odbrane da zamagli ili zamrse stvarne dokaze.

„Slučaj je jasan i očigledan“, završi on.

„Pred vama je muškarac koji je napao ženu u njenom stanu. Nameravao je da je siluje, a zatim ubije. Samo je milošću božjom ovde da ispriča šta joj se dogodilo.“

Zahvalio im je na pažnji i vratio se za tužilački sto. Sutkinja Fulbrajt pogleda na sat, a zatim u mene. Bilo je 11.40 i verovatno se predomišljala da li da prekine ili me pusti da dam uvodnu izjavu. Dok traje glavna rasprava, jedan od osnovnih zadataka sudije jeste briga o poroti na organizacionom planu. Dužnost sudije je da se stara o udobnosti porote, jer uvek pretila opasnost da porotnici tokom

suđenja postanu pasivni. Jedno rešenje je u češćim dužim ili kraćim pauzama.

Poznavao sam Koni Fulbrajt bar dvanaest godina, davno pre nego što je postala sudija. Bila je i tužilac i branilac. Znala je obe strane u postupku. Mada je često preterivala sa izricanjem kazni za nepoštovanje suda, bila je dobar i pošten sudija - dok ne dođe do izricanja presude. Kada bi ušao u sudnicu Fulbrajtove, branilac je mogao da računa da će u postupku biti ravnopravan sa tužiocem. Ali ako porota proglasi vašeg klijenta krivim, teško njemu. Fulbrajtova je važila za jednog od sudija koji izriču najstrože presude u oblasti. Kao da vas i vašeg klijenta kažnjava što ste joj traćili vreme na suđenju. Ako joj je zakonik ostavljao prostor da odredi visinu kazne, uvek je išla na najvišu mogućnu, bilo daje reč o zatvorskoj ili uslovnoj. To joj je donelo karakterističan nadimak među profesionalnim braniocima koji su radili u sudu u Van Najsu. Zvali su je sutkinja Fulbajt⁵⁵.

„Gospodine Halere“, obrati mi se, „planirate li da odložite svoju izjavu?“

„Ne, poštovana sutkinjo, ali verujem da ću biti dosta brz.“

„U redu“, reče ona.

„Onda ćemo vas čuti, a posle idemo na ručak.“

U stvari, nisam znao koliko ću vremena da potrošim. Minton je govorio oko četrdeset minuta i znao sam da ni moje izlaganje neće biti mnogo kraće. Ali rekao sam sutkinji da ću završiti brzo prosto zato što mi se nije sviđala ideja da porota ode na ručak i razmišlja samo o tužiočevoj verziji priče dok žvače hamburgere i salatu od tunjevine.

Ustao sam i otišao do govornice, koja se nalazila između stolova optužbe i odbrane. Sudnica u staroj zgradi suda bila je jedna od onih koje su nedavno renovirane. Imala je dve klupe za porotu s obe strane sudijskog stola. Sve je bilo obloženo svetlim drvetom, pa i zid iza sudijskog stola. Vrata sudijske kancelarije bila su gotovo skrivena u zidu, a njihove obrise su maskirale šare i tekstura drveta. Samo je kvaka na vratima odavala njihov položaj.

Fulbrajtovaje suđenja vodila kao na federalnom sudu. Advokati nisu smeli da prilaze svedocima bez dozvole, a nikada im nije dopuštala da prošetaju do porotničkih klupa. Dozvoljavala je samo obraćanje s govornice.

Kada sam stao za pult, porota mi je bila zdesna, bliža stolu optužbe nego odbrane. Nije mi to smetalo, naprotiv. Poslednje što sam želeo bilo je da izbliza vide Ruleja. Neka za njih ostane zagonetka.

„Dame i gospodo porotnici“, počeh, „zovem se Majki Haler i na ovom suđenju zastupam gospodina Ruleja. Srećan sam što mogu da vam kažem da će ovo suđenje najverovatnije biti brzo. Odneće vam samo nekoliko dana. Kasnije ćete videti da je verovatno trebalo više vremena da izaberemo sve vas nego da obe strane izlože svoje stavove. Izgleda da je tužilac, gospodin Minton, potrošio svoje vreme danas pre podne na objašnjenja šta on misli da dokazi znače i ko je, po njegovom mišljenju, gospodin Rulej. Ja bih vam posavetovao da jednostavno sedite i prepustite svom zdravom razumu da vam kaže šta sve ovo znači i ko je gospodin Rulej.“

Prelazio sam pogledom s lica na lice porotnika. Retko sam gledao blok koji sam spustio na pult. Hteo sam da veruju da od njih ništa ne krijem i govorim bez pripreme, iz glave.

„Obično radije odgađam svoju uvodnu reč. U krivičnom postupku branilac uvek može da bira hoće li uvodnu izjavu dati na početku suđenja, kao što je učinio gospodin Minton, ili pre izvođenja dokaza odbrane. U normalnim prilikama, biram ovu drugu mogućnost. Ali ovaj slučaj je drukčiji. Drukčiji je, jer će optužnica ujedno biti i najbolja odbrana. Nesumnjivo ćete dobiti priliku da čujete i nekoliko svedoka odbrane, ali duša i srce ovog predmeta nalaze se u dokazima i svedocima tužilaštva i zavise od toga kako ćete ih tumačiti. Jamčim vam da će se u ovoj sudnici ocrtati verzija događaja i svedočenja umnogome različita od slike koju vam je upravo opisao gospodin Minton. A kad bude

vreme da se izlože dokazi odbrane, oni verovatno neće biti nužni.“

Pogledao sam zapisničarku i video da joj olovka leti po hartiji beležnice.

„Mislim da ćete ove nedelje otkriti da se ceo slučaj svodi na postupke i motive jedne osobe. Prostitutke koja je videla čoveka sa spoljnim znacima bogatstva i izabrala ga za svoju metu. To će jasno pokazati kako dokazni materijal, tako i izjave samih tužiočevih svedoka.“

Minton ustade i stavi prigovor rekavši da sam prevršio meru i da neosnovanim optužbama pokušavam da diskreditujem glavnog svedoka optužbe. Nije bilo pravne osnove za taj prigovor. Bio je to samo amaterski pokušaj da se poroti pošalje neka poruka. Sutkinja nas brzo pozva na kratku konsultaciju.

Kada smo pristupili, ona uključi neutralizator zvuka, koji posla beli šum iz zvučnika ka klupama za svedoke i onemoguću ih da čuju njen i naš šapat. Sutkinja zatim napade Mintona, hitro kao kobra.

„Gospodine Mintone, znam da nemate iskustva u procesima za teška krivična dela, pa vidim da ću morati da vas podučavam u hodu. Ali nemojte da vam padne na pamet da ponovo stavljate prigovor za vreme uvodne reči u mojoj sudnici. On sada ne iznosi dokaze. Briga me ako kaže da će vaša rođena majka pružiti alibi optuženom, ne stavljajte prigovor pred mojom porotom.“

„Poštovana sutkinjo...“

„To je sve. Vratite se.“

Otkotrljala je stolicu natrag do sredine stola i isključila beli šum.

„Prigovor se odbija“, reče sutkinja.

„Nastavite, gospodine Halere, i dozvolite da vas podsetim da ste rekli da ćete završiti brzo.“

„Hvala, poštovana sutkinjo. To i nameravam.“

Pogledao sam svoje beleške, a zatim se ponovo okrenuo poroti. Znajući da je Minton zaplašen time što ga je sutkinja učutkala, odlučio sam da pojačam retoriku za još jedan steper, manem se beležaka i idem pravo na završetak.

„Dame i gospodo, suština je u tome što ćete vi odlučiti ko je prava grabljiva zver u ovom slučaju. Gospodin Rulej, uspešan poslovan čovek koji nikada nije kažnjavan, ili prostitutka koja, po sopstvenom priznanju, uspešno zarađuje tako što muškarcima uzima novac u zamenu za seks. Čućete svedočenje da se navodna žrtva u ovom slučaju prostituisala s drugim muškarcem neposredno pre ovog tobožnjeg napada. I čućete svedočenja da se samo nekoliko dana posle ovog takozvanog napada, koji joj je ugrozio život, vratila u promet, trgujući seksom za novac.“

Okrenuo sam pogledom Mintona i video da se puši. Oborena pogleda zurio je u sto pred sobom i lagano odmahivao glavom. Pogledah sutkinju.

„Poštovana sutkinjo, da li biste naložili tužiocu da se uzdrži od javnog ispoljavanja nezadovoljstva pred porotom? Ja nisam stavljao prigovore ni pokušavao da odvučem pažnju porote dok je on davao uvodnu reč.“

„Gospodine Mintone“, obrati mu se sudija, „molim vas da sedite mirno i pokažete prema odbrani istu učtivost koja je pokazana vama.“

„Da, poštovana sutkinjo“, uzvratu Minton pokorno.

Porota je sada videla da je tužilac ukoren dvaput, a još se nisu završile ni uvodne izjave. Protumačio sam to kao dobar znak i povećao silinu napada. Okrenuo sam se ka poroti i primetio da zapisničarka još beleži.

„Najzad, čućete izjave samih svedoka optužbe koje će vam pružiti savršeno prihvatljivo objašnjenje za većinu fizičkih dokaza u ovom slučaju. Govorim o krvi i nožu koje je spominjao gospodin Minton. Fragmentarno ili u celosti, sama optužnica će vam pružiti više nego osnovanu sumnju u krivicu mog klijenta. Možete to da zabeležite u svojim sveskama. Ja vam dobar stojim da

ćete na kraju ovog suđenja shvatiti da se vaš izbor svodi na jednu jedinu odluku. Da gospodin Rulej nije kriv za ono za šta je optužen. Hvala vam.“

Dok sam se vraćao za svoj sto, namignuo sam Lorni Tejlor. Ona klimnu glavom potvrđujući da sam se dobro pokazao. Pažnju mi privukoše dve osobe koje su sedele dva reda iza nje. Lankford i Sobelova. Ušli su otkako sam prvi put pogledao na galeriju.

Seo sam ne obazirući se na pokrete svog klijenta, koji je digao palčeve uvis. Nisam prestajao da mislim na ono dvoje detektiva iz Glendejla. Šta će oni u sudnici? Da me gledaju? Zašto?

Sudija raspusti porotu za ručak i svi ustadosmo dok su zapisničarka i njene kolege izlazile. Čim su otišli, Minton zamoli sutkinju za još jednu kratku konsultaciju. Hteo je objasniti svoj prigovor i da popravi utisak koji je ostavio na javnom suđenju. Ali sutkinja to odbi:

„Gladna sam, gospodine Mintone, a što je bilo, bilo je. Idite na ručak.“

Napustila je mesto, a sudnica, u kojoj su se dotad čuli samo glasovi advokata, ispunila se Zagorom s galerije i razgovorom sudskih službenika. Stavih blok u aktentašnu.

„Zaista dobar početak“, reče Rulej.

„Mislim da već vodimo u igri.“

Pogled mi je bio hladan kao sudnji dan.

„Ovo nije igra.“

„Znam. Bila je to samo stilska figura. Čujte, ručam sa Sesilom i majkom. Da li biste nam se pridružili?“ Odmahnuh glavom.

„Moram da vas branim, Luise, ali ne moram da jedem s vama.“

Izvadio sam iz aktentašne čekovnu knjižicu i ostavio ga tamo. Otišao sam do sekretarevog stola da ispišem ček na petsto dolara. Gubitak novca nije me zboleo onoliko koliko očekivana kritika advokatske komore, za koju sam znao da prati sve disciplinske mere prema svojim članovima.

Kada sam to završio, okrenuo sam se i video da me Lorna čeka iza pregrade i osmehuje se. Planirali smo da ručamo, a onda će se vratiti u svoj stan da presluša pristigle telefonske pozive. Za tri dana vraćam se redovnom poslu, što znači da su mi potrebni klijenti. Zavisio sam od nje da mi popuni kalendar.

„Izgleda da je bolje da danas ja platim ručak“, reče ona.

Vratio sam čekovnu knjižicu u torbu i zatvorio sam je. Pridružio sam joj se kod pregrade.

„Bilo bi lepo“, rekoš.

Prošao sam kroz vrata i pogledao na klupu gde sam maločas video Lankforda i Sobelovu. Bila je prazna.

U popodnevnom zasedanju optužba je počela izvođenje dokaza pred porotom i strategija Teda Mintona vrlo brzo mi je postala jasna. Prva četiri svedoka bili su dispečer s broja 911, patroladžije koje su se odazvale na poziv za pomoć Redžine Kampo i bolničar koji joj je na licu mesta sanirao povrede pre nego što je prebačena u bolnicu. Predviđajući strategiju odbrane, bilo je jasno da Minton želi da utvrdi da je Kampo bila surovo napadnuta i da je zaista žrtva ovog krivičnog dela. Strategija nije bila loša. U većini slučajeva pokazala bi se kao uspešna.

Dispečer je poslužio pre svega kao nužni svedok da se preko njega kao dokazni materijal uvede snimak poziva za pomoć Redžine Kampo. Prepisi poziva podeljeni su porotnicima da ih čitaju dok slušaju škripavu reprodukciju audio-snimka. Stavili prigovor navodeći kao osnov da je suviše preslušavanje zvučnog zapisa kad već postoji prepis, ali sudija ga brzo odbi ne čekajući Mintonovu repliku. Snimak je pušten i Minton je bez sumnje krenuo žestoko, jer su porotnici sedeli i napeto slušali krike i molbe za pomoć Redžine Kampo. Zvučalo je kao da je zaista krajnje uzrujana i uplašena. Minton je upravo želeo da porotnici to čuju i želja mu se ostvarila. Nisam se usudio da unakrsno ispitujem dispečera, jer sam znao da bih time Mintonu pružio priliku da opet reprodukuje snimak u dodatnom ispitivanju.

Iskazi svedoka koji su sledili - partnera iz patrole - razlikovali su se, jer su obavljali različite zadatke po dolasku u stan u Tarzani odazivajući se na poziv s broja 911. Jedno od njih dvoje je prvobitno ostalo sa žrtvom dok je drugi patroladžija otišao u stan i stavio lisice na ruke čoveku na kojem su sedeli susedi Redžine Kampo - Luisu Rosu Ruleju.

Patroladžija Vivijan Maksvel je opisala Kampo kao raščupanu i uplašenu ženu s povredama. Rekla je da ju je Redžina Kampo pitala je li sada bezbedna i da li je uljez uhvaćen. Čak i posle potvrdnog odgovora na oba pitanja, Kampo je ostala uplašena i uzbuđena i u jednom trenutku je molila policajku da izvadi oružje iz futrole i bude spremna za slučaj da se napadač oslobodi. Čim je Minton završio sa svedokinjom, ustadoh za svoje prvo unakrsno ispitivanje na ovom suđenju.

„Pozornice Maksvel“, rekoh, „jeste li u bilo kom trenutku pitali gospođicu Kampo šta joj se desilo?“

„Da, jesam.“

„Šta ste je tačno pitali?“

„Pitala sam je šta se desilo i ko joj je to uradio. Znao, ko ju je povredio.“

„I šta vam je saopštila?“

„Rekla je da je neki čovek došao na njena vrata, zakucao i da ju je napao kada je otvorila. Rekla je da ju je udario nekoliko puta i izvadio nož.“

„Rekla je da je izvadio nož pošto ju je udario?“

„Tako je rekla. Bila je tada uzbuđena i povređena.“

„Razumem. Je li kazala da zna ko je taj čovek?“

„Ne, rekla je da ne zna ko je on.“

„Jeste li je izričito pitali poznaje li tog čoveka?“

„Jesam. Odgovorila je da ga ne zna.“

„Dakle, tek tako je otvorila vrata u deset sati uveče jednom strancu.“

„Nije se izrazila na taj način.“

„Ali rekla je da ga ne poznaje, je li?“

„To je tačno. Tako je rekla. Rekla je: ‘Ne znam ko je on.’“

„I jeste li to uneli u izveštaj?“

„Jesam.“

Zatražio sam da se izveštaj policajaca iz patrole uvede kao dokazni materijal odbrane i da Maksvelova pročitati poroti delove teksta. Ti delovi su se odnosili na izjavu Redžine Kampo da ničim nije izazvala napad i daje stradala od ruke neznanca.

„Žrtva ne poznaje čoveka koji joj je naneo telesne povrede i ne zna zašto je napao baš nju“, pročitala je policajka iz svog izveštaja.

Partner Maksvelove Džon Santos svedočio je sledeći. Rekao je porotnicima da ga je Kampova uputila u svoj stan, gde je zatekao čoveka na podu pored ulaza. Čovek je bio polusvestan i dva suseda Redžine Kampo, Edvard Tarner i Ronald Atkins, držali su ga pritisnutog uz patos. Jedan mu je zajahao na grudi dok mu je drugi sedeo na nogama.

Santos je identifikovao čoveka koga su držali na podu kao optuženog Luisa Rosa Ruleja. Santos je zatim opisao njegovu okrvavljenu odeću i levu šaku. Rekao je da se sticao utisak da Rulej usled nekog potresa ili udarca po glavi isprva nije reagovao na naređenja. Santos ga je prevrnuo i stavio mu lisice na ruke, iza leđa. Policajac je zatim stavio plastičnu kesu za dokaze, koju je nosio u torbici za pojasom, preko okrvavljene Rulejeve ruke.

U unakrsnom ispitivanju postavio sam Santosu samo dva pitanja.

„Pozornice, je li bilo krvi na desnoj šaci optuženog?“

„Ne. Da sam video krv na desnoj šaci, zavio bih mu i nju.“

„Razumem. Dakle, bilo je krvi na levoj šaci i na dršci noža. Ne čini li vam se da bi optuženi, ukoliko je on držao nož, morao da ga drži levom rukom?“

Minton stavi prigovor rekavši da je Santos policajac iz patrole i da je pitanje koje mu postavljam van područja njegove stručnosti. Uzvratio sam argumentom da pitanje ne zahteva stručnost, nego samo zdrav razum. Sutkinja odbi prigovor, a sudski pisar ponovo pročitati pitanje svedoku.

„Tako mi je izgledalo“, uzvрати Santos.

Sledeći svedok je bio bolničar Artur Mec. Saopštio je porotnicima kako se Redžina Kampo ponašala i koliki je bio obim njenih povreda kada ju je zbrinjavao nepunih trideset minuta posle napada. Rekao je da mu se činilo da je zadobila najmanje tri snažna udarca u lice. Opisao je takođe male rane na njenom vratu. Sve ove povrede je opisao kao površinske ali bolne. Ispred porote, na nogarama je izložena uvećana ista ona fotografija lica Redžine Kampo koju sam video prvog dana kada sam preuzeo slučaj. Stavio sam prigovor navodeći kao osnov da će fotografija čija je veličina veća od prirodne uticati na posmatrača, ali sutkinja Fulbrajt to odbi.

Pošto je na mene došao red da unakrsno ispitujem Meca, poslužih se fotografijom čijem sam se izlaganju protivio.

„Kada ste rekli da je dobila tri udarca u lice, šta ste tačno podrazumevali pod rečju ‘udarac’?“, upitah.

„Daje bila udarena nečim. Ili pesnicom, ili tupim predmetom.“

„Znači, prosto rečeno, neko ju je tri puta udario. Da li biste bili tako ljubazni da uzmete ovaj laserski pokazivač i pokažete poroti na fotografiji mesta gde su naneti ti udarci.“

Iz džepa na košulji izvadio sam pokazivač, skinuo navlaku i digao ga ka sutkinji da ga vidi. Ona mi dozvoli da ga odnesem Mecu. Uključio sam ga i pružio mu ga. On zatim upravi crveno oko laserskog zraka na fotografiju izubijanog lica i opisa krugove oko mesta za koja je verovao da su bila meta udaraca. Zaokružio je njeno desno oko, desni obraz i oblast desno od usta i nosa.

„Hvala“, reko, uze laser i vratih se za govornicu.

„Dakle, ako je bila triput udarena u desnu stranu lica, udarci su morali da stignu s leve strane

napadača, je li tako?“

Minton stavi prigovor, još jednom rekavši da je van kompetencije ovog svedoka da daje stručne ocene. Ja se ponovo pozvah na zdrav razum i sutkinja mu ponovo odbaci prigovor.

„Ako je napadač bio okrenut licem ka njoj, udario ju je levom rukom pod uslovom da se nije poslužio nadlanicom“, reče Mec.

„U tom slučaju, koristio bi desnu ruku.“

Klimnuo je glavom i izgledao je zadovoljan sobom. Očigledno je smatrao da pomaže tužilaštvu, ali ovaj pokušaj je bio tako nemaštovit da je, po svoj prilici, išao u prilog odbrani.

„Vi ozbiljno pretpostavljate da je napadač mogao da triput udari gospođicu Kampo nadlanicom i nanese joj ovakve povrede?“

Pokazah na izloženu fotografiju. Mec slegnu ramenima, verovatno i sam uvidevši da nije pomogao optužbi.

„Sve je moguće“, reče on.

„Sve je moguće“, ponovih.

„Dakle, postoji li još neka mogućnost koje možete da se setite a koja bi objasnila nastanak ovih povreda ukoliko nisu nanete direktnim udarcima levom rukom?“

Mec opet slegnu ramenima. Kao svedok je ostavljao dosta bled utisak, naročito posle dvoje policajaca i dispečera, koji su bili vrlo precizni u svojim iskazima.

„Šta ako je gospođica Kampo sama sebe udarala pesnicom u lice? Ne bi li se onda poslužila baš svojom desnom...“

Minton skoči kao oparen i stavi prigovor.

„Poštovana sutkinjo, ovo je nečuveno! Pretpostavka da je reč o samopovređivanju žrtve nije samo uvreda za ovaj sud nego za sve žrtve nasilnih dela svuda. Gospodin Haler se srozao do...“

„Svedok je rekao da je sve moguće“, odvratih nastojeći da poljuljam Mintona.

„Ja samo pokušavam da istražim šta...“

„Prihvata se“, reče Fulbrajtova okončavši raspravu.

„Gospodine Halere, ne idite dalje ukoliko nije reč samo o izviđačkom pregledu različitih mogućnosti.“

„Da, poštovana sutkinjo“, rekoh.

„Nemam daljih pitanja.“

Seo sam, pogledao porotnike i po izrazima njihovih lica zaključio da sam pogrešio. Uspešno unakrsno ispitivanje pretvorio sam u neuspešno. Poen koji sam zabeležio idejom o levorukom napadaču prokockao sam iznošenjem pretpostavke da se žrtva namerno samopovredila. Tri žene u porotničkom veću izgledale su naročito kivne na mene.

Ipak, pokušao sam da se usredsredim na pozitivnu stranu. Dobro je što znam osećanja porote već sada, pre nego što Redžina Kampo stane iza pulta za svedoka i pre nego što joj postavim isto pitanje.

Rulej se nagnu k meni i prošaputa: „Šta to bi, koji kurac?“

Nisam mu odgovorio, već sam mu okrenuo leđa i obazreo se po sudnici. U međuvremenu se gotovo ispraznila. Lankford i Sobelova se nisu vratili, a reporteri su otišli. Ostalo je samo nekoliko posmatrača. Izgledali su kao šarolika skupina penzionera, studenata prava i advokata koji odmaraju noge posle sopstvenih ročišta u drugim sudnicama. Ted Minton je možda solirao, ali nagađao sam da njegov šef ne bi propustio priliku da prati šta on radi i kako napreduje slučaj. Znao sam da igram kako za uhodu tako i za porotu. Do kraja suđenja moram da pošaljem signal panike koji će se čuti dole na prvom spratu, a čiji će odjek stići do Mintona. Moram da pritisnem mladog tužioca tako da pribegne očajničkim merama.

Popodne se oteglo. Minton je imao još mnogo toga da uči o održavanju tempa i upravljanju porotom, a te lekcije pruža samo sudsko iskustvo. Posmatrao sam porotničke klupe - u kojima sede prave sudije - i video da se porotnici dosađuju dok svedok za svedokom daje iskaz koji do u tančine razrađuje linearno tužiočevo predstavljanje događaja šestog marta. U unakrsnim ispitivanjima postavljao sam samo malobrojna pitanja i nastojao da zadržim izraz dosade jednak onome na licima članova porote.

Minton je očigledno nastojao da udarne svedoke zadrži za drugi dan. Onda će izvesti glavnog islednika detektiva Martina Bukera da poveže sve pojedinosti, i žrtvu Redžinu Kampo da izazove sažaljenje porote. Bila je to stara i oprobana formula - spoj mišića i osećajnosti na kraju - i palila je u devedeset odsto slučajeva, ali zato se prvi dan vukao sporo kao lednik.

Rasprava je konačno oživela s poslednjim svedokom tog dana. Minton je izveo Čarlsa Talbota, čoveka koji je Redžinu Kampo pokupio u baru Morgan i otišao njenoj kući u noći šestog. Talbotov doprinos optužbi bio je zanemarljiv. U stvari, bio je pozvan samo zato da svedoči daje Kampo bila zdrava i nepovređena kada ju je ostavio. Ništa više ni manje od toga. Ali Talbotova pojava je sprečila da suđenje potone u ponor dosade, jer je bio pravi-pravcati predstavnik alternativnog životnog stila, a porota uvek voli da sagleda i drugu stranu medalje.

Talbot je imao pedeset pet godina i bojio je kosu u plavo, što nikoga nije moglo da obmane. Na obe podlaktice je nosio zamučene tetovaže iz vremena kada je služio u ratnoj mornarici. Bio je razveden dvadeset godina i držao je trgovinsku radnju Kvik Kvik, otvorenu dvadeset četiri sata dnevno. Zahvaljujući tom poslu mogao je da živi komotno i opuštено, da ima stan u Vernerovom centru i najnoviji model korvete, kao i da se prepušta noćnom životu, što je podrazumevalo i zabavu s bogatim izborom gradskih prodavačica seksa.

Minton je sve ovo utvrdio u ranoj fazi svog direktnog ispitivanja. Prosto se osećalo da porotnici slušaju Talbota pritajena daha. Tužilac je zatim brzo prešao na noć šestog marta i Talbot je opisao kako je pokupio Redži Kampo u baru Morgan, na Bulevaru Ventura.

„Jeste li poznavali gospođicu Kampo pre nego što ste je sreli te noći u baru?“

„Ne, nisam.“

„Kako je došlo do tog susreta?“

„Zvao sam je i rekao joj da želim da se sretnemo i ona je predložila da se nađemo u Morganu. Znam taj lokal, pa sam odmah pristao.“

„I kako ste je zvali?“

„Telefonom.“

Nekoliko porotnika se nasmeja.

„Oprostite. Razumem da ste koristili telefon da joj se javite. Hteo sam da pitam kako je došlo do toga da uspostavite vezu s njom?“

„Našao sam njen oglas na sajtu i dopalo mi se ono što sam video, pa sam odlučio da se upoznam s njom. Telefonirao sam joj i dogovorili smo se da se sastanemo. Jednostavno. U oglasu na sajtu ima i broj njenog telefona.“

„I sreli ste se kod Morgana.“

„Da, rekla mi je da tamo sklapa poznanstva. Otišao sam, popili smo dva pića, razgovarali i dopali smo se jedno drugom. To je to. Pratio sam je do njenog stana.“

„Kada ste došli u njen stan, jeste li imali seksualni odnos?“

„Nego šta. Zato sam i bio s njom.“

„I platili ste joj?“

„Četiri stotke. Vredela je svaku paru.“

Video sam da se lice jednog muškarca u poroti zacrvenelo i znao sam da sam ga savršeno procenio prilikom izbora porote prošle nedelje. Hteo sam baš njega jer je sa sobom poneo Bibliju da je čita dok smo ispitivali ostale kandidate za porotnike. Mintonu je to promaklo zato što se usredsredio samo na one koji su ispitivani. Ali video sam Bibliju i postavio sam mu samo nekoliko pitanja kada je došao red na njega. Minton je dao saglasnost da uđe u porotu, ja takođe. Računao sam da ću ga lako okrenuti protiv žrtve zbog njenog zanimanja. Krv koja mu je udarila u glavu dokazivala je da se nisam prevario.

„Kada ste napustili njen stan?“, upita Minton.

„U pet do deset“, odgovori Talbot.“

„Je li rekla da ima sastanak s drugim čovekom i da ga očekuje u svom stanu?“

„Ne, nije rekla ništa slično. U stvari, ponašala se kao da je spremna da ide na spavanje.“

Ustao sam i stavio prigovor.

„Mislim da gospodin Talbot nije kvalifikovan da tumači šta je gospođica Kampo mislila ili planirala.“

„Usvaja se“, reče sudija pre nego što je Minton stigao da iznese protivargument.

Tužilac odmah nastavi.

„Gospodine Talbote, da li biste opisali fizičko stanje gospođice Kampo kada ste je ostavili nešto pre deset sati uveče u petak šestog marta?“

„Bila je prezadovoljna.“

U sudnici odjeknu grohotan smeh, a Talbotovo lice sinu od gordosti. Pogledah čoveka s Biblijom i videh kako čvrsto steže vilice.

„Gospodine Talbote“, reče Minton.

„Mislio sam na njeno telesno stanje. Je li bila ranjena ili je krvarila kada ste je napustili?“

„Ne, bila je odlično. Super. Ostavio sam je ko dobro naštimovanu violinu, a to znam jer sam lično svirao na njoj.“

On se osmehnu, ponosan na svoju jezičku veštinu. Ovog puta nije bilo smeha i sutkinja konačno reši da prekine njegove dvosmislene izjave sa sablažnjivim prizvukom. Opomenula ga je da slikovite i društveno neprihvatljive primedbe zadrži za sebe.

„Izvin’te, sutkinjo“, reče on.

„Gospodine Talbote“, reče Minton.

„Pre vašeg odlaska gospođica Kampo nije bila ni na koji način povređena?“

„Nije. Ni malčice.“

„Nije krvarila?“

„Ne.“

„I niste je udarali ni fizički zlostavljali ni na koji način?“

„Još jednom ne. Sve smo radili dogovorno i sa zadovoljstvom. Bez bola.“

„Hvala, gospodine Talbote.“

Nekoliko časaka sam razgledao beleške pre nego što sam ustao. Hteo sam da tim prekidom povučem jasnu granicu između direktnog i unakrsnog ispitivanja.

„Gospodine Halere?“, požuri me sutkinja.

„Želite li da unakrsno ispitujete ovog svedoka?“

Ustao sam i prišao govornici.

„Da, poštovana sutkinjo, želim.“

Spustio sam blok i pogledao pravo u Talbota. On mi se ljubazno smeškao, ali znao sam da ta ljubav neće trajati dugo.

„Gospodine Talbote, jeste li dešnjak ili levak?“

„Ja sam levak.“

„Levak“, ponovih.

„I nije li istina da vas je Redžina Kampo, pre nego što ste otišli iz njenog stana u noći šestog marta, zamolila daje nekoliko puta udarite pesnicom u lice?“

Minton ustade.

„Poštovana sutkinjo, nema osnove za ovakvo ispitivanje. Gospodin Haler samo pokušava da zamuti vodu iznošenjem sramnih tvrdnji, koje zatim formuliše kao pitanja.“

Sudija me pogleda čekajući odgovor.

„Sutkinjo, ovo je deo teorije odbrane koju sam nagovestio u svom uvodnom izlaganju.“

„Dopustiću. Samo završite s tim brzo, gospodine Halere.“

Pitanje je pročitano Talbotu, koji se zlobno nasmeši i odmahnu glavom.

„To nije istina. Nikada u životu nisam povredio nijednu ženu.“

„Udarili ste je pesnicom tri puta, zar ne, gospodine Talbote?“

„Ne, nisam. To je laž.“

„Rekli ste da nikada u životu niste povredili nijednu ženu.“

„Tako je. Nikada.“

„Poznajete li prostitutku koja se zove Šakila Barton?“ Talbot je morao da razmisli pre nego što je odgovorio: „Ništa mi ne klikće.“

„Na veb-sajtu na kojem oglašava svoje usluge predstavlja se kao Šakila Šakls.⁵⁶ Da li vam je sada kliknulo, gospodine Talbote?“

„U redu, da, mislim da je se sećam.“

„Jeste li i s njom stupali u čin prostitucije?“

„Jednom, da.“

„Kada je to bilo?“

„Ima tome dobra godina dana. Možda i duže.“

„I tom prilikom ste je povredili?“

„Nisam.“

„A ako bi ona sada došla u ovu sudnicu i rekla da ste je povredili udarcima leve ruke, šta biste rekli, da laže?“

„Boga mu ljubim, naravno da bih rekao da laže. Probao sam je i ne pali me grubost. Ja sam strogo misionarski tip. Nisam je ni takao.“

„Niste je takli?“

„Hoću da kažem da je nisam udarao ni povredio ni na koji način.“

„Hvala, gospodine Talbote.“

Seo sam. Minton se nije trudio da ga dodatno ispituje. Talbot je razrešen kao svedok, a Minton obavesti sutkinju da su mu preostala još samo dva svedoka u ovom predmetu, ali da će njihovo svedočenje potrajati duže. Sutkinja Fulbrajt pogleda na sat i raspusti sud za taj dan.

Dva preostala svedoka. Znao sam da su to detektiv Buker i Redži Kampo. Izgledalo je da će Minton završiti izvođenje dokaza bez svedočenja zatvorskog cinkaroša koga je smestio u program PTI u oblasnom USC. Ime Dvejna Korlisa nije se pojavilo ni na jednom spisku svedoka, a ni na predodčenom dokumentu u vezi sa optužbom. Pade mi na um da je Minton možda otkrio šta je Raul Leven, pre nego što je ubijen, saznao o Korlisu. Bilo kako bilo, izgledalo je da je optužba odbacila Korlisa. A to sam morao da promenim.

Dok sam skupljao hartije i dokumente i vraćao ih u aktentašnu, prelomih u sebi da se ipak

obratim Ruleju. Pogledah ga. On je sedeo i čekao da mu dozvolim da ode.

„Pa, šta mislite?“, upitah.

„Mislim da ste se dobro pokazali. Više nego nekoliko momenata osnovane sumnje.“ Zatvorih bravice na torbi.

„Danas sam samo zasadio seme. Sutra će poterati pupoljke, a preksutra procvetati. Niste još ništa videli.“

Ustao sam i digao torbu. Bila je teška, sa svim dokumentima iz predmeta i mojim laptopom.

„Vidimo se sutra.“

Izašao sam kroz otvor na pregradi. Sesil Dobs i Mari Vindzor čekali su Ruleja u hodniku, pored vrata sudnice. Kada sam se pojavio, hteli su da mi se obrate, ali ja prođoh pored njih.

„Vidimo se sutra“, rekoh.

„Čekajte malo, čekajte malo“, doviknu mi Dobs iza leđa. Okrenuh se.

„Prinudeni smo da čekamo ovde napolju“, reče on, a Vindzороva mi pride.

„Šta se događa tamo unutra?“ Slegnuh ramenima.

„U ovoj fazi pretresa dokaze izvodi optužba“, odgovorih.

„Mogu samo da ustajem i krivudam, da pokušavam da ga zaštitim. Mislim da će sutrašnja runda biti naša. A u sredu idemo na nokaut. Moram da se pripremim.“

Dok sam išao ka liftu, videh da su me neki porotnici pretekli i da čekaju lift za silazak. Među njima je bila i zapisničarka. Odoh u toalet pored liftova da ne bih morao da se vozim s njima. Spustio sam aktentašnu na ploču između lavaboa, oprao ruke i umio se. Onda sam se zagledao u ogledalo tražeći na licu tragove stresa zbog suđenja i svega ostalog. Izgledao sam prilično normalno i pribrano za jednog profesionalnog branioca koji štiti klijenta i istovremeno radi na optužbi.

Hladna voda mi je prijala i osećao sam se svežije kada sam izašao iz toaleta, u nadi da se porota već odvezla.

Porotnici su otišli. Ali u hodniku pored lifta stajali su Lankford i Sobelova. Lankford je u ruci držao neki savijen dokument.

„Tu ste“, reče on.

„Čekali smo vas.“

Dokument koji mi je Lankford pružio, bio je nalog za pretres, koji je ovlašćivao policiju da izvrši pretres mog stana, radne sobe i kola i traži automatski pištolj kolt vudsman sportski model, kalibra .22, sa serijskim brojem 656300081-52. U odluci o pretresu rečeno je da se veruje da je tim oružjem 12. aprila ubijen Raul A. Leven. Lankford mi je pružio nalog s gordim i zlobnim smeškom. Potrudio sam se da glumim ravnodušnost, kao da mi se to dešava svakog drugog dana, a petkom dvaput. Ali, da budem pošten, klecala su mi kolena.

„Kako ste došli do ovoga?“, upitah.

Bilo je to besmisleno pitanje u besmislenom trenutku.

„Potpisan je, overen i uručen“, reče Lankford.

„Dakle, gde želite da počnemo? Kola su vam ovde, je li? Onaj linkoln u kojem vas šofer vozi kao kurvu visoke klase.“

Pogledao sam sudijin potpis na poslednjoj strani i video da je to neki sudija iz opštinskog suda u Glendejlu za koga nikada nisam čuo. Otišli su nekome na lokalnom nivou, jer je taj znao da će mu na izborima biti potrebna policijska podrška. Počeh da se oporavljam od šoka. Možda je nalog samo varka.

„Ovo je koješta“, rekoh.

„Nemate verovatnoću.⁵⁷ Mogu da vam oborim ovo za deset minuta.“

„Sutkinji Fulbrajt je izgledalo sasvim prihvatljivo“, reče Lankford.

„Fulbrajtovoj? Kakve veze ona ima sa ovim?“

„Dakle, znamo da ste na suđenju, pa smo smatrali daje bolje da pitamo nju je li u redu da vam sada uručimo nalog. Nije mudro ljutiti gospođu kao što je ona. Posle današnjeg pretresa, rekla nam je daje, što se nje tiče, sve u redu - i nije pisnula ništa o nekoj verovatnoći i sličnom sranju.“

Mora da su posetili Fulbrajtvu u pauzi za ručak, neposredno pošto sam ih video u sudnici. Nagadao sam da je Sobelova došla na ideju da prvo provere kod sutkinje. Tip kao Lankford uživao bi da me izvuče iz suda i prekine suđenje.

Morao sam brzo da razmišljam. Pogledao sam Sobelovu, očekujući od nje više razumevanja.

„Ja sam usred trodnevnog suđenja“, rekoh.

„Može li ovo nekako da se odloži do četvrtka?“

„Može kur moj“, odgovori Lankford umesto svoje partnerke.

„Ne ispuštamo vas iz vida dok ne obavimo pretres. Nećemo vam pružiti priliku da se otarasite pištolja. Dakle, gde su vam kola, advokate iz linkolna?“

Pogledao sam ovlašćenja na nalogu. Morala su da budu vrlo određena i imao sam sreće. Dozvoljavala su pretres linkolna s kalifornijskim registarskim tablicama NT GLTY.⁵⁸ Shvatio sam da je neko zapisao broj tablica, začelo onog dana kada su me sa stadiona Dodžersa pozvali u kuću Raula Levena. Jer bio je to stari linkoln - onaj kojim sam se vozio tog dana.

„Kod kuće mi je. Pošto sam na suđenju, ne koristim vozača. Jutros sam se vozio sa svojim klijentom i hteo sam da se vratim s njim. Verovatno me čeka dole.“

Lagao sam. Linkoln koji sam vozio nalazio se u garaži za parkiranje, ispod zgrade suda. Ali nisam smeo da dozvolim da ga policajci pretresu, jer sam imao pištolj u pregradi između sedišta pozadi. Nije to bio pištolj koji su tražili, već zamena. Posle ubistva Raula Levena i otkrića da je kutija s mojim pištoljem prazna, zamolio sam Erla Brigsa da mi nabavi pištolj za zaštitu. Znao sam da ne moram da čekam deset dana da mi ga Eri donese. Ali nisam znao istoriju tog pištolja ni gde je registrovan, a nisam bio raspoložen da to saznam od policije u Glendejlu.

Srećom, linkoln ^pištoljem u odeljku u pregradi nije bio onaj opisan u nalogu. Spomenuti automobil se nalazio u mojoj garaži kod kuće i čekao kupca iz službe za prevoz putnika da dođe i proceni ga. I taj linkoln će pretresti.

Lankford mi ote nalog iz ruke i gurnu ga u unutrašnji džep sakoa.

„Ne brinite za prevoz“, reče on.

„Mi ćemo da vas vozimo. Hajdemo.“

Na putu dole i prilikom izlaska iz suda nismo sreli Ruleja ni njegovu svitu. I uskoro sam sedeo na zadnjem sedištu grand markvisa i razmišljao o tome da nisam pogrešio kada sam se odlučio za linkoln. U linkolnu ima više prostora, a vožnja je udobnija.

Lankford je vozio, a ja sam sedeo iza njega. Prozori su bili zatvoreni i čuo sam kako žvaće gumu.

„Dajte mi taj nalog da ga pogledam još jednom“, rekoh. Lankford se ne pomeri.

„Ne puštam vas u kuću dok mi ne dozvolite da pažljivo pregledam nalog. Mogu to da uradim usput i uštedim vam vreme. Ili...“

Lankford zavuče ruku u džep i izvadi nalog. Pružio mi ga je preko ramena. Znao sam zašto okleva. Kad podnose zahtev za pretres, policajci obično moraju da navedu sve preduzete istražne radnje da bi sudiju ubedili u verovatnoću. Ne mili im se da puste naznačeno lice da to pročita, jer mu tako otkrivaju karte.

Časkom sam pogledao kroz prozor dok smo se vozili pored autoparkova na Bulevaru Van Najs. Video sam nov model taun kara na postolju ispred ovlašćenog dilera linkolna. Ponovo sam pogledao nalog, otvorio sažetak i pročitao ga.

Lankford i Sobelova su počeli vrlo dobro. Morao sam to da im priznam. Jedno od njih dvoje nije mrzelo - pretpostavljao sam, Sobelovu - da moje ime proveru u Državnom sistemu za automatsko oružje i trud se isplatio. Kompjuter AFS je pokazao da sam registrovani vlasnik pištolja istog proizvođača i modela kao oružje kojim je izvršeno ubistvo.

Bio je to vest potez, ali nedovoljan da se dokaže postojanje verovatnoće. Kolt je proizvodio vudsmane duže od šezdeset godina. To je značilo da ima više od milion proizvedenih komada i milion osumnjičenih koji ga poseduju.

Imali su dim. Zatim su trljali ostala drvca da dobiju vatru. U zahtevu za izdavanje naloga naveli su da sam od detektiva prikrio podatak da posedujem navedeni pištolj. Rekli su takođe da sam isfabrikovao alibi kada su me prvobitno ispitali o Levenovoj smrti, a onda pokušao da uputim istragu na lažan trag dajući im ime dilera droge Ektora Arandea Moje.

Iako motivacija nije nužna da se dobije nalog za pretres, sažetak dokazivanja verovatnoće nagoveštavao je i to tvrdnjom da je me žrtva - Raul Leven - najverovatnije ucenjivala i terala da joj poveravam detektivske poslove. A ja sam navodno odbio da mu platim po obavljanju tih zadataka.

Na stranu ove sramne optužbe, fabrikovani alibije bio ključna stavka za ubeđenje u postojanje verovatnoće. U dokumentu je navedeno da sam detektivima rekao da sam bio kod kuće u vreme ubistva, ali da je na mom kućnom telefonu bila ostavljena poruka neposredno pre pretpostavljenog vremena smrti, a to ukazuje da nisam bio kod kuće i ujedno me razotkriva kao lazova.

Još dvaput sam natenane pročitao sažetak navedenih razloga u prilog verovatnoće o mojoj krivici, ali to mi nije ublažilo bes. Bacio sam nalog na sedište kraj sebe.

„Unekoliko je šteta što nisam ubica“, rekoh.

„Je P? A zašto?“, upita Lankford.

„Jer je ovaj nalog obično govno i oboje to znate. Ne bi izdržao proveru. Rekao sam vam da je ta poruka stigla dok sam razgovarao telefonom, što može da se proveru i dokaže. Samo što ste vi bili

suviše lenji ili niste želeli da proveravate zato što bi vam to malkice otežalo dobijanje naloga. Čak i od vašeg džepnog sudije u Glendejlu. Lagali ste nečinjenjem i činjenjem. Ovaj nalog je nepošten.“

Pošto sam sedeo iza Lankforda bolje sam video Sobelovu. Dok sam govorio, tražio sam joj na licu znake sumnje.

„A vaš pokušaj da iskonstruišete sliku o tome da me je Raul ucenama terao da mu poveravam zadatke, čista je smejurija. Čime me je to ucenjivao? I šta sam mu ostao dužan? Plaćao sam kad god bi mi poslao račun. Čoveče, kažem vam, ako sve istrage vodite ovako, treba da otvorim kancelariju u Glendejlu. Gurnuću ovaj nalog pravo u dupe vašem šefu policije.“

„Slagali ste za pištolj“, reče Lankford.

„I dugovali ste Levenu. Stoji crno na belo u njegovoj računovodstvenoj knjizi. Četiri hiljade.“

„Nisam ništa slagao. Niste me pitali imam li pištolj.“

„Lagali ste nečinjenjem. Tante za tante.“

„Sranje.“

„Četiri hiljade.“

„Oh, da, četiri hiljade... ubio sam ga, jer nisam hteo da mu platim četiri hiljade“, rekoah najpodrugljivije što sam mogao.

„Tu ste me uhvatili, detektive. Motivacija. Biće da se niste setili da proverite je li mi već poslao račun za te četiri hiljade ili da vidite jesam li upravo uplatio na njegovo ime šest hiljada dolara nedelju dana pre nego što je ubijen.“

Lankforda nisam pokolebao. Ali primetio da se na licu Sobelove javlja sehka sumnje.

„Nebitno je kada ste mu i koliko platili“, reče Lankford.

„Ucenjivač nikada nije zadovoljan. Nema kraja plaćanju dok čovek ne stigne do tačke bez povratka. Ovde je o tome reč. O tački bez povratka.“

Odmahnuo sam glavom.

„A šta sam to tačno uradio čime me je ucenjivao da mu dajem poslove dok nisam stigao do tačke bez povratka?“

Lankford i Sobelova se zгледаše i Lankford klimnu glavom. Sobelova zavuče ruku u aktentašnu na podu i izvadi jednu fasciklu. Onda mi je pruži preko naslona sedišta.

„Pogledajte“, reče Lankford.

„Ovo vam je promaklo kada ste mu pretraživali stan. Krio je to u jednoj fioci u ormaru.“

Otvorio sam fasciklu i video da sadrži nekoliko kolor fotografija formata dvadeset sa dvadeset pet centimetara. Fotograf je pratio moj linkoln nekoliko dana i prešao dobru kilometražu, baš kao i ja. Svaki snimak je predstavljao trenutak zamrznut u vremenu, a fotografisan sam sa raznim osobama u kojima sam bez teškoća prepoznao svoje klijente. Bile su to prostitutke, ulični dileri i Drumski sveci. Fotografije su mogle da pobude sumnju, jer je svaka prikazivala pažljivo odabran delić vremena. Jedna muška prostitutka u mini suknji izlazila je sa zadnjeg sedišta linkolna. Tedi Vogel mi je pružao debeli svežanj kesa kroz zadnji prozor. Zatvorih fasciklu i bacih je preko sedišta.

„Šalite se, je li? Kažete da me je Raul držao u šaci ovim? Time me je ucenjivao? Pa to su mi klijenti. Je li ovo vic ili slabo kapiram?“

„Možda advokatska komora Kalifornije neće smatrati da je to vic“, reče Lankford.

„Čujemo da ste u komori na tankom ledu. Leven je to znao. Sve je proračunao.“

Odmahnuh glavom.

„Neverovatno.“

Znao sam da moram prestati da govorim. Neprestano sam grešio sa ovim dvoma. Znao sam da treba da zavežem i vozim se ćutke. Osećao sam gotovo neodoljivu potrebu da ih ubedim. Počeo sam

da shvatam zašto je u toliko predmeta kamen spoticanja razgovor u policijskoj stanici. Ljudi jednostavno ne umeju da zavežu.

Pokušao sam da odredim kada su načinjene fotografije koje sam video u fascikli. Vogel mi je dao debeo zamotuljak kesa na parkiralištu ispred striptiz kluba Svetaca, u Sepulvedi. Bilo je to posle suđenja Haroldu Kejsiju i Vogel mi je platio da se žalim protiv sudske odluke. Transvestit se zvao Teri Džons i prve nedelje aprila branio sam ga od optužbe da se nudio za prostituciju. I morao sam da ga nađem kako krstari Bulevarom Santa Monika noć pre ročišta da bih bio siguran da će se pojaviti na sudu.

Postalo mi je jasno da su sve fotografije snimljene između onog jutra kada sam se prihvatio Rulejevog slučaja i dana kada je Raul Leven ubijen. Ubica ih je podmetnuo na mesto zločina - što je sve bilo deo Rulejevog plana da mi smesti igru i tako me drži pod kontrolom. Policija je imala sve što joj treba da mi nakači Levenovo ubistvo - sve osim pištolja kojim je ubijen. Dokle god je pištolj kod Ruleja, ruke su mi vezane.

Morao sam da se divim planu i njegovoj domišljatosti, a u isti mah me je prožimao očaj. Pokušao sam da spustim prozor, ali dugme za automatsko otvaranje nije reagovalo. Zamolih Sobelovu da otvori prozor i ona me poslušala. Svež vazduh zastruja u kola.

Posle nekog vremena Lankford me pogleda u retrovizoru i pokuša da razgovor upali na kablove.

„Proverili smo istorijat tog vudsmana“, reče on.

„Vi znate kome je nekada pripadao, je li?“

„Mikiju Koenu“, odgovorih pragmatično, zureći kroz prozor u strme obronke kanjona Lorel.

„Otkud vama pištolj Mikija Koena?“

Ne okrećući se od prozora rekoh:

„Otac mi je bio advokat. Miki Koen mu je bio klijent.“

Lankford zviznu. Koen je bio jedan od najslavnijih lokalnih gangstera u Los Angelesu. U ono vreme kada su gangsteri konkurisali filmskim zvezdama u naslovima novinskih rubrika koje su se bavile tračevima.

„I šta? Dao je pištolj vašem starom?“

„Koen je bio optužen da je pucao i moj otac ga je branio. Tvrdio je da je posredi bila samoodbrana. Održano je suđenje i otac je postigao da porota izglasa oslobađajuću odluku. Kada je oružje vraćeno Mikiju, on gaje poklonio mom ocu. Može se reći, kao suvenir.“

„Da li se vaš stari ikada zapitao koliko je ljudi Miki ukokao tim pištoljem?“

„Ne znam. Nikada nisam stvarno upoznao svog oca.“

„A šta je s Koenom? Jeste li ga sreli?“

„Moj otac ga je zastupao pre nego što sam rođen. Zaveštao mi je taj pištolj. Ne znam zašto je izabrao baš meni da ga ostavi. Imao sam samo pet godina kada je umro.“

„A vi ste postali advokat po uzoru na svog dragog starog tatu i, kao dobar advokat, odlučili ste da registrujete pištolj.“

„Mislio sam da ću tako moći da ga povratim u slučaju da mi bude ukraden. Skrenite ovde, na Ferhoum.“

Lankford me poslušala i poveze uzbrdo ka mojoj kući. Onda im saopštih lošu vest.

„Hvala na vožnji“, rekoh.

„Možete do mile volje da pretražujete moju kuću, radnu sobu i kola, ali moram vam reći da traćite vreme. Ne samo što nisam učinio ono za šta me sumnjičite nego nećete naći taj pištolj.“

Lankfordova glava se trže i videh kako me ponovo gleda u retrovizoru.

„A zašto, zastupnice? Već ste ga se resili?“

„Zato što je pištolj ukraden iz moje kuće i ne znam gde je.“

Lankford prsnu u smeh. Videh da mu oči blistaju od radosti.

„A-ha, ukraden je. Baš zgodno. Kada se to desilo?“

„Teško je reći. Godinama nisam proveravao pištolj.“

„Niste prijavili krađu policiji ni podneli zahtev za odštetu od osiguravajućeg zavoda?“

„Nisam.“

„Dakle, neko dolazi, krade vam pištolj Mikija Koena i vi ne nalazite za shodno da to prijavite. Mada ste nam koliko maločas rekli da ste ga registrovali baš za slučaj takvog događaja. Pošto ste advokat i znate zakon, ne izgleda li vam to malo uvrnuto?“

„Izgledalo bi, da ne znam ko ga je ukrao. Bio je to jedan moj klijent. Rekao mi je da ga je uzeo i, ako ga prijavim, prekršiću time obavezu poverljivosti u odnosu advokata i klijenta, jer bi moja prijava policiji dovela do njegovog hapšenja. Vrsta kvake dvadeset dva,⁵⁹ detektive.“

Sobelova se okrete i pogleda me. Pomislih da veruje da sam to izmislio na licu mesta, kao što i jesam.

„To mi zvuči kao pravnički žargon i sranje, Halere“, reče Lankford.

„Ali istina je. Stigli smo. Parkirajte pred garažom.“

Lankford skrenu na platformu ispred garaže i ugasi motor. Zatim se okrete da me pogleda pre nego što izađe.

„Koji vam je klijent ukrao pištolj?“

„Upravo sam rekao, ne mogu da vam kažem.“

„Pa, Rulej je jedini klijent koga sada imate, je li?“

„Imam mnogo klijenata. Ali, ponavljam, ne mogu da vam kažem.“

„Mislite li da možda treba da uporedimo podatke s koluta koji nosi oko članka s kartom i vidimo je li skoro bio u vašoj kući?“

„Radite šta vam je volja. Zaista je bio ovde. Imali smo jedan sastanak. U mojoj radnoj sobi.“

„Možda ga je onda uzeo.“

„Nisam rekao da gaje on uzeo, detektive.“

„Pa, vidite, onaj kolut u svakom slučaju oslobađa Ruleja sumnje za Levenovo ubistvo. Proverili smo njegov GPS. Reklo bi se da ostajete vi, branioče.“

„I ostajete vi da traćite vreme.“

Odjednom se dosetih nečega u vezi sa Rulejevim kolutom na članku, ali se postaroh da to ne pokažem. Možda sam našao skrivena vrata za njegov Hudinijev podvig. Moraću to da proverim kasnije.

„Hoćemo li samo sedeti ovde?“

Lankford se okrete i izađe. Zatim otvori vrata s moje strane, jer je unutrašnja ručka bila onesposobljena zbog transporta osumnjičenih ili pritvorenih lica. Pogledah dvoje detektiva.

„Hoćete li da vam pokažem kutiju od pištolja? Možda ćete, kada se uverite da je prazna, jednostavno otići i svima nam uštedeti vreme?“

„Neće moći, zastupnice“, reče Lankford.

„Pretrešćemo sve. Ja ću pregledati kola, a detektivka Sobel kuću.“

Odmahnuh glavom.

„Neće moći, detektive. Ne radi se tako. Ne verujem vam. Vaš nalog je nepošten i, što se mene tiče, i vi ste nepošteni. Ostaćete zajedno da mogu da vas oboje držim na oku dok ne dovedem drugog posmatrača. Moj administrativni menadžer može da stigne ovamo za deset minuta. Mogu da je dovedem ovamo da nadgleda šta radite, a ujedno, možete da je ispitajte o tome je li me zvala

telefonom onog prepodneva kada je Raul Leven ubijen.“

Lankfordovo lice se smrači od uvrede, kao i od besa koji je, po svemu sudeći, teško kontrolisao. Reših da pojačam pritisak. Izvadio sam mobilni telefon i otvorio ga.

„Zvaću vašeg sudiju i videti da li on...“

„Dobro“, reče Lankford.

„Poćemo s kolima. Zajedno. Posle ćemo preći na kuću.“

Zatvorio sam telefon i vratio ga u džep.

„Dobro.“

Otišao sam do tastature na zidu ispred garaže. Ukucao sam kombinaciju i garažna vrata se podigoše otkrivajući plavo-crni linkoln koji je čekao da ga budući kupac pregleda. Registarske tablice su bile NT GLTY. Lankford ih pogleda i odmahnu glavom.

„Dabome, kako da ne.“

On uđe u garažu, lica još stisnuta od besa. Odlučih da malo poboljšam atmosferu.

„Hej, detektive“, rekoħ.

„Kakva je razlika između soma i branioca?“

Nije mi odgovorio. Ljutito je zurio u registarske tablice mog linkolna.

„Jedno se hrani govnama sa dna“, rekoħ.

„A drugo je riba.“

Lice mu namah ostade skamenjeno. Zatim mu oko usana zaigra osmeh i on se grubo i bučno nasmeja. Sobelova, koja nije čula vic, uđe u garažu.

„Šta je?“, upita ona.

„Reći ću ti kasnije“, reče Lankford.

Trebalo im je pola sata da pretresu linkoln, a onda su prešli u kuću, gde su krenuli od moje radne sobe. Posmatrao sam ih sve vreme i prekidao tišinu samo da im nešto objasnim, što ih je nakratko teralo da se zamisle dok je trajao pretres. Retko su razgovarali međusobno i bilo mi je sve jasnije da se partneri ne slažu oko pravca kojim Lankford vodi ovu istragu.

U jednom trenutku Lankforda su zvali na mobilni i izašao je na glavni ulaz da na tremu nesmetano razgovara. Roletne su bile podignute, pa sam mogao da ga vidim napolju, a na drugoj strani video sam Sobelovu u svojoj radnoj sobi.

„Niste baš srećni zbog ovoga, je li?“, upitah Sobelovu kada sam bio siguran da njen partner ne može da nas čuje.

„Nije važno kako sam raspoložena. Sledimo trag u slučaju i to je sve.“

„Je li vaš partner uvek ovakav ili se tako ponaša samo prema advokatima?“

„Prošle godine je potrošio pedeset hiljada na jednog advokata pokušavajući da dobije starateljstvo nad decom. Nije ga dobio. Pre toga smo izgubili jedan veliki slučaj... bilo je u pitanju ubistvo... iz formalnopravnih razloga.“

Klimnuh glavom.

„I sada krivi advokata. Ali ko je prekršio pravila?“ Ona ne odgovori i bila je to najrečitija potvrda da je Lankford načinio tehničku grešku.

„Sve mi je jasno“, rekoh.

Proverio sam je li Lankford još na tremu. Nestrpljivo je mahao rukama kao da pokušava da nešto objasni sagovorniku koji je debil. Mora da priča sa svojim advokatom o starateljstvu. Resio sam da promenim temu razgovora sa Sobelovom.

„Zar vam uopšte ne pada na um mogućnost da ste u ovom slučaju izmanipulisani?“

„O čemu govorite?“

„Skrivene fotografije u ormanu, čaura u rešetki otvora za grejanje. Zgodno, je li?“

„Šta hoćete da kažete?“

„Neću da kažem ništa. Samo postavljam pitanja koja, čini mi se, ne zanimaju vašeg partnera.“

Pogledah Lankforda. On je ukucavao broj u svoj mobilni za nov razgovor. Okrenuo sam se i ušao u radnu sobu. Sobelova je pregledala fascikle u jednoj fioci. Pošto nije našla pištolj, zatvorila je fioku i odmakla se od stola. Obratih joj se tihim glasom.

„Šta je s porukom koju mi je ostavio Raul?“, upitah.

„O tome da ima Hesusovu cedulju za izlazak, šta je time hteo da kaže?“

„Još nismo utvrdili.“

„Šteta. Mislim daje važno.“

„Sve je važno dok ne prestane da bude.“

Klimnuh glavom, mada nisam bio siguran šta to treba da znači.

„Znate, ovo moje suđenje je dosta zanimljivo. Mislim da bi trebalo da dolazite i pratite ga. Možda biste nešto saznali.“

Ona me pogleda preko stola. Oči nam se časkom sretoše. Zatim ona sumnjičavo žmirnu, kao da procenjuje je li to samo pokušaj čoveka osumnjičenog za ubistvo da utiče na nju.

„Govorite ozbiljno?“

„Da, što da ne?“

„Pa, prvo i prvo, teško biste obavljali advokatske dužnosti ako ste u pritvoru.“

„Hej, bez pištolja nema krivične prijave. Zato ste ovde, je li?“ Ona ne odgovori.

„Osim toga, ovo je inicijativa vašeg partnera. Primećujem da se vi u tome baš ne slažete s njim.“

„Tipično advokatska primedba. Mislite da ste pokupili svu mudrost ovog sveta.“

„Ne, ne ja. Otkrivam da nisam ni izbliza tako mudar.“

Ona promeni predmet razgovora.

„Je li ovo vaša ćerka?“

Pokazala je na uokvirenu fotografiju na stolu.

„Da. Hejli.“

„Zgodna aliteracija. Hejli Haler. Je li dobila ime po kometi?“⁶⁰ „Donekle. Piše se drukčije. Moja bivša žena je smislila to ime.“ Lankford se vrati i glasno obavesti Sobelovu o telefonskom pozivu. Pretpostavljeni im je javio da su opet u igri i da će da vode novi slučaj ubistva u Glendejlu bez obzira na to je li istraga o Levenu još aktivna ili nije. Nije rekao ništa o razgovoru koji je potom on vodio.

Sobelova mu reče da je završila pretres radne sobe. Nije našla pištolj.

„Kažem vam da nije tu“, rekoh.

„Samo gubite vreme. I moje i svoje. Sutra je nastavak suđenja i moram da se priprelim za svedoke.“

„Nastavljamo u spavaćoj sobi“, reče Lankford oglušujući se o moj protest.

Povukoh se u hodnik da im omogućim da iz jedne prostorije pređu u drugu. Prošli su s obe strane kreveta do noćnih stočića. Lankford otvori gornju fioku stočića sa svoje strane i izvadi kompakt-disk.

„Tužbalica za Lila Dimona“, pročitao.

„Koja je ovo jebada?“

Ne odgovorih mu. Sobelova otvori dve fioke na drugom stočiću i nađe da su prazne ako se izuzme traka kondoma. Skrenuh pogled.

„Ja ću pregledati plakar“, reče Lankford pošto je završio sa stočićem - i ostavio fioke otvorene, tipično za policijski pretres. Ušao je u plakar i uskoro se oglasio iz unutrašnjosti: „Evo je.“

„Bravo“, rekoh.

„Našli ste praznu kutiju za pištolj. Mora da ste detektiv.“

Lankford protrese kutiju pre nego što je spusti na krevet. Ili je blefirao, ili je kutija bila poteška. Osetih kako mi žmarci prolaze niz vrat kada mi pade na pamet daje Rulej mogao lako da se ponovo uvuče u kuću i vrati pištolj. Nije bilo boljeg skrovišta od ovoga. Poslednje mesto na kojem bih tražio pištolj pošto sam već jedanput utvrdio da je nestao. Setih se čudnog osmeha na Rulejevom licu kada sam tražio da mi vrati pištolj. Da li se smeškao jer je znao da je već kod mene?

Lankford otvori rezu na kutiji i diže poklopac. Skinuo je prekrivač od voštanog platna. Kutija obložena plutom, u kojoj je nekada ležao pištolj Mikija Koena, i dalje je bila prazna. Odahnuo sam tako glasno daje to moglo da se meri s najtežim uzdahom.

„Šta sam vam rekao?“, požurih da prikrijem uzbuđenje.

„Da, šta ste nam rekli“, uzvratila Lankford.

„Hajdi, imaš li kesu? Uzaptićemo ovu kutiju.“

Pogledah Sobelovu. Nikad ne bih pomislio da se zove Hajdi. Upitah se nije li joj to neki kolegijalni nadimak. A možda je zato izostavljala ime na poslovnim posetnicama. Nije zvučalo dovoljno grubo za odeljenje za ubistva.

„U kolima je“, reče ona.

„Donesi je“, reče Lankford.

„Uzaptićete praznu kutiju za pištolj?“, upitah.

„Koja vajda od toga?“

„Sve je deo lanca koji može da posluži kao dokaz u postupku, branioče. Trebalo bi da to znate. Osim toga, može da se pokaže kao korisna, jer slutim da nikada nećemo naći pištolj.“

Odmahnuh glavom.

„Sanjate o nekakvoj koristi. Kutija ne dokazuje ništa.“

„Dokazuje da je pištolj Mikija Koena bio kod vas. Piše na ovoj maloj mesinganoj pločici koju je stavio vaš tata ili neko drugi.“

„Jebeno dobro, i šta s tim?“

„Pa, dok sam maločas bio na vašem tremu, Halere, telefonirao sam. Vidite, već smo odredili nekoga da proverí slučaj samoodbrane Mikija Koena. Pokazalo se da u arhivu dokaza LAPD-a još čuvaju balističke podatke iz tog slučaja. Srećom po nas, jer je taj predmet star, koliko, valjda pola veka.“

Smesta sam razumeo. Uzeće jezgro zrna i čauru iz Koenovog slučaja i uporediti ga sa istim dokaznim materijalom iz Levenog slučaja. Državni kompjuter AFS potvrdiće da se municija kojom je ubijen Leven slaže sa onom iz pištolja Mikija Koena, a kutija će mi dodatno vezati ruke. Sumnjam da je Rulej shvatio da policija može da krivičnom prijavom pokrene postupak protiv mene čak i bez pištolja koji je on koristio kao sredstvo učene.

Nemo sam stajao. Sobelova izađe iz prostorije ne pogledavši me, a Lankford diže oči s kutije i krvoločno se osmehnu.

„Šta je, branioče?“, upita.

„Dokaz vam je pojeo jezik?“

Najzad mi se vrati moć govora.

„Koliko traje balistička analiza?“, uspeh da zapitam.

„Hej, za vas ćemo da požurimo. Dakle, idite odavde i uživajte dok možete. Ali ne napuštajte grad.“

On se nasmeja, gotovo razdragano.

„Čoveče, mislio sam da to govore samo u filmovima. Ali eto, i ja sam rekao! Žalim što mi partnerka nije ovde.“

Sobelova se vrati s velikom smeđom kesom i rolnom crvene trake za dokazni materijal. Gledao sam je kako spušta kutiju od pištolja u kesu i lepi je trakom. Pitao sam se koliko mi vremena ostaje i znači li ovo zaustavljanje celog mehanizma koji sam pokrenuo. Osećao sam u sebi prazninu jednaku onoj u drvenoj kutiji koju je Sobelova zapečatila u smeđoj papirnoj kesu.

Fernando Valenzuela stanuje u Valensiji. To je otprilike sat vožnje na sever pri kraju vremena najživljeg saobraćaja. Valenzuela se pre nekoliko godina preselio iz Van Najsja jer su mu se tri ćerke bližile uzrastu za srednju školu i plašio se za njihovu bezbednost. Odselio se u kraj begunaca iz grada, čije su pobude bile slične njegovim, i putovao je na posao od pet do četrdeset pet minuta. Ali ovde je srećan. Živi u lepšoj kući, a deca su mu sigurnija. Kuća mu je u španskom stilu, prekrivena crvenim crepom, u planski izgrađenom naselju punom kuća u španskom stilu s krovovima od crvenog crepa. Za jednog garanta za kaucije ovo je kuća iz snova, ali mu je zato cenovnik mesečnih usluga vrlo visok.

Stigao sam tamo kasno, nešto pre devet. Dovezao sam se do garaže koja je bila otvorena. S jedne strane je bio kombi, s druge kamionet. Na podu između kamioneta i potpuno opremljenog stola za alat bila je velika kartonska kutija na kojoj je pisalo SONY. Bila je dugačka i tanka. Pogledao sam je izbliza i video da sadrži plazma televizor s ekranom od sto dvadeset sedam centimetara. Izašao sam iz garaže, otišao do ulaznih vrata i zakucao. Valenzuela se odazva posle dužeg čekanja.

„Mik, šta ćeš ti ovde?“

„Znaš li da su ti garažna vrata otvorena?“

„Bog te jebo! Upravo su mi isporučili plazmu.“

On se provuče pored mene i pretrča preko dvorišta da pogleda garažu. Zatvorih kućna vrata i pođoh za njim u garažu. Kada sam stigao onamo, stajao je pored televizora i smeškao se.

„Oh, čoveče, shvataš li da bi ovako nešto bilo nemoguće u Van Najsu“, reče.

„Ova bebica bi nestala dok kažeš keks. Ulazi, proći ćemo ovuda.“

Uputio se ka vratima koja su iz garaže vodila u kuću. Pritisnuo je prekidač i garažna vrata počеше da se spuštaju.

„Hej, Vale, stani malo“, rekoh.

„Da razgovaramo ovde. Možemo slobodnije da pričamo.“

„Ali Marija bi verovatno htela da te pozdravi.“

„Možda drugi put.“

On se vrati i zabrinuto me pogleda.

„Šta se događa, šefe?“

„Događa se to da sam danas proveo neko vreme s policajcima koji vode istragu o Rulejevom ubistvu. Kažu da su Ruleja oslobodili sumnje jer nosi kolut oko članka na nozi.“

Valenzuela živo klimnu glavom.

„Da, da, posetili su me dva-tri dana pošto se to desilo. Pokazao sam im sistem i kako funkcioniše, a zatim im izvadio učitane podatke o Rulejevom kretanju toga dana. Videli su da je bio na radnom mestu. Takođe sam im pokazao drugi kolut koji imam i objasnio zastoje isključeno svako petljanje sa signalom. Ima detektor mase. Zaključak je da ne može da se skine. Uređaj bi to znao, a onda bih znao i ja.“

Naslonio sam se na kamionet i skrstio ruke.

„Je li te onda dvoje policajaca pitalo gde si ti bio onog utorka?“

Ovo pogodi Valenzuelu kao udarac.

„Šta si rekao, Mik?“

Pogledah kutiju s plazma televizorom, a onda digoh oči k njemu.

„Nekako, na neki način, on je ubio Raula, Vale. Sada je u pitanju moje dupe i moram da saznam kako je to učinio.“

„Mik, slušaj me, nevin je. Kažem ti da onaj kolut nije mogao da skinе s članka. Mašina ne laže.“

„Da, znam da mašina ne laže...“

Trenutak kasnije on shvati.

„Šta hoćeš da kažeš, Mik?“

On stupi pred mene i telo mu se agresivno ukoči. Prestadoh da se naslanjam na kamionet i spustih ruke niz bokove.

„Pitam te, Vale. Gde si ti bio onog utorka pre podne?“

„Kučkin sine, kako imaš obraza da me to pitaš?“

Zauzeo je borbeni stav. Trenutno me zateče nespremnog, jer mi pade na um da me je uvredio istim recima kao ja Ruleja danas pre podne.

Valenzuela iznenada nasrnu na mene i grubo me gurnu na svoj kamionet. Ja ga odgurnuh još grublje, a on se zatetura i spotače o kutiju s televizorom. Ona se prevrte udarivši o pod s glasnim teškim tras i ostade da leži vodoravno. Iznutra dopre snažno i oštro zvečanje.

„Oh, jebiga!“, kriknu on.

„Oh, jebiga! Polomio si ekran!“

„Gurnuo si me, Vale. Ja sam te odgurnuo.“

„Oh, jebiga!“

Pohitao je do boka kutije i pokušao da je vrati u uspravan položaj, ali bila je preteška i nije se pomerila. Uhvatio sam je za drugu stranu i pomogao mu da je dignе. Kada se kutija uspravila, čuli smo iznutra osipanje delića materijala. Zvučalo je kao srča.

„Mater mu jebem!“, viknu Valenzuela.

Vrata koja su vodila u kuću otvoriše se i njegova žena Marija proviri u garažu.

„Zdravo, Miki. Vale, kakva je to buka?“

„Samo odlazi“, naredi joj muž.

„Ali šta je...“

„Ma zaveži i goni se!“

Ona časkom zastade, zablenua u nas, a onda zatvori vrata. Čuo sam kako zaključava. Izgledalo je da će Valenzuela noćas da spava s razbijenim televizorom. Ponovo ga pogledah. Usta su mu bila raširena od šoka.

„Koštao me je osam hiljada dolara“, prošaputa on.

„Zar proizvode televizore koji staju osam hiljada dolara?“

Prenerazio sam se. Kuda ide ovaj svet?

„U diskontu.“

„Vale, odakle ti novac za televizor od osam hiljada dolara?“

On me pogleda, a vatra mu opet planu u očima.

„A koji kurac zamišljaš, odakle mi? Od posla, čoveče. Zahvaljujući Ruleju imam vraški uspелu godinu. Ali boga mu ljubim, Mik, nisam mu skinuo kolut zato da može da ode i ubije Raula. Poznavao sam Raula isto toliko dugo kao i ti. Nisam to uradio. Nisam stavio kolut i nosio ga dok je on otišao da ubije Raula. I nisam ja ubio Raula za njegov račun zbog jednog jebenog televizora. Ako mi ne veruješ, slobodno se tornjaj odavde, i iz mog života!“

Izgovorio je sve ovo sa očajnom žestinom neke ranjene životinje. Kroz glavu mi munjevito prolete slika Hesusa Menendeza. Ma koliko da me je usrdno molio, uši su mi bile gluve, a oči slepe za njegovu nevinost. Nisam želeo da mi se to ponovi.

„U redu, Vale“, rekoh.

Odoh do kućnih vrata i pritisnuh dugme za podizanje vrata garaže. Kada sam se okrenuo, video

sam da uzima skalpel sa stola sa alatom i seče lepljivu traku s vrha kutije od televizora. Izgledalo je da hoće da proveri ono što smo već znali o plazmi. Zaputih se pored njega i izađoh iz garaže.

„Podeliću trošak sa tobom, Vale“, rekoh.

„Kazaću Lorni da ti izjutra pošalje ček.“

„Ne trudi se. Reći ću im da su mi ga ovakvog isporučili.“

Oдох do vrata svojih kola i osvrnuh se.

„Onda mi telefoniraj kad te uhapsu zbog prevare. Pošto potpišeš garanciju za samog sebe na kauciju koju ti razrezu.“

Ušao sam u linkoln i poterao ga u rikverc vraćajući se prilaznim putem. Kada sam načas pogledao ka garaži, videh da je Valenzuela prestao da seče kutiju i da stoji tamo i gleda me.

Saobraćaj ka gradu se proradio i brzo sam prešao put. Baš kada sam ulazio u kuću, fiksni telefon je zazvonio. Zgrabih slušalicu u kuhinji i pomislih da me možda zove Valenzuela da kaže da seli svoj biznis kod nekog drugog profesionalnog branioca. U tom času nisam mario.

Ali bila je to Megi Makferson.

„Je li sve u redu?“, upitah. Retko me je zvala ovako kasno.

„Odlično.“

„Gde je Hejli?“

„Spava. Nisam htela da te zovem dok ne legne.“

„Šta se događa?“

„Danas su o tebi kružile neke čudne glasine po nadležstvu.“

„Misliš na sumnju da sam ja ubio Raula Levena?“

„Halere, je li to ozbiljno?“

Kuhinja je bila pretesna za trpezarijski sto i stolice. Nisam mogao da odem predaleko s telefonskim gajtanom, pa sam se naslonio na radni sto. Kroz prozor iznad sudopere video sam u daljini svetlucave niske poslovnog dela grada i sjaj za koji sam znao da dopire sa stadiona Dodžersa.

„Rekao bih da jeste. Da, situacija je ozbiljna. Napakovali su mi da padnem za ubistvo Raula Levena.“

„Oh, bože, Majkle, kako je to moguće?“

„Mnogo raznih sastojaka - zao klijent, kivan policajac, glup advokat i sve tako, sjajno i bajno.“

„Rulej? Je li on taj?“

„Ne mogu s tobom da govorim o svom klijentu, Megs.“

„I šta sad nameravaš?“

„Bez brige. Sve sam smislio. Biće u redu.“

„A Hejli?“

Znao sam šta hoće da kaže. Opominjala me je da to krijem od Hejli. Da ne dozvolim da ide u školu i sluša decu kako pričaju da joj je otac osumnjičen za ubistvo, a da mi se lice i ime pojavljuju u televizijskim vestima.

„Smiri živce. Hejli neće saznati. Niko neće ništa znati ako sve odigram kako treba.“

Ona je ćutala, a ni ja nisam mogao da kažem ništa više što bi je ubedilo. Promenio sam predmet razgovora. Trudio sam se da mi glas zvuči samouvereno, čak raspoloženo.

„Kako se vaš momak Minton držao posle današnjeg suđenja?“

Ona isprva ne odgovori, jer je verovatno oklevala da promeni temu.

„Ne znam. Izgledao je dobro. Ali Smitson je poslao posmatrača, jer mu je to prvi samostalni nastup.“

Klimnuh glavom. Računao sam da će Smitson, koji je bio na čelu organa javnog tužilaštva u Van

Najsu, poslati nekoga da motri na Mintonu.

„Ima li podataka o proceni rada?“

„Ne, još nema. Bar ja nisam saznala. Čuj, Halere, zaista se brinem zbog ovoga. Priča se da su ti u sudu uručili nalog za pretres. Je li to istina?“

„Jeste, ali ne sekiraj se. Kažem ti, situacija je pod kontrolom. Sve će se završiti dobro. Obećavam.“

Znao sam da nisam suzbio njene strahove. Razmišljala je o našoj ćerci i mogućnom skandalu. Verovatno se malo brinula i o sebi i pomišljala na to kako bi se činjenica da joj je bivši muž izbačen iz advokatske komore ili optužen za ubistvo odrazila na njene izgleda da napreduje u službi.

„Osim toga, ako mast ode u propast, ipak ćeš biti moja prva mušterija, je li?“

„O čemu govoriš?“

„O taksi službi limuzina advokata iz linkolna. Nećeš me izneveriti, je li?“

„Halere, nije vreme za šale.“

„Nije šala, Megi. Razmišljao sam o napuštanju posla. I pre ovih najnovijih koještarija. Baš kao što sam ti rekao one noći, ne mogu ovo više da radim.“

Dugo je ćutala pre nego što je uzvratila: „Što god da odlučiš, pozdravićemo i ja i Hejli.“

Klimnuh glavom.

„Nemaš pojma koliko mi to znači.“

Ona uzdahnu u slušalicu.

„Ne znam kako to uspevaš, Halere.“

„Kako uspevam šta?“

„Ti si mućak od branioca sa dve bivše žene i jednom osmo godišnjom ćerkom. Pa ipak te sve još volimo.“

Sada sam ja začutao. Osmehnuo sam se uprkos svemu.

„Hvala ti, Megi Makfirs“, rekoah najzad.

„Laku noć.“ I prekinuh vezu.

Utorak, 24. maj

Drugi dan suđenja počeo je pozivom Mintonu i meni da se bez odlaganja javimo u sudijinu kancelariju. Sutkinja Fulbrajt je želela da razgovara samo sa mnom, ali prema sudskom pravilniku bilo je neprikladno da se nasamo sastaje sa mnom i isključi tužioca. Imala je prostranu kancelariju s pisaćim stolom i odvojenom garniturom za sedenje, okruženom sa tri zida polica s pravnim knjigama. Rekla nam je da zauzmemo mesta ispred njenog stola.

„Gospodine Mintone“, poče ona.

„Ne mogu da vam zabranim da slušate, ali razgovoraću s gospodinom Halerom i od vas očekujem da se ne mešate i ne prekidate nas. Ovo se ne tiče vas a, koliko znam, ni Rulejevog slučaja.“

Iznenadjeni Minton nije znao kako da se ponaša, pa je samo zinuo, a donja vilica mu se opustila za koji centimetar. Sudija okrete stolicu k meni i sastavi šake na stolu.

„Gospodine Halere, ima li nešto što treba da mi saopštite? Imajući u vidu da sedite pored tužioca.“

„Ne, sutkinjo, sve je u redu. Žalim što ste juče bili izloženi uznemiravanj u.“

Potrudio sam se, što sam bolje umeo, da odglumim snuždeni osmeh, kao da uručivanje naloga za pretres nije bilo ništa više od neprijatne zabune.

„Ne bih to nazvala uznemiravanjem, gospodine Halere. Uložili smo mnogo vremena u ovaj slučaj. Porota, optužba, svi mi. Nadam se da taj trud nije bio uzaludan. Ne želim da se sve to ponavlja. Moj rokovnik je već prepun.“

„Oprostite, sutkinjo Fulbrajt“, reče Minton.

„Smem li da pitam šta...“

„Ne, ne smete“, odseče ona.

„Ono o čemu razgovaramo tiče se suđenja samo u pogledu rokova. Ako me gospodin Haler ubeđuje da nema problema, verovaću mu na reč. Nisu vam potrebna šira objašnjenja od toga.“

Ona me oštro pogleda.

„Imam li vašu reč što se toga tiče, gospodine Halere?“

Kolebao sam se koji časak pre nego što sam klimnuo glavom. Upozorila me je da ću krvavo platiti ako prekršim reč, a policijska istraga u Glendejlu dovede do prekida suđenja ili poništenja procesa u Rulejevom slučaju.

„Imate moju reč“, odgovorili.

Ona odmah ustade i okrete se ka čiviluku u uglu. Tamo je na vešalici bila okačena njena crna odora.

„U redu, gospodo, hajdemo. Porota nas čeka.“

Minton i ja izađosmo iz kancelarije na vrata pored mesta sudskog pisara. Rulej je sedeo na mestu za optuženog i čekao.

„Šta je ovo značilo, do đavola?“, prošaputa Minton.

Pravio se lud. Mora daje čuo iste glasine kao moja bivša žena po kuloarima nadležstva okružnog tužilaštva.

„Ništa, Tede. Samo neke budalaštine u vezi s jednim mojim drugim slučajem. Završavate danas?“

„Zavisi od vas. Što duže movate, trebaće mi više vremena da počistim vaše đubre.“

„Đubre, a? Vi smrtno krvarite, a niste toga ni svesni.“

On se samouvereno osmehnu.

„Ne bih rekao.“

„Nazovimo to smrću od hiljadu posekotina brijajem, Tede. Jedna ne znači ništa. Sve zajedno su pogubne. Dobro došli u svet suđenja za teška krivična dela.“

Razdvojismo se i ja odoh do stola odbrane. Tek što sam seo, Rulej primače glavu mom uvu.

„Šta je to bilo sa sutkinjom?“, prošaputa on.

„Ništa. Samo me je opomenula da pripazim kako se ponašam sa žrtvom pri unakrsnom ispitivanju.“

„Šta, sa onom ženom? Ozbiljno ju je nazvala žrtvom?“

„Luise, najpre, govorite tiše. A drugo, ona jeste žrtva u ovom slučaju. Vi možda imate redak dar da sebe ubedite u skoro sve, ali ne zaboravite da još moramo... ne, da ja moram... da u to ubedim porotu.“

On primi ovaj prekor kao da sam mu dunuo mehurove od sapunice u lice i nastavi: „Dakle, šta je rekla?“

„Upozorila me je da mi neće dati suviše slobode u unakrsnom ispitivanju. Podsetila me je da je Redžina Kampo žrtva.“

„Ja sam računao da ćete je rastrgnuti, da se poslužim vašom frazom na dan kada smo se upoznali.“

„Hm, da, ali stvari su se poprilično promenile od tog dana, je li? A vaša mala kombinacija s mojim pištoljem preti da me uništi. I odmah vam kažem, neću dozvoliti da ispaštam umesto vas. Ako moram da prevozim ljude na aerodrom i natrag do kraja života, radiću to sa zadovoljstvom ukoliko nema drugog načina da se izvučem. Razumete li, Luise?“

„Razumem, Mik“, uzvрати on slatkorečivo.

„Siguran sam da ćete već nešto smisliti. Vi ste dovitljiv čovek.“

Okrenuh se da ga pogledam. Srećom, nisam morao ništa da kažem. Sudski izvršitelj pozva na tišinu, a sutkinja Fulbrajt zauze mesto za stolom.

Mintonov prvi svedok toga dana bio je detektiv LAPD-a Martin Buker. Bio je čvrst svedok optužbe. Stena. Odgovarao je jasno, precizno i bez oklevanja. Preko Bukera je uveden ključni dokazni predmet, nož sa inicijalima mog klijenta, a Minton mu je svojim pitanjima omogućio da provede porotu kroz celu istragu o napadu na Redžinu Kampo.

Buker je svedočio da je u noći šestog marta radio u noćnoj smeni, u opštinskoj stanici Van Najs koja je u teritorijalnom sastavu policije u Dolini. U stan Redžine Kampo uputio ga je dežurni komandir odseka zapadnog kraja Doline, koji je, posle primljenog izveštaja patrole, zaključio da napad na Kampovu zahteva trenutno prisustvo detektiva. Buker je objasnio da su šest policijskih stanica u Dolini, u kojima rade detektivi, u punom sastavu samo danju. Rekao je da je noćni dežurni detektiv u pripravnosti za brzo reagovanje i da mu često poveravaju hitne slučajeve.

„Zašto je ovaj slučaj bio hitan, detektive?“, upita Minton.

„Zbog povreda žrtve, hapšenja osumnjičenog i sumnje daje verovatno sprečeno teže krivično delo“, odgovori Buker.

„A šta bi bilo to teže krivično delo?“

„Ubistvo. Izgledalo je da je tip planirao da je ubije“, odgovori Buker.

Mogao sam da stavim prigovor, ali sam odlučio da tu izjavu iskoristim u unakrsnom ispitivanju, pa sam ćutke prešao preko ispada.

Minton strpljivo, korak po korak, ispita Bukera o istražnim radnjama koje je preduzeo na licu mesta, sve do kasnijeg razgovora s Kampovom dok su je lečili u bolnici.

„Pre nego što ste otišli u bolnicu, članovi patrole Maksvelova i Santos obavestili su vas o izjavi žrtve, je li tako?“

„Da, podneli su mi izveštaj.“

„Jesu li vam rekli da je žrtva nudila muškarcima seksualne usluge za novac?“

„Ne, nisu.“

„Kada ste to otkrili?“

„Pa, stekao sam prilično jasan uvid kada sam ušao u stan i video nešto od njene imovine.“

„Kakve imovine?“

„Predmeta koje bih opisao kao seksualna pomagala. A u jednoj spavaćoj sobi nalazio se ormar samo sa negližeima i odećom seksualno provokativne prirode. U toj sobi je bio i televizor sa zbirkom pornografskih traka u fioci ispod njega. Rekli su mi da živi bez sustanara, ali izgledalo mi je da su obe spavaće sobe u aktivnoj upotrebi. Palo mi je na pamet da je jedna soba njena, da u njoj spava kada je sama, a da joj druga služi za profesionalne aktivnosti.“

„Za krevetnu gimnastiku?“

„Može se i tako reći.“

„Je li to promenilo vaše mišljenje o njoj kao o žrtvi ovog napada?“

„Ne, nije.“

„A zašto nije?“

„Jer svako može da bude žrtva. Prostitutka ili papa, svejedno. Žrtva je žrtva.“

Odrecitovao je to kao daje odgovor učio napamet, pomislih. Minton zapisa nešto u beležnicu i nastavi: „Dakle, jeste li po dolasku u bolnicu proverili kod žrtve svoju teoriju o spavaćim sobama i njenom izvoru zarade?“

„Da, jesam.“

„I šta vam je rekla?“

„Glatko mi je rekla da radi radnju. Nije pokušavala da to sakrije.“

„Da li je nešto iz njenog opisa napada promenilo sliku koju ste već stekli na mestu krivičnog dela?“

„Nije nimalo. Rekla mi je da je otvorila vrata optuženom i da ju je on smesta udario u lice i uterao je u stan. Nastavio je da je napada i izvadio nož. Rekao je da će je silovati, a onda ubiti.“

Minton je nastavio da detaljno ispituje svedoka o istrazi i onda kada je porota već počela da se dosađuje. Kad nisam zapisivao pitanja koja ću Bukeru postaviti za vreme unakrsnog ispitivanja, posmatrao sam porotnike i video da im pažnja popušta pod takvim obiljem informacija.

Najzad, posle devedeset minuta direktnog ispitivanja, došao je red na mene da preispitam svedočenje policijskog detektiva.

Cilj mi je bio da napadnem i povučem se. Dok je Minton izveo celu obdukciju, ja sam želeo samo da uđem i izgrebem hrskavicu s kolena.

„Detektive Bukere, je li vam Redžina Kampo objasnila zašto je lagala policiju?“

„Mene nije lagala.“

„Možda nije vas, ali je prvim policajcima na licu mesta, Maksvelovoj i Santosu, rekla da ne zna zašto je osumnjičeni došao u njen stan, je li?“

„Nisam bio prisutan kada je razgovarala s njima, pa o tome ne mogu da svedočim. Znam da je u vreme tog prvog razgovora bila pretučena i da se oporavljala od pretnje silovanjem i ubistvom.“

„Vi, dakle, kažete da je u tim okolnostima prihvatljivo da se policija laže.“

„Ne, nisam to rekao.“

Proverio sam svoje beleške i nastavio. Nisam želeo da nastavljam linearnim nizom pitanja.

Nastojao sam da mu poljuljam ravnotežu lakim pogocima.

„Jeste li popisali odeću nađenu u spavaćoj sobi za koju ste rekli da ju je gospođica Kampo koristila u cilju prostitucije?“

„Ne, nisam. Bilo je to samo moje opažanje. Nevažno za ovaj slučaj.“

„Je li neki od odevnih predmeta koje ste videli u plakaru upućivao na sadomazohističku seksualnu aktivnost?“

„Ne znam. Nisam stručnjak na tom polju.“

„A pornografski video-filmovi? Jeste li popisali naslove?“

„Ne, nisam. Ponavljam, ne verujem da je to bilo značajno za istragu o tome ko je surovo napao ovu ženu.“

„Sećate li se daje ijedan od pomenutih video-filmova imao za temu sadomazohizam, vezivanje ili sličan materijal?“

„Ne, ne sećam se.“

„Dobro, jeste li savetovali gospođici Kampo da se otarasi tih traka i odeće pre nego što su članovi odbrambenog tima gospodina Ruleja stigli da pregledaju stan?“

„Razume se da nisam.“

Precrtao sam to pitanje na svom spisku i nastavio:

„Jeste li uopšte razgovarali s gospodinom Rulejem o tome šta se te noći dogodilo u stanu gospođice Kampo?“

„Ne, uzeo je advokata pre nego što sam stigao do njega.“

„Hoćete li time da kažete da je iskoristio svoje ustavno pravo da ćuti?“

„Da, hoću da kažem baš to.“

„Dakle, koliko je vama poznato, on nije razgovarao s policijom o tom događaju.“

„Tako je.“

„Da li su, po vašem mišljenju, udarci koje je zadobila gospođica Kampo bili snažni?“

„Rekao bih da jesu, sigurno. Lice joj je bilo razderano i natečeno.“

„Onda, molim vas, opišite povrede od udaraca koje ste našli na rukama gospodina Ruleja.“

„Obavio je tkaninu oko pesnice daje zaštititi. Nije bilo vidljivih povreda na njegovim rukama.“

„Jeste li dokumentovali to nepostojanje povreda?“

Moje pitanje zbuni Bukera.

„Ne“, odgovori on.

„Vi ste, dakle, povrede gospođice Kampo dokumentovali fotografijama, ali niste našli za shodno da dokumentujete nepostojanje povreda kod gospodina Ruleja, je li tako?“

„Smatrao sam da je izlišno da fotografišem nešto čega nema.“

„Otkud znate da je obavio tkaninu oko pesnice da je zaštititi?“

„Gospođica Kampo mi je rekla da je videla da mu je šaka zavijena neposredno pre nego što ju je udario.“

„Jeste li našli tkaninu kojom mu je šaka navodno bila zavijena?“

„Da, u stanu. Jednu salvetu, kao iz restorana. Na njoj je bilo žrtvine krvi.“

„Je li na njoj bilo krvi gospodina Ruleja?“

„Nije.“

„Je li išta ukazivalo da pripada optuženom?“

„Nije.“

„Dakle, imamo samo reč gospođice Kampo daje bilo tako, jeli?“

„Tako je.“

Pustih da protekne neko vreme dok sam to beležio u blok. Zatim nastavih da ga ispitujem: „Detektive, kada ste saznali da Luis Rulej poriče daje napao gospođicu Kampo i pretio joj, i da će se energično braniti od tih optužbi?“

„Valjda onda kada je angažovao vas.“

U sudnici se začu mrmljanje ispunjeno smehom.

„Jeste li razmatrali druga objašnjenja za povrede gospođice Kampo?“

„Ne, rekla mi je šta se dogodilo. Verovao sam joj. On ju je prebio i hteo je da...“

„Hvala, detektive Bukere. Odgovarajte samo na pitanja koja vam postavim.“

„To i radim.“

„Ako niste tražili druga objašnjenja, jer ste verovali na reč gospođici Kampo, može li se kazati da ceo ovaj slučaj počiva samo na njenoj reči o tome šta joj se dogodilo u njenom stanu u noći šestog marta?“

Buker je kratko oklevao. Znao je da ga uvlačim u klopku njegovih sopstvenih reči. Kao što kaže izreka, nema pogubnije klopke od one koju čovek postavi sam sebi.

„Nije u pitanju samo njena reč“, odgovori verujući da je našao izlaz.

„Tu su i fizički dokazi. Nož. Njene povrede. Nismo uzeli u obzir samo njenu reč.“

On odlučno klimnu glavom.

„Ali zar tužilac ne objašnjava njene povrede i drugi dokazni materijal tako što sve započinje njenom verzijom događaja?“

„Moglo bi se reći“, priznade on nerado.

„Ona je drvo na kojem rastu svi ti plodovi, je li?“

„Verovatno ne bih upotrebio te reči.“

„A koje biste reči upotrebili, detektive?“

Sada sam ga imao. Buker se doslovce vrpeljio na sedištu. Minton ustade i stavi prigovor rekavši da mrevarim svedoka. Mora da je to čuo na televiziji ili u nekom filmu. Sutkinja mu reče da sedne.

„Možete da odgovorite na pitanje, detektive“, reče sutkinja.

„Kako je glasilo pitanje?“, upita Buker nastojeći da dobije u vremenu.

„Niste se složili sa mnom kada sam gospođicu Kampo okarakterisao kao drvo na kojem rastu svi dokazi u ovom predmetu“, rekoh.

„Ako ja grešim, kako biste vi opisali njen položaj u ovom slučaju?“

Buker žurno mahnu rukama u znak predaje.

„Ona je žrtva! Naravno daje njen opis događaja važan. Morali smo da se oslanjamo na to u vođenju istrage.“

„Bogami, oslanjali ste se podosta, je li? Žrtva i glavni svedok protiv optuženog, je li tako?“

„Tako je?“

„Ko je još video optuženog kako napada gospođicu Kampo?“

„Niko više.“

Klimnuh glavom da podvučem značaj ovog odgovora pred porotom. Digoh oči da se zgledam sa onima iz prvog reda.

„U redu, detektive“, rekoh.

„Sada ću vas pitati za Čarlsa Talbota. Kako ste saznali za tog čoveka?“

„Ovaj, tužilac, gospodin Minton, tražio je od mene da ga nađem.“

„A znate li kako je gospodin Minton saznao za njegovo postojanje?“

„Verujem da ste ga vi obavestili. Imali ste video-traku iz bara na kojoj je bio snimljen sa žrtvom dva sata pre napada.“

Znao sam da je ovo trenutak da uvedem video-snimak kao dokazni predmet, ali želeo sam da to odložim. Hteo sam žrtvu na mestu za svedoke kad traku prikazem poroti.

„I dotad niste smatrali da je važno da pronađete tog čoveka?“

„Ne, uopšte nisam znao za njega.“

„Dakle, kada ste najzad čuli za Talbota i pronašli ga, jeste li mu pregledali levu ruku da se uverite ima li ikakvih povreda koje je mogao da zadobije udarajući neku osobu više puta u lice?“

„Ne, nisam.“

„Da li zato što ste bili uvereni u svoj izbor gospodina Ruleja kao osobe koja je napala Redžinu Kampo?“

„Nije to bio nikakav izbor. Do toga je dovela istraga. Prošle su više od dve nedelje od krivičnog dela za koje se ovde sudi dok konačno nisam pronašao Čarlsa Talbota.“

„Vi, dakle, kažete da, ukoliko je imao neke povrede, one bi se u međuvremenu zalečile, je li tako?“

„Nisam stručnjak, ali pretpostavljam da bi se to verovatno desilo.“

„Nikada mu niste pregledali ruku, zar ne?“

„Ako mislite na pažljiv pregled, ne, nisam.“

„Jeste li pitali saradnike gospodina Talbota da li su primetili modrice ili druge povrede na njegovoj ruci u vreme izvršenja krivičnog dela?“

„Nisam.“

„Dakle, ako se ne varam, nikada niste ozbiljno tražili nekog drugog osumnjičenog izuzev gospodina Ruleja?“

„Grešite. Ja svakoj istrazi pristupam imajući u vidu sve mogućnosti. Ali Rulej je bio tamo i pritvoren od samog početka. Žrtva ga je prepoznala kao napadača. Bilo je logično da se usredsredim na njega.“

„Da se usredsredite na njega ili da se usredsredite samo na njega, detektive Bukere?“

„I jedno i drugo. U prvo vreme usredsredio sam se na njega, a posle - kada smo našli njegove inicijale na oružju koje je Redži Kampo držao pod vratom - može se reći da sam se usredsredio samo na njega.“

„Otkud znate da je nož držao pod grlom gospođice Kampo?“

„Zato što nam je ona tako rekla, a ubodne rane su to potvrdile.“

„Hoćete da kažete da su rane nekom forenzičkom analizom bile upoređene s tim nožem?“

„Ne, takva analiza nije mogućna.“

„Dakle, opet imamo samo reč gospođice Kampo da joj je gospodin Rulej držao nož pod grlom?“

„Nisam imao razloga da sumnjam u njenu izjavu. A nemam ih ni sada.“

„Znači, bez ikakvog objašnjenja za to, pretpostavljam da nož sa inicijalima optuženog smatrate izuzetno značajnim predmetom za dokazivanje njegove krivice, je li?“

„Da. Rekao bih čak i bez objašnjenja. Poneo je taj nož samo s jednom namerom u glavi.“

„Vi posedujete parapsihološke moći, detektive?“

„Ne, ja sam detektiv. Samo govorim šta mislim.“

„S naglaskom na mislim.‘1

„Na osnovu svega što znam o dokaznom materijalu u ovom slučaju.“

„Milo mi je što ste tako samouvereni, gospodine. U ovom času nemam više pitanja. Zadržavam pravo da detektiva Bukera pozovem ponovo, kao svedoka odbrane.“

Nisam nameravao da Bukera zovem da svedoči ponovo, ali mislio sam da će pretnja ostaviti dobar utisak na porotu.

Vratio sam se za sto odbrane dok je Minton pokušavao da u dodatnom ispitivanju zavije povrede koje sam naneo Bukeru. Šteta je bila u promeni percepcije, a tu nije mogao mnogo da popravi. Buker je bio samo priprema za odbranu. Pravi udarci će uslediti kasnije.

Pošto je Buker završio svedočenje, sutkinja objavi prepodnevnu pauzu. Rekla je porotnicima da se vraća za petnaest minuta, ali znao sam da će prekid potrajati duže. Sutkinja Fulbrajt je bila pušač i već se proneo glas da su je administrativno ukorili zato što potajno puši u svojoj kancelariji. To je značilo da mora da siđe liftom, napusti zgradu i stoji u zoni kojom prolaze autobusi ako želi da zadovolji svoju zavisnost od nikotina. Računao sam da imam bar pola sata.

Izašao sam u hodnik da razgovaram s Meri Alis Vindzor i telefoniram mobilnim. Izgledalo je da će biti pozvana da svedoči još danas po podne.

Prvo mi priđe Rulej, koji je želeo da razgovaramo o mom unakrsnom ispitivanju Bukera.

„Izgleda mi da je naš učinak bio više nego dobar“, reče on.

„Naš?“

„Znate šta hoću da kažem.“

„Ne može se proceniti šta je dobro, a šta nije dok porota ne odluči. A sad me ostavite nasamo, Luise. Moram da telefoniram. I gde vam je majka? Verovatno će mi biti potrebna danas po podne. Hoće li doći?“

„Imala je jutros sastanak, ali biće ovde. Samo javite Sesilu i dovešće je.“

On se udalji, a detektiv Buker stupi na njegovo mesto i upre mi prst u lice.

„Ovaj let vam neće uspeti, Halere.“

„Koji let?“, upitah.

„Vaša smušena odbrana, eto šta. Srušićete se u plamenu.“

„Videćemo.“

„Da, videćemo. Znate, stvarno imate muda kad u ovo uvlačite Talbota. Gvozdена muda. Mora da su vam potrebna kolica da ih prevozite ispred sebe.“

„Samo radim svoj posao, detektive.“

„Pošten posao, nema šta. Zarađujete tako što varate ljude. Živite u svetu bez istine. Da vas pitam nešto. Znate li razliku između soma i advokata?“

„Ne, u čemu je razlika.“

„Jedno se hrani govornima sa dna. A drugo je riba.“

„Dobar vic, detektive.“

On ode, a ja ostadoh osmehujući se. Ne zato što je vic bio uspeo ili što sam shvatio daje najverovatnije Lankford proširio uvredu s branilaca na sve pripadnike advokature kada je vic prepričavao Bukeru. Osmehivao sam se jer je vic potvrđivao da su Lankford i Buker povezani. Razgovarali su, a to je značilo da polako napredujem. Moj plan još nije propao. Ima nade da uspem.

Svako suđenje ima glavni događaj. Svedoka ili dokaz koji postaju tačka oslonca od kojih se sve kreće u jednom ili drugom pravcu. U ovom slučaju, ime Redžine Kampo, žrtve i oštećene, bilo je navedeno kao glavno na špici i od njenog držanja i svedočenja umnogome će zavisiti ishod. Ali dobar branilac uvek ima alternaciju, glumačku zamenu, pa sam je imao i ja, svedoka koji je tajno čekao u rezervi i za koga sam se nadao da će preokrenuti tok procesa.

No, bez obzira na to, kada je Minton posle pauze pozvao Redžinu Kampo, sigurno je da su pogledi svih prisutnih bili uprti u nju dok je koračala ka mestu za svedoke. Porota ju je sada prvi put videla uživo. I ja sam je video prvi put. Iznenadila me je svojom pojavom, i to ne baš prijatno. Bila je sićušna, a kolebljiv hod i nizak rast nisu se slagali sa slikom bezobzirne plaćenice, koju sam ugrađivao u kolektivnu svest porote.

Minton je nesumnjivo učio u hodu. Izgleda daje s Redžinom Kampo već zaključio da se s manje sredstava može postići više. Njeno svedočenje je vodio ekonomično. Počeo je od njene biografije pre nego što je prešao na događaj od šestog marta.

Priča Redžine Kampo bila je tužno neoriginalna, a Minton je računao baš na to. Opisala je mladu lepu devojkicu koja je pre deset godina došla u Holivud u potrazi za celuloidnom slavom. Bilo je uspona i zastoja u njenoj karijeri, a s vremena na vreme pojavila bi se u nekom televizijskom šou-programu. Bila je novo lice i uvek bi se našao neki muškarac spreman da joj ponudi malu i beznačajnu ulogu. Ali kada više nije bila novo lice, nalazila je posao u nizu filmova rađenih isključivo za kablovsku televiziju, u kojima su često tražili od nje da se pojavi gola. Dopunsku zaradu je ostvarivala kao model, opet neodevena, i lako je skliznula u svet u kojem se usluge plaćaju seksom. Najzad je sasvim demontirala fasadu i počela da trguje seksom. To ju je naposljetku dovelo do noći kada je sreća Luisa Ruleja.

Sudska verzija Redžine Kampo onoga što se desilo te noći nije se razlikovala od izveštaja ranijih svedoka na suđenju. Ali dramatično se razlikovala u načinu izlaganja. Lica uokvirena tamnosmeđom kovrdžavom kosom, Redžina Kampo je ličila na izgubljenicu. U drugoj polovini svog svedočenja izgledala je uplašena do suza. Donja usna joj je drhtala od straha, kao i prst koji je uprla na čoveka koga je identifikovala kao svog napadača. Rulej joj je uzvratio pogled, pri čemu mu je lice ostalo sasvim bezizrazno.

„To je on!“, rekla je jakim glasom.

„On je životinja koju treba zatvoriti!“

Dozvolio sam da to prođe bez prigovora. Uskoro će mi se pružiti prilika da je pritisnem. Minton nastavi da je ispituje prvo o bekstvu, a onda je zapita zašto policajcima nije rekla istinu o tome da poznaje čoveka koji ju je napao i zašto je on bio tamo.

„Bojala sam se“, reče ona.

„Nisam bila sigurna da će mi verovati ako im kažem zašto je došao. Želela sam da budem sigurna da će ga uhapsiti, jer sam bila luda od straha posle njegovog napada.“

„Žalite li sada zbog te odluke?“

„Svakako da žalim, jer znam da može da mu pomogne da se izvuče i uradi to nekoj drugoj.“

Stavio sam prigovor rekavši da njen odgovor stvara predubedenje i sutkinja to usvoji. Minton postavi još nekoliko pitanja, ali izgleda daje i on znao daje prošla kulminacija njenog svedočenja i da treba da prestane pre nego što zamagli efekat onog drhtavog prsta kojim je ustanovila identitet napadača.

U glavnom ispitivanju Kampova je svedočila nepun sat. Bilo je skoro pola dvanaest, ali sutkinja

nije prekinula i dala pauzu za ručak, kao što sam očekivao. Rekla je porotnicima da želi da danas pređe što je moguće više svedočenja i da će ručati kasnije, uz kraći prekid. Upitah se zna li ona nešto što ja ne znam. Jesu li je detektivi iz Glendejla zvali u prepodnevnoj pauzi da je upozore da neposredno predstoji moje hapšenje.

„Gospodine Halere, vaš svedok“, reče ona požurujući me da počnem.

Otišao sam do govornice sa svojim pravničkim blokom i pogledao beleške. Ako zasnivam odbranu na hiljadu posekotina brijačem, moram da upotrebim bar polovinu na ovoj svedokinji. Bio sam spreman.

„Gospođice Kampo, jeste li angažovali nekog advokata da tuži gospodina Ruleja zbog navodnog događaja šestog marta?“

Ona me pogleda kao da je očekivala to pitanje, ali ne odmah, s neba pa u rebra.

„Ne, nisam.“

„Jeste li razgovarali s nekim advokatom o ovom slučaju?“

„Nisam unajmila nikoga da ga tuži. U ovom času zanima me samo da se uverim da je pravda.“

„Gospođice Kampo“, prekinuo sam je, „nisam vas pitao jeste li unajmili advokata ni koji su vaši interesi. Pitao sam vas jeste li razgovarali s nekim advokatom... bilo kojim advokatom... o ovom slučaju i mogućnom parničnom postupku protiv gospodina Ruleja.“

Ona me pažljivo pogleda pokušavajući da pročita izraz mog lica. Govorio sam samouvereno, kao neko ko zna nešto, ko ima čime da podupre svoje optužbe. Minton ju je verovatno naučio najvažnijem pravilu svedočenja: ne dozvoli da te uhvate u laži.

„Da, razgovarala sam s jednim advokatom. Ali to je bio samo razgovor. Nisam ga angažovala.“

„Da li zato što vam je tužilac savetovao da ne angažujete nikoga do završetka krivičnog postupka?“

„Ne, nije rekao ništa o tome.“

„Zašto ste razgovarali sa advokatom o ovom slučaju?“

Naterao sam je da okleva pre svakog odgovora. To mi je išlo naruku. Opažanje većine ljudi govori daje potrebno vreme da se izrekne laž. Iskreni odgovori su brzi.

„Razgovarala sam jer sam htela da saznam koja su mi prava i da bih bila sigurna da sam zaštićena.“

„Jeste li ga pitali možete li da tužite gospodina Ruleja i tražite odštetu?“

„Mislila sam daje razgovor sa advokatom poverljiv.“

„Ako želite, možete da kažete porotnicima o čemu ste razgovarali sa advokatom.“

Ovo je bila prva duboka posekotina brijačem. Našla se u nemogućnom položaju. Kako god da odgovori, neće ostaviti dobar utisak.

„Mislim da ću to zadržati za sebe“, reče najzad.

„U redu, vratimo se na šesti mart, ali želim da odemo malo dalje nego što je to učinio gospodin Minton. Vratimo se u bar Morgan, gde ste prvi put razgovarali sa optuženim gospodinom Rulejem.“

„Dobro.“

„Zašto ste te večeri bili u Morganu?“, imala sam tamo sastanak.“

„Sa Čarlsom Talbotom?“

„Da.“

„Sastali ste se s njim da ga procenite pre nego što odlučite hoćete li ga zvati kući da biste s njim stupili u plaćeni seksualni odnos, je li?“

Ona je oklevala da bi potom klimnula glavom.

„Molim vas da odgovorite usmeno“, reče sutkinja.

„Da.“

„Može li se taj postupak opisati kao mera predostrožnosti?“

„Da.“

„Neka vrsta sigurnog seksa, dakle?“

„Valjda.“

„Zato što u poslu kojim se bavite, imate posla sa strancima, pa morate da se zaštitite, je li tako?“

„Da, tako je.“

„Osobe koje upražnjavaju vaš zanat zovu to ‘proverom luđaka’, zar ne?“

„Nikada ne upotrebljavam taj izraz.“

„Ali činjenica je da se sastajete sa mogućim klijentima na javnim mestima kao što je Morgan da biste ih proverili i ocenili jesu li ljudi ili opasni pre nego što ih pozovete u svoj stan. To je činjenica, je li?“

„Može se reći. Ali istina je da nikada ne možete biti sigurni ni u koga.“

„Slažem se. Dakle, dok ste bili u Morganu, jeste li primetili da gospodin Rulej sedi u istom baru kao vi i gospodin Talbot?“

„Da, bio je tamo.“

„I jeste li ga videli nekada ranije?“

„Da, viđala sam ga tamo i u drugim barovima.“

„Jeste li kadgod razgovarali s njim?“

„Ne, nikada nismo razgovarali.“

„Jeste li nekada primetili da nosi sat roleks?“

„Nisam.“

„Jeste li ikada primetili da se u neki od tih barova dovozi ili odvozi poršecom ili rendž roverom?“

„Ne, nisam ga videla da vozi.“

„Ali videli ste ga u Morganu i u drugim lokalima kao što je taj.“

„Da.“

„I niste razgovarali s njim?“

„Tako je.“

„Šta vas je onda podstaklo da mu se obratite?“

„Znala sam da ide u život, to je sve.“

„Šta hoćete da kažete izrazom ‘ide u život’?“

„Hoću da kažem da sam ga viđala u drugim prilikama i da je bilo jasno da je igrač. Odlazio je s drugim devojkama koje rade isto što i ja.“

„Videli ste ga da odlazi s drugim prostitutkama?“

„Da.“

„Kuda su odlazili?“

„Ne znam, napuštali su lokal. Odlazili su u hotel ili devojčin stan. Ne znam o tome ništa više.“

„Pa, otkud znate da su uopšte napuštali lokal? Možda su izlazili napolje da pripale cigaretu.“

„Videla sam kako ulaze u njegovu kola i odvoze se.“

„Gospođice Kampo, pre jednog minuta ste svedočili da nikada niste videli kola gospodina Ruleja. Sada kažete da ste ga videli kako se odvozi kolima sa ženom koja je prostitutka kao i vi. Staje istina?“

Ona uvide svoju grešku i za trenutak se skameni pre nego što se doseti odgovora: „Viđala sam ga u kolima, ali nisam znala koje su marke.“

„Ne primećujete takve pojedinosti, je li?“

„Obično ne.“

„Znate li razliku između poršea i rendž rovera?“

„Jedan je veliki, a drugi mali, mislim.“

„U kojim ste kolima videli gospodina Ruleja?“

„Ne sećam se.“

Časkom sam začutao i zaključio da sam dovoljno muzao njene protivurečne izjave. Pogledao sam svoj spisak pitanja i nastavio: „Jesu li te žene koje ste videli da odlaze s gospodinom Rulejem bile viđene ponovo?“

„Ne razumem.“

„Jesu li nestale? Da li ste ih ikada videli ponovo?“

„Da, videla sam ih.“

„Je li ih pretukao ili povredio?“

„Mislim da nije, ali nisam ih pitala.“

„I sve to vas je navelo da verujete da ste bezbedni kad ste mu prišli i ponudili mu se, je li?“

„Ne mogu da tvrdim da sam se osećala bezbedno. Samo sam znala da verovatno traži devojkicu, a muškarac s kojim sam već bila kazao mi je da će završiti do deset, jer mora da ode u svoju radnju.“

„Pa, možete li da kažete poroti zašto niste sedeli s gospodinom Rulejem kao s gospodinom Talbotom i procenili imate li posla s luđakom?“

Ona pogleda u Mintonu. Nadala se da će joj on priskočiti u pomoć, ali nije bilo spasa.

„Mislila sam da je poznato lice, to je sve.“

„I na osnovu toga ste zaključili da ste bezbedni.“

„Mislim. Ne znam. Bio mi je potreban novac, a s njim sam pogrešila.“

„Jeste li mislili da je bogat i da može da reši vaše novčane probleme?“

„Ne, nipošto. Videla sam ga kao potencijalnu mušteriju koji nije novajlija u ovom sportu. Kao nekoga ko zna šta radi.“

„Ranije ste svedočili da ste gospodina Ruleja viđali sa drugim ženama koje se bave istim zanatom kao vi?“

„Da.“

„Dakle, prostitucijom.“

„Da.“

„Poznajete li ih?“

„Iz viđenja.“

„I da li te žene opominjete iz kolegijalne ljubaznosti na mušterije koje mogu da budu opasne ili odbijaju da plate?“

„Ponekad.“

„A one vam ukazuju istu takvu kolegijalnu ljubaznost, je li?“

„Da.“

„Koliko vas je tih žena upozorilo na Luisa Ruleja?“

„Pa, nije nijedna, inače ne bih pošla s njim.“

Klimnuo sam glavom i pogledao svoje beleške pre nego što sam nastavio. Tražio sam da iznese još neke pojedinosti o onome što se događalo u Morganu, a onda sam kao dokazni predmet uveo traku iz kamere za video-nadzor, iznad šanka. Minton je prigovorio da se taj film prikaže poroti bez pravog osnova, ali prigovor mu je odbačen. Pred porotu je izguran televizijski aparat na industrijskom stalku na točkićima. Po napetim licima video sam da su pojedini članovi porote prijatno zagolicanii samom

idejom da vide prostitutku na delu, kao i mogućnošću da posmatraju dvoje glavnih aktera u trenucima nepažnje.

„Staje pisalo na belešci koju ste mu dali?“, upitao sam kada je televizor odguran u jedan ugao sudnice.

„Mislim samo moje ime i adresa.“

„Niste naveli cenu svojih usluga?“

„Možda. Ne sećam se.“

„Koja je vaša trenutna tarifa?“

„Obično dobijam četiristo dolara.“

„Obično? Postoje li neke razlike?“

„Zависи od toga šta mušterija želi.“

Pogledah u porotu i videh daje lice čoveka s Biblijom zgrčeno od negodovanja.

„Da li se nekad upuštate u vezivanje i dominaciju sa svojim klijentima?“

„Ponekad. Ali samo se igramo. Niko ne biva povređen. To su samo igrarije.“

„Hoćete li da kažete da vas pre šestog marta nije povredio nijedan klijent?“

„Da, to hoću da kažem. Ovaj čovek me je povredio i pokušao da me ubi...“

„Molim vas, odgovarajte samo na pitanja koja vam postavim, gospođice Kampo. Hvala. Vratimo se sada u Morgan. Da li ste ili niste, u času kada ste gospodinu Ruleju dali salvetu sa svojom adresom i cenom, bili uvereni da on ima dovoljno gotovine da plati četiristo dolara, koliko ste tražili za svoje usluge?“

„Da.“

„Kako to, onda, da kod gospodina Ruleja nije nađena gotovina kada ga je policija pretresla?“

„Ne znam. Nisam je ja uzela.“

„Znate li ko je to učinio?“

„Ne.“

Odugovlačio sam jer sam želeo da promenu svog pravca ispitivanja dodatno istaknem tišinom.

„I vi sada, ovaj, još radite kao prostitutka, je li tako?“, upitah. Kampo je oklevala pre nego što je odgovorila potvrdno.

„I jeste li srećni što radite kao prostitutka?“, upitah. Minton ustade.

„Poštovana sudijo, kakve to veze ima sa...“

„Prihvata se“, reče sutkinja.

„U redu“, rekoh.

„Je li istina, onda, gospođice Kampo, da ste nekim svojim klijentima poverili da se nadate da ćete napustiti taj posao?“

„Da, istina je“, odgovori ona bez oklevanja prvi put posle niza pitanja.

„Nije li isto tako istina da ste potencijalni finansijski dobitak iz ovog slučaja videli kao sredstvo da se oslobodite ovog posla?“

„Ne, nije istina“, odgovori ona kategorično, bez imalo oklevanja.

„Ovaj čovek me je napao. Hteo je da me ubije! To je cela priča!“

Podvukao sam nešto u bloku i još jednom stavio tačku obeleživši je tišinom.

„Je li Čarls Talbot bio vaša stalna mušterija?“, upitah.

„Nije, srela sam ga prvi put te noći u Morganu.“

„I položio je vaš ispit bezbednosti.“ »Da\

„Je li Čarls Talbot bio čovek koji vas je udario u lice šestog marta?“

„Ne, nije“, uzvratila ona brzo.

„Jeste li gospodinu Talbotu ponudili da s njim podelite novčanu odštetu koju biste dobili u parničnom postupku protiv gospodina Ruleja?“

„Ne, nisam. To je laž!“

Pogledah sutkinju.

„Poštovana sutkinjo, smem li da zatražim od svog klijenta da sada ustane?“

„Izvolite, gospodine Halere.“

Dadoh znak Ruleju da ustane za stolom odbrane i on poslušao. Opet pogledah Redžinu Kampo.

„Dakle, gospođice Kampo, jeste li sigurni da vas je baš ovaj čovek udario u noći šestog marta?“

„Da, to je on.“

„Koliko ste teški, gospođice Kampo?“

Ona ustuknu od mikrofona, kao da sam joj postavio još jedno agresivno pitanje posle toliko pitanja koja su se ticala njenog intimnog života. Primitih da se Rulej sprema da sedne i pokazah mu da ostane da stoji.

„Nisam sigurna“, odgovori Kampo.

„U oglasu na svom sajtu naveli ste da ste teški četrdeset šest kilograma“, rekoh.

„Je li to tačno?“

„Mislím da jeste.“

„Dakle, ako porota treba da poveruje u vašu priču o šestom martu, onda moraju poverovati i da ste uspeli da savladate i oslobodite se gospodina Ruleja.“

Pokazah na Ruleja, koji je bio znatno viši od metar i osamdeset i teži možda trideset pet kilograma.

„Pa, to sam učinila.“

„I uspeli ste dok vam je on navodno držao nož pod grlom.“

„Želela sam da živim. Neverovatno je na šta je čovek sposoban kad mu je život u opasnosti.“

Pribegla je poslednjem sredstvu odbrane. Zaplakala je kao da je moje pitanje obnovilo sav užas u trenutku suočavanja sa smrću.

„Možete šesti, gospodine Ruleju. U ovom času nemam više pitanja za gospođicu Kampo, poštovana sutkinjo.“

Seo sam pored Ruleja. U ovom času imao sam utisak da je moje unakrsno ispitivanje bilo uspešno. Moj brijač je otvorio dosta rana. Optužnica je krvarila. Rulej se nagnu k meni i došapnu mi samo jednu reč: „Briljantno!“

Minton se vrati radi dodatnog ispitivanja, ali ličio je na komarca koji zuji oko otvorene rane. Nije bilo načina da povuče neke odgovore svog glavnog svedoka ni da promeni slike koje sam usadio u glave porotnika.

Završio je za desetak minuta i ja sam odbio da nastavim unakrsno ispitivanje, jer sam smatrao da je Minton postigao malo svojim pokušajem i da je bolje da ostanem pri ovome. Sutkinja upita tužioca ima li još svedoka, a Minton reče da bi o tome voleo da razmisli za vreme ručka pre nego što odluči da li je optužba završila sa izvođenjem dokaza.

U normalnim okolnostima stavio bih prigovor, jer sam imao pravo da znam hoću li ja izvesti svog svedoka odmah posle ručka. Ali nisam se pobunio. Verovao sam da Minton oseća pritisak i da se koleba. Želeo sam da ga gurnem još dalje ka odluci i računao sam da će možda prelomiti ako mu ostavim još vremena da o tome razmisli dok traje ručak.

Sutkinja raspusti porotu za ručak i dade im samo jedan sat umesto uobičajenih devedeset minuta. Želela je da ubrza postupak. Rekla je da će sud nastaviti zasedanje u 13.30, a zatim se naglo povukla. Verovatno da pripali cigaretu.

Upitao sam Ruleja može li njegova majka da nam se pridruži za ručak da bismo razgovarali o njenom svedočenju, za koje sam znao da će biti posle podne ako ne odmah posle ručka. On reče da će to organizovati i predloži da se sretnemo u jednom francuskom restoranu na Bulevaru Ventura. Rekoh mu da imamo manje od jednog sata i da je bolje da se s njegovom majkom sastanemo u pabu For grin fields. Nisam bio rad da ih dovodim u svoje svetilište, ali znao sam da ćemo tamo jesti brzo i da ćemo se na vreme vratiti u sud. Kvalitet hrane verovatno nije mogao da se meri sa onim iz francuskog bistroa na Venturi, ali iskreno me je bolelo đon za to.

Kada sam ustao i okrenuo se od stola odbrane, video sam da su redovi na galeriji prazni. Svi su požurili na ručak. Samo me je Minton čekao kod ograde.

„Možemo li časkom da razgovaramo?“, upita on.

„Svakako.“

Čekali smo da Rulej prođe kroz pregradu i napusti sudnicu. Znao sam šta sledi. Uobičajeno je da tužilac predloži dispozitiv nižeg reda na prvi znak teškoća. Minton je znao da je u nevolji. Glavni svedok mu je u najboljem slučaju izvukao nerešen ishod.

„Šta je?“, upitah.

„Razmišljao sam o onome što ste rekli o hiljadu posekotina brijačem.“

„I, pa eto, predlažem vam dogovor.“

„Novi ste u ovome, momak. Zar nagodbu ne treba da odobri neko viši u javnotužilačkoj hijerarhiji?“

„Imam ovlašćenje.“

„U redu, onda da čujem šta ste ovlašćeni da mi ponudite?“

„Spustio bih kvalifikaciju na težak fizički napad s teškim telesnim povredama.“

„I?“

„Tražio bih četiri.“

Ponuda je značila znatno ublažavanje za Ruleja, koji bi, ukoliko je prihvati, bio osuđen na četiri godine zatvora. Glavni ustupak je ležao u činjenici da je iz tužbe izostavljena tačka kojom se tereti za krivično delo protiv dostojanstva ličnosti i morala. Po izlasku iz zatvora, Rulej ne bi bio registrovan kod lokalnih vlasti kao počinitelac seksualnog krivičnog dela.

Pogledah ga kao daje upravo oskrnavio uspomenu na moju majku.

„Mislim da je to malo prestrogo, Tede, ako imamo u vidu kako je vaš as upravo prošao na mestu za svedoke. Jeste li videli onog porotnika koji sa sobom uvek nosi Bibliju? Dok je ona svedočila, izgledao je kao da će da se pokaki na Sveto pismo.“

Minton ne odgovori. Zaključili da nije ni primetio porotnika s Biblijom.

„Ne znam“, rekoh.

„Moja je dužnost da svog klijenta obavestim o ponudi i to ću učiniti. Ali reći ću mu takođe da je budala ako je prihvati.“

„U redu, onda, šta vi želite?“

„U ovakvom slučaju mogućna je samo jedna odluka porote, Tede. Preporučiću mu da vozi dalje. Mislim da odsad jedrimo povoljnim vetrom. Dobar apetit.“

Ostavio sam ga tamo, kod pregrade, i bezmalo sam očekivao da mi dovikne novi predlog dok sam išao centralnim prolazom između sedišta. Ali Minton se nije dao.

„Ponuda važi samo do pola dva, Halere“, dobaci mi on glasom koji je čudno zvučao.

Digao sam ruku i mahnuo mu ne osvrnuvši se. Dok sam izlazio, zakleo bih se da sam u njegovom glasu osetio prizvuk očajanja.

Kada smo se vratili iz Forgrin fildsa, namerno sam se pravio da ne primećujem Mintonu. Hteo sam da ga što duže držim u neizvesnosti. Sve je to bilo deo plana da ga nateram na korak koji će tok krivičnog postupka okrenuti u pravcu koji želim. Kada smo svi posedali za stolove i spremili se za dolazak sutkinje, najzad sam ga pogledao, sačekao da nam se oči sretnu i samo odmahnuo glavom. Odbijamo ponudu. On klimnu glavom i dade sve od sebe da odglumi ubeđenje da još veruje u održivost optužnice i prikrije zbnjenost zbog odluke mog klijenta. Minut kasnije sutkinja zauze mesto, izvede porotu, a Minton žurno odustade od spremnog predloga.

„Gospodine Mintone, imate li još svedoka?“, upita sutkinja.

„Poštovana sutkinjo, u ovom času optužba miruje.“

U reakciji Fulbrajtove oseti se čudno kolebanje. Zurila je u Mintonu trenutak duže nego što je trebalo. Mislím da je njeno iznenađenje doprlo i do porote. Zatim je pogledala mene.

„Gospodine Halere, jeste li spremni da nastavite?“

Rutinski postupak bi bio da sada zatražim da porota donese oslobađajuću odluku po pravnom uputstvu sudije.⁶¹ Ali nisam to učinio iz straha da bi ovo mogla da bude jedna od onih retkih prilika kada bi takav zahtev bio usvojen. Nisam smeo da dozvolim da se postupak okonča već sada. Rekoh sutkinji da sam spreman da nastavim s odbranom.

Kao prvog svedoka izveo sam Meri Alis Vindzor. U sudnicu ju je dopratio Sesil Dobs, koji je potom zauzeo mesto u prvom redu galerije. Vindzorova je nosila kostim kobaltnoplave boje sa bluzom od sifona. Držala se kao kraljica dok je prolazila pored sudijskog stola i zauzimala mesto za svedoka. Niko ne bi pogodio da je za ručak jela ovčarsku pitu. Brzo sam obavio rutinsku identifikaciju i utvrdio njenu porodičnu i poslovnu vezu s Luisom Rulejem. Zatim sam sutkinju zamolio za dozvolu da svedokinji pokažem nož koji je optužba uvela kao dokazni predmet.

Po dobijenoj dozvoli, otišao sam do sekretara suda da uzmem oružje, još zavijeno u prozirnu plastičnu kesu za dokaze. Bila je presavijena tako da su se videli inicijali na sečivu. Odneo sam ga do pulta za svedoka i stavio pred nju.

„Gospođo Vindzor, prepoznajete li ovaj nož?“

Ona diže kesu za dokaze i uspe da izravna plastiku tako da vidi i pročita inicijale na sečivu.

„Da, poznajem ga“, reče najzad.

„To je nož mog sina.“

„A otkud prepoznajete nož koji pripada vašem sinu?“

„Jer mi ga je pokazao više nego jednom. Znam da ga je uvek nosio sa sobom i ponekad bi mu dobro došao u kancelariji kad bi nam stigle brošure, pa je trebalo raseći omot. Vrlo je oštar.“

„Koliko je vremena imao taj nož?“

„Četiri godine.“

„Izgledate prilično sigurni u to.“

„Jesam.“

„Kako možete da budete tako sigurni?“

„Jer ga je četiri godine nosio zaštite radi. Skoro četiri.“

„Od čega je imao da se štiti, gospođo Vindzor?“

„U našem poslu često pokazujemo kuće potpunim strancima. Ponekad smo samo mi u kući sa tim strancima. Više no jednom je agent nekretninama opljačkan ili napadnut... ili čak ubijen, ili silovan.“

„Koliko je vama poznato, je li Luis ikada bio žrtva nekog takvog nasilnog krivičnog dela?“

„On lično, nije. Ali poznaje ženu koja je ušla u jednu kuću i to joj se desilo...“

„Šta joj se desilo?“

„Silovao ju je i opljačkao muškarac s nožem. A našao ju je baš Luis. Prvo što je tada učinio bilo je da ode i kupi nož za zaštitu.“

„Zašto nož? Zašto ne pištolj?“

„Rekao mi je da je isprva nameravao da kupi pištolj, ali je zaključio da mu treba nešto što će uvek nositi sa sobom, a neće se primećivati. Zato znam daje prošlo skoro četiri godine otkako je nabavio ovaj.“

Ona diže kesu s nožem.

„Moj je istovetan, razlikuju se samo inicijali. Otada ih oboje nosimo.“

„Dakle, vama se čini da bi, ukoliko je u noći šestog marta vaš sin nosio ovaj nož, za njega to bilo sasvim normalno ponašanje?“

Minton stavi prigovor rekavši da nisam izgradio dovoljno čvrst temelj koji bi gospođi Vindzor dozvolio da odgovori na moje pitanje i sutkinja to prihvati. Meri Vindzor, neupućena u krivično pravo, pretpostavi da joj sutkinja dozvoljava da odgovori.

„On to nosi svakog dana“, reče ona.

„Šesti mart nije bio nikakav izuz...“

„Gospođo Vindzor“, zagrme sutkinja.

„Prihvatila sam prigovor. To znači da ne odgovarate. Porota će zanemariti ovaj odgovor.“

„Oprostite“, izvini se gospođa Vindzor slabim glasom.

„Sledeće pitanje, gospodine Halere“, naredi sutkinja.

„Bilo bi to sve, poštovana sutkinjo. Hvala vam, gospođo Vindzor.“

Meri Vindzor poče da ustaje, ali sutkinja je ponovo ukori i reče joj da ostane da sedi. Vratih se na svoje mesto baš kada Minton ustade sa svoga. Preleteh pogledom galeriju, ali nije bilo poznatih lica osim S. S. Dobsa. On me ohrabri osmehom, preko čega sam hladno prešao.

Svedočenje Meri Vindzor bilo je savršeno, jer se strogo držala koreografije koju smo razradili za ručkom. Kratko je iznela poroti razlog za nošenje noža, ali je u svedočenju izostavila minsko polje u koje će Minton ući. Njeno glavno svedočenje nije sadržalo ništa više od onoga što sam dostavio Mintonu u sažetom predočavanju. Ako odstupi od toga, brzo će čuti smrtonosno klik pod nogom.

„Kada se tačno odigrao taj događaj koji je vašeg sina naveo da sa sobom nosi nož na sklapanje sa sečivom od trinaest centimetara?“

„Dogodio se devetog juna dve hiljade prve.“

„Sigurni ste?“

„Apsolutno.“

Okrenuh se na sedištu da bolje vidim Mintonovo lice. Pročitao sam ga. Verovao je da ima nešto. Činjenica da Vindzorova pamti tačan datum bila je očigledan dokaz lažnog svedočenja. Video sam da je uzbuđen.

„Jesu li novine objavile vest o tom navodnom napadu na vašu koleginicu iz agencije za nekretnine?“

„Ne, nisu.“

„Je li policija vodila istragu?“

„Ne, nije.“

„Pa ipak, vi znate tačan datum. Kako je to moguće, gospođo Vindzor? Je li vam taj datum neko dao pre nego što ste izašli da ovde svedočite?“

„Ne, znam datum jer nikada neću zaboraviti dan kada sam bila napadnuta.“

Zaćutala je za trenutak. Video sam da su najmanje tri porotnika nemo zinula. I Minton je otvorio

usta. Skoro sam mogao da čujem klik.

„Ni moj sin to nikada neće zaboraviti“, nastavi Vindzorova.

„Kada je došao da me traži i našao me u toj kući, bila sam vezana i gola. Bilo je krvi. Doživeo je šok videvši me u tom stanju. Mislim da je to jedan od razloga što nosi nož. Mislim da žali što nije stigao ranije, na vreme da to spreči.“

„Razumem“, reče Minton zureći u svoje beleške.

Ukočio se, nesiguran kako da nastavi. Nije se usuđivao da digne nogu iz straha da će mina eksplodirati i razneti je.

„Gospodine Mintone, još nešto?“, upita sutkinja sa slabo prikrivenim podrugljivim prizvukom u glasu.

„Samo časak, poštovana sutkinjo“, reče Minton.

Minton se pribra, pregleda beleške i pokuša da spase nešto posle havarije.

„Gospođo Vindzor, jeste li vi ili vaš sin zvali policiju pošto vas je on našao?“

„Ne, nismo. Luis je hteo, ali ja sam odbila. Mislila sam daće to samo produbiti traumu.“

„Dakle, ne postoji zvanična policijska dokumentacija o tom krivičnom delu, je li tako?“

„Tako je.“

Znao sam da Minton želi da to tera dalje i pita je da li je tražila lekarsku pomoć posle napada. Ali naslućujući još jednu zamku, nije se usudio da postavi to pitanje.

„Vi, dakle, kažete da imamo samo vašu reč da se taj slučaj zaista dogodio? Vašu reč i reč vašeg sina ako reši da svedoči.“

„Dogodio se. Živim s tim svakog dana.“

„Ali samo vi to kažete.“

Ona bezizrazno pogleda tužioca.

„Je li to pitanje?“

„Gospođo Vindzor, vi želite da pomognete svom sinu, zar ne?“

„Ako mogu. Znam da je on dobar čovek koji nikada ne bi počinio tako gnusno delo.“

„Ne biste prezali ni od čega i učinili biste sve što je u vašoj moći da spasete sina osude i mogućnog zatvora, je li?“

„Ali ne bih lagala o ovako nečemu. Pod zakletvom ili bez zakletve, ne bih lagala.“

„Ipak, vi želite da spasete sina, zar ne?“

„Da.“

„A spašavanje znači da biste lagali za njega, je li?“

„Ne. Ne znači.“

„Hvala, gospođo Vindzor.“

Minton se žurno vrati na svoje mesto. Imao sam samo jedno pitanje u nastavku glavnog ispitivanja.

„Gospođo Vindzor, koliko ste godina imali kada se dogodio taj napad?“

„Imala sam pedeset četiri.“

Seo sam. Minton nije imao daljih pitanja i Vindzorova je razrešena. Zamolio sam sudiju da joj dozvoli da sedi na galeriji do kraja suđenja, pošto je njeno svedočenje okončano. Ta molba je usvojena budući da Minton nije stavio prigovor.

Moj sledeći svedok je bio detektiv iz LAPD-apa imenu Dejvid Lemkin, nacionalni stručnjak za seksualna krivična dela, koji je vodio istragu o izvršiocu silovanja agenata za nekretnine. U kratkom ispitivanju utvrdio sam činjenice o tom slučaju i pet prijavljenih slučajeva silovanja, koji su bili predmet istrage. Žurio sam da stignem do pet ključnih pitanja, potrebnih da učvrstim svedočenje Meri

Vindzor.

„Detektive Lemkine, koja je bila starosna struktura poznatih žrtava izvršioca tih silovanja?“

„Sve su bile veoma uspešne poslovne žene. Specifične i po tome što su bile starije od prosečnih žrtava silovanja. Mislim daje najmlađa imala dvadeset devet, a najstarija pedeset devet godina.“

„Dakle, pedesetčetvorogodišnja žena se uklapa u ciljni profil tog napasnika, je li tako?“

„Da.“

„Možete li da kažete poroti kada se dogodio prvi prijavljeni napad, a kada poslednji o kojem je obavestena policija?“

„Da. Prvi se desio prvog oktobra dve hiljadite, a poslednji tridesetog jula dve hiljade prve.“

„Znači da je deveti jun dve hiljade prve obuhvaćen vremenskim razmakom u kojem je napadač silovao žene iz agencija za prodaju nekretnina, je li to tačno?“

„Da, tačno je.“

„Jeste li za vreme istrage o tom slučaju zaključili ili stekli utisak da je taj počinitelj izvršio više od pet silovanja?“

Minton prigovori rekavši da pitanje poziva na nagađanje. Sutkinja usvoji prigovor, ali to je bilo nebitno. Važno je da se čulo pitanje, a još sam bio na dobitku, jer se porota osvedočila da im tužilac uskraćuje odgovor.

Minton me iznenadi u unakrsnom ispitivanju. Dovoljno se oporavio od pogrešnog koraka s Vindzorovom da uputi Lemkinu tri vesta pitanja, na koja je dobio odgovore povoljne za optužbu.

„Detektive Lemkine, je li operativna grupa koja je vodila istragu o tim silovanjima preduzela nešto da opomene žene zaposlene u agencijama za prodaju nekretnina?“

„Da, učinili smo to. Poslali smo letke u dva navrata. Prvi put svim ovlašćenim agencijama za trgovinu nekretninama u okolini, a sledeći put mejl svakome od licenciranih brokera za nekretnine pojedinačno, i muškog i ženskog pola.“

„Jesu li te elektronske poruke sadržale podatke o opisu i metodima napasnika?“

„Da, jesu.“

„Ako je, dakle, neko želeo da izmisli priču o silovanju, iz tih mejlova je mogao da dobije sve potrebne informacije, zar ne?“

„Da, ni ta mogućnost nije isključena.“

„Nemam više pitanja, poštovana sutkinjo.“

Minton gordo sede, a sudija razreši Lemkina, pošto ni ja nisam imao pitanja. Zamolih sutkinju za koji minut da se posavetujem s klijentom, a onda se nagnuh k Ruleju.

„U redu, kucnuo je čas“, rekoh.

„Ostajete samo vi. Ako nema ničega što ste mi prikrili, čisti ste i Minton može malo šta da učini. Trebalo bi da ste sigurni ako ne dozvolite da vas navuče da pogrešite. Niste se predomislili?“

Rulej je sve vreme tražio da svedoči i lično pobije optužbe protiv sebe. Tu želju je ponovio i za ručkom. Bio je odlučan u tom zahtevu. Smatram da je dozvola klijentu da svedoči uvek podjednako opasna za obe stranke u postupku. Sve što on izjavi može mu se vratiti kao bumerang ako optužba preokrene njegove reči u svoju korist. Ali znao sam i to da, bez obzira na sva podsećanja porote daje pravo optuženog da čuti, porotnici uvek žele da iz usta samog optuženog čuju da nije kriv. Ako im to uskratite, porota može da se ozlojedi.

„Želim da govorim“, prošaputa Rulej.

„Mogu da izađem na kraj s tužiocem.“

Odgurnuh stolicu i ustadoh.

„Odbrana poziva Luisa Rosa Ruleja, poštovana sutkinjo.“

Luis Rulej je žurno krenuo ka pultu za svedoke kao košarkaš koga su digli s klupe i poslali za zapisnički sto da se uključi u igru. Izgledao je kao čovek koji jedva čeka priliku da se brani. Znao sam da poroti neće promaći ovakvo njegovo držanje.

Posle obaveznih uvodnih pitanja, brzo sam prešao na stvar. Odgovarajući na moja pitanja Rulej je otvoreno priznao da je uveče šestog marta otišao u Morgan da traži žensko društvo. Rekao je da nije želeo da po svaku cenu angažuje prostitutku, ali nije imao ništa protiv ni da iskoristi tu mogućnost.

„I ranije sam bio sa ženama koje naplaćuju svoje usluge“, rekao je.

„Dakle, nemam ništa protiv toga.“

Svedočio je da nije imao svestan kontakt očima s Redžinom Kampo pre nego što mu je prišla za šankom. Rekao je da se ponašala agresivno, ali mu to tada nije smetalo. Rekao je da je seksualna ponuda bila neobavezujuća. Obavestila ga je da će biti slobodna posle deset, a on može da navрати ako ne bude zauzet s nekom drugom.

Rulej je opisao kako se sledećeg sata u Morganu, a zatim u Lemplajteru trudio da nađe ženu kojoj ne bi morao da plati, ali nije imao uspeha. Zatim se odvezao na adresu koju mu je dala Kampova i zakucao joj na vrata.

„Ko se odazvao?“

„Ona. Odškrinula je vrata i pogledala me.“

„Redžina Kampo. Žena koja je svedočila danas pre podne?“

„Da, tako je.“

„Jeste li joj videli celo lice kroz otvor na vratima?“

„Ne. Otvorila ih je samo malkice i nisam mogao da je vidim. Samo levo oko i deo te strane njenog lica.“

„Da to razjasnimo. Otvor je bio zdesna, je li tako?“

„Tako je.“

„Dakle, ako ste stajali pred vratima i gledali kroz otvor, ona bi vas gledala levim okom.“

„Da, tačno.“

„Jeste li joj videli desno oko?“

„Nisam.“

„Dakle, ako je imala modrice, razderotinu ili neku drugu povredu na desnoj strani lica, jeste li bili u stanju da to vidite?“

„Nisam.“

„U redu. Šta se događalo dalje?“

„Videla me je i rekla mi da uđem. Otvorila je vrata, ali još se zaklanjala iza njih.“

„Niste je videli?“

„Ne sasvim. Koristila je ivicu vrata kao štit.“

„Šta se onda desilo?“

„Pa, bila je to neka vrsta antrea, predsoblja, i pokazala je zasvođen ulaz u dnevnu sobu. Krenuo sam tamo kuda me je uputila.“

„Znači li to da je bila iza vas?“

„Da, kada sam pošao ka sobi za dnevni boravak, bila mi je iza leđa.“

„Je li zatvorila vrata?“

„Mislím da jeste. Čuo sam da se zatvaraju.“

„I onda?“

„Nešto me je tresnulo po potiljku i pao sam. Sve mi se zamračilo.“

„Znate li koliko ste vremena bili onesvešćeni?“

„Ne. Mislím dosta dugo, ali ni policija ni iko drugi nisu mi to rekli.“

„Čega se sećate kada vam se vratila svest?“

„Sećam se da sam teško disao, a kada sam otvorio oči, neko je sedeo na meni. Bio sam na leđima, a on je sedeo na meni. Pokušao sam da se pomerim, a onda sam shvatio da mi neko sedi i na nogama.“

„Šta se dešavalo dalje?“

„Na smenu su me opominjali da ne mrdam, a jedan od njih mi je kazao da imaju moj nož i, ako se pomerim ili pokušam da bežim, neće oklevati da ga upotrebe na meni.“

„Je li u neko doba stigla policija i uhapsila vas?“

„Da, posle samo nekoliko minuta tamo se našla policija. Stavili su mi lisice i naterali da ustanem. Onda sam video da mi je sako okrvavljen.“

„A šta je bilo sa šakom?“

„Nisam je video jer su mi ruke bile sapete lisicama iza leđa. Ali čuo sam jednog od one dvojice koji su sedeli na meni kako kaže policajcu da imam krv na šaci i policajac mi je na nju stavio neku kesu. To sam osetio.“

„Otkud krv na vašem sakou i šaci?“

„Znam samo da to nije moje delo, nego nečiji plan da me okrivi.“

„Jeste li levak?“

„Ne, nisam.“

„Niste udarili gospođicu Kampo levicom?“

„Ne, nisam.“

„Jeste li joj pretili da ćete je silovati?“

„Ne, nisam.“

„Jeste li joj rekli da ćete je ubiti ako ne saraduje?“

„Ne, nisam.“

Nadao sam se da će ispoljiti bar nešto od vatre koju sam video onog prvog dana u kancelariji S. S. Dobsa, ali Rulej je bio miran i pribran. Odlučio sam da pre nego što završim s direktnim ispitivanjem, moram malo da ga poguram i vratim bar deo tog besa. Za ručkom sam mu rekao šta želim da vidim i nisam bio načisto zašto je tako uzdržan i gde je nestao onaj žar.

„Jeste li ljuti što ste optuženi za napad na gospođicu Kampo?“

„Naravno da sam ljut.“

„Zašto?“

On otvori usta, ali ne reče ništa. Kao da se zgranuo što ga to pitam. Najzad iz njega provali: „Kako to mislite, zašto? Jeste li nekad bili optuženi za nešto što niste uradili i nemoćni ste da učinite išta osim da čekate? Da čekate nedeljama i mesecima dok vam se konačno ne ukaže prilika da izađete na sud i kažete da su vam smestili. Ali onda morate da čekate još duže dok tužilac ne izvede gomilu lazova, a vi morate da slušate njihove laži i čekate svoj trenutak. Naravno da pobesnite. Ja sam nevin! Nisam to učinio!“

Bilo je to savršeno. Baš kako treba i pristajalo je svakome ko je ikada bio lažno optužen za bilo šta. Mogao sam da ga ispitujem još, ali podsetio sam sebe na pravilo: napadni i povuci se na vreme. Što manje, to bolje. Seo sam. Ako sam nešto propustio, biće vremena da to ispravim u dodatnom ispitivanju.

Pogledah sutkinju.

„Nemam više pitanja, poštovana sutkinjo.“

Minton ustade, spreman čak pre nego što sam seo. Uputio se ka govornici ne skidajući čelični pogled s Ruleja. Pokazivao je poroti šta misli o tom čoveku. Oči su mu bile kao laseri koji presecaju prostoriju. Zgrabio je ivice pulta tako snažno da su mu se zglavci zabeleli. Sve je to bila predstava za porotu.

»Vi poričete da ste dotakli gospođicu Kampo«, reče on.

„Da“, uzvratil Rulej.

„Iz vaše izjave proizilazi da se ona udarala sama ili da ju je muškarac koga nikada nije srela do te noći surovo izudarao u cilju da vas ona lažno optuži, je li tako?“

„Ne znam ko je to učinio. Samo znam da nisam ja.“

„Dakle, vi tvrdite da ta žena, Redžina Kampo, laže. Došla je danas u ovu sudnicu i bezočno lagala sudiju, porotu i ceo svet.“

Da bi pojačao utisak koji je ostavila njegova rečenica, Minton zgađeno odmahnu glavom.

„Znam samo da nisam uradio to što ona kaže. Jedino objašnjenje jeste da jedno od nas dvoje laže. A to ne radim ja.“

„Na poroti je da odluči o tome, je li?“

„Da.“

„I taj nož koji navodno nosite radi sopstvene zaštite. Ubeđujete li vi porotu da je žrtva u ovom slučaju nekako znala da vi imate nož i upotrebila ga kao deo plana da vas lažno okrivljuje?“

„Ne znam šta je znala. Nikada joj nisam pokazao nož, niti sam ga pokazivao u baru gde je ona mogla da bude. Dakle, ne vidim kako je mogla da zna za njegovo postojanje. Mislim daje našla nož u mom džepu dok je tražila novac. Uvek nosim nož i novac u istom džepu.“

„Oh, ona je sada, po vama, i džeparoš. Ima li tome kraja, gospodine Ruleju?“

„Došao sam tamo sa četiristo dolara. Kada su me uhapsili, tog novca nije bilo. Neko ga je uzeo.“

Minton nije pokušao da milimetarski precizno lovi Ruleja u pogledu novca. Bio je dovoljno mudar da shvati da će, bez obzira kako to izvede, u najboljem slučaju izvući nerešen rezultat. Ako iznese pretpostavku da Rulej nije imao novac i da je nameravao da napadne i siluje Redžinu Kampo umesto da joj plati, znao je da bih ga pregazio Rulejevom poreskom prijavom, koja bi bacila ozbiljnu sumnju na ideju da nije imao novca da plati jednu prostitutku. Taj pravac svedočenja advokati obično zovu „klizav kres“ i čuvao se da ne nastavi. Krenuo je pravo na cilj.

Dramatičnim pokretom Minton iz dokaznog materijala diže fotografiju na kojoj se videlo izubijano lice s modricama Redžine Kampo.

„Dakle, Redžina Kampo je lažljivica“, reče on.

„Da.“

„Ubedilaje nekoga da joj to uradi, ili je čak uradila sama.“

„Ne znam ko je uradio.“

„Ali niste vi.“

„Ne, nisam ja. Ne bih to uradio nekoj ženi. Ne bih povredio ženu.“

Rulej pokaza na fotografiju koju je Minton i dalje držao podignutu.

„Nijedna žena to ne zaslužuje“, reče on.

Nagnuo sam se napred i čekao. Rulej je upravo izgovorio rečenicu za koju sam mu kazao da je nekako ubaci u jedan od svojih odgovora dok svedoči. Nijedna žena to ne zaslužuje. Sada je od Mintona zavisilo hoće li zagristi mamac. Bio je lukav. Morao je da shvati da mu je Rulej upravo

otvorio vrata.

„Šta hoćete da kažete time zaslužuje? Da li mislite da se nasilni zločini svode na pitanje zaslužuje li žrtva ono što je dobila ili ne?“

„Ne. Nisam to tako mislio. Mislio sam da bez obzira na činjenicu čime se bavi, ne treba da bude ovako prebijena. Niko ne zaslužuje da mu se dogodi ovako što.“

Minton spusti ruku kojom je držao fotografiju. Za trenutak je pogleda sam, a onda diže oči ka Ruleju.

„Gospodine Ruleju, nemam više pitanja za vas.“

I dalje sam osećao da dobijam bitku brijanjem. Preduzeo sam sve što je bilo u mojoj moći da Mintona dovedem u položaj u kojem mu ostaje samo jedan izbor. Sada se postavljalo pitanje je li sve što sam preduzeo bilo dovoljno. Kada je mladi tužilac seo, odlučio sam da ne ispitujem dalje svog klijenta. Dobro je podneo Mintonove napade i osećao sam da nam vetar duva u jedra. Ustao sam i pogledao na zidni sat u pozadini sudnice. Bilo je tek pola četiri. Zatim pogledah sutkinju.

„Poštovana sutkinjo, odbrana miruje.“

Ona klimnu glavom i pogleda preko moje glave na sat. Onda otpusti porotu na popodnevnu pauzu. Čim su porotnici izašli iz sudnice, ona pogleda za sto optužbe, gde je Minton sedeo pognute glave i nešto pisao.

„Gospodine Mintone?“

Tužilac diže pogled.

„Još zasedamo. Očekujem pažnju. Ima li država protivdokaze?“

Minton ustade.

„Poštovana sutkinjo, zamolio bih da odgodimo nastavak današnjeg pretresa kako bi optužba dobila vreme da razmotri pitanje svedoka za opovrgavanje iskaza.“

„Gospodine Mintone, danas nam ostaje još najmanje devedeset minuta za rad. Rekla sam vam da želim da budemo produktivni. Gde su vam svedoči?“

„Da budem iskren, poštovana sutkinjo, nisam predvideo da će odbrana završiti posle samo tri svedoka, pa zato...“

„Branilac vas je pošteno upozorio u svojoj uvodnoj reči.“

„Da, ali suđenje se ipak odvijalo brže nego što sam predviđao. U prednosti smo za pola dana. Zamolio bih sud za blagost. Teško bih uspeo da dovedem u sud svedoka za opovrgavanje koga imam u vidu danas pre šest po podne.“

Okrenuh se i pogledah Ruleja, koji se vratio na stolicu do mene. Klimnuh mu glavom i namignuh levim okom, da sutkinja ne primeti taj mig. Izgledalo je da je Minton progutao mamac. Sada sam morao da se postaram da ga sutkinja ne natera da ga ispljune. Ustadoh.

„Poštovana sutkinjo, odbrana se ne protivi odlaganju. Možda možemo da iskoristimo to vreme da pripremimo naše završne reči, a vi razmotrite uputstva poroti.“

Sutkinja me isprva pogleda zbunjeno se mršteći. Bila je retkost da odbrana ne prigovori tužilačkom odugovlačenju. Ali onda seme koje sam zasadio naglo procveta.

„Možda je to dobra ideja, gospodine Halere. Ako danas ranije prekinemo pretres, sutra očekujem završne reči odmah posle pobijanja. Neće biti daljeg odgađanja, osim da razmotrimo uputstva poroti. Jesmo li se razumeli, gospodine Mintone?“

„Da, poštovana sutkinjo. Biću spreman.“

„Gospodine Halere?“

„Ja sam to predložio, sutkinjo. Biću spreman.“

„Onda, vrlo dobro. Imamo plan. Čim se porota vrati, raspuštam ih za danas. Izbeći će saobraćajnu gužvu, a sutra ćemo obaviti posao tako efikasno i brzo da ne sumnjam da će već večati do popodnevnog zasedanja.“

Pogledala je Mintona, a onda mene kao da nas izaziva da joj se usprotivimo. Pošto to nijedan nije učinio, ona ustade i napusti sudijsko mesto, verovatno da pripali cigaretu.

Dvadeset minuta kasnije porota ode kući, a ja počeh da skupljam svoje stvari za stolom odbrane. Minton zakorači k meni i upita: „Možemo li da razgovaramo?“

Pogledah Ruleja i rekoh mu da ide sa majkom i Dobsom i da ću ga zvati ako mi zatreba.

„Ali i ja želim da razgovaram s vama“, reče on.

„O čemu?“

„O svemu. Šta mislite kako sam se tamo držao?“

„Držali ste se dobro i sve je u redu. Mislim da nam je položaj povoljan.“

Zatim pokazah glavom na sto optužbe, za koji se Minton vratio. Šapatom dodadoh:

„I on to zna. Ponudiće novu nagodbu.“

„Trebalo li da ostanem da je čujem?“ Odmahnuh glavom.

„Ne, svejedno je šta nudi. Hoćemo samo jednu odluku, je li?“

„Tako je.“

On me ustajući potapša po ramenu. Morao sam da napregnem svu snagu volje da se ne naježim od njegovog dodira.

„Da me više niste pipnuli, Luise“, rekoh.

„Ako hoćete da nešto učinite za mene, vratite mi jebeni pištolj.“

On ne odgovori. Samo se nasmeši i krenu ka izlazu. Kada je otišao, okrenuh se Mintonu. Oči su mu sada svetlucale i otkrivale očaj. Bila mu je potrebna osuda u ovom slučaju - bilo kakva osuda.

„Šta je?“

„Imam novu ponudu.“

„Slušam.“

„Oboriću još više. Neka bude običan fizički napad. Šest meseci u oblasnom. Kako ih čiste krajem svakog meseca, verovatno neće odsedeti ni šezdeset dana.“

Klimnuh glavom. Govorio je o saveznom nalogu da se rastereti pretrpani sistem oblasnih zatvora. Sudovi su odrađivali svoj deo posla, ali nužda zakon menja i presude su često drastično kresane. Mada je ponuda bila dobra, nisam to ničim pokazao. Znao sam da je ponuda sigurno stigla s prvog sprata. Minton ne bi imao ovlašćenje da je toliko snizi.

„Ako to prihvati, ona će ga odrati u građanskoj parnici“, rekoh.

„Sumnjam da će pristati.“

„Ovo je vraški dobra ponuda“, reče Minton.

Osetih da suzbija gnev, koji mu je ipak plamteo u glasu. Nagađao sam da izveštaj posmatrača o Mintonu nije dobar i da su mu naredili da zaključi slučaj s nekom nagodbom o priznanju krivice. Da ne mari ni za sud, ni za vreme koje su uložili sutkinja i porota, samo da istera nekakvu nagodbu. Tužilačko nadležstvo u Van Najsu nerado je gubilo, a bila su prošla samo dva meseca od fijaska s Robertom Blejkom. Kad naiđu na tvrdo, svako priznanje krivice bolje je od kapitulacije. Minton je mogao da obara ponude koliko god treba, samo da dobije nešto za uzvrat. Rulej mora da se nađe iza rešetaka - makar to bilo i samo na šezdeset dana.

„Možda iz vašeg ugla to izgleda kao vraški dobra ponuda. Ali to još znači da bih klijenta morao da ubedim da prizna nešto za šta on tvrdi da nije učinio. Povrh toga, izreka i dalje otvara vrata za građansku odgovornost. Dakle, dokon sedi tamo u oblasnom zatvoru i šezdeset dana pokušava da se sačuva od onih koji skaču na dupe, Redži Kampo i njen advokat se spremaju da ga očerupaju. Razumete? Kad gledate iz njegovog ugla, baš i nije dobro. Da se ja pitam, nastavio bih sa suđenjem. Mislim da pobeđujemo. Znam da imamo čoveka s Biblijom, što u najmanju ruku znači da nema ništa od jednoglasne odluke. Ali ko zna, možda imamo sve dvanaestoro.“

Minton lupi šakom po stolu.

„Koji vam je kurac? Znao dobro da je on kriv, Halere. A za ono što je učinio toj ženi šest meseci... o šezdeset dana da se i ne govori... predstavljaju smešno blagu kaznu. To je jebena

travestija zbog koje ću izgubiti miran san. Ali posmatrači veruju da ste osvojili porotu, pa sam prinuđen da vam ovo predložim.“

Zatvorih aktentašnu tako odlučno da su bravice škljocnule i ustadoh.

„Onda se nadam da imate nešto dobro za pobijanje, Tede. Jer vam se može ostvariti želja da čujete odluku porote. I moram vam reći, čoveče, da sve više i više ličite na čoveka koji je na bitku brijačima došao go-golcat. Bolje sklonite ruke s jaja i počnite da uzvraćate udarce.“

Pođoh ka izlazu. Na pola puta do vrata sudnice zastadoh i okrenuh se.

„Hej, znate šta. Ako vam snovi ne daju mira zbog ovog ili ma kojeg drugog slučaja, batalite ovaj posao i bavite se nečim drugim. Jer nećete uspeti, Tede.“

Minton sede za sto i zagleda se pravo preda se u upražnjeno mesto sudije. Nije hteo da prizna ono što sam mu rekao. Ostavio sam ga da umuje o tome. Nadao sam se da sam to odigrao kako treba. Videćemo izjutra.

Vratio sam se u For grin fields da priprelim završnu reč. Nisu mi bila potrebna dva sata, koliko će nam dati sutkinja. Naručio sam ginis za šankom i odneo ga za jedan prazan sto. Posluživanje za stolovima nije počinjalo pre šest. Zabeležio sam neke osnovne napomene, ali instinktivno sam znao da ću uglavnom reagovati na tužiočevo izlaganje. U pretpretresnom podnesku Minton je već tražio i dobio dozvolu sutkinje Fulbrajt da u svom izlaganju koristi pauer point⁶² kako bi slučaj vizuelno predstavio poroti. Među mladim tužiocima zavladała je moda da postave ekran i razmeću se kompjuterskom grafikom kao da ne veruju da porotnici umeju da misle svojom glavom i sami povezu činjenice. Sada su morali da ih hrane slikama kao televizija.

Moji klijenti jedva da su imali novca da plate moje honorare, a kamoli predstavljanje putem pauer pointa. Rulej je bio izuzetak. Zahvaljujući majci mogao je da angažuje Frensis Forda Kopolu da mu izradi pauer point da je to želeo. Ali nikada nisam pokrenuo to pitanje. Ja sam tvrdokorna stara škola. Volim da sam uđem u ring. Minton može da baci što god želi na veliki projektorski ekran. Kad ja dođem na red, želim da porota gleda samo u mene. Ako ja ne uspem da ih ubedim, ništa iz kompjutera sigurno ne bi spasio stvar.

U pola šest javio sam se Megi Makferson u kancelariju.

„Kraj radnog vremena“, rekoħ.

„Možda za profesionalne branioce krupnih zverki. Mi javni službenici moramo da radimo dok ne padne mrak.“

„Što ne napraviš pauzu i skokneš do mene na jedan ginis i ovčarsku pitu? Posle možeš da se vratiš i završiš posao.“

„Ne, Halere, ne mogu. Osim toga, znam šta hoćeš.“

Nasmejah se. Ona je uvek, bez izuzetka, znala šta hoću. Uglavnom je bila u pravu, ali ovog puta nije.

„Zaista? A šta ja to hoću?“

„Pokušaćeš da me ponovo potkupiš i saznaš šta smeru Minton.“

„Ni slučajno, Megs. Minton je otvorena knjiga. Smitsonov posmatrač mu je dao loše ocene. Zato mu je Smitson rekao da digne ruke, spase što se spasti može i povuče se. Ali Minton radi na svojoj završnoj reči uz malu pomoć pauer pointa i želi da se kocka do zadnje pare. Osim toga, toliko je ljut da sipa otrov i ne želi da podvije rep.“

„Ni ja ne volim predaju. Smitson se uvek boji da ne izgubi... a naročito sada, posle Blejkovog slučaja. Uvek bi hteo da profitira na tuđ račun. Ne igra se tako.“

„Uvek sam govorio da su Blejkov slučaj izgubili onda kada su te zaobišli. Kaži im, Megi.“

„Ako dobijem priliku.“

„Jednog dana.“

Nije želela da se predugo zadržava na svojoj zaglibljenoj karijeri. Nastavila je.

„Po glasu bi se reklo da si bodar“, primeti ona.

„Juče si bio osumnjičen za ubistvo. Danas imaš u ruci okružnog tužioca. Šta se promenilo?“

„Ništa. To je samo zatišje pred buru, mislim. E, da te pitam nešto. Jesi li ti nekad hitno tražila balističke podatke?“

„Koju vrstu podataka?“

„Poređenje čaure s čaurom i zrna sa zrnom.“

„Zависи od toga ko to radi... koja služba, hoću da kažem. Ako zaista ubrzaju rad, mogu to da dobiju za dvadeset četiri časa.“

Osetih jezu kao tup udar u želucu. Znao sam da su mi možda odbrojani sati.

„Ali to se dešava retko“, nastavi ona.

„Hitan postupak obično potraje dva do tri dana. A ako žele ceo paket... poređenje čaure i zrna... čeka se i duže jer jezgro zrna može da bude oštećeno, što otežava identifikaciju. Na tome mora da se radi.“

Klimnuh glavom. Sumnjao sam da će mi to pomoći. Znao sam da su na mestu zločina našli čauru. Ako Lankford i Sobelova utvrde podudarnost čaure nađene na mestu zločina sa zrnom koje je pre pedeset godina bilo ispaljeno iz pištolja Mikija Koena, doći će po mene, a o poređenju zrna brinuće kasnije.

„Još si tamo?“, upita Megi.

„Da. Samo nešto razmišljam.“

„Čini mi se da nisi bodar kao malopre. Hoćeš li da razgovaramo o tome, Majkle?“

„Ne, zasad neću. Ali ako mi zatreba advokat, znaš koga ću zvati.“

„To bi bio dan.“

„Možda ćeš se iznenaditi.“

Zaćutao sam. Smirivala me je i tešila sama pomisao da je ona na drugom kraju žice. Prijalo mi je.

„Halere, moram da se vratim poslu.“

„Dobro, Megi, sklanjaj loše momke s ulica.“

„Hoću.“

„Laku noć.“

Zatvorih telefon i razmislih o svemu koji časak. Zatim ga ponovo otvorih i pozvah Šeraton juniversal da čujem imaju li slobodnu sobu. Odlučio sam da za svaki slučaj ne noćim kod kuće. Tamo me možda čeka dvoje detektiva iz Glendejla.

Sreda, 25. maj

Posle besane noći u neudobnom hotelskom krevetu, u sredu izjutra rano sam otišao u sudnicu i nisam zatekao odbor za doček, dvoje detektiva iz Glendejla koji me čekaju sa osmehom i nalogom za hapšenje. Laknu mi dok sam prolazio kroz detektor metala. Bio sam u istom odelu kao i prethodnog dana, ali nadao sam se da to niko neće primetiti. Nosio sam čistu košulju i kravatu. Uvek imam rezervu u prtljažniku linkolna, za letnje dane kada radim u pustinji a klima-uređaj u kolima ne može da savlada vrućinu.

Kada sam ušao u sudnicu sutkinje Fulbrajt, iznenadnih se videvši da me je pretekao moj protivnik u krivičnom postupku. Minton je bio na galeriji i postavljao je ekran za svoju prezentaciju pomoću pauer pointa. Pošto je sudnica bila projektovana pre ere kompjuterski unapređenih prezentacija, nije bilo mesta da se ekran širok tri metra i šezdeset pet centimetara postavi tako da ga komotno vide porota, sudija i advokati. Ekran je zauzeo dobar deo galerijskog prostora i ko god da sedi iza njega, propustio bi da vidi predstavu.

„Ko rano rani, dve sreće grabi“, rekoh Mintonu.

On začas prekide posao i učini mi se da je iznenađen što sam i ja došao ovako rano.

„Moram da se postaram za logistiku kad radim s ovim. To je prilična petljavina.“

„Uvek možete da se opredelite za staromodni pristup, da jednostavno gledate porotu i obraćate im se direktno.“

„Ne, hvala. Ovo mi je milije. Jeste li razgovarali sa svojim klijentom o ponudi?“

„Jesam, nije kupljeno. Izgleda da ćemo se terati do kraja.“

Spustih aktentašnu na sto odbrane i upitah se da li činjenica što se Minton priprema za završnu reč znači da je ipak odustao od pobijanja. Ubod panike pogodi me kao koplje. Pogledah za tužiočev sto, ali tamo nije bilo nikakvih naznaka šta Minton namerava. Znao sam da mogu otvoreno da ga upitam, ali nisam hteo da skinem masku nezainteresovane samouverenosti.

Umesto toga, prošetah do stola sudskog izvršitelja da popričam s Bilom Mijanom, izvršiteljem koji je radio u sudnici Fulbrajtove. Na njegovom stolu videh gomilu hartija. Sigurno ima i sudski kalendar, kao i spisak pritvorenih lica koja su jutros dovezena autobusom u sud.

„Bile, trknuću po kafu. Da donesem i vama nešto?“

„Ne, čoveče, ali hvala. Nalio sam se kofeinom. Bar za izvesno vreme.“

Osmehnuh se i klimnuh glavom.

„Hej, je li to spisak pritvorenika? Smem li da pogledam i vidim da li je tu neki moj klijent?“

„Naravno.“

Mijan mi predade nekoliko zaheftanih stranica. Bili su poimence navedeni svi kažnjenici i okrivljeni koji su sada smešteni u sudske pritvorske jedinice. Pored imena se nalazio i podatak o tome koji ide u koju sudnicu. Praveći se da sam bezbrižan, koliko sam to bio u stanju, pregledao sam spisak i brzo našao ime Dvejna Džefrija Korlisa. Mintonov cinkaroš je u zgradi i određen za izvođenje u sudnicu Fulbrajtove. Laknulo mi je i umalo da se odam uzdahom, ali sam se uzdržao. Minton je, izgleda, odlučio da igra kao što sam se nadao i planirao.

„Nešto nije u redu?“, upita Mijan.

Pogledah ga i vratih mu spisak.

„Ne, zašto?“

„Ne znam. Izgledate kao da se nešto desilo, to je sve.“

„Još se nije desilo, ali desiće se.“

Napustih sudnicu i odoh u ekspres restoran na prvom spratu. Dok sam stajao u redu da platim kafu, videh Megi Makferson kako ulazi i ide pravo ka automatima za kafu. Pošto sam platio, priđoh joj s leđa dok je sipala u kafu prašak iz ružičastog paketića.

„Svit ‘n lou“⁶³ rekoh.

„Bivša žena mije govorila đavoli takvu kafu.“

Ona se okrete i ugleda me.

„Stoj, Halere.“ Ali smešila se.

„Stoj, Halere, ili ću da vičem“⁶⁴ rekoh.

„I to je govorila. Često.“

„Šta ćeš ti ovde? Zar ne bi trebalo da si na petom spratu i da se spremaš da isključiš Mintonov pauer point?“

„Ne hajem za to. U stvari, mogla bi da svratiš i pogledaš. Stara škola protiv nove škole, borba generacija.“

„Sumnjam. Uzgred, zar to nije isto odelo koje si nosio juče?“

„Da, to mi je talično odelo. Ali otkud znaš šta sam nosio juče?“

„Oh, juče sam za koji minut gvirnula u sudnicu Fulbajtove. Bio si prezauzet ispitivanjem svog klijenta da to primetiš.“

„Pa, što ne bi gvirnula i ovog jutra?“

„Danas ne mogu. Zauzeta sam.“

„Šta imaš?“

„Preuzimam ubistvo prvog stepena od Endija Sevila. Dao je otkaz jer prelazi u privatnu praksu i juče su delili njegove slučajeve. Dobila sam važan predmet.“

„Odlično. Treba li optuženom branilac?“

„Da se nisi usudio, Halere. Neću da zbog tebe izgubim još jedan predmet.“

„Samo sam se šalio. Prezauzet sam.“

Ona vrati poklopac na čašu i diže je sa šanka, posluživši se papirnom salvetom da zaštiti dlan od vreline.

„Isti slučaj. Dakle, rado bih ti poželeva sreću danas, ali ne mogu.“

„Znam. Interesi službe su na prvom mestu. Samo uteši Mintona kad se danas vrati podvijena repa.“

„Pokušaću.“

Ona napusti ekspres restoran, a ja odoh do jednog praznog stola. Do početka suđenja ostalo mi je još četvrt sata. Izvadio sam mobilni i telefonirao svojoj drugoj bivšoj ženi.

„Lorna, ja sam. U igri smo s Korlisom. Jesi li spremna?“

„Kao zapeta puška.“

„U redu. Samo proveravam. Zvaću te.“

„Mnogo sreće danas, Miki.“

„Hvala. Trebaće mi. Očekuj moj sledeći poziv.“

Zatvorih telefon i spremih se da ustanem kad videh detektiva LAPD-a Hauarda Karlenu kako odlučno korača između stolova k meni. Čovek koji je Hesusa Menendeza poslao na robiju nije ličio na nekoga ko je ovde zbog sendviča s puterom od kikirikija i sardinama. Nosio je neki presavijen dokument. Bacio ga je na sto pred moju čašu s kafom.

„Kakvo je ovo sranje?“ upita on.

Razvih dokument, mada sam znao šta je.

„Liči na sudski poziv za svedočenje pod pretnjom zatvora, detektive. Trebalo bi da znate šta je.“

„Znate dobro šta hoću da kažem, Halere. Šta mutite? Nemam ništa sa ovim slučajem i zaboje me za vaše budalaštine.“

„Ništa ne mutim, a ovo nisu budalaštine. Dobili ste poziv kao svedok za opovrgavanje.“

„Da opovrgnem šta? Rekao sam vam i ponavljam - šipak ću vam pomoći u ovom slučaju. Tu istragu je vodio Marti Buker. Razgovarao sam s njim i on kaže kako to mora da je greška.“

Klimnuh glavom kao da želim da budem uviđavan.

„Znate šta, uđite u sudnicu i sedite. Ako je greška, ispraviću je čim stignem. Sumnjam da će trajati duže od jednog sata. Izvući ću vas odavde da opet jurite loše momke.“

„A šta mislite o ovome? Da ja odem sada, a vi ispravljajte ovu jebadu kad vam je volja.“

„Neće moći, detektive. Ovo je zakonit i valjan sudski poziv i morate se pojaviti u sudnici dok vas ne oslobode obaveze. Kažem vam, srediću to čim stignem. Optužba ima jednog svedoka i čim dođe red na mene, postaraću se za to.“

„Koje sranje.“

On se okrete i prođe kroz ekspres restoran ka vratima. Srećom, ostavio je sudski poziv kod mene, jer je bio falsifikovan. Nikad ga nisam registrovao kod sudskog sekretara, a nažvrljani potpis bio je moj.

Sranje ili ne, bio sam gotovo siguran da Karlen neće otići iz sudnice. Poštovao je dužnost i zakon. Živeo je za ta načela. Računao sam na to. Ostaće u sudnici dok ga ne oslobode. Ili dok ne shvati zašto sam ga zvao.

U pola deset pre podne sutkinja je pozvala porotu da zauzme mesta u klupama i odmah prešla na dnevni red. Osvrnuo sam se ka galeriji i spazio Karlenu u jednom od zadnjih redova. Sedeo je zamišljen ako ne i smrknut, kamena lica. Bio je blizu vrata i nisam znao koliko će izdržati. Očekivao sam da će mi biti potreban pun sat, kao što sam mu i rekao.

Pogledao sam dalje po prostoriji i video da Lankford i Sobelova sede na klupi pored stola sudskog izvršitelja, na mestima rezervisanim za čuvare reda i mira. Zastade mi dah, mada su im lica bila bezizrazna. Pitao sam se imam li i taj jedan sat koji mi je neophodan.

„Gospodine Mintone“, izrecitova sutkinja jednoličnim glasom.

„Je li država spremna za opovrgavanje?“

Okrenuh se da pratim rad suda. Minton ustade, popravi sako, a onda mi se učini da se koleba i skuplja hrabrost pre nego što je odgovorio: „Da, država poziva Dvejna Džefrija Korlisa kao opovrgavajućeg svedoka.“

Ustadoh i primetih s moje desne strane daje ustao i sudski izvršitelj Mijan. Dužnost mu je bila da ode do sudskog pritvora i dovede Korlisa.

„Poštovana sutkinjo“, upitah, „ko je Dvejn Džefri Korlis i zašto o njemu nisam obavešten ranije?“

„Izvršitelju Mijane, sačekajte malo“, reče Fulbrajt.

Mijan zastade kao ukopan, s ključem pritvorske jedinice u ruci. Sutkinja se izvini poroti, ali im reče da moraju da se vrate u sobu za većanje dok ih opet ne pozove. Pošto su izašli kroz vrata iza klupa, sutkinja usmeri svu pažnju na Mintona.

„Gospodine Mintone, da li biste nam rekli štogod o tom svedoku?“

„Dvejn Korlis je dobrovoljni svedok koji je razgovarao s gospodinom Rulejem u pritvoru posle hapšenja.“

„Koješta!“, viknu Rulej.

„Nisam razgovarao ni sa...“

„Tišina, gospodine Ruleju!“, zagrme sutkinja.

„Gospodine Halere, obavestite svog klijenta o opasnostima kojima se izlaže ako nastavi sa ispadima u mojoj sudnici.“

„Hvala, poštovana sutkinjo.“

I dalje stojeći sagnuo sam se da Ruleju šapnem na uvo.

„To je bilo savršeno“, reko.

„Sada se smirite, a ja preuzimam.“

On klimnu glavom i upre leđima u naslon stolice. Ljutito je skrstio ruke na grudima. Ja se ispravih.

„Žao mi je, poštovana sutkinjo, ali delim ljutnju svog klijenta zbog ovog pokušaja suprotne stranke da se bori prsa u prsa i do poslednjeg čoveka. Sada prvi put čujemo za gospodina Korlisa. Rado bih saznao kada je on obavestio optužbu o tom navodnom razgovoru.“

Minton je i dalje stajao. Mislim da za sve vreme pretresa nismo stajali ovako, rame uz rame, i prepirali se pred sutkinjom.

„Gospodin Korlis je prvi put stupio u vezu s javnotužilačkom službom preko tužioca koji je zastupao državu prilikom prve pojave optuženog“, reče Minton.

„Međutim, ta informacija mi nije dostavljena sve do juče kada su me na sastanku kolegijuma pitali zašto nisam preduzeo ništa u vezi s tim.“

Bila je to laž, ali nisam hteo da je razotkrijem. Ne samo što bih odao da se Megi Makferson nehotice izbrbljala na Dan svetog Patrika nego bih uz to pokvario svoj plan. Morao sam da budem oprezan. Trebalo je da energično protestujem protiv Korlisovog svedočenja, ali sam ujedno morao da izgubim tu bitku.

Postarao sam se da svom licu dam izraz krajnjeg ogorčenja.

„Ovo je nečuveno, poštovana sutkinjo. Samo zato što okružno tužilaštvo ima problem u komunikaciji, moj klijent mora da trpi posledice neobaveštenosti da država ima svedoka protiv njega. Jasno je da se tom čoveku ne sme dozvoliti da svedoči. Prekasno je da se sada uvodi.“

„Poštovana sutkinjo“, odvrati Minton žurno, „ja ni sam nisam imao vremena da uzmem izjavu od svedoka. Budući da sam pripremao završnu reč, samo sam organizovao da ga dovedu ovamo. Njegovo svedočenje je ključno za ovaj slučaj, jer pobija izjave kojima gospodin Rulej olako odbacuje svaku odgovornost. Ne dozvoliti mu da svedoči ozbiljno bi naškodilo državi.“

Odmahnuo sam glavom i osmehnuo se kao neko ko je izigran. Poslednjom rečenicom Minton je zapretio sutkinji da ne računa na podršku okružnog tužilaštva ako ikada izađe na izbore s protivkandidatom.

„Gospodine Halere“, upita sutkinja, „još nešto pre nego što donesem odluku?“

„Samo želim da se moj prigovor unese u zapisnik.“

„Primljeno k znanju. Ako bih vam dala vremena da istražite i ispitajte gospodina Korlisa, koliko bi vam trebalo?“

„Nedelja dana.“

Sada se Minton izveštačeno osmehnu i odmahnu glavom.

„Ovo je besmislica, poštovana sutkinjo.“

„Želite li da odete i sada razgovarate s njim?“, upita me sutkinja.

„Dozvoliću vam.“

„Ne, poštovana sutkinjo. Što se mene tiče, svi zatvorski cinkaroši lažu. Ne bi vredelo da razgovaram s njim, jer bi sve što čujem iz njegovih usta bilo laž. Sve. Sem toga, nije najvažnije šta on ima da kaže. Najvažnije je šta drugi kažu o njemu. Zato sam i tražio toliko vremena.“

„Onda odlučujem da srne da svedoči.“

„Poštovana sutkinjo“, rekoh, „ako mu već dozvoljavate da govori u sudnici, srne li odbrana da zamoli za jednu uslugu?“

„Kakvu, gospodine Halere?“

„Rado bih izašao u hodnik i na brzinu telefonirao jednom detektivu. Neće trajati duže od minuta.“ Sutkinja časkom razmisli i klimnu glavom.

„Izvolite. Pozvaću porotu za to vreme.“

„Hvala.“

Pohitah kroz otvor na pregradi i dalje, glavnim prolazom između sedišta. Sretah pogled Hauarda Karlana i on mi uputi jedan od svojih najzlobnijih osmeha.

U hodniku pozvah memorisani broj mobilnog telefona Lorne Tejlora i ona se istog časa odazva.

„U redu, koliko si udaljena?“

„Oko petnaest minuta.“

„Sećaš li se štampanog materijala i trake?“

„Sve mi je ovde.“

„Dobro, dakle, igra je započela. Ne odlazi dolazak ovamo, ali želim da čekaš u hodniku ispred sudnice. Onda, u deset i petnaest, ulaziš u sudnicu i predaješ mi to. Ako unakrsno ispitujem svedoka, sedaš u prvi red i čekaš da te primetim.“

„Razumem.“

Zatvorih telefon i vratih se u sudnicu. Porota je zauzela mesta u klupama, a Mijan je iz pritvora izveo jednog čoveka u sivom kombinezonu. Dvejn Korlis je bio suvonjav tip poduže proređene kose, koju nije dovoljno često prao u zatvorskom programu odvikavanja od droga u oblasnom USC. Prepoznao sam ga. Bio je to čovek koji mi je tražio posetnicu dok sam razgovarao s Rulejem u pritvoru, prvog dana kada sam preuzeo ovaj slučaj.

Mijan dovede Korlisa do mesta za svedoke, gde se ovaj zakle pred sekretarom suda. Minton započe predstavu.

„Gospodine Korlise, jeste li bili uhapšeni petog marta ove godine?“

„Jesam, policija me je uhapsila zbog provale i posedovanja droge.“

„Jeste li sada u zatvoru?“ Korlis pogleda oko sebe.

„Ovaj, ne, mislim da nisam. Sada sam u sudnici.“ Čuh iza leđa Karlenov grubi smeh, ali niko mu se ne pridruži.

„Ne, mislio sam da li vas trenutno drže u zatvoru? Kad niste ovde, na sudu.“

„Ja sam u programu lečenja zavisnosti u zatvorskom odeljenju oblasnog medicinskog centra Los Anđelesa, USC.“

„Jeste li narkoman?“

„Da, zavisnik sam od heroina, ali sada sam strejt. Nisam uzimao drogu otkako sam uhapšen.“

„Duže od šezdeset dana.“

„Tako je.“

„Prepoznajete li optuženog u ovom slučaju?“ Korlis pogleda Ruleja i klimnu glavom.

„Da, poznajem ga.“

„Odakle?“

„Sreo sam ga u ćuzi kada su nas uhapsili.“

„Hoćete li da kažete da ste posle hapšenja bili u neposrednoj blizini optuženog Luisa Ruleja?“

„Da, sutradan.“

„Kako se to desilo?“

„Pa, obojica smo bili u oblasnom zatvoru Van Najs, ali u različitim odeljenjima. Onda, dok su nas autobusom prevozili ovamo, u sud, bili smo zajedno, prvo u autobusu, onda u privremenoj ćeliji i kada su nas doveli u sudnicu na prvo pojavljivanje. Sve vreme smo bili zajedno.“

„Kad kažete ‘zajedno’, kako to mislite?“

„Pa, jedan pored drugoga, jer smo bili jedini belci u toj grupi.“

„I jeste li razgovarali za sve to vreme koje ste proveli zajedno?“

Korlis klimnu, a Rulej istovremeno odmahnu glavom. Dotaknuli klijenta po ruci upozoravajući ga da se uzdrži od ispoljavanja negodovanja.

„Da, razgovarali smo“, reče Korlis.

„O čemu?“

„Uglavnom o cigaretama. Obojici su nam trebale, ali u zatvoru vam ne daju da pušite.“

Korlis obema rukama načini pokret šta da se radi, a nekoliko porotnika - po svoj prilici, pušači - osmehnu se i klimnu glavom.

„Jeste li u nekom trenutku pitali gospodina Ruleja zašto je u zatvoru?“, upita Minton.

„Da, jesam.“

„Šta vam je rekao?“

Brzo sam ustao i uložio prigovor, ali je on isto tako brzo odbijen.

„Šta vam je rekao, gospodine Korlise?“, ponovi Minton nestrpljivo.

„Pa, prvo je on pitao mene zašto sam ja tamo i rekao sam mu. Onda sam ja njega pitao zašto je tamo i odgovorio mi je: ‘Jer sam jednoj kučki dao tačno ono što je zaslužila.’ „

„Tim recima?“

„Da.“

„Je li objasnio šta pod tim misli?“

„Ne. Ne o tome.“

Nagnuh se napred čekajući da Minton postavi sledeće logično pitanje. Ali nije to učinio. Nastavio je: „Dakle, gospodine Korlise, jesmo li vam ja ili javno tužilaštvo obećali bilo šta u zamenu za vaše svedočenje?“

„Niste. Samo sam mislio da je ispravno da svedočim.“

„Koji je status vašeg slučaja?“

„Optužbe protiv mene još su na snazi, ali izgleda da će biti odbačene ako uspem da završim program. Bar što se tiče droga. Još ne znam za provalu.“

„Ali ja vam nisam obećao nikakvu pomoć u tom slučaju, je li tačno?“

„Ne, gospodine, niste.“

„Je li vam iko iz okružnog tužilaštva obećao takvu pomoć?“

„Nije, gospodine.“

„Nemam više pitanja.“

Sedeo sam nepomično i zurio u Korlisa. Ostavljao sam utisak čoveka koji je ljut, ali nije načisto šta da preduzme. Najzad me sutkinja podstače da reagujem.

„Gospodine Halere, unakrsno?“

„Da, poštovana sutkinjo.“

Ustao sam i osvrnuo se ka vratima kao da se nadam da odande stigne neko čudo. Zatim pogledah na veliki sat iznad vrata i videh da je pet do deset. Dok sam se okretao svedoku, primetih da nisam izgubio Karlenu. Još je bio u poslednjem redu i zlobno se smeškao. Shvatih da mu je to možda prirodna grimasa.

Okrenuh se svedoku.

„Gospodine Korlise, koliko vam je godina?“

„Četrdeset tri.“

„Zovu vas Dvejn?“

„Tako je.“

„Imate li još neka imena?“

„Dok sam rastao, zvali su me Di Džej. Svi su me zvali tako.“

„A gde ste odrasli?“

„U Mesi, u Arizoni.“

„Gospodine Korlise, koliko su vas puta hapsili?“

Minton stavi prigovor, ali ga sutkinja odbaci. Znao sam da će mi dati mnogo slobode u ispitivanju ovog svedoka, jer sam, navodno, ja bio oštećen zakasnelim manevrom tužioca.

„Koliko su vas puta hapsili ranije, gospodine Korlise?“, ponovili.

„Mislim, oko sedam puta.“

„Dakle, proveli ste poprilično vremena iza rešetaka, je l’ da?“

„Može se reći?“

„Sve u oblasti Los Anđelesa?“

„Uglavnom. Ali ranije su me hapsili i u Finiksu.“

„Vi, prema tome, znate kako sistem funkcioniše, zar ne?“

„Samo pokušavam da preživim.“

„A preživljavanje znači da ponekad potkazujuete druge zatvorenike, je li tako?“

„Poštovana sutkinjo?“, reče Minton, spreman da prigovori.

„Sedite, gospodine Mintone“, reče Fulbrajtova.

„Dala sam vam veliki popust kada sam vam dozvolila da uvedete ovog svedoka. Sada gospodin Haler ima pravo na istu takvu toleranciju. Neka svedok odgovori na pitanje.“

Stenograf ponovo pročita pitanje Korlisu.

„Valjda.“

„Koliko ste puta cinkarili nekog zatvorenika?“

„Ne znam. Nekoliko puta.“

„Koliko ste puta izlazili na sud kao svedok optužbe?“

„I u slučajevima kada sam ja bio okrivljen?“

„Ne, gospodine Korlise. Za optužbu. Koliko ste puta svedočili protiv nekog drugara iz zatvora u prilog optužbe?“

„Mislím da mi je ovo četvrti put.“

Izgledao sam iznenađen i zgrožen, mada nisam bio nijedno ni drugo.

„Pa vi ste onda profesionalac, je li? Može se, maltene, reći da vam je zanimanje narkomanska zatvorska ptičica koja cinkari?“

„Samo govorim istinu. Ako mi ljudi kažu loše stvari, osećam obavezu da to prijavim.“

„Ali vi navodite ljude da vam se povere, je li tako?“

„Ne, zaista ne. Valjda sam samo neko ko deluje prijateljski.“

„Delujete prijateljski? I vi od ove porote očekujete da vam je čovek koga ne poznajete... potpuni stranac... s neba pa u rebra rekao daje dao kučki ono što je zaslužila. Je li to tačno?“

„Tako je rekao.“

„Dakle, pomenuo je to kao uzgred, a onda ste nastavili razgovor o cigaretama, ili se varam?“

„Nije baš tako.“

„Nije baš tako? Šta hoćete da kažete time da nije baš tako?“

„Rekao mi je da je to radio i ranije. Reкао je da se ranije uvek izvlačío i da će se izvući i sada. Hvalio se time i rekao mi da je ranije ubio kučku i izvukao se.“

Za trenutak sam se ukočio. Onda sam brzo pogledao u Ruleja, koji je sedeo kao skamenjen od zaprepašćenja, i opet se okrenuo svedoku.

„Vi...“

Započeo sam i prekinuo, kao čovek na minskom polju koji je upravo čuo klik pod nogom. Pogled pozadi mi otkri da se Mintonovo telo ukrutilo i da su mišići napeti.

„Gospodine Halere?“, opomenu me sutkinja.

Prestadoh da zurim u Korlisa i pogledah sutkinju.

„Poštovana sutkinjo, u ovom času nemam više pitanja.“

Minton se diže sa stolice kao bokser koji žuri da izađe iz svog ugla i napadne okrvavljenog protivnika.

„Dodatno, gospodine Mintone?“, upita Fulbrajtova.

Ali on je već bio za govornicom.

„Svakako, poštovana sutkinjo.“

Pogledao je prvo porotu, kao da želi da podvuče važnost predstojećeg ispitivanja, a zatim Korlisa.

„Rekli ste da se hvalio, gospodine Korlise. Kako to?“

„Da, kazao mi je da je jedanput zaista ubio neku devojkicu i da mu je to prošlo.“

Ustadoh.

„Poštovana sutkinjo, ovo nema nikakve veze sa sadašnjim suđenjem, a odbrani nisu predloženi nikakvi dokazi o ovom opovrgavanju. Svedok ne može...“

„Poštovana sutkinjo“, prekide me Minton.

„Ovu informaciju je izneo na videlo sam branilac. Optužba ima pravo da je sledi.“

„Dopustiću“, reče Fulbrajtova.

Seo sam naizgled potišten. Minton se lati posla. Išao je pravo tamo gde sam želeo da ide.

„Gospodine Korlise, je li gospodin Rulej iznosio ikakve pojedinosti o tom ranijem događaju kada je rekao da je ubio neku ženu?“

„Nazvao je devojkicu zmijskom igračicom. Igrala je u nekom klubu u kojem je bajagi bila u zmijskom gnezdu.“

Osetih kako mi Rulej obavija prste oko bicepsa i steže me. Dunu mi u uvo svoj vreli dah.

„Šta je ovo, do kurca?“, prošaputa.

Okrenuh se k njemu.

„Ne znam. Šta ste, do đavola, rekli ovom tipu?“

Čuo sam kako škripi zubima dok šapuće.

„Nisam mu rekao ništa. Ovo je nameštaljka. Pakujete mi!“

„Ja? Šta to buncate? Kažem vam, nije bilo šanse da stignem do tog čoveka u zatvoru. Ako mu vi niste rekli ovo sranje, rekao mu je neko drugi. Napregnite mozak. Ko?“

Okrenuo sam se i pogledao Mintona, koji je stajao za govornicom i nastavljao da ispituje Korlisa.

„Je li gospodin Rulej rekao išta više o toj igračici koju je ubio?“, upita on.

„Ne, to je bilo sve što je rekao.“

Minton proverio svoje beleške da vidi ima li još nešto, a onda klimnu glavom samome sebi.

„Nemam ništa više, poštovana sutkinjo.“

Sutkinja me pogleda. Gotovo da sam joj na licu otkrio sažaljiv izraz.

„Nastavlja li odbrana unakrsno ispitivanje ovog svedoka?“

Pre nego što sam stigao da odgovorim, začuh neki šum u zadnjem delu sudnice i, kada sam se okrenuo, videh da ulazi Lorna Tejlora. Požurila je ka pregradi prolazom između sedišta.

„Poštovana sutkinjo, smem li za trenutak da se posavetujem sa svojom saradnicom?“

„Požurite, gospodine Halere.“

Sreo sam Lornu kod vrata pregrade i uzeo od nje video-traku i jedan list hartije, obavijen gumicom. Po ranijem dogovoru, ona mi šapnu na uvo.

„Sada treba da glumim da ti šapućem nešto vrlo važno“, reče.

„Kako napreduje?“

Klimnuo sam glavom dok sam skidao gumicu s trake i gledao hartiju.

„Stigla si u pravi čas“, odgovorili šapatom.

„Sada sam spreman.“

„Mogu li da ostanem da gledam?“

„Nemoj, hoću da ideš odavde. Ne želim da te neko ispituje kad ja završim.“

Klimnuh glavom, a ona takođe klimnu i ode. Odoh do govornice.

„Nema unakrsnog, poštovana sutkinjo.“ Seo sam i čekao. Rulej me zgrabi za ruku.

„Šta to radite?“ Odgurnuh ga.

„Ne dodirujte me. Imamo nove informacije koje ne možemo da iznesemo u unakrsnom.“

Usredsredih se na sutkinju.

„Imate li još svedoka, gospodine Mintone?“ upita ona.

„Ne, poštovana sutkinjo. To je sve za opovrgavanje.“ Sutkinja klimnu glavom.

„Svedok je razrešen.“

Mijan se preko sudnice uputi ka Korlisu. Sutkinja me pogleda, a ja počeh da ustajem.

„Gospodine Halere, pobijanje?“

„Da, poštovana sutkinjo, odbrana bi htela da pozove D. Dž. Korlisa da se vrati na pult za svedoka radi pobijanja.“

Mijan zastade kao ukopan, a pogledi svih prisutnih usmeriše se k meni. Podigoh video-traku i hartiju koje mi je donela Lorna.

„Imam nove informacije o gospodinu Korlisu, poštovana sutkinjo. Nisam mogao da ih iznesem na unakrsnom.“

„Vrlo dobro. Nastavite.“

„Dozvoljavate li trenutak odlaganja, sutkinjo?“

„Što kraće.“

Opet se pribih uz Ruleja.

„Čujte, ne znam šta se događa, ali ne mari“, prošaputah.

„Kako to mislite, ne mari? Jeste li...“

„Slušajte. Ne mari, jer još mogu da ga uništim. Ne mari ako kaže da ste ubili dvadeset žena. Ako je lažov, lažov je. Ako ga uništim, sve što je rekao pada u vodu. Razumete?“

Rulej klimnu glavom i učini mi se da je malo mirniji dok je razmišljao o tome.

„Onda ga uništite.“

„Hoću. Ali moram da znam. Može li da ispliva još nešto što on zna? Treba li nečega da se čuvam?“

Rulej je šaputao tiho kao da nešto tumači detetu:

„Ne znam, jer nikada nisam razgovarao s njim. Nisam toliko glup da otvaram pričaonicu o cigaretama i ubistvu s totalno jebenim strancem!“

„Gospodine Halere“, opomenu me sutkinja.

Pogledah je.

„Da, poštovana sutkinjo.“

Priđoh govornici s trakom i hartijom koja je išla uz nju. Usput kratko pogledah na galeriju i videh da je Karlen otišao. Nije bilo načina da proverim koliko je vremena ostao i šta je čuo. Lankford je takođe izašao. Ostala je samo Sobelova i izbegavala je moj pogled. Usmerih pažnju ka Korlisu.

„Gospodine Korlise, možete li da kažete poroti gde ste tačno bili kada ste od gospodina Ruleja

navodno čuli ta otkrovenja o ubistvu i napadu?“

„Kad smo bili zajedno.“

„Zajedno gde, gospodine Korlise?“

„Pa, za vreme vožnje autobusom nismo mogli da razgovaramo jer smo bili na udaljenim sedištima. Ali kada smo došli u zgradu suda, stavili su nas u istu prolaznu ćeliju s još šestoricom pritvorenika, pa smo sedeli zajedno i razgovarali.“

„Dakle, ta šestorica su svedoči da ste zaista razgovarali s gospodinom Rulejem, je li tako?“

„Trebalo bi. Bili su tamo.“

„Vi, znači, kažete da ako ih ja izvedem ovamo jednog po jednog i pitam ih jesu li primetili da vi razgovarate s gospodinom Rulejem, oni bi to spremno potvrdili?“

„Pa, trebalo bi. Ali...“

„Ali šta, gospodine Korlise?“

„Samo, oni verovatno ne bi govorili, tako vam je to.“

„Zato što niko ne voli cinkaroše, je li?“ Korlis slegnu ramenima.

„Valjda.“

„U redu, da to raspravimo. Niste razgovarali s gospodinom Rulejem u autobusu, ali ste razgovarali dok ste bili zajedno u prolaznoj ćeliji. Još negde?“

„Da, razgovarali smo kada su nas premestili u sudnicu. Dovedu vas u zastakljeni odeljak i čekate da prozovu vaš predmet. Tu smo isto razgovarali dok nije prozvan njegov predmet. On je izašao prvi.“

„To je bilo u optužnom sudu gde ste prvi put izvedeni pred sudiju?“

„Tako je.“

„Dakle, vas dvojica ste razgovarali u sudnici i tamo vam je gospodin Rulej otkrio svoju ulogu u zločinima koje ste opisali.“

„Tako je.“

„Sećate li se šta vam je tačno rekao dok ste bili u sudnici?“

„Ne, nisam siguran. Ne sećam se tačno. Mislim da mi je tu rekao za devojkicu koja je bila igračica.“

„U redu, gospodine Korlise.“

Digao sam video-traku, opisao je kao snimak prvog izvođenja pred sud Luisa Ruleja i zatražio da je uvedu kao dokazni predmet odbrane. Minton pokuša da to spreči tvrdnjom da mu nije predočena, ali sutkinja lako i po kratkom postupku odbi taj prigovor ne čekajući moje obrazloženje. On stavi nov prigovor, koji se odnosio na neutvrđenu autentičnost snimka.

„Ja samo pokušavam da sudu uštedim vreme“, rekoh.

„Ako treba, mogu da, otprilike za jedan sat, dovedem ovamo čoveka koji je ovo snimao i koji će potvrditi da je film autentičan. Ali mislim da će poštovana sutkinja moći i sama da se na prvi pogled uveri u njegovu autentičnost.“

„Dopustiću da se prikaže“, reče sutkinja.

„Kad ga odgledamo, optužba može da stavi prigovor ako bude potrebe za tim.“

U sudnicu su opet ugrurani televizor i video-plejer koji su korišćeni ranije i postavljeni pod uglom da ih vide Korlis, porota i sudija. Minton je morao da pomeri stolicu u stranu, prema porotničkim klupama, da bi nesmetano gledao u ekran. Traka je puštena. Film je trajao dvadeset minuta i prikazivao je Ruleja od trenutka kada je ušao u sudnicu iz pritvorskog bloka dok ga nisu izveli na raspravu o kauciji. Rulej ni u jednom trenutku nije razgovarao ni sa kim osim sa mnom. Kada se traka završila, nisam tražio da se televizor ukloni, za slučaj da nam zatreba ponovo. Obratio

sam se Korlisu s primesom žuči u glas: „Gospodine Korlise, jeste li na traci uočili trenutak u kojem razgovarate s gospodinom Rulejem?“

„Ovaj, nisam. Ja...“

„Pa ipak, svedočili ste pod zakletvom i pretnjom kazne za krivokletstvo da vam je on priznao zločine dok ste obojica bili u sudnici, je li?“

„Znam da sam to rekao, ali mora da sam se prevario. Sigurno mi je sve to rekao dok smo bili u prolaznoj ćeliji.“

„Lagali ste porotu, zar ne?“

„Nisam hteo. Tako sam se sećao, ali izgleda da sam se prevario. Bio sam navaren i tog jutra sam se vraćao iz stanja drogiranosti. Bio sam malo zbrkan.“

„Reklo bi se da je tako. Da vas nešto pitam, jeste li bili zbrkani i onda kada ste svedočili protiv Frederika Bentlija hiljadu devetsto osamdeset devete?“

Korlis usredsređeno nabra veđe, ali ne odgovori.

„Sećate se Frederika Bentlija, je li?“ Minton ustade.

„Prigovor. Hiljadu devetsto osamdeset devete? Kuda to vodi?“

„Poštovana sutkinjo“, rekoh.

„Vodi utvrđivanju verodostojnosti svedoka. To je nesumnjivo značajno pitanje.“

„Povežite tačke, gospodine Halere“, naredi sutkinja.

„Brzo.“

„Da, poštovana sutkinjo.“

Digao sam list hartije i poslužio se njime kao rekvizitom dok sam Korlisu postavljao poslednja pitanja.

„Godine hiljadu devetsto osamdeset devete vi ste svojim svedočenjem pomogli da Frederik Bentli bude osuđen za silovanje šesnaestogodišnje devojčice u njenom krevetu, u Finiksu. Sećate li se toga?“

„Kao kroz maglu“, reče Korlis.

„Bogzna koliko sam droge uzeo otada.“

„Na tom suđenju ste svedočili da vam je on priznao daje izvršio to krivično delo dok ste obojica bili zajedno u policijskom pritvoru. Je li to tačno?“

„Kao što rekoh, teško mi je da se setim nečega što je bilo tako davno.“

„Policija vas je smestila u istu pritvorsku ćeliju, jer su znali da ste spremni da cinkarite makar morali da izmišljate, zar ne?“

Dizao sam glas sa svakim pitanjem.

„Ne sećam se“, uzvratila Korlis.

„Ali ne izmišljam.“

„Posle osam godina, čovek za koga ste svedočili daje u razgovoru s vama priznao krivicu, oslobođen je odgovornosti za to delo jer je analiza DNK pokazala daje seme devojčinog napadača pripadalo drugom muškarcu. Je li to istina, gospodine?“

„Ne znam... hoću da kažem... bilo je davno.“

„Sećate li se da vam se povodom puštanja na slobodu Frederika Bentlija javljao jedan reporter dnevnog lista Arizona star7.“

„Nejasno. Sećam se da me je neko zvao, ali nisam ništa rekao.“

„On vam je kazao da je analizom DNK dokazano da je Frederik Bentli nevin i pitao vas je jeste li isfabrikovali Bentlijevo priznanje, je li?“

„Ne znam.“

Digao sam hartiju koju sam stezao u ruci i podigao je ka sudijskom stolu.

„Poštovana sutkinjo, ovde imam članak iz arhive Arizona stara. Objavljen je devetog februara hiljadu devetsto devedeset sedme. Članica moje ekipe otkrila ga je na kompjuteru u kancelariji dok je pretraživala internet u potrazi za imenom D. Dž. Korlis. Tražim da se označi kao dokaz odbrane i uvede u dokazne materijale kao istorijski dokument koji potvrđuje priznanje ćutanjem.“

Moj zahtev izazva brutalan sukob s Mintonom, koji mu ospori pravnu utemeljenost i dovede u pitanje autentičnost izvora. Sutkinja najzad odluči u moju korist. Izgledalo je da je ogorčenje koje sam glumio prešlo delimično i na nju, pa su Mintonovi izgledi da uspe bili neznatni.

Sudski izvršitelj odnese Korlisu odštampani tekst iz kompjutera i sutkinja mu naloži da ga pročita.

„Ne čitam baš dobro, sutkinjo“, reče on.

„Pokušajte, gospodine Korlise.“

Korlis uze hartiju i nagnu se nad nju dok je čitao.

„Glasnije, molim“, viknu Fulbrajtova.

Korlis pročisti grlo i zapinjući stade da čita:

„Jedan čovek, greškom osuđen za silovanje, pušten je u subotu iz kaznionice u Arizoni i zarekao se da će tražiti pravdu za druga lažno optužena lica. Tridesetčetvorogodišnji Frederik Bentli proveo je u zatvoru skoro osam godina zbog napada na jednu šesnaestogodišnju devojčicu iz Tempea. Žrtva oblube je identifikovala Bentlija, svog suseda, a analiza krvi je odgovarala tipu semena uzetog iz silovane žrtve. Optužbu je podupreo jedan doušnik koji je na suđenju svedočio da mu je Bentli priznao daje izvršio to krivično delo dok su bili zajedno u pritvorskoj ćeliji. Bentli je uvek tvrdio da je nevin, i za vreme suđenja, i posle presude. Kada su sudovi u državi prihvatili analizu DNK kao validan dokaz, Bentli je angažovao advokata da se izbori za takvu analizu semena uzetog iz žrtve posle napada. Ranije ove godine sudija je naložio obavljanje takve analize i rezultati su pokazali da Bentli nije bio napadač.

Na konferenciji za štampu juče, u Arizona Biltmoru, novooslobođeni Bentli je najoštrije kritikovao doušničke metode i zatražio od državne zakonodavne vlasti da propiše stroga pravila za policiju i tužioce koji žele da ih koriste.

Poznat je identitet doušnika koji je pod zakletvom svedočio da mu je Bentli priznao silovanje. To je D. Dž. Korlis, čovek iz Mese, tada uhapšen kao narkoman. Korlis je u subotu odbio da komentariše vest o Bentlijevom oslobađanju i da odgovori na pitanje zašto je izmislio dokaze protiv njega. Na konferenciji za štampu Bentli je optužio Korlisa da je dobro poznat policiji kao cinkaroš i da su ga u više mahova koristili da se približi osumnjičenima. Bentli tvrdi da Korlis praktikuje da izmišlja priznanja ako ne može da ih izmami od osumnjičenih. Slučaj protiv Bentlija...’,,

„U redu, gospodine Korlise“, rekoh.

„Mislim da je to dovoljno.“

Korlis spusti štampanu stranicu i pogleda me kao dete koje je otvorilo prepun ormar, pa se sve srušilo na njega.

„Jeste li ikada odgovarali za krivokletstvo u Bentlijevom slučaju?“, upitah.

„Ne, nisam“, odgovori on energično, kao da ga to oslobađa odgovornosti.

„Da li zato što je policija bila saučesnik u podmetanju dokaza protiv gospodina Bentlija?“

Minton stavi prigovor i reče: „Siguran sam da gospodin Korlis nemapojma šta je uticalo na odluku hoće li ili neće odgovarati za krivokletstvo.“

Fulbrajtova usvoji prigovor, ali bilo je to nevažno. Diskreditovao sam ovog svedoka toliko da mu više nije bilo spasa. Samo sam prešao na sledeće pitanje: „Jeste li imali podršku nekog tužioca ili

policajca da se približite gospodinu Ruleju i navedete ga da vam se poveri?“

„Ne, bio je to srećan slučaj, mislim.“

„Nisu vam tražili da izmamite priznanje od gospodina Ruleja?“

„Ne, nisu.“

Dugo sam zurio u njega s neskrivenim gađenjem.

„Nemam više pitanja.“

Vratio sam se na svoje mesto glumeći gnev i ljutito spustio kasetu preda se, na sto odbrane.

„Gospodine Mintone?“, obrati mu se sutkinja.

„Nemam više pitanja“, uzvрати on slabim glasom.

„U redu“, reče Fulbrajtova brzo.

„Raspustiću porotu ranije za ručak. Želim da se svi vrate ovamo tačno u jedan.“

Izveštačeno se osmehnula poroti i zadržala grimasu dok nisu napustili sudnicu. Čim su se vrata za njima zatvorila, osmeh joj nestade s lica.

„Želim da vidim advokate u svojoj kancelariji“, reče ona.

„Odmah.“

Nije čekala da odgovorimo. Otišla je tako brzo da je crna odora lepršala oko nje kao plašt smrti s kosom.

Kada smo Minton i ja ušli u kancelariju sutkinje Fulbrajt, ona je već bila pripalila cigaretu. Pošto je duboko uvukla dim, ugasila ju je na jedan stakleni pritiskivač za hartiju i ubacila u vrećicu od nezapaljive plastike s patent zatvaračem, koju je izvadila iz tašne. Zatvorila je vrećicu, savila je i vratila u tašnu. Uklonila je dokaze svog prekršaja od noćnih čistačica i svih drugih. Odbila je dim ka otvoru za ventilaciju na tavanici i spustila pogled na Mintona. Sudeći po izrazu njenog lica, bio sam srećan što nisam na njegovom mestu.

„Gospodine Mintone, koji ste kurac napravili od mog suđenja?“

„Poštovana...“

„Zavežite i sedite. Obojica.“

Poslušali smo je. Sutkinja se pribra i nagnu preko stola. I dalje je gledala Mintona.

„Ko je posvetio dužnu pažnju ovom vašem svedoku?“, upita ona hladno.

„Ko je ispitivao biografiju?“

„Ovaj, bio bih to... u stvari, nismo išli dalje od njegove prošlosti ovde, u Los Angelesu. Nije bilo opomena, zastavica koje bi nas upozorile na oprez. Tražio sam mu ime u kompjuteru, ali nisam koristio inicijale.“

„Koliko je puta korišćen u ovoj oblasti ne računajući današnji dan?“

„Samo jedanput na sudu. Ali davao je informacije u tri registrovana slučaja. Nisam našao ništa o Arizoni.“

„Zar se niko nije setio da proveriti je li ovaj tip bio negde drugde ili je koristio varijacije svog imena?“

„Izgleda da nije. Predala mi ga je prvobitna tužiteljka u ovom slučaju. Pretpostavio sam da ga je ona proverila.“

„Koješta“, rekoh.

Sutkinja se okrete da me pogleda. Mogao sam da mirno sedim i pustim da Minton potone, ali nisam hteo da mu dozvolim da sa sobom povuče i Megi Makferson.

„Prvobitna tužiteljka je bila Megi Makferson“, rekoh.

„Slučaj je bio u njenoj nadležnosti oko tri sata. Ona mi je bivša žena i dobro je znala da posle prvog izvođenja optuženog mora da se povuče. Dobili ste taj slučaj istog dana, Mintone. Kada bi stigla da ispituje prošlost vašeg svedoka, pogotovu ako imamo u vidu da je taj tip izmileo ispod kamena tek pošto je i sam prvi put izveden pred sudiju? Predala vam ga je i to je to.“

Minton zausti da nešto kaže, ali sutkinja ga preseče: „Nevažno je staje ko trebalo da uradi. Postupak je u svakom slučaju bio nepravilan i, po mom mišljenju, dovođenjem ovog svedoka tužilaštvo se teško ogrešilo o svoju dužnost.“

„Poštovana sutkinjo“, uzviknu Minton.

„Ja...“

„Zadržite izgovore za svog šefa. Njega morate ubediti. Koja je poslednja nagodba koju je država ponudila gospodinu Ruleju?“

Minton je sedeo kao oduzet i nesposoban da išta kaže. Odgovorili umesto njega: „Običan napad, šest meseci u oblasnom.“

Sudija diže obrvu i pogleda me.

„I vi to niste prihvatili?“

Odmahnuh glavom.

„Moj klijent neće osudu. Uništila bi ga. Kocka se na odluku porote.“

„Želite poništenje procesa?“⁶⁵ upita ona.

Nasmejao sam se i odmahnuo glavom.

„Ne, ne želim poništenje procesa. To bi samo dalo vremena tužilaštvu da počisti đubre, prestroji se i udari jače na mog klijenta.“

„Šta onda želite?“, upita ona.

„Šta želim? Najpogodnija varijanta bi bila odluka porote po pravnom uputstvu sudije. Konačna presuda posle koje optužba ne može da se vrati u igru. U protivnom, idemo do kraja.“

Sutkinja klimnu glavom i sastavi ruke na stolu.

„Odluka po pravnom uputstvu bila bi besmislena, poštovana sutkinjo“, pobuni se Minton, kome se najzad vratila moć govora.

„Suđenje je ionako pri kraju. Sačekajmo odluku. Porota to zaslužuje. Nema razloga da se obustavlja ceo postupak zbog jedne greške tužilaštva.“

„Ne budite glupi, gospodine Mintone“, odbrusi sutkinja.

„Ovde ne raspravljamo o tome šta porota zaslužuje. A što se mene tiče, jedna greška kakvu ste vi napravili sasvim je dovoljna. Ne želim da mi drugostepeni sud odbaci presudu, a to bi se sigurno desilo. Onda bih ja ispaštala zbog vašeg neprofesionalnog...“

„Nisam znao za Korlisovu prošlost!“, izjavi Minton energično.

„Bog mi je svedok da to nisam znao.“

Izrekao je ove reči tako odlučno da je u prostoriji za trenutak zavladao tajac. Ali postarao se da brzo popunim prazninu.

„Baš kao što niste znali za nož, Tede?“

Fulbrajtova pogleda Mintona, pa mene i ponovo Mintona.

„Kakav nož?“, upita.

Minton je ćutao.

„Kažite joj“, reko.

Minton odmahnu glavom.

„Ne znam o čemu govorite.“

„Kažite mi onda vi“, reče mi sutkinja.

„Sutkinjo, ako čekate da vam tužilaštvo predoči činjenice, od početka ste u neravnopravnom položaju“, reko.

„Svedoči nestaju, priče se menjaju, možete da izgubite slučaj zato što sedite i čekate.“

„U redu, dakle, šta je s tim nožem?“

„Morao sam da pokrenem istragu. Zato sam rekao svom detektivu da uđe na mala vrata i pribavi mi izveštaje. To je uobičajena praksa. Ali čekali su ga na krivini i podmetnuli mu lažan izveštaj o nožu, tako da nisam znao ništa o inicijalima. Saznao sam to tek iz zvanično predodčenog paketa.“

Sutkinja strogo stisnu usne.

„To je bilo delo policije, ne tužilaštva“, reče Minton brzo.

„Pre trideset sekundi tvrdili ste da ne znate o čemu on govori“, reče Fulbrajtova.

„Sada odjednom znate. Ne zanima me ko stoji iza toga. Hoćete li da kažete da se to zaista dogodilo?“

Minton oklevajući klimnu glavom.

„Da, poštovana sutkinjo. Ali kunem se da nisam.“

„Znate li šta mi to govori?“, prekide ga sutkinja.

„Govori mi da se optužba od početka do kraja ovog procesa držala nepošteno. Nije važno ko je šta uradio ni da li je detektiv gospodina Halera možda postupio nepropisno. Država mora da bude

iznad toga. A sudeći po onome što sam danas videla u svojoj sudnici, bila je sve samo ne to.“

„Poštovana sutkinjo, to još nije razlog...“

„Prekinite, gospodine Mintone. Mislím da sam dovoljno čula. Sada želim da obojica odete. Kroz pola sata biću za sudijskim stolom i saopštiću vam kako ćemo ovo razrešiti. Još nisam odlučila šta ću da učinim, ali kako god da resim, neće vam se dopasti ono što kažem, gospodine Mintone. I nalažem vam da vaš šef gospodin Smitson bude u sudnici da to čuje.“

Ustadoh. Minton se ne pomeri. Kao da se skamenio na stolici.

„Rekla sam da izađete!“, viknu sutkinja.

Pratio sam Mintonu pored službenog mesta pisara i dalje, u sudnicu. Bila je prazna ako se izuzme Mijan, koji je sedeo za pultom izvršitelja. Uzeo sam aktentašnu sa stola odbrane i krenuo ka vratima.

„Hej, Halere, sačekajte malo“, reče Minton, koji je skupljao materijale s tužilačkog stola. Zastadoh kod izlaza iz pregrade i osvrnuh se.

„Šta je?“

Minton mi priđe i pokaza ka sporednom izlazu iz sudnice.

„Hajdemo tamo.“

„Napolju me čeka klijent.“

„Samo dođite.“

On pođe ka vratima, a ja za njim. Minton zastade da mi se obrati u istom predsoblju u kojem sam se prekjuče sukobio s Rulejem. Ali ne progovori. Još je birao reči. Reših da ga gurnem još malo.

„Dok vi odete po Smitsona, mislim da ću trknuti do kancelarije Tajmsa na prvom spratu i postarati se da reporter tamo sazna da se ovde za pola sata očekuje vatromet.“

„Čujte“, zaštekta Minton.

„Moramo ovo da raspravimo.“

„Mi?“

„Samo odložite Tajms, važi? Kažite mi broj svog mobilnog i dajte mi deset minuta.“

„Zašto?“

„Da odem do nadležstva i vidim šta mogu da uradim.“

„Ne verujem vam, Mintone.“

„Čujte, ako vam je stalo do vašeg klijenta više nego do jeftinog novinskog naslova, verujte mi makar tih deset minuta.“

Odvojih pogled od njegovog lica pretvarajući se da razmišljam o tom predlogu. Onda ga opet pogledah. Lica su nam bila udaljena nešto više od pola metra.

„Znate, Mintone, progutao bih vaše svinjarije. I nož, i aroganciju, i sve ostalo. Ja sam profesionalac i svakodnevno moram da podnosim tužilačka sranja. Ali kada ste tamo unutra pokušali da se izvadite za Korlisa tako što ćete da svalite krivicu na Megi Makferson, resio sam da se s vama obračunam bez milosti.“

„Čujte, nisam namerno...“

„Mintone, osvrnite se. Ovde nema nikoga osim nas dvojice. Nema kamere, nema video-trake, nema svedoka. Možete li da stojite preda mnom i tvrdite da nikada niste čuli za Korlisa do jučerašnjeg sastanka kolegijuma?“

Reagovao je tako što mi je ljutito uperio prst u lice.

„A možete li vi da stojite preda mnom i tvrdite da nikada niste čuli za njega do jutros?“

Zurili smo jedan u drugoga jedan dug trenutak.

„Možda sam žutokljunac, ali nisam glup“, reče on.

„Cela vaša strategija se svodila na to da me navedete da pozovem Korlisa. Sve vreme ste znali šta ćete uraditi s njim. A verovatno ste za njega čuli od svoje bivše.“

„Ako možete da dokažete, dokažite“, rekoh.

„Oh, bez brige, mogao bih... da imam vremena. Ali imam samo pola sata.“

Lagano digoh ruku i pogledah na sat.

„Tačnije dvadeset šest minuta.“

„Dajte mi broj mobilnog.“

Dao sam mu ga i on ode. Čekao sam u predsoblju petnaestak sekundi pre nego što sam izašao. Rulej je stajao blizu staklenog zida koji je gledao dole, na trg. Na klupi kraj suprotnog zida sedeli su njegova majka i S. S. Dobs. Dalje u hodniku videh detektivku Sobel, koja se tamo ukotvila.

Rulej me primeti i pohita k meni. Uskoro nam priđoše njegova majka i Dobs.

„Šta se događa?“, upita Rulej prvi.

Sačekao sam da se sve troje okupe pre nego što sam odgovorio: „Mislim da sledi eksplozija.“

„Šta time hoćete da kažete?“, upita Dobs.

„Sutkinja razmatra mogućnost odluke po pravnom uputstvu. Uskoro ćemo znati.“

„Šta je odluka po pravnom uputstvu?“, upita Meri Vindzor.

„To je kada sudija preuzme odlučivanje umesto porote i izrekne oslobađajuću odluku. Ljuta je jer je Minton teško pogrešio kada je doveo Korlisa da svedoči i zbog još nekih stvari.“

„Može li ona to da uradi? Da ga jednostavno oslobodi.“

„Ona je sudija. Može što god hoće.“

„Oh, bože!“

Vindzorova prinese ruku ustima i učini mi se da će briznuti u plač.

„Rekao sam da to razmatra“, opomenuh je.

„Ne znači da će se i desiti. Ali već mi je ponudila poništenje procesa i glatko sam to odbio.“

„Odbili ste?“, zakevta Dobs.

„Zašto, za boga miloga?“

„Zato što je to besmisleno. Država bi mogla da se odmah vrati i ponovo optuži Luisa... ovog puta s jačim kartama, jer znaju naše poteze. Zaboravite na poništenje. Nije nam cilj da javno tužilaštvo učimo kako se vodi postupak. Želimo nešto nepovratno, ili ćemo čekati da porota danas donese odluku. Čak i ako bude protiv nas, imamo čvrst osnov za žalbu.“

„Nije li na Luisu da odlučuje o tome?“, upita Dobs.

„Najzad, on je...“

„Sesile, zaveži“, planu Vindzorova.

„Samo zaveži i prestani da kritikuješ sve što ovaj čovek radi za Luisa. U pravu je. Nećemo da još jednom prolazimo kroz sve ovo!“

Dobs je izgledao kao da ga je ošamarila. Činilo se kao da se skupio. Pogledao sam Meri Vindzor i video drukčije lice. Bilo je to lice žene koja je pokrenula posao ni iz čega i dospela na vrh. Sada sam i Dobsa gledao drugim očima. Shvatio sam da je verovatno od samog početka sladunjavim šapatom na uvce pokušavao da me ocrni kod nje.

Prešao sam preko toga i usredsredio se na ono najhitnije.

„Postoji samo nešto što tužilaštvo mrzi više od nepovoljne odluke porote“, rekoh.

„A to je da ih sudija obruka i donese odluku po pravnom uputstvu, naročito ako se utvrdi ozbiljna tužilačka greška. Minton je otišao da razgovara sa svojim šefom, a to je čovek koji gradi karijeru na političkim vezama i stalno drži podignut prst da vidi iz kog pravca vetar duva. Znaćemo nešto više kroz koji minut.“

Rulej je stajao tačno preda mnom. Preko njegovog ramena još sam video da Sobelova stoji u hodniku. Razgovarala je mobilnim telefonom.

„Čujte“, rekoh.

„Sve vas molim da se strpite. Ako mi se ne javi zamenik okružnog tužioca, vraćamo se u sudnicu kroz dvadeset minuta da čujemo šta će reći sutkinja. Dakle, ne udaljavajte se. A sad me izvinite. Idem u toalet.“

Ostavio sam ih i pošao kroz hodnik ka Sobelovoj. Ali Rulej se odvoji od majke i njenog advokata i sustiže me. Zgrabi me za ruku da me zaustavi.

„I dalje želim da znam kako je Korlis saznao ono sranje koje je pričao“, zatraži on nepopustljivo.

„Kakve veze ima? To nam ide u prilog. Jedino je to važno.“

Rulej mi se unese u lice.

„Taj čovek me je na mestu za svedoke nazvao ubicom. Kako nam to ide u prilog?“

„Zato što mu niko nije verovao. A sutkinja je besna jer su iskoristili profesionalnog lazova da svedoči i govori najgore stvari o vama. Odluka da takav čovek govori pred porotom, a još i da bude razotkriven kao lažov, predstavlja ozbiljan prekršaj pravila o ponašanju. Kako ne uvidate? Morao sam da dignem ulog. Bio je to jedini način da okrenem sudiju protiv tužioca. Radim tačno ono što ste tražili od mene, Luise. Oslobađam vas.“

Gledao sam ga dok je on obrađivao te podatke u glavi.

„Dakle, manite to“, rekoh.

„Vratite se majci i Dobsu i pustite me da pišam.“

On odmahnu glavom.

„Ne, neću vas pustiti, Mik.“

Zabo mi je prst u grudi.

„Još nešto se događa ovde, Mik, i ne sviđa mi se. Zapamtite dobro. Još imam vaš pištolj. A vi imate ćerku. Morate da.“

Obuhvatih šakom njegovu ruku i prste i odgurnuh ih od svojih grudi.

„Da niste više nikada pretili mojoj porodici“, rekoh besno, ali ne gubeći kontrolu.

„Ako želite da mi se osvetite, dobro, dođite i uradite ono što ste naumili. Ali ako ikada ponovo zapretite mojoj ćerci, sahraniću vas tako duboko da vas ni bog otac neće naći. Razumete li, Luise?“

On lagano klimnu glavom,

„Naravno, Mik. Tek da se razumemo.“

Pustih mu ruku i ostavih ga tamo. Pođoh ka kraju hodnika, gde su bili toaleti i gde me je, izgleda, čekala Sobelova dok je razgovarala telefonom. Koračao sam naslepo, jer mi je pretnja mojoj ćerci naprosto pomutila vid. Ali oslobodih se toga kada sam se približio Sobelovoj. Ona prekide razgovor čim sam stigao do nje.

„Detektivko Sobel“, rekoh.

„Gospodine Halere“, reče ona.

„Smem li da pitam zašto ste ovde? Jeste li došli da me uhapsite?“

„Ovde sam jer ste me pozvali, sećate se?“

„Ovaj, ne, ne sećam se.“ Oči joj se suziše.

„Rekli ste mi da treba da pratim suđenje.“

Iznenada shvatih da ona misli na neprijatan razgovor u mojoj radnoj sobi za vreme pretresa mog stana u ponedeljak uveče.

„Oh, da, zaboravio sam. Pa, milo mi je što ste me poslušali. Video sam ranije i vašeg partnera. Šta je s njim?“

„Oh, tu je negde.“

Pokušao sam da joj nešto pročitam s lica. Nije mi odgovorila na pitanje hoće li me uhapsiti. Mahnuo sam rukom kroz hodnik, prema sudnici.

„Pa, šta mislite?“

„Zanimljivo. Šteta što nisam bila muva na zidu sudijine kancelarije.“

„Pa, ostanite još malo. Nije završeno.“

„Možda i hoću.“

Moj mobilni počeo da vibrira. Zavukoh ruku pod sako i izvadili ga. Broj na ekranu mi pokaza da poziv stiže iz kancelarije zamenika okružnog tužioca.

„Moram da se odazovem“, rekoh.

„Samo izvolite“, uzvratila Sobelova.

Otvorio sam telefon i krenuo natrag hodnikom ka mestu gde je Rulej šetkao tamoamo.

„Halo?“

„Miki Halere, ovde Džek Smitson iz nadležstva zamenika okružnog tužioca. Kako ste danas?“

„Bio sam i bolje.“

„Nećete se žaliti kad čujete šta vam nudim.“

„Slušam.“

Sutkinja se zadržala u kancelariji petnaest minuta duže od pola sata, koliko nam je obećala. Svi smo je čekali. Rulej i ja smo sedeli za stolom odbrane, a Dobs i njegova majka u prvom redu. Za stolom optužbe Minton više nije solirao. Kraj njega je sedeo Džek Smitson. Mislim da se sada verovatno prvi put fizički pojavio u sudnici za godinu dana.

Minton je izgledao utučen i poražen. Dok je sedeo pored Smitsona, čovek bi pomislio da je optuženik sa svojim advokatom. Ostavljao je utisak nekoga ko je kriv po svim tačkama optužbe.

Detektiv Buker nije bio u sudnici i pitao sam se je li nečim zauzet ili se jednostavno niko nije potrudio da mu prenese neprijatno obaveštenje.

Okrenuo sam se da pogledam veliki sat na zadnjem zidu sudnice i obuhvatim pogledom galeriju. Ekran za Mintonovu pauer point prezentaciju nestao je nagoveštavajući ono što će se desiti. Video sam da Sobelova sedi u poslednjem redu, ali od njenog partnera i Karlena još nije bilo ni traga ni glasa. Nije bilo nikoga drugog osim Dobsa i Vindzoroze, a njih nisam računao. Red rezervisan za predstavnike medija bio je prazan. Mediji nisu obavešteni. Držao sam se svog dela dogovora sa Smitsonom.

Zamenik šerifa Mijan pozva sud na red, a sutkinja Fulbrajt dostojanstveno zauze mesto šireći miris jorgovana sve do stolova optužbe i odbrane. Pretpostavljao sam daje u svojoj kancelariji popušila cigaretu ili dve, pa se obilno poprskala parfemom da to prikrije.

„Čujem od svog sekretara da u slučaju ‘država protiv Luisa Ruleja’ imamo neki predlog.“ Minton ustade.

„Da, poštovana sutkinjo.“

Nije nastavio, kao da to ne može da prevali preko jezika.

„Dobro, gospodine Mintone, hoćete li mi ga poslati telepatski?“

„Ne, poštovana sutkinjo.“

Pogledao je Smitsona i sačekao da ovaj klimne glavom i dozvoli mu da nastavi.

„Država predlaže da se odbace sve optužbe protiv Luisa Rosa Ruleja.“

Sutkinja klimnu glavom kao daje očekivala taj predlog. Čuo sam dubok uzdah iza sebe i znao sam da potiče od Meri Vindzor. Zнала je šta će da se dogodi, ali je suzbijala osećanja dok nije čula da su te reči zaista izgovorene u sudnici.

„Je li to sa odricanjem prava ili bez odricanja?“, upita sutkinja.

„Odbacivanje tužbe sa odricanjem prava.“

„Jeste li sigurni, gospodine Mintone? To znači da država nepovratno gubi pravo na suđenje u istoj krivičnoj stvari.“

„Da, poštovana sutkinjo, znam“, reče Minton, ozlojeđen time što sutkinja oseća potrebu da mu objašnjava zakon.

Sutkinja nešto zapisa, a onda opet pogleda Mintonu.

„Mislim da država treba da objasni razloge ovog predloga za zapisnik. Izabrali smo porotu i slušali svedočenja duže od dva dana. Zašto se država odlučuje na ovakav korak u ovoj fazi, gospodine Mintone?“

Smitson ustade. Bio je visok, mršav čovek bledunjava lica. Uzorak tužioca. Niko ne želi debelog okružnog tužioca, a on se nadao da će jednog dana biti izabran na tu funkciju. Nosio je odelo neutralne zelenkastocrne boje s detaljima koji su mu postali zaštitni znak - kestenjastom kravatom i odgovarajućom maramicom u gornjem džepu sakoa. U krugu profesionalnih branilaca pričalo se da mu je jedan politički savetnik preporučio da odmah počne da gradi prepoznatljiv medijski imidž kako

bi glasači, kad se kandiduje, mislili da ga već poznaju. Ovo baš nije bila situacija u kojoj je žudeo da mediji prenesu njegovu sliku glasačima.

„Ako dozvolite, poštovana sutkinjo“, reče on.

„Neka se u zapisniku navede pojava zamenika okružnog tužioca Džona Smitsona, načelnika odeljenja javnog tužilaštva u Van Najsu. Dobro došao, Džek. Samo napred.“

„Sutkinjo Fulbrajt, doznao sam da u interesu pravde optužbe protiv gospodina Ruleta treba povući.“

Pogrešno je izgovorio Rulej evo ime.

„Je li to celo objašnjenje koje imate da ponudite, Džek?“, upita sutkinja.

Smitson razmisli pre nego što je odgovorio. Mada nije bilo prisutnih novinara, izveštaj o sudskom pretresu biće dostupan javnosti i sve što izjavi kasnije će moći da se pročita.

„Sutkinjo, doznao sam daje bilo nekih nepravilnosti u istrazi i kasnijem krivičnom gonjenju po službenoj dužnosti. Ova služba se zasniva na veri u svetinju našeg pravosudnog sistema. Ja lično jamčim za to u odeljenju u Van Najsu i shvatam tu dužnost vrlo, vrlo ozbiljno. Zato je za nas bolje da odustanemo od optužnice nego da pravda na bilo koji način bude ugrožena.“

„Hvala, gospodine Smitson. Osveženje je čuti takve reči.“

Sutkinja zapisa još nešto, a onda nas pogleda.

„Predlog države se usvaja“, reče ona.

„Sve optužbe protiv Luisa Ruleja odbacuju se uz odricanje od prava na obnovljeni postupak. Gospodine Ruleju, oslobođeni ste i možete ići.“

„Hvala, poštovana sutkinjo“, rekoše.

„I dalje imamo porotu, koja se vraća u jedan sat“, reče Fulbrajtova.

„Okupiću ih i objasniti im da je slučaj rešen. Ako neko od advokata želi da se vrati, sigurna sam da će porotnici imati pitanja za vas. Međutim, vaše prisustvo nije obavezno.“

Klimnuo sam glavom, ali nisam rekao da ću se vratiti. Neću. Dvanaestoro ljudi koji su mi protekle nedelje bili tako važni, jednostavno su nestali s mog radara. Nisu mi više značili ništa, kao vozači na autoputu koji voze u suprotnom smeru. Nestali su i završio sam s njima.

Sutkinja napusti mesto, a Smitson prvi ode iz sudnice. Nije imao šta da kaže ni Mintonu ni meni. Bilo mu je najvažnije da se udalji od ove tužilačke katastrofe. Pogledao sam Mintonu i video da je bled kao smrt. Pretpostavio sam da ću mu uskoro videti ime na žutim stranama. Neće ga zadržati u okružnom tužilaštvu i moraće da se pridruži redovima branilaca, jer ga je skupo koštala prva lekcija iz vođenja postupaka u slučaju teškog krivičnog dela.

Rulej je bio kraj pregrade i nagnuo se da zagrlji majku. Dobs mu stavi ruku na rame da mu čestita. Ipak, porodični advokat se još nije oporavio od onog oštrog ukora Vindzorove u hodniku.

Kada su se zagrljali završili, Rulej se okrete k meni i kolebljivo mi protrese ruku.

„Nisam se prevario u vama“, reče.

„Znao sam da ste vi pravi.“

„Hoću svoj pištolj“, rekoše ledeno, ne pokazujući nikakvu radost zbog izvojevane pobeđe.

„Naravno da hoćete.“

On se okrete svojoj majci. Začas sam oklevao, a onda sam se i sam okrenuo ka stolu odbrane. Otvorio sam aktentašnu da u nju vratim sva dokumenta.

„Majkle?“

Okrenuh se i Dobs mi pruži ruku preko pregrade. Protresoh je i klimnuh glavom.

„Dobro ste se pokazali“, reče Dobs, kao da mi je potrebno njegovo čestitanje.

„Svi vam dugujemo zahvalnost.“

„Lepo je što to kažete. Znam da ste od početka gajili sumnje u pogledu mojih sposobnosti.“

Bio sam dovoljno učtiv da ne pominjem izliv nezadovoljstva Vindzoroze u hodniku i prekor što mi je zabadao nož u leđa.

„Samo zato što vas nisam poznavao“, reče Dobs.

„Sada sam se uverio. Sada znam koga da preporučim svojim klijentima.“

„Hvala. Ali nadam se da vašim klijentima nikada neću biti potreban.“

On se nasmeja.

»I ja!“

Sada je bio red na Meri Vindzor. Ona mi pruži ruku preko ograde.

„Gospodine Halere, hvala na svemu što ste učinili za mog sina.“

„Nema na čemu“, rekoah mlako.

„Čuvajte ga.“

„Uvek to činim.“ Klimnuh glavom.

„Što ne biste izašli u hodnik, a ja ću da vam se priključim za koji minut. Moram ovde da završim nešto sa sekretarom suda i gospodinom Mintonom.“

Opet se okrenuh ka stolu. Zatim odoh do sekretarice.

„Koliko je vremena potrebno da dobijem potpisanu kopiju sudske odluke?“

„Biće gotova danas posle podne. Ako ne želite da se vraćate, možemo vam poslati vaš primerak.“

„To bi bilo sjajno. Možete li da je pošaljete i faksom?“

Sudska sekretarica obeća da će to učiniti i dadoh joj broj faksa u stanu Lorne Tejlor. Još nisam bio siguran kako ću to upotrebiti, ali verovao sam da rešenje o obustavi postupka usled neopozivog odustajanja tužioca od optužbe može da mi donese dva-tri nova klijenta.

Kada sam se okrenuo da uzmem aktentašnu i odem, primetih da je sudnicu napustila i detektivka Sobel. Ostali smo samo Minton i ja. On je stajao i skupljao svoje stvari.

„Žao mi je što nisam imao prilike da vidim vašu prezentaciju pomoću pauer pointa“, rekoah. On klimnu glavom.

„Da, bio je to dobar prikaz. Mislim da bih ubedio porotu.“ Klimnuh glavom.

„Šta ćete sada?“

„Ne znam. Pokušaću da ovo pregrmim i nekako sačuvam radno mesto.“

On gurnu materijale pod pazuhu. Nije imao aktentašnu. Trebalo je samo da ode do prvog sprata. Okrenuo se i neprijateljski me odmerio.

„Znam samo jedno. Ne želim da se nađem s druge strane barikade. Ne želim da se pretvorim u nekoga kao što ste vi, Halere. Miran san mi je važniji od toga.“

S tim recima on prođe kroz pregradu i dugačkim koracima izađe iz sudnice. Pogledah ka ženi na mestu sekretara suda da vidim je li čula šta je rekao. Ponašala se kao da nije.

Nisam žurio da ispratim Mintona. Uzeo sam aktentašnu i okrenuo se bočno da odgurnem vrata na pregradi. Pogledao sam praznu sudsku stolicu i državni grb na prednjem panelu. Klimnuo sam glavom ničemu posebno i izašao.

Rulej i njegova svita čekali su me u hodniku. Pogledao sam u oba smera i video Sobelovu kraj liftova. Razgovarala je mobilnim telefonom i izgledalo je da čeka lift, ali nisam video nijedno osvetljeno dugme.

„Majkle, možete li da nam se pridružite na ručku?“, upita Dobs spazivši me.

„Proslavićemo ovo.“

Primetih da me sada oslovljava po imenu. Posle pobede svi su vam prijatelji.

„Ovaj...“, rekoh gledajući Sobelovu.

„Mislím da neću moći.“

„Zašto? Jasno je da niste obavezni da posle podne budete u sudnici.“

Najzad pogledah Dobsa. Najradije bih rekao da neću da ručam s njima jer ne želim nikada više da vidim ni njega, ni Meri Vindzor, ni Luisa Ruleja.

„Mislím da ću ostati ovde i razgovarati s porotnicima kad se vrate.“

„Zašto?“, upita Rulej.

„Pomoći će mi da znam šta su mislili i kako smo stajali.“ Dobs me potapša po mišici.

„Uvek učite, uvek se spremate da sledeći put budete još bolji. Ne zameram vam.“

Izgledao je oduševljen što neću da im se pridružim. I ne bez razloga. Verovatno je želeo da me sada ukloni s puta kako bi popravio odnos s Meri Vindzor. Želeo je da povрати koncesiju samo za sebe.

Začuh prigušen zvonak šum lifta i osvrnuh se da pogledam niz hodnik. Sobelova je stajala pred otvorenim liftom. Učini mi se da odlazi.

Ali onda Lankford, Karlen i Buker izadoše iz lifta i priključiše se Sobelovoj. Okrenuše se i uputiše k nama.

„Onda ćemo vas ostaviti“, reče Dobs, leđa okrenutih detektivima koji su prilazili.

„Imamo rezervacije kod Orsa, a bojím se da već kasnimo, jer treba da pređemo brdo.“

„U redu“, rekoh i dalje gledajući niz hodnik.

Dobs, Vindzorova i Rulej se okrenuše da odu baš kada su nam se detektivi približili.

„Luise Ruleju“, obrati mu se Karlen.

„Uhapšeni ste. Okrenite se, molim, i stavite ruke iza leđa.“

„Ne!“, vrisnu Meri Vindzor.

„Ne smete...“

„Šta ovo znači?“, kriknu Dobs.

Karlen ne odgovori i ne sačeka da ga Rulej poslušá. Prišao je i grubo povukao Ruleja, koji je bio prisiljen da se okrene i pogled mu se sreo s mojim.

„Šta je sada, Mik?“, upita on pribrano.

„Ovo ne srne da se dogodi.“

Meri Vindzor krenu k njemu.

„Ruke dalje od mog sina!“

Zgrabila je Karlenu s leđa, što natera Bukera i Lankforda da priskoče i zadrže je, blago ali energično.

„Gospođo, udaljite se“, naredi Buker.

„Ili ćemo vas privesti.“

Karlen izrecitova Ruleju upozorenje Miranda. Vindzorova se povuče, ali ne učuta.

„Kako se usuđujete? Ne smete ovo da radite.“

Telo joj se pomeralo u mestu kao da je samo nevidljive ruke zadržavaju da opet ne nasrne na Bukera.

„Majko“, reče Rulej glasom koji je bio ubedljiviji i smireniji od glasa ijednog detektiva.

Vindzorova popusti. Ali ne i Dobs.

„Zašto ga hapsite?“, zahtevao je da mu kažu.

„Jer je pod sumnjom za ubistvo“, reče Karlen.

„Ubistvo Marte Renterije.“

„Nemoguće!“, uzviknu Dobs.

„Dokazano je da je laž sve što je onaj svedok Korlis izjavio. Jeste li poludeli? Sutkinja je upravo odbacila slučaj zbog tih laži.“

Karlen prekide recitovanje prava Ruleju i pogleda Dobsa.

„Ako je sve laž, kako znate daje govorio o Marti Renteriji?“

Dobs uvide svoju grešku i odmače se od grupe. Karlen se osmehnu.

„Da, to sam i mislio“, reče.

Zgrabio je Ruleja za lakat i okrenuo ga.

„Hajdemo“, reče.

„Mik?“, reče Rulej.

„Detektive Karlene“, reko.

„Smem li za trenutak da razgovaram sa svojim klijentom?“

Karlen me pogleda, učini mi se da me odmerava, a zatim klimnu glavom.

„Jedan minut. Kažite mu da ne pruža otpor i biće mu mnogo lakše.“

Gurnuo je Ruleja k meni. Uхватih ga za ruku i povukoh nekoliko koraka u stranu, taman toliko da možemo privatno da razgovaramo ako smo tihi. Približih mu se i došapnuh: „To je to, Luise. Ovo je rastanak. Više mi nisi klijent. Odsad se snalazi sam. Nađi novog advokata.“

Otkrih šok u njegovim očima. Zatim mu se lice smrača od gneva skupljenog u nemilosrdno žarište. Bio je to najčistiji bes i shvatih da su taj bes morale da vide i Redžina Kampo i Marta Renterija.

„Ne treba mi advokat“, reče on.

„Misliš da oni mogu da iskonstruišu optužnicu na osnovu onoga što si nekako udesio da kaže onaj lažljivi cinkaroš? Razmisli bolje.“

„Neće im trebati taj cinkaroš, Luise. Veruj mi, otkriće više. Verovatno već imaju više.“

„A šta je s tobom, Mik? Da ne zaboravljaš nešto? Ja imam...“

„Znam. Ali to više nije važno. Ne treba im moj pištolj. Već imaju sve što im treba. Ali što god da mi se desi, znaću da si ti pao zahvaljujući meni. A na kraju, posle suđenja i svih žalbi, kada ti najzad zabodu onu iglu u ruku, ja ću biti taj koji ti daje smrtonosnu injekciju, Luise. Seti se toga.“

Osmehnuh se bez trunke humora i približih mu se još više.

„Ovo ti je za Raula Levena. Možda nećeš pasti zbog njega, ali ne zavaravaj se, padaš u svakom slučaju.“

Sačekao sam trenutak da mu to dopre do svesti, a onda odstupio i klimnuo glavom Karlenu. On i Buker priđoše Ruleju svaki s po jedne strane i uhvatiše ga za mišice.

„Napakovao si mi“, reče Rulej nekako uspevši da zadrži mir.

„Ti nisi advokat. Radiš za njih.“

„Hajdemo“, reče Karlen.

Povukli su ga, ali on im se za trenutak otrže i preseče me besnim pogledom.

„Nije gotovo, Mik“, reče on.

„Biću napolju do sutra izjutra. Šta ćeš onda? Razmisli o tome. Šta ćeš da radiš onda? Ne možeš sve da zaštitiš.“

Čvršće su ga stegli i grubo povukli k liftovima. Ovog puta Rulej je pošao s njima bez opiranja. Na pola puta kroz hodnik u pravcu lifta, dok su ga majka i Dobs pratili u stopu, osvrnuo se da me pogleda preko ramena. Osmehnuo se i nešto u tom osmehu doslovce me preseče.

Ne možeš sve da zaštitiš.

Ledena jeza prođe mi kroz grudi.

Neko je čekao kod lifta i otvorio vrata baš kada je grupa stigla do njih. Lankford dade znak toj osobi da se povuče i uđe u lift. Ugurali su Ruleja. Dobs i Vindzorova su pokušali da ih prate, ali Lankford ih zaustavi pokretom ruke. Vrata lifta počеше da se zatvaraju, a Dobs ljutito i nemoćno pritisnu dugme susednog.

Nadao sam se da više nikada neću videti Luisa Ruleja, ali strah mi je ostao zarobljen u grudima i lepršao je kao noćni leptir, nemoćan da se otrgne od fenjera na terasi. Okrenuo sam se i gotovo se sudario sa Sobelovom. Nisam primetio da je ona ostala iza drugih.

„Imate dovoljno, je li?“, rekoh.

„Kažite mi da ne biste reagovali ovako brzo da nemate dovoljno dokaza da ga zadržite.“

Ona odgovori tek pošto me je duže vreme posmatrala: „O tome ne odlučujemo mi. Na redu je okružno tužilaštvo. Verovatno zavisi od onoga što će izvući iz njega prilikom saslušanja. Ali dosad je imao veštog advokata. Verovatno zna da ne mora da nam kaže ni reči.“

„Zašto onda niste čekali?“

„Nisam odlučivala ja.“

Odmahnuo sam glavom. Hteo sam da joj kažem da su postupili brzopleto. Nisam planirao da se to odigra ovako. Hteo sam samo da posejem seme. Hteo sam da ih navedem da rade polako i pravilno.

Leptir u meni nastavi da leprša i pogledah u pod. Nisam mogao da se otresem pomisli da su moje smicalice omanule i da sam svoju porodicu izložio osvetničkom pogledu jednog nemilosrdnog ubice. Ne možeš sve da zaštitiš.

Sobelova pročitla moj strah.

„Ali pokušaćemo da ga zadržimo“, reče ona.

„Imamo izjavu onog cinkaroša na sudu i cedulju. Tražimo svedoke i skupljamo forenzičke dokaze.“

Digao sam oči i sreo njen pogled.

„Kakvu cedulju?“

Na licu joj se pojavi sumnjičav izraz.

„Mislila sam da ste pogodili. Mi smo to povezali istog časa kada je onaj cinkaroš pomenuo zmijsku igračicu.“

„Da. Martu Renteriju. To mi je jasno. Ali kakva cedulja? O čemu pričate?“

Suviše sam joj se približio i Sobelova se odmače. Ne zbog mog daha. Zbog mog očajanja.

„Ne znam treba li da vam kažem, Halere. Vi ste branilac. Vi ste njegov branilac.“

„Više nisam. Upravo sam mu otkazao dalju odbranu.“

„Svejedno. On je.“

„Čujte, malopre ste uhapsili tog tipa zahvaljujući meni. Zbog toga mogu da me izbrišu sa spiska advokata, da me izbace iz komore. Mogu čak da zaglavim u zatvor zbog ubistva koje nisam izvršio. O kakvoj cedulji govorite?“

Ona je oklevala i čekala, ali najzad je progovorila.

„Poslednje reči Raula Levena. Kazao je da ima Hesusovu cedulju za izlazak iz zatvora.“

„I šta mu je to značilo?“

„Zaista ne razumete, je li?“

„Čujte, samo mi kažite. Molim vas.“

Ona popusti.

„Pratili smo Levenovo kretanje u poslednjim danima. Pre nego što je ubijen istraživao je Rulejeve cedulje sa opomenama za nepropisno parkiranje. Čak je pravio njihove odštampane kopije. Proverili smo ono što smo našli u njegovoj radnoj sobi i najzad uporedili s našim kompjuterskim podacima. Nedostajala mu je jedna cedulja. Jedna odštampana kopija. Nismo znali da li ju je ubica uzeo onog dana ili ju je propustio omaškom. Zato smo otišli i sami izvukli kopiju. Prekršaj je načinio pre dve godine, u noći osmog aprila. Bila je to kazna za parkiranje ispred jednog hidranta u šezdeset sedmom bloku, u Ulici Blajt, u Panorama Sitiju.“

Odjednom shvatih sve, kao daje i poslednje zrno peska iscurilo kroz središte peščanika. Raul Leven je zaista našao spas za Hesusu Menendezu.

„Marta Renterija je ubijena pre dve godine osmog aprila“, rekoh.

„Stanovala je u Ulici Blajt, u Panorama Sitiju.“

„Da, ali mi to nismo znali. Nismo videli vezu. Rekli ste da je Leven radio na odvojenim slučajevima za vas. Slučajevi Hesusu Menendezu i Luisa Ruleja bili su odvojeni. Leven ih je tako i označavao u datoteci.“

„Bilo je to pitanje predočavanja. Vodio ih je kao odvojene istrage da ne bih bio dužan da tužilaštvu predam išta o Ruleju što iskrsne u istrazi o Menendezu.“

„Jedan od vaših advokatskih trikova. Pa, to nas je sprečavalo da povežemo podatke pre nego stoje onaj cinkaroš spomenuo zmijsku igračicu. Tek tada nam je svanulo.“

Klimnuh glavom.

„Dakle, ubica Raula Levena uzeo je odštampanu kopiju?“

„Mislimo da je tako.“

„Jeste li proverili da li su Raulovi telefoni prisluškivani? Neko je nekako saznao da je on pronašao cedulju.“

„Proverili smo. Ništa nismo našli. Bubice su mogle da budu uklonjene posle ubistva. Ili je možda neko prisluškivao nečiji drugi telefon.“

Drugim recima, moj. To bi objasnilo kako je Rulej znao toliko o mojim potezima i čak me komotno sačekao kod moje kuće uveče, pošto sam se vratio iz posete Hesusu Menendezu.

„Proveriću ih“, rekoh.

„Znači li to da sam oslobođen sumnje za Raulovo ubistvo?“

„Niste automatski“, reče Sobelova.

„Još želimo da vidimo balističke nalaze. Nadamo se da će stići danas.“

Klimnuh glavom. Nisam znao kako da reagujem. Sobelova se nije micala, kao da želi da mi nešto kaže ili me pita.

„Šta je?“, upitah.

„Ne znam. Imate li da mi kažete još nešto?“

„Ne znam. Nema šta da se kaže.“

„Zbilja? U sudnici je izgledalo da biste mogli da ispričate još mnogo toga.“

Počutah za trenutak trudeći se da čitam između redova.

„Šta biste zapravo želeli da čujete od mene, detektivko Sobel?“

„Znate šta želim. Želim ubicu Raula Levena.“

„Pa, to želim i ja. Ali ne mogu da optužim Ruleja za Levenovo ubistvo čaki kada bih hteo. Jednostavno, ne znam kako je to uradio. Ovo je nezvanično.“

„Dakle, na nišanu ste i dalje vi.“

Ona pogleda niz hodnik ka liftovima. Poruka je bila jasna. Ako balistika pokaže podudaranje, imaću problem s Levenovim ubistvom. Policija će to iskoristiti da me pritisne. Ili da objasnim kako je Rulej to izveo, ili da sam budem optužen. Promenih temu.

„Šta mislite, koliko će vremena trebati da Hesusu Menendeza puste iz zatvora?“ , upitah.

Ona slegnu ramenima.

„Teško je to reći. Zavisi od toga koliko će biti čvrsta optužnica protiv Ruleja - ako ga optuže. Ali znam jedno. Ne mogu da sude Ruleju dok drugi čovek u zatvoru izdržava kaznu za isto krivično delo.“

Okrenuh se i priđoh staklenom zidu. Oslonih se slobodnom rukom na ogradu postavljenu duž stakla. Obuzet mešavinom olakšanja i straha, još sam osećao kako mi onaj leptir leprša u grudima.

„Stalo mi je samo do toga“, rekoh tiho.

„Da izađe. Do njega i do Raula.“

Ona mi priđe i stade kraj mene.

„Ne znam šta smerate“, reče ona.

„Ali ostalo prepustite nama.“

„Ako vas poslušam, vaš partner će verovatno da me strpa u zatvor zbog ubistva koje nisam izvršio.“

„Igrate opasnu igru“, reče ona.

„Ne mešajte se.“

Pogledao sam je i spustio pogled na trg.

„Naravno“, rekoh.

„Sada se neću mešati.“

Pošto je čula ono zbog čega se zadržala, ona se spremi da ode.

„Srećno“, reče.

Opet je pogledah.

„I vama.“

Otišla je, a ja sam ostao. Okrenuo sam leđa prozoru i pogledao na trg. Video sam Dobsa i Vindzorovu kako prelaze betonske kvadrate i idu ka podzemnoj garaži za parkiranje. Meri Vidzor se naslanjala na advokata, koji joj je pružao oslonac. Sumnjao sam da još nameravaju da ručaju u Orsu.

Do uveče reč se pronela. Ne tajne pojedinosti, nego priča za javnost. Priča da sam dobio slučaj, naterao tužioca da povuče optužnicu bez prava na obnavljanje postupka, a da mi je odmah zatim klijent uhapšen za ubistvo u hodniku ispred sudnice u kojoj sam ga upravo oslobodio svih navoda tužbe. Zvali su me svi profesionalni branioci koje poznajem. Zvali su me i zvali dok mi se mobilni najzad nije ispraznio. Sve kolege su mi čestitale. Nisu u tome videli ništa negativno. Rulej je bio savršena koncesija. Dobio sam tarifu A za prvo suđenje i dobiću tarifu A za sledeće. Udvostručio sam izvor prihoda za posao o kakvom većina advokata može samo da sanja. I, naravno, kada sam im rekao da se neću prihvatiti odbrane u novom slučaju, svaki je tražio da ga preporučim Ruleju.

Žarko sam želeo da čujem samo jedan poziv, onaj koji mi je stigao na kućni telefon. Zvala me je Megi Makferson.

„Čitavo veče čekam da mi se javiš“, rekoh.

Šetao sam po kuhinji, ograničen dužinom telefonskog gajtana. Čim sam se vratio kući, proverio sam telefone i nisam našao nikakve tragove uređaja za prisluškivanje.

„Žao mi je, bila sam na sastanku u sobi za konferencije“, reče ona.

„Čujem da ste zauzeti Rulejem.“

„Da, zato te i zovem. Puštaju ga.“

„Šta reče? Puštaju ga?“

„Da. Ispitivali su ga devet sati i nisu ga slomili. Možda si ga suviše dobro naučio da ne govori, jer je bio kao granit i nisu iz njega izvukli ništa, a to znači da nemaju dovoljno.“

„Varaš se. Dovoljno je. Imaju opomenu za parkiranje i sigurno postoje svedoči koji su ga videli u Kobra rumu. Čak i Menendez može da ga identifikuje i potvrdi da je bio tamo.“

„Znaš isto tako dobro kao i ja da Menendeza možemo da prebrišemo. On bi identifikovao bilo koga da izađe. A ako ima drugih svedoka iz Kobra ruma, treba vremena da ih pronađu. Kazna za parkiranje dokazuje da je bio blizu njenog stana, ali ne i unutra.“

„Šta je s nožem?“

„Na tome rade, ali i za to treba vremena. Čuj, hoćemo da ovo obavimo kako treba. Smitson je odlučivao, a veruj mi, i on je želeo da ga zadrže. To bi malo ublažilo onaj fijasko koji si im danas priredio na sudu. Ali jednostavno nema pouzdanih dokaza. Još ih nema. Pustiće ga i nastaviti da obrađuju forenzičke dokaze i traže svedoke. Ako Rulej odgovara, uhapsiće ga, a tvoj drugi klijent izlazi. Ne brini. Ali važno je da ovo uradimo na propisan način.“

Nemoćno mahnuh pesnicom kroz vazduh.

„Krenuli su pre startnog pucnja. Do đavola, nisu smeli da ga privode već danas.“

„Valjda su verovali da će devet sati saslušanja uroditi plodom.“

„Glupači.“

„Niko nije savršen.“

Iznervirao me je njen stav, ali držao sam jezik za zubima. Morao sam da ostanem u toku.

„Kada ga tačno puštaju?“, upitah.

„Ne znam. Tek smo doneli odluku. Karlen i Buker su došli ovamo da izlože slučaj, a Smitson ih je poslao natrag u policijsku stanicu. Verovatno će ga pustiti kad se vrate.“

„Slušaj me, Megi. Rulej zna za Hejli.“

Zavladao je jeziv dugačak tajac pre nego što ga ona prekide: „Šta to govoriš, Halere? Dozvolio si da nam ćerka bude uvučena u...“

„Nisam ništa dozvolio. Provalio mi je u kuću i video njenu sliku. Ne znači da zna gde ona

stanuje, pa čak ni kako se zove. Ali zna da ona postoji i želi da mi se osveti. Dakle, moraš odmah da se vratiš kući. Želim da budeš sa Hejli. Uzmi je i idi iz stana. Za svaki slučaj.“

Nešto me je sprečilo da joj kažem sve. Nisam joj poverio da osećam daje Rulej direktno zapretio mojoj porodici u sudnici. Ne možeš sve da zaštitiš. Upotrebiću to kao poslednje sredstvo ako odbije da me poslušna i odvede Hejli.

„Krećem sada“, uzvratila ona.

„Dolazimo k tebi.“

Znao sam da će to reći.

„Ne, ne dolazite k meni.“

„Zašto?“

„Zato što on može da dođe ovamo.“

„To je ludilo. Šta ćeš da radiš?“

„Još nisam odlučio. Samo uzmi Hejli i idi na neko sigurno mesto. Onda me pozovi mobilnim, ali mi nemoj reći gde si. Biće bolje da ni ja to ne znam.“

„Halere, samo zovi policiju. Oni mogu...“

„I šta da im kažem?“

„Ne znam. Kaži da se osećaš ugrožen.“

„Jedan branilac se žali policiji da se oseća ugrožen... Da, odmah će dotrčati. Verovatno će da pošalju i jedinicu specijalaca.“

„Pa, nešto moraš da uradiš.“

„Mislio sam da sam već uradio. Mislio sam da ide u zatvor, na doživotnu robiju. Ali vi ste pre naglili i sada morate da ga pustite.“

„Kažem ti, bilo je nedovoljno. Nedovoljno je čak i sada, kada postoji mogućnost da zapreti Hejli.“

„Onda uzmi našu ćerku i postaraj se za nju. Ostalo prepusti meni.“

„Idem.“

Ali nije prekinula vezu. Kao da mi je pružala mogućnost da kažem još nešto.

„Volim te, Megs“, rekoh.

„Volim vas obe. Čuvaj se.“

Spustio sam slušalicu pre nego što je stigla da odgovori. Podigao sam je skoro istog časa i pozvao na mobilni telefon Fernanda Valenzuelu. Odazvao se posle pet pozivnih signala.

„Vale, ja sam, Mik.“

„Sranje. Da sam znao da si ti, ne bih se javio.“

„Čuj, Vale, ovo je krizna situacija. Ono što sam ti rekao onomad bilo je neumesno i izvinjavam se. Naknadiću ti štetu za televizor, uradiću sve što tražiš, ali sada mi treba tvoja pomoć.“

Sačekah. Posle izvesnog vremena on uzvratila:

„Šta hoćeš da uradim?“

„Rulej još ima onaj kolut na nožnom članku, je li?“

„Tako je. Znam šta se desilo na sudu, ali otada mi se nije javljao. Jedan od mojih ljudi iz suda kaže da su ga opet priveli, tako da ne znam šta se sada događa.“

„Priveli su ga, ali ga puštaju. Verovatno će te zvati da mu skineš kolut.“

„Već sam kod kuće, čoveče. Može da me nađe izjutra.“

„E, zato i zovem. Neka čeka.“

„To nije usluga, čoveče.“

„Jeste. Želim da otvoriš laptop i pratiš ga. Kad napusti policijsku stanicu, želim da znam kuda

ide. Možeš li to da učiniš za mene?“

„Misliš, odmah?“

„Da, odmah. Je li to problem?“

„Donekle.“

Spremih se za još jednu rundu ubeđivanja. Ali on me iznenadi.

„Rekao sam ti za alarm koji emituje baterija na kolutu, je li?“, upita Valenzuela.

„Da, sećam se.“

„Dakle, pre otprilike jednog sata dobio sam upozorenje da je kapacitet pao na dvadeset procenata.“

„I koliko još možeš da ga pratiš dok se baterija ne isprazni?“

„Verovatno još šest do osam sati aktivnog praćenja pre nego što pređe na nizak impulsni režim. Onda će još pet sati stizati svakih petnaest minuta.“

Razmislih o ovome. Trebalo je da preguram samo ovu noć i postaram se da Megi i Hejli budu bezbedne.

„Kada je na niskom puls, uređaj pišti“, reče Valenzuela.

„Čuje se kad dolazi. Ili mu dojadi buka, pa napuni bateriju.“

Ili će možda da ponovi Huginijev podvig, pomislih.

„U redu“, reko.

„Kazao si mi da ima i drugih alarma koje možeš da ugradiš u program praćenja.“

„Tako je.“

„Možeš li da ga programiraš tako da se alarm oglasi ako priđe nekom određenom mestu?“

„Da, recimo kad je u pitanju čovek koji seksualno zlopotrebljava decu, možeš da podesiš uređaj tako da pošalje signal za uzbunu ukoliko se optuženi približi nekoj školi. Nešto tako. Meta mora da bude fiksna.“

„Dobro.“

Dao sam mu adresu stana u Ulici Dickens, kod Šerman Ouksa, gde žive Megi i moja ćerka.

„Ako se približi na desetak ulica od tog mesta, zovi me. Svejedno koliko je sati, zovi me. To je ta usluga.“

„Čiji je to stan?“

„Tamo živi moja ćerka.“

Nastade dugačka tišina pre nego što se Valenzuela ponovo javi.

„S Megi? Misliš da će tip da ode tamo?“

„Ne znam. Nadam se da neće biti tako glup dok ima uređaj za praćenje na nozi.“

„U redu, Mik. Važi.“

„Hvala, Vale. I zovi me na kućni broj. Moj mobilni je mrtav.“

Dao sam mu broj, a onda ćutao jedan trenutak pitajući se šta još da uradim, kako da se opravdam za ono izdajstvo od pre dve noći. Najzad digoh ruke od toga. Moram da se usredsredim na sadašnju pretnju.

Izađoh iz kuhinje u hodnik, a odande u svoju radnu sobu. Preturao sam po pisaćem stolu, koji sam otvorio podizanjem roletne, dok nisam našao traženi broj. Odmah sam zgrabio telefon na pisaćem stolu.

Okrenuo sam broj i čekao. Pogledao sam kroz prozor levo od stola i prvi put primetio da pada kiša. Izgledalo je da pljušti i upitah se mogu li vremenske prilike da utiču na satelitski signal koji prati Ruleja. Potisnuh tu misao čim se na moj poziv odazva Tedi Vogel, vođa Drumskih svetaca.

„Slušam.“

„Tede, Miki Haler.“

„Kako si, zastupnice?“

„Noćas nisam najbolje.“

„Onda mi je milo što zoveš. Šta mogu da učinim za tebe?“

Pre nego što sam odgovorio, pogledah kroz prozor u kišu. Znao sam šta će se desiti ako nastavim. Biću dužnik ljudi za koje nisam želeo da me drže na udici.

Ali nisam imao izbora.

„Imate li noćas nekoga u mojoj blizini?“, upitah.

Vogel počuta. Oklevao je. Znao sam da je radoznao što se advokat obraća za pomoć njima. Bilo je očigledno da tražim pomoć koja podrazumeva mišiće i pištolje.

„Imam neke momke koji paze na klub. Šta se događa?“

Klub je bio bar sa striptizom na Sepulvedi, nedaleko od Šerman Ouksa. Računao sam s time.

„Mojoj porodici preti opasnost, Tede. Potrebna su mi topla tela da ih zaštite, možda da zgrabe jednog tipa ako treba.“

„Naoružanog i opasnog?“ Oklevao sam, ali kratko.

„Da, naoružanog i opasnog.“

„Zvuči kao poslić stvoren za nas. Gde želiš da budu?“

Bio je spreman da istog časa priskoči u pomoć. Dobro je znao vrednost advokata koga ima pod palcem umesto da plaća akontaciju. Dao sam mu adresu stana u Ulici Dickens. Takođe sam mu opisao Ruleja i odelo koje je nosio danas na sudu.

„Ako se pojavi u tom stanu, želim da ga zaustavite“, rekoh.

„I vaši ljudi treba da krenu sada.“

„Važi“, reče Vogel.

„Hvala, Tede.“

„Ne, hvala tebi. Milo mi je što možemo da ti pomognemo pošto si toliko pomogao nama.“

Da, kako da ne, pomislih. Spustih slušalicu znajući da sam upravo prekoračio jednu od onih linija za koje sam se nadao da nikada neću morati ni da ih nagazim, a kamoli da pređem. Opet pogledah kroz prozor. Kiša je sada sipala po krovu kao iz kabla. Pozadi nisam imao slivnik i polaprovidna zavesa maglila je svetlosti spolja. Ove godine samo kiša, pomislih. Kiša i opet kiša.

Iz radne sobe pređoh u prednji deo kuće. Na stolu u niši za ručavanje bio je pištolj koji mi je dao Eri Brigs. Razmislih o tom oružju i mogućnosti da ga upotrebim. Neprijatna činjenica je bila da sam srljao naslepo i pri tom doveo u opasnost i druge, a ne samo sebe. . Uhvati me panika. Zgrabio sam telefon s kuhinjskog stola i telefonirao Megi na mobilni. Odazvala se odmah. Po šumovima sam pogodio da je u kolima.

„Gde si?“

„Vraćam se kući. Uzećemo nešto stvari i odlazimo.“

„Dobro.“

„Šta da kažem Hejli? Da nam je njen otac doveo život u opasnost?“

„Nije tako, Megi. Kriv je on. Rulej. Nisam mogao da ga obuzdam. Jedne večeri sam se vratio kući i zatekao ga kako sedi ovde gde živim. On trguje nekretninama. Ume da pronađe adrese. Video je njenu sliku na mom stolu. Šta sam mogao da...“

„Možemo li o tome da razgovaramo kasnije? Sada žurim po svoju ćerku.“

Ne našu ćerku. Svoju ćerku.

„Naravno. Zovi me kad budete na drugom mestu.“

Ona prekide ne rekavši više ništa, a ja lagano okačih slušalicu na zid. Ruka mi je još bila na

telefonu. Nagnuo sam se napred da naslonim čelo na zid. Iscrpao sam sva sredstva kojih sam mogao da se dosetim. Ostalo mi je samo da čekam sledeći Rulej ev potez.

Telefon zazvoni i ja odskočih. Slušalica pade prema podu i jaje povukoh za gajtan. Bio je to Valenzuela.

„Jesi li primio moju poruku? Zvao sam maločas.“

„Ne. Telefonirao sam. Šta je?“

„Onda mi je milo što se javljam. Krenuo je.“

„Kuda?“

Viknuo sam u slušalicu. Gubio sam živce.

„Vozi na jug kroz Van Najs. Zvao me je i rekao da želi da mu skinem kolut. Kazao sam mu da sam već kod kuće i da me pozove sutra. Savetovao sam mu da napuni bateriju da ga pištanje ne probudi usred noći.“

„To ti je bilo pametno. Gde je sada?“

„Još je u Van Najsu.“

Pokušah da zamislim Ruleja za volanom. Ako vozi na jug kroz Van Najs, to bi značilo da se kreće pravo ka Šerman Ouksu, u kraj gde žive Megi i Hejli. Ali mogao je i da prođe kroz Šerman Ouks i nastavi vožnju na jug, preko brda, ka svojoj kući. Moram da budem siguran.

„Koliko kasni informacija s GPS-a na toj spravi?“, upitah.

„Dobijam je u realnom vremenu, čoveče. Sada je tamo. Upravo prolazi ispod Sto keca. Možda je samo na putu kući, Mik.“

„Znam, znam. Čekaj samo da prođe Autoput Venturu. Ulica Dickens je sledeća. Ako skrene tamo, ne vozi kući.“

Ustadoh ne znajući šta da radim. Počeh da hodam tamo-amo sa slušalicom pritisnutom uz uvo. Znao sam da ljudima Tedija Vogela treba bar još nekoliko minuta da stignu tamo, čak i ako ih je poslao odmah. Sada nisam mogao da se nadam nikakvoj pomoći s njihove strane.

„Šta je s kišom? Utiče li na GPS?“

„Ne bi trebalo.“

„To je utešno.“

„Stao je.“

„Gde?“

„Mora daje ispred nekog semafora. Mislim daje tamo Avenija Murpark.“

Znači da je udaljen još jedan ugao od Venture i dva ugla od Ulice Dickens. Začuh pištanje preko telefona.

„Šta je sad to?“

„Alarm u slučaju da se približi na deset ulica i bliže, za koji si tražio da ga uključim.“ Pištanje se prekide.

„Sad sam ga isključio.“

„Zvaću te ponovo za koji trenutak.“

Nisam čekao da nešto kaže. Prekinuo sam vezu i odmah telefonirao Megi na mobilni. Ona se odazva istog časa.

„Gde si?“

„Rekao si mi da ti ne kažem.“

„Jeste li napustili stan?“

„Ne, još nismo. Hejli skuplja bojice i knjige sa crtežima za bojenje koje hoće da ponese.“

„Do đavola, izlazite odande! Odmah!“

„Žurimo što više može...“

„Samo izlazite! Zvaću te ubrzo. Obavezno se odazovi.“ Prekinuh vezu i opet pozvah Valenzuelu.

„Gde je sada?“

„Sada je na Venturi. Mora da je kod nekog semafora, jer se ne miče.“

• „Siguran si da je na putu i da nije samo parkirao tamo?“

„Ne, nisam siguran. Možda je... zaboravi, krenuo je. Do đavola, skreće na Venturu.“

„U kom pravcu?“

Počeo sam da koračam tamo-amo pritiskajući slušalicu uz uvo toliko da me je bolelo.

„Pravo... ovaj, na zapad. Vozi na zapad.“

Sada je vozio paralelno sa Ulicom Dickens, udaljen samo jedan ugao, ka stanu moje ćerke.

„Ponovo je stao“, obavesti me Valenzuela.

„Ne na raskrsnici. Izgleda daje usred stambenog bloka. Mislim daje parkirao.“

Očajnički provukoh prste slobodne ruke kroz kosu.

„Jebiga, moram da krenem. Mobilni mi je prazan. Zovi Megi i kaži joj da se gubi iz stana. Kaži joj da uleti u kola i gubi se!“

Viknuo sam mu broj Meginog telefona u slušalicu i ispustio je izlazeći iz kuhinje. Znao sam da mi do Ulice Dickens treba najmanje dvadeset minuta - i to pod uslovom da vozim stotku kroz krivine na Malholandu - ali jednostavno nisam više mogao da izvikujem naređenja u telefon dok mi je porodica u opasnosti. Zgrabio sam pištolj sa stola i krenuo ka vratima. Gurnuo sam ga u džep sakoa sa strane i otvorio vrata.

Meri Vindzor je stajala tamo, kose pokisle od kiše.

„Meri, šta...“

Ona diže ruku. Spustih pogled i videh metalni blesak pištolja kada je opalila.

Pucanj je odjeknuo snažno, a blesak je bio kao iz blica fotoaparata. Silina metka koji me je pogodio odbaci me onako kako zamišljam da se oseća čovek u trenutku kada ga ritne konj. U deliću sekunde iz nepomičnog stojećeg položaja poletih unazad. Snažno tresnuh o drveni pod i poletih na zid pored kamina u svojoj sobi za dnevni boravak. Pokušah da obe ruke stavim na rupu u svom truhu, ali desna mi ostade zaglavljena u džepu sakoa. Oslonih se na levu i pokušah da sednem.

Meri Vindzor zakorači napred i uđe u kuću. Morao sam da je pogledam. Kroz otvorena vrata iza nje video sam da kiša još pada. Digla je oružje i nanišanih mi u čelo. U magnovenju javi mi se lik moje ćerke i shvatih da ne smem da dozvolim da me ubije.

„Pokušao si da mi oduzmeš sina!“, viknu Vindzorova.

„Zaista misliš da bih ti dozvolila da prođeš nekažnjeno?“

I onda shvatih. Sve mi postade jasno. Znao sam daje slične reči sigurno uputila i Raulu Levenu pre nego što ga je ubila. I znao sam da nije bila silovana u praznoj kući u Bel Eru. Bila je samo majka koja je radila ono što mora. Setih se Rulejevih reči. U jednom ste upravu. Jesam kućkin sin.

A znao sam i to da svojim poslednjim pokretom Leven nije napravio đavolji znak, nego je pokušao da načini slovo M ili V,⁶⁶ zavisi kako se gleda.

Vindzorova mi se približi za još jedan korak.

„Ideš u pakao“, reče mi.

Umirila je ruku da ponovo opali. Digoh desnu ruku, koja mi je još bila u džepu sakoa. Mora da je mislila da je to odbrambeni pokret, jer nije žurila. Uživala je u ovom trenutku. Video sam joj to na licu. Dok ja nisam pucao.

Telo Meri Vindzor trgnu se unazad od pogotka i sruši se nauznak na mom kućnom pragu. Pištolj joj zveknu udarivši o pod i začuh kako joj se otima piskav cvileći jauk. Zatim do mene dopre bat koraka ljudi koji su trčali stepenicama ka verandi ispred kuće.

„Policija!“, povika neka žena.

„Bacajte oružje!“

Pogledah ka vratima. Tamo nisam video nikoga.

„Bacajte oružje i izlazite ruku dignutih tako da ih vidimo!“

Ovo je viknuo muškarac i prepoznao sam taj glas.

Izvukao sam pištolj iz džepa sakoa i spustio ga na pod. On mi iskliznu iz ruke.

„Bacio sam oružje“, viknuh onoliko glasno koliko mi je dopuštala rupa u truhu.

„Ali ranjen sam. Ne mogu da ustanem. Oboje smo ranjeni.“

Na vratima prvo ugledah cev pištolja. Zatim jednu ruku i najzad mokr crn kišni kaput, u kojem je bio detektiv Lankford. On uđe u kuću, a odmah za njim i njegova partnerka detektivka Sobel. Prilikom ulaska Lankford šutnu pištolj dalje od Vindzoroze. Svojim ručnim oružjem nišanio je u mene.

„Ima li još koga u kući?“, upita glasno.

„Nema“, rekoh.

„Slušajte me.“

Pokušah da sednem, ali preseče me žestok bol, a Lankford viknu: „Slušajte. Moja por...“

„Ne mrdaj! Ostani gde si!“

Sobelova povika u ručnu radio-stanicu i naredi da hitno pošalju bolničare i ambulanta kola za prevoz dva lica ranjena vatrenim oružjem.

„Samo jednog“, ispravi je Lankford.

„Ova je gotova.“

Pokazao je pištoljem na Vindzorovu.

Sobelova gurnu ručnu radio-stanicu u džep kišnog mantila i priđe mi. Kleknula je i sklonila mi šaku s rane. Izvukla mi je košulju iz pantalona da bi je digla i ocenila težinu ustrelne rane. Zatim mi vrati šaku na rupu od metka.

„Pritisnite je što jače možete. Obilno krvari. Čujete li, pritisnite ranu što jače.“

„Slušajte“, ponovih.

„Porodica mi je u opasnosti. Morate da...“

„Sačekajte...“

Ona zavuče ruku u kišni mantil i izvadi mobilni, koji joj je bio za opasačem. Otvorila ga je i pritisnula neki memorisani broj. Koga god da je zvala, odmah se odazvao.

„Ovde Sobelova. Opet ga privedite. Njegova majka je pokušala da ubije advokata. On je sredio nju.“

Slušala je trenutak-dva i upitala: „Pa, gde je sada?“

Slušala je još neko vreme i pozdravila se sa sagovornikom. Zurio sam u nju kada je zatvorila telefon.

„Uhapsiće ga. Čerka vam je bezbedna.“

„Pratili ste ga?“

Ona klimnu glavom.

„Šlepovali smo se uz vaš plan, Halere. Imali smo dosta dokaza protiv njega, ali smo se nadali da ćemo ih skupiti još. Rekla sam vam, želeli smo da resimo Levenovo ubistvo. Nadali smo se da će nam, ako ga oslobodimo, pokazati svoj trik, pokazati nam kako je uspeo da ukloni Levena. Ali tu misteriju nam je razjasnila njegova majka.“

Razumeo sam. Mada su mi krv i život isticali kroz ranu na truhu, shvatio sam sve. Oslobođanje Ruleja je bila igra. Nadali su se da će on krenuti na mene i otkriti kako je nadmudrio GPS uređaj na kolutu oko nožnog članka kada je ubio Raula Levena. Međutim, Raula nije ubio on. To je, umesto Luisa, učinila njegova majka.

„Megi?“, upitah malaksalo.

Sobelova odmahnu glavom.

„Dobro je. Morala je da učestvuje u našoj igri, jer nismo znali da li vas Rulej prisluškuje ili ne. Nije smela da vam kaže da su Hejli i ona bezbedne.“

Zažmurih. Nisam znao da li da zahvalim bogu što su dobro ili da se ljutim na Megi što je oca svoje ćerke upotrebila kao mamac za ubicu.

Pokušah da sednem.

„Hoću da je zovem. Ona...“

„Ne mičite se. Samo mirujte.“

Spustih glavu na pod. Bilo mi je hladno i gotovo sam se tresao, ali u isti mah probijao me je znoj. Osećao sam da sam sve slabiji i da dišem sve pliće.

Sobelova izvadi radio iz džepa i zatraži od dispečera da proceni vreme dolaska medicinske ekipe. Dispečer joj javi da pomoć stiže za šest minuta.

„Držite se“, reče Sobelova.

„Biće vam dobro. Zavisi od unutrašnjih povreda koje vam je naneo metak, ali trebalo bi da vam bude dobro.“

„Su...“

Hteo sam da kažem super sa što više ironije. Ali gubio sam se.

Lankford priđe Sobelovoj i pogleda me. Šakom u rukavici držao je pištolj kojim je Meri Vindzor pucala u mene. Prepoznao sam dršku ukrašenu biserima. Pištolj Mikija Koena. Moj pištolj. Pištolj kojim je ubijen Raul.

On klimnu glavom i shvatih to kao neku vrstu signala. Možda zato što sam se u njegovim očima izložio opasnosti, što sam obavio posao za njih i namamio ubicu. Možda mi je čak nudio neku vrstu primirja i možda posle ovoga neće gajiti takvu mržnju prema advokatima.

Verovatno neće. Ali kada sam mu klimnuo glavom, već i taj mali pokret natera me da se zakašljem. Osetio sam nešto u ustima i znao sam da je to krv.

„Nemojte sad da nam padnete u ravnu liniju“, reče Lankford.

„Ne daj bože da jednom advokatu odbrane dajemo pomoć usta na usta.“

Osmehnuo se i ja mu uzvratih osmeh. Ili pokušah. Onda mi se zacrne pred očima. Uskoro potonuh u mrak.

Utorak, 4. oktobar

Prošlo je pet meseci otkako sam poslednji put stupio u sudnicu. Za to vreme imao sam tri operacije da me zakrpe, tužili su me u dva parnična postupka i saslušavali i u policiji Los Anđelesa i u advokatskoj komori. Medicinske usluge, životni troškovi, naknada za izdržavanje deteta i, da, čak i pripadnici moje profesije, advokati, potpuno su mi ispraznili račun u banci.

Ali sve sam to preživeo i danas ću - prvi put otkako je Meri Alis Vindzor pucala u mene - hodati bez štapa i bez analgetika koji me umrtvljuju. Za mene je to prvi pravi korak ka povratku. Štap je znak slabosti. Niko ne želi da ga brani advokat koji deluje slabo. Moram da stojim uspravno, da istežem mišiće koje je prosekao hirurg da stigne do metka i da samostalno koračam pre nego što opet uđem u sudnicu.

Nisam ulazio u sudnicu, ali to ne znači da nisam subjekt pokrenutih postupaka. Tuže me i Hesus Menendez i Luis Rulej i ti slučajevi će me verovatno pratiti godinama. Tužbe su razdvojene, ali oba moja bivša klijenta vode protiv mene parnicu zbog zanemarivanja dužnosti i povrede pravne etike. I pored svih konkretnih navoda u optužnici, Rulej nije uspeo da sazna kako sam, navodno, dopro do Dvejna Džefrija Korlisa u oblasnom USC i dostavio mu poverljive informacije. A mali su izgledi da će ikada i saznati. Glorija Dejton je odavno nestala. Završila je svoj program, uzela dvadeset pet hiljada dolara koje sam joj dao i odselila se na Havaje da tamo započne nov život. A Korlis, koji verovatno bolje od ikoga zna koliko je važno držati jezik za zubima, nije otkrio ništa više od onoga što je svedočio u sudu - i dalje tvrdi da mu je Rulej u pritvoru govorio o ubistvu „zmijske igračice“. Izbegao je tužbu za krivokletstvo jer bi ona potkopala krivični postupak protiv Ruleja i naterala okružno tužilaštvo da se samobičuje. Moj advokat mi kaže daje Rulejeva tužba samo pokušaj da se spase obraz, da je neosnovana i da će na kraju morati da je odbace. Verovatno onda kad više ne budem imao novca da svom advokatu isplaćujem honorare.

Ali Menendez me nikada neće napustiti. On me progoni u besanim noćima kada sedim za svojim stolom i odmaram oči pogledom od milion dolara u kući s hipotekom od milion i jednog dolara. Guverner ga je pomilovao i pustio iz San Kventina dva dana pošto je Rulej optužen za ubistvo Marte Renterije. Međutim, samo je zamenio jednu kaznu doživotnog zatvora drugom. Otkriveno je da je u zatvoru zaražen HIV-om, a guverner nema pomilovanje za to. Nema niko. Što god da se desi Hesusu Menendezu pada meni na dušu. Znam to. Živim s tim svakog dana. Moj otac je bio u pravu. Nema strasnijeg klijenta od nevinog čoveka. I nema klijenta s takvim ožiljcima.

Menendez želi da me pljune i uzme mi novac kao kaznu za ono što sam učinio i propustio da učinim. Što se mene tiče, u pravu je. Ali nezavisno od moje slabe procene i etičkih grešaka, znam da sam, na kraju, manipulisao zakonom da to ispravim. Trampio sam zlo za nevinost. Rulej je u zatvoru zahvaljujući meni. Menendez je pušten zahvaljujući meni. I pored svih napora njegovih novih advokata - sada je angažovao udružene braniocce Dena Dejlija i Rodžera Milsa da me zamene - Rulej se više nikada neće naći na slobodi. Prema onome što čujem od Megi Makferson, tužilaštvo je izgradilo neprobojnu optužnicu za ubistvo Renterije. Išli su, takođe, tragom Raula Levena i povezali Ruleja s još jednim ubistvom - praćenjem, silovanjem i ubadanjem žene koja je radila kao šankerka u nekom holivudskom klubu. Forenzički profil noža odgovara smrtonosnim ranama koje je zadobila ta druga žena. Za Ruleja nauka će biti ledeni breg koji je primećen prekasno. Brod će mu potonuti i povući ga na dno. Bitka se sada vodi samo za to da mu sačuvaju goli život. Njegovi advokati su zauzeti pregovaranjem o nagodbi koja bi ga spasla pogubljenja smrtonosnom injekcijom. Nagovestili su da ima još nerasvetljenih ubistava i silovanja koje bi on mogao da otkrije u zamenu za život.

Kakav god bio ishod, život ili smrt, on sigurno odlazi iz ovog sveta i nosi sa sobom moje iskupljenje. To vida moje rane bolje od ijednog lekara.

I Megi Makferson i ja pokušavamo da zalečimo svoje rane. Ona mi dovodi ćerku u posetu i često ostaje po ceo dan. Sedimo za pisaćim stolom i razgovaramo. Oboje znamo da će nas naša ćerka spasti. Ne mogu više da se ljutim na nju što me je iskoristila kao mamac za ubicu. Mislím da se ni Megi više ne ljuti zbog mojih izbora.

Advokatska komora Kalifornije preispitala je moje poteze i poslala me na odmor na Kubu. Tako profesionalci iz redova branilaca zovu suspenziju zbog ponašanja nedostojnog advokata. KUBA.⁶⁷ Uklonili su me iz aktivne službe na devedeset dana. Otkrili su šipak. Nisu mogli da mi dokažu nijedan konkretan primer neetičkog ponašanja u vezi sa Korlisom, pa su me rebnuli zato što sam pozajmio pištolj od svog klijenta Erla Brigsa. Tu me je poslužila sreća. Nije bio ni ukraden, ni neregistrovan. Pripadao je Erlovom ocu, tako da sam načinio samo sitan etički prekršaj.

Nisam se trudio da osporavam ukor komore i žalim se na kaznu. Posle metka u trbuh, devedeset dana van aktivne službe i ne zvuči tako loše. Suspenziju sam odslužio dok sam se oporavljao, uglavnom u kućnom mantilu, gledajući sudsku TV.

Ni komora ni policija nisu pronašli nikakav moj etički prekršaj ni moju zločinačku nameru u ubistvu Meri Alis Vindzor. Ona mi je ušla u kuću sa ukradenim pištoljem. Pucala je prva, a ja sam pucao posle nje. Lankford i Sobelova, iz zasede na uglu, videli su je kako puca prva s mog kućnog praga. Samoodbrana čista kao sunce. Ali moja osećanja u vezi s tim nisu čista kao sunce. Mada sam želeo da osvetim svog prijatelja Raula Levena, nisam želeo odmazdu u krvi. Sada sam ubica. Činjenica da me država oslobađa krivice samo malo ublažava osećanja koja idu uz to.

Na stranu rezultati istraga i zvanični nalazi, mislim da u ukupnom spornom pitanju Menendeza i Ruleja moram da samoga sebe proglasim krivim za neetičko ponašanje. A kazna za to oštrija je od ikakve koju bi mi izrekle država ili komora. Svejedno. Nosiću je sa sobom svaki put kad pođem na posao. Svoj posao. Znam svoje mesto na ovom svetu i prvog sudskog dana sledeće godine isteraću linkoln iz garaže i krenuti da tražim autsajdere. Ne znam kuda će me to odvesti ni kakvi me slučajevi čekaju. Samo znam da ću biti izlečen i spreman da se još jednom uspravim u svetu bez pravde.

Objašnjenja

- 1 Nadimak Honi Case (engl.: težak, slučaj) izveden je prostim redukovanjem imena i prezimena, Harold Casey. (Prim. prev.)
- 2 Laka montažna baraka od talasastog čelika, polukružnog oblika. (Prim. prev.)
- 3 Houm dipo (engl: Home Depot) - maloprodajni objekat najvećeg trgovačkog lanca za prodaju artikala potrebnih za poboljšanje stanovanja u SAD. Pridev hidroponičan se odnosi na gajenje biljaka u hranljivom tečnom rastvoru, nekad samom, a nekad s peskom, šljunkom ili drugim inertnim me-dijumom koji pruža mehanički oslonac. (Prim. prev.)
- 4 Prljavi jug (engl.: dirty south) - stil rep muzike nastao drugom polovinom devedesetih u južnim američkim gradovima i državama. Ova vrsta savreme-nog hip-hopa najčešće je tematski vezana za narkomaniju, nasilje, seksualnu opsesiju i poznata je po upotrebi prljavog rečnika. (Prim. prev.)
- 5 Skraćenica za Drug Enforcement Agency - Upravu za borbu protiv narkotika. (Prim. prev.)
- 6 Ironično umesto Uncle Sam (Ujka Sem, vlada SAD ili država kao takva). (Prim. prev.)
- 7 Lat.: besplatno. (Prim. prev.)
- 8 Engl.: Maggie McFierce. Engleski pridev/ierce znači žestok, divalj, neobuzdan. (Prim. prev.)
- 9 U akuzatornom (optužnom) postupku dokazna inicijativa je u rukama stranaka. One same izlažu stavove o pitanjima o kojima se raspravlja i izjašnjavaju se o stavovima protivne stranke - dok je prvenstvena uloga suda da održava disciplinu, upravlja postupkom i pazi da se poštuju važeća pravila. Taj tip krivičnog postupka (engl. adversarial system) može se zato nazvati i kontradiktornim postupkom (lat. contra dicere - protivurečiti). Sistem kočnica i ravnoteža (engl. checks and balances) određuje uzajamnu kontrolu tri grane vlasti i, kao i sama podela vlasti, uopšteno se pripisuje Monteskeju. Ovo je ugrađeno u Ustav SAD. (Prim. prev.)
- 10 Nefitna organizacija The Make-A-Wish Foundation (Fondacija Poželi) odobrava subvencije deci od dve i po do osamnaest godina čiji je život ugrožen bolešću; My Friend's Place (Kuća mog prijatelja) služi za privremeni smeštaj određenih kategorija ugroženih lica. (Prim. prev.)
- 11 Engleska reč sticks ima mnogo značenja. U ovom slučaju, u pitanju je starija žargonska reč (iz sredine devetnaestog veka), kraća varijanta drumsticks, i znači nogare. (Prim. prev.)
- 12 Majer Haris Koen (Meyer Harris Cohen, 1913-1976), poznatiji pod nadimkom Miki Koen, bio je istaknuti gangster četrdesetih i pedesetih godina prošlog veka; Čarls Manson (Charles Miles Manson, rod. 1934) naložio je devojkama iz svoje komune ili sekte da masakriraju porodicu Labjanka (La-Bianca) i kućne prijatelje i trudnu suprugu Romana Polanskog, glumicu Šeron Tejt (Sharon Tate). (Prim. prev.)
- 13 Miki Mantl (Mickey Charles Mantle, 1931-1995), poznati američki igrač bejzbola stare garde. (Prim. prev.)
- 14 Pretrial Intervention Program (PTI) - Program preprocesne intervencije predstavlja alternativu tradicionalnom krivičnom postupku i može se reći da, umesto suđenja, nudi model rehabilitacije, naročito počinocima krivičnog dela kojima je to prvi put. Pri tom se uzimaju u obzir društveni, kulturni i ekonomski uslovi koji su optuženog naveli da učini to krivično delo. (Prim. prev.)
- 15 County USC (Oblasni USC) je kraći naziv za Los Angeles County - USC Medical Center (Medicinski centar Univerziteta južne Kalifornije za oblast Los Andelesa). To je nastavni centar i jedna od najvećih javnih bolnica u SAD, sa osamsto kreveta, koja pruža zdravstvenu negu mnogim siromašnijim pacijentima iz regiona. (Prim. prev.)
- 16 Domaći distributerski naslov. U originalu The Conversation (Razgovor), triler nominovan za

Oskara 1974, s Džinom Hekmenom u glavnoj ulozi. (Prim. prev.)

17 Ajpod (iPod) - marka prenosivog digitalnog uređaja (plejera) za slušanje MP3 muzike. (Prim. prev.)

18 Lat.: ne sporim. Puna fraza je: ne želim da sporim činjenice (ali ne priznajem krivicu). Ovakva vrsta izjašnjavanja optuženog u krivičnom postupku povlači za sobom presudu kao da je priznao krivicu, ali ga ne sprečava da poriče istinitost navoda u kolateralnom postupku. (Prim. prev.)

19 Tj. kondom sa šest doza kreka. (Prim. prev.)

20 Rok kokain je sinonim za krek (analogija s kamenčićima, engl. rocks, tj. komadićima droge koji se nalaze u prahu). (Prim. prev.)

21 Pored osnovnog značenja anglicizma rif (jednostavna muzička fraza koja se stalno ponavlja i često služi kao kulisa za solo improvizaciju), u američkom crnačkom žargonu rif može da znači i poznate ili uobičajene reči. Engl. riffje verovatno nastalo skraćivanjem i modifikacijom francuske reči refrain (refren). (Prim. prev.)

22 Danny Boy je keltska narodna pesma koju peva žena muškarcu ili voda klana sinu koji odlazi u rat. (Prim. prev.)

23 In like Flynn (US 1950+) - siguran, bez promašaja. Žargonski izraz koji se prvobitno odnosio na navodnu izuzetnu seksualnu potenciju glumca Erola Flina (1909-1959). (Prim. prev.)

24 Brak filmskog glumca Roberta Blejka (Robert Blake, rod. 1933) i Boni Li Bejkli (Bonnie Lee Bakely), žene koja je novčano iskorišćavala starije muškarce, bio je krajnje nekonvencionalan, čak i prema holivudskim standardima. Upoznali su se 1999, a istovremeno je održavala vezu sa Blejkom i Kristijanom Bandom, sinom Marlona Branda. Pošto je zatrudnela i rodila bebu, obojici je saopštila da su očevi. Sina je nazvala Kristijan Šenon Bran-do. Kada je analiza DNK pokazala da mu je otac ipak Blejk, venčali su se, ali ona je stanovala odvojeno na njegovom imanju, u gostinskoj kući. U maju 2001. Blejk ju je odveo na večeru u jedan italijanski restoran. Kasnije, dok je sedela u kolima iza restorana, Bejklijeva je ubijena jednim hicem u glavu. Blejk je rekao policiji da se to desilo dok se on vratio u restoran po pištolj koji je ostavio kraj stola. Niko od gostiju i osoblja nije se sećao da se on vratio. Blejk je optužen za ubistvo skoro godinu dana kasnije, u aprilu 2002. Prelomni trenutak je bio kada je jedan bivši kaskader svedočio da je Blejk pokušao da ga angažuje da mu ubije ženu. Međutim, Blejkov branilački tim je uspešno doveo u pitanje motive ovog svedoka (bilo je znakova da ga je ucenjivala policija). U martu 2005. porota je odlučila da Blejk nije kriv ni za ubistvo ni za pokušaj angažovanja drugog ubice. Komentarišući ovu odluku okružni tužilac Los Anđelesa Stiv Kuli nazvao je Blejka „bednikom“, a porotnike „neverovatno glupim“. Blejkov branilački tim je uzvratio da optužba nije uspela da dokaže svoje tvrdnje, a sudski analitičari su se složili sa odlukom porote. (Prim. prev.)

25 Interstejt 710 je kraći naziv Autoputa za Long Bič. (Prim. prev.)

26 Fedeks Kinko (FedEx Kinko) - lanac radnji koji nudi usluge štampanja, kopiranja i povezivanja, kao i organizaciju video-konferencija. Najčešći korisnici su vlasnici malih preduzeća. (Prim. prev.)

27 FDA (skr. za federal Food and Drug Administration) - saveznu Upravu za hranu i lekove. (Prim. prev.)

28 CalTrans (akronim od California Department of Transportation) - državna služba za unapređenje saobraćaja u Kaliforniji, nadležna za sistem auto-puteva i poboljšanje javnog transporta. (Prim. prev.)

29 Svengali - osoba koja modeluje ili stvara drugu (prema liku iz romana Trilby pisca Džordža Du Morija). (Prim. prev.)

30 Univerzitet južne Kalifornije (The University of Southern California, kraće USC, SC i, nepravilno, Southern Cal), osnovan 1880, najstariji je privatni ka-lifornijski univerzitet koji neguje naučnoistraživački rad. (Prim. prev.)

31 Prezime Korlis izvorno se piše Corliss, počinje suglasnikom C. (Prim. prev.)

32 Ital.: Hnguni (mali jezici) - vrsta testa, pljosnati kao fetučini, ali uski kao špageti. Potiču iz italijanske regije Kampanje i pripremaju se na razne načine. Sos pesto sadrži beli luk, zelene začinske trave, maslinovo ulje i sir. (Prim. prev.)

33 Crna svetlost je nevidljiva ultravioletna ili infracrvena svetlost. (Prim. prev.)

34 Obaveštavanje uhapšenih lica pre istrage da imaju pravo na ćutanje, da se sve što kažu može upotrebiti protiv njih kao dokaz i da imaju pravo na savet advokata. Ova značajna odluka Vrhovnog suda SAD (1966) nazvana je prema Ernestu Arturu Mirandi u slučaju Miranda protiv Arizone. Druga rečenica upozorenja u prevodu glasi: „Pre nego što vam postavimo ikakva pitanja, morate razumeti koja su vaša prava.“ (Prim. prev.)

35 Jedna od ključnih epizoda u medijskom spektaklu koji je 1995. pratio suđenje holivudskoj zvezdi Džejsmu Orientalu Simpsonu (mnogo poznatijem po nadimku O Džej) za ubistvo Nikol Braun Simpson i Ronalda Goldmana, bila je kada su branioci u unakrsnom ispitivanju stručnjaka tužilaštva izneli sumnju da je DNK iz krvi nađene na mestu zločina (koja se podudarala sa Simpsonovom uz mogućnost greške u odnosu jedan prema sto sedamdeset miliona) podmetnuta ili zagađena. Procenjuje se da je u trenutku čitanja odluke porote: „Nije kriv“, pred ekranima bio devedeset jedan procenat svih Amerikanaca koji su u tom času gledali televiziju. (Prim. prev.)

36 Dve znamenitosti San Franciska. Toranj Kojt, na samom vrhu Telegraf Hila, visok šezdeset četiri metra, sagrađen je u stilu art dekoa 1933. novcem koji je gradu zaveštala Lili Hičkok Kojt (Lilk Hitchcock Coit). Fisherman's Wharf (Ribarsko pristanište) turistička je atrakcija s mnogobrojnim sadržajima i kapelom u kojoj se jednom godišnje drži pomen „izgubljenom ribaru“. (Prim. prev.)

37 Burbank (Burbank), aerodrom u Los Anđelesu, dobra je alternativa za unutrašnji vazdušni saobraćaj, jer je međunarodni aerodrom LAKS LAX, četvrti po veličini na svetu), i pored svojih devet terminala, obično pretrpan. (Prim. prev.)

38 Obično kriške italijanskog ili francuskog hleba, premazane puterom s belim lukom i sirom i zapečene da budu hrskave. (Prim. prev.)

39 U žargonu američkog podzemlja i policije skraćenica za zatvor San Kven-tin (prema početnom slovu imena Quentin). Prim. prev.)

40 U Kaliforniji se smrtna kazna izvršava smrtnosnom injekcijom (iglom). (Prim. prev.)

41 SUV (engl. skraćenica za sport utility vehicle) - vozilo reprezentativne klase, veliki luksuzni terenac. (Prim. prev.)

42 The National Enquirer, nacionalni američki tabloid, koji se prodaje u su-permarketima i poznat je po pikanterijama o slavnim ličnostima. Uredništvo ne krije da plaća za informacije, što - barem zvanično - poriče najveći deo štampe koja drži do svog ugleda. (Prim. prev.)

43 John Fante (1909-1983) bio je američki romanopisac, pripovedač i scenarista italijanskog porekla. (Prim. prev.)

44 Lat.: tajna, privatna, strogo poverljiva. Fraza (doslovce: ispod ruže, pod ružom) dovodi se u vezu s drevnim običajem da se iznad stola za kojim se veća, stavlja ruža kao opomena da ono što se izrekne ne srne da se iznosi u javnost. (Prim. prev.)

45 U supstandardnom izgovoru, engleske reči mome (miš) i mouth (usta) mogu da se izgovore slično. U nešto starijem slengu mouth je bio naziv za advokata (jer govori u ime klijenta). (Prim. prev.)

46 NASCAR (akronim za National Association for Stock Car Auto Racing - Nacionalno udruženje za organizaciju auto-trka putničkih kola prilagođenih za takmičenja) najveća je zvanična organizacija te vrste u SAD. (Prim. prev.)

47 Engl.: heaven - nebo. (Prim. prev.)

48 Vrsta pasa poreklom s Tibeta (tačniji izgovor bio bi šid zu). Potiče od rasa apsa i pekinezera i bio je omiljen na carskom dvoru. (Prim. prev.)

49 Engl.: crimes against the person. U ova krivična dela spadaju ubistvo s predumišljajem, ubistvo bez predumišljaja (iz nehata ili strasti), fizički napad, nanošenje ili pokušaj nanošenja telesne ili teške telesne povrede, silovanje ili pokušaj silovanja, zlostavljanje, ranjavanje i otmica. (Prim. prev.)

50 IKEA - privatna međunarodna firma za maloprodaju jeftinog praktičnog nameštaja, modernog dizajna, čije je sklapanje tako jednostavno da to obično radi sam kupac. Kompanija je osnovana u Švedskoj, ali je registrovana u Holandiji, s direkcijom u Belgiji. Neobičan naziv potiče od inicijala vlasnika Ingvara Kamprada i njegovog rodnog sela Elmtarida, u Agunaridu. (Prim. prev.)

51 Engl: Four Greedy Fucks (u slobodnom prevodu Četiri jebene derikože). Pravi naziv lokala je Fourgreen fields - Četiri zelena polja. (Prim. prev.)

52 Brojka četiri (four) i predlog za (for) u engleskom se razlikuju samo u pisanom obliku dok je izgovor isti, što ponekad dovodi do zabune i one kojima je engleski maternji jezik. (Prim. prev.)

53 Kompanija Bouz (Bose) iz Masačuseta proizvodi vrhunsku audio-opremu. Njihovi proizvodi se nalaze na olimpijskim stadionima, u brodvejskim pozorištima, Sikstinskoj kapeli i svemirskom šatlu. (Prim. prev.)

54 Živeti i umreti u El Eju, u gradu gde se ide, moraš se naći tamo da skapiraš zašto svi žele da ga vide. (Prim. prev.)

55 Ujed punom snagom (engl. full - potpun, maksimalan + bite - ujed). (Prim. prev.)

56 Pseudonim je izveden od engl. imenice shackle (mn. shackles) - okov, okovi. (Prim. prev.)

57 Pretresanje stana se preduzima ako je verovatno da će se pronaći predmeti važni za krivični postupak. Sumnja se gradi prema intenzitetu i sudija koji potpisuje nalog, čak i ako nije uveren u istinitost relevantnih činjenica, mora da veruje u verovatnoću da je lice protiv kojeg se vodi istraga učinilac krivičnog dela. (Prim. prev.)

58 Sa ispuštenim samoglasnicima na engl. NOT GUILTY - nije kriv. (Prim. prev.)

59 Paradoksalno pravilo iz romana Džozefa Helera Kvaka 22 (Joseph Heller: Catch-22, 1961), problematična i nerešiva situacija, jer je jedino rešenje baš ono koje izaziva problem (npr. u šou-biznisu nema posla ako nemate agenta, a ne možete naći agenta ako nemate posao). (Prim. prev.)

60 Halejeva kometa, nazvana prema engleskom astronomu Edmundu Hale-ju (Edmund Halky, 1656-1742). (Prim. prev.)

61 Sudija ima pravo da tako postupi ako proceni da tužilac, kao samostalni državni organ, nije izneo dovoljno uverljive dokaze da potpuno otkloni osnovanu sumnju. (Prim. prev.)

62 PoverPoint je program za prezentaciju koji je razvio Microsoft za sistem Office (paket programa za kancelarijsko poslovanje). Spada u najuspešnije oblike tzv. „tehnologije ubedivanja”. (Prim. prev.)

63 Sweet 'N Low (slatko i niskokalorično) - popularna marka veštačkog za-slađivača od saharinskog granulata, dekstroze i kalijum-bitartarata. (Prim. prev.)

64 Engleski glagol holler (vikati) i prezime Haler izgovaraju se slično. (Prim. prev.)

65 Proces se poništava u slučaju neuspelog suđenja (kada porota nije u stanju da donese odluku). (Prim. prev.)

66Prezime Vindzor na engleskom se piše s W Windsor). (Prim. prev.)

67Akronim od slova iz engleske fraze conduct unbecomingan attorney (ponašanje nedostojno advokata, tj. neetičko ponašanje) - CUBA. (Prim. prev.)

Table of Contents

[Advokat iz Linkolna](#)

- [1.](#)
- [2.](#)
- [3.](#)
- [4.](#)
- [5.](#)
- [6.](#)
- [7.](#)
- [8.](#)
- [9.](#)
- [10.](#)
- [11.](#)
- [12.](#)
- [13.](#)
- [14.](#)
- [15.](#)
- [16.](#)
- [17.](#)
- [18.](#)
- [19.](#)
- [20.](#)
- [21.](#)
- [22.](#)
- [23.](#)
- [24.](#)
- [25.](#)
- [26.](#)
- [27.](#)
- [28.](#)
- [29.](#)
- [30.](#)
- [31.](#)
- [32.](#)
- [33.](#)
- [34.](#)
- [35.](#)
- [36.](#)
- [37.](#)
- [38.](#)
- [39.](#)
- [40.](#)
- [41.](#)

42.

43.

44.

45.

46.

47.